

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

Byplanudvalget

Protokol

Onsdag den 14. marts 2012 kl. 08:15
afholdt Byplanudvalget møde i udvalgsværelse 1.

Medlemmerne var til stede

Endvidere deltog:

Teknisk direktør Bjarne Holm Markussen,
sekretariatschef Regin Atterdag Nordentoft,
bygningsinspektør Sidsel Poulsen, souschef og arkitekt
Jørgen Olsen og bygningschef Bent Ellegaard

INDHOLDSFORTEGNELSE

Sag nr:		Side:
01	Kommuneplanstrategi 2011 - godkendelse og høring med debat	4
02	Digital annoncering	6
03	Forhøring for Kanalvejsområdet	8
04	Jægersborgvej 53 (ved Garderhøjfortet) - Etablering af P-anlæg og evt. jordvarmeanlæg	10
05	Forny et høring - Lokalplan 195 for Furesøkysten	13
06	Netto - Sorgenfri Torv 23	14
07	Fuglevadsvej 17 - Nedrivning	17
08	Forny et behandling - Gustav Adolphs Vej 15 - Oprydning på grunden	19
09	Punktet udgår	24
10	Opsamling på visionsdrøftelser i Byplanudvalget	25
11	Anmodning om optagelse af punkt på dagsordenen - letbanens linjeføring	26
12	LUKKET SAG. Servitutundersøgelse områdelokalplaner	28

1.

Kommuneplanstrategi 2011 - godkendelse og høring med debat

Sagsfremstilling

Udviklings- og Strategiudvalget har udarbejdet et forslag til kommuneplanstrategi 2011 GRØNT LYS.

GRØNT LYS indeholder strategi for kommunens udvikling og for klima herunder Agenda 21-strategi. GRØNT LYS indeholder desuden resumé af Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020.

Forslag til kommuneplanstrategi sendes efter behandling og godkendelse i kommunalbestyrelsen i 8 ugers offentlig høring. Der afholdes et inddragende borgermøde lørdag den 12. maj 2012. Notat med kort beskrivelse af det inddragende borgermøde er lagt på sagen. Efter høringens afslutning behandles alle indkomne forslag og bemærkninger inden en endelig vedtagelse af kommunalbestyrelsens kommuneplanstrategi.

Kommuneplanstrategien er et redskab, der formidler kommunalbestyrelsens visioner og mål for kommunens udvikling i fremtiden og fastsætter de temaer, der skal arbejdes med ved revision af kommuneplan 2009.

Der lægges op til en delvis revision af kommuneplanen.

Det er forvaltningens vurdering, at kommuneplanstrategien ikke er omfattet af lov om miljøvurdering. I forbindelse med Kommuneplan 2013 vil det blive vurderet, om der skal ske en screening og skrives en miljørapport.

Kommuneplanstrategien GRØNT LYS er udarbejdet på baggrund af visioner og mål i strategien "Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020", der blev vedtaget august 2011. Kommuneplanstrategien sætter fokus på en byvision for fremtiden. Byvisionen skitserer en fremtid med en fortætning, der giver mulighed for flere boliger, mere detailhandel og byliv, flere kulturelle tilbud, flere erhvervsvirksomheder og uddannelsessteder men også bedre trafikale løsninger.

Byvisionen skitserer ud over en byvision år 2030 også aktuel planlægning på overordnet niveau. Det drejer sig om udviklingsplaner for Kanalvejsparkeringen, et nyt plejecenter på det frikøbte areal ved Trongårdsskolen, udvikling af Lyngby Idrætsby og tilbygning til Lyngby Rådhus.

De øvrige emner ud over byvisionen år 2030 er: letbanen, stationer og de

stationsnære arealer, Ringbyen Loop City, bygningskultur og landskab, øvrig planlægning, klima, Agenda 21 og resumé af Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020.

Forvaltningen har siden Udviklings- og Strategiudvalgets møde i februar foretaget få sproglige og indholdsmæssige rettelser i teksten. Rettelser fremgår af bilag "GRØNT LYS - REVIDERET" lagt på sagen. Det drejer sig om sider i afsnit om Byvision, Det gør vi samt afsnittet Bygningskultur og landskab.

Omtale af betalings-/trængselsring er desuden slettet.

Der er dertil tilføjet engelsk resumé og bagsidetekst.

Forvaltningen har udarbejdet kommuneplanstrategi 2011 GRØNT LYS i layout. Forslag til kommuneplanstrategi 2011 GRØNT LYS i layout er lagt på sagen.

Økonomiske konsekvenser

Udgifter til trykning, annoncering, inddragelse af borgerne med videre afholdes inden for Udviklings- og Strategiudvalgets driftsmidler.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Forvaltningen foreslår, at Byplanudvalget anbefaler kommunalbestyrelsen, at

1. godkende forslag til kommuneplanstrategi 2011 GRØNT LYS, idet den efterfølgende sendes i 8 ugers høring inden endelig vedtagelse, og
2. forvaltningen bemyndiges til at foretage den resterende layoutmæssige bearbejdning af GRØNT LYS.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Oversendes til Udviklings- og Strategiudvalget med anbefaling om at drøfte den overordnede struktur af høringsmaterialet.

Anbefalet punkterne 1 og 2

Det Konservative Folkeparti tager forbehold.

2.

Digital annoncering

Sagsfremstilling

Folketinget har med Lov nr. 1273 af 21.12.2011 ændret lov om miljøbeskyttelse, lov om planlægning, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering af planer og programmer, lov om forurennet jord og forskellige andre love - i alt 19 love inden for forvaltningens område - så det fremover er muligt for kommunerne udelukkende at offentliggøre kommuneplanstrategier, kommune- og lokalplaner og afgørelser - herunder bl.a. landzonetilladelser, miljøgodkendelser, § 3-tilladelser, dispensation fra bygge- og beskyttelseslinjer, tilslutningstilladelser, VVM, bekendtgørelse om ikke nedlæggelse af § 14-forbud mod nedrivning på kommunens hjemmeside.

Teknisk Forvaltning finder, at lovændringen bør benyttes ved fremtidig offentliggørelse af strategier, planer og afgørelser omfattet af lovændringen, så offentliggørelse udelukkende vises på Kommunens hjemmeside. Klage- og høringsfrister gælder fra datoen for offentliggørelse på hjemmesiden.

Lovændringen ændrer ikke ved den nuværende procedure ved f.eks. høringer og naboorienteringer efter planloven eller partshøring omfattet af forvaltningsloven. Lovændringen ændrer heller ikke, hvor der i den nuværende lovgivningen er krav om skriftlig underretning af ansøger, ejer, klageberettigede personer, myndigheder og organisationer/foreninger m.fl. der jf. lovgivningen har krav på eller anmodet om underretning om visse afgørelser.

Som overgang til den digitale annoncering foreslås det, at der indrykkes en annonce/artikel i Det Grønne Område, som oplyser om den nye procedure og muligheden for at se offentliggørelsen på kommunens hjemmeside f.eks. via internetadgang på biblioteket samt oplyse om, at den enkelte borger eller forening m.v. kan tilmelde sig en abonnementsordning på kommunens hjemmeside, så nyheder på hjemmesiden automatisk sendes til vedkommendes mailboks.

Det skal endvidere bemærkes, at Teknisk Forvaltning i løbet af foråret 2012 forventer at tage Lokalplanportalen i brug. Denne portalløsning indeholder mulighed for at abonnere på udvalgte nyheder.

Det foreslås også, at annoncering af lovændringen i Det Grønne Område gentages 2-3 gange i resten af 2012 samt at grundejerforeninger, boligorganisationer og andre lokale foreninger i kommunen informeres via brev/mail om den ændrende annoncering.

Økonomiske konsekvenser

Tiltaget er en del af Gensidighedsaftale - regeringens initiativer vedr. 2012 af 21.6.2011. I oplægget til realisering af gensidighedsaftalen blev der lagt op til en samlet besparelse i kommunerne på 21,5 mio., hvilket for Lyngby-Taarbæk Kommune udgør en besparelse på 19.780 kr., der er modregnet i DUT-midler for 2012.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Teknisk Forvaltning foreslår Byplanudvalget, at

1. lovændringen benyttes ved fremtidig offentliggørelse af strategier, planer og afgørelser m.m. omfattet af lovændringen, så offentliggørelse udelukkende vises på kommunens hjemmeside samt for planers vedkommende på Kommuneplan- og Lokalplanportalen.
2. der indrykkes en annonce/artikel i Det Grønne Område, som oplyser om den nye procedure, mulighederne for nyhedsabonnementsordninger samt mulighederne på Lokalplanportalen og på kommunens hjemmeside f.eks. via internetadgang på biblioteket, og
3. annoncering af lovændringen gentages 2-3 gange i resten af 2012 og grundejerforeninger, boligorganisationer og andre lokale foreninger i kommunen orienteres særskilt om den ændrede annoncering.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Anbefalet punkterne 1 - 3.

3.

Forhøring for Kanalvejsområdet

Sagsfremstilling

Baggrund

Formålet med ny planlægning for Kanalvejsområdet er, at der ønskes skabt et attraktivt område med nybyggeri til erhverv, publikumsorienteret anvendelse, boliger, grønne områder, byrum, en re-etablering/fortolkning af Fæstningskanalen og en kobling til Lyngby Storcenters nordfacade. Lyngby-Taarbæk Forsyning har gennem flere år undersøgt muligheden for at åbne Fæstningskanalen som et vandløb, der kan lede regnvand fra omkringliggende veje og tage til Mølleåen og Lyngby Sø.

Plan & Byg har i løbet af januar 2012 afholdt en række workshops med involverede parter - Lyngby-Taarbæk Forsyning, Miljø & Vej, rådgiverne Schönher Landskab og Viatrafik, Danmarks Naturfredningsforening, DTU Man, m.fl., og dette har mundet ud i et udkast til helhedsplan for Kanalvejsområdet. Forudsætningerne har været en landskabsmæssig bearbejdning af området med mulighed for placering af op til 40.000 etagemeter i op til 6-7 etager. Det har også været en forudsætning, at stueetagen i nybyggeriet udlægges til publikumsorienterede funktioner, og den resterende del af etagemeterne kan fordele sig som 1/3 bolig og 2/3 erhverv.

Helhedsplan

Helhedsplanen kan i hovedpunkter beskrives således:

1. Re-etablering af Fæstningskanalen inden for dens oprindelige tracé. Kanalens sydside vil være en lige strækning, mens kanalens nordside i regnvej kan strække sig ud over bredden i nogle lommer/udposninger, som fortæller historien om "det at oversvømme". Kanalens oversvømmelsesarealer spiller sammen med landskabet og inviterer til leg, eksperiment og tanker om regnvand.
2. Fastholdelse af Kanalvejs nuværende koblingspunkter til Klampenborgvej og Toftebæksvej, med en omlægning/fredeliggørelse af vejen på denne strækning. Baggrunden for denne placering af Kanalvej er både byrumsmæssige, trafikale og økonomiske overvejelser.
3. Opdeling/nedskalering af områdets nuværende langstrakte karakter, sådan at byggefelter 3-deles på tværs med gadeforløb, vandelementer og forbindelser på tværs af lokalbanen. Der disponeres med enkelte mindre bygninger af pavillon/cafe-karakter langs sydsiden af Kanalvej, for at give vejen en mere intim karakter af (handels-)gade med bebyggelse på begge sider.

Forhøring

Der foreslås en forhøring af helhedsplanen for indkaldelse af idéer og forslag. Forhøringen kan bestå af en halv-sides annonce i Det Grønne Område, og vil forløbe over 2 uger, med en efterfølgende behandling af de indkomne kommentarer og forslag. Se bilag Annonce til forhøring og Brochure til forhøring.

Den videre proces

Efter forhøringen vil der være mulighed for at lave et udbud af grundene på Kanalvejsområdet. Det kan blive relevant at søge ekstern rådgivning til udarbejdelse af udbudsmateriale, lokalplan, kommuneplantillæg og eventuel VVM-redegørelse. Det vil være oplagt at lave midlertidige, opmærksomhedsskabende, borgerinddragende tiltag på Kanalvejsområdet, ifm. planprocessen, historiefortælling om Københavns Befæstning og fortællingen om regnvand/LAR.

Økonomiske konsekvenser

Ingen, i det der er tale om myndighedsspørgsmål.

Beslutningskompetence

Byplanudvalget, Økonomiudvalget og kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Teknisk Forvaltning foreslår, at

1. Byplanudvalget, Økonomiudvalget og kommunalbestyrelsen godkender vedhæftede materiale vedr. helhedsplanen som grundlag for en høring, og
2. høringen kommer til at foregå fra den 5. april til den 20. april 2012.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Ad. 1   Anbefalet.

Ad. 2   Anbefalet, at høringsperioden bliver på 4 uger.

4.

Jægersborgvej 53 (ved Garderhøjfortet) - Etablering af P-anlæg og evt. jordvarmeanlæg

Sagsfremstilling

Naturstyrelsen har bedt om tilladelse til at indrette p-plads og evt. jordvarmeanlæg på et areal beliggende i Lyngby-Taarbæk Kommune ved Garderhøjfortet, ansøgning vedlagt.

Arealet ejes af Lyngby-Taarbæk Kommune. Arealet er tidligere benyttet til byggeplads i forbindelse med motorvejsbyggeriet i området. Der vedlægges kortbilag.

Partnerskabet 'Københavns Befæstning', som består af Realdania, Kulturstyrelsen og Naturstyrelsen har i december 2010 – sammen med ejeren af Garderhøjfortet, Garderhøjfonden, indgået en aftale med Gentofte Kommune og Experimentarium om at udvikle og drive et attraktivt og dynamisk formidlingscenter i Garderhøjfortet.

Udviklingen af Formidlingscentret er nu ved at gå i gang. Partnerskabet har bevilget 17 mio. kr. til at istandsætte fortet inkl. Hovedtårnet, og Experimentarium har indenfor den samme ramme udviklet projektet for Formidlingscentret. Der er udarbejdet en forretningsmodel, som gør at centret påtænkes at skulle være åbent for publikum og bemanded hele året.

Målet er at tilbyde oplevelsesrig formidling af Københavns befæstning, med særligt fokus på oversvømmelsens element og Garderhøjfortet med tilhørende anlæg. Formidlingen skal aktivere de besøgende, og gøre stedet til et attraktivt udflugtsmål for danske og udenlandske børnefamilier og bedsteforældre med børnebørn. Formidlingscentret vil desuden, som noget væsentligt, tilbyde relevant og vedkommende formidling for skoleklasser og institutioner.

Centret planlægges at åbne for offentligheden i påsken 2013.

Der arbejdes for øjeblikket med at træffe beslutning om istandsættelsen af fortet, herunder hvordan det skal opvarmes og affugtes. Desuden arbejdes der med en række ydre forhold, såsom adgang og parkering.

Fordi Garderhøjfortet er et beskyttet fortidsminde har det vist sig vanskeligt at etablere tilfredsstillende parkering på egen grund.

Parkeringsproblemet vil kunne løses, hvis det er muligt at anvende (låne) en mindre del af det areal, som Lyngby-Taarbæk Kommune ejer langs motorvejen. Experimentarium har vurderet, at der med et årligt besøgstal på 30.000 er behov for 28 p-pladser, 4 bus p-pladser og et såkaldt "overflow" på 50 pladser.

Kulturstyrelsen ønsker, at udsigten mod vest og nord friholdes, fordi der her er et unikt udsyn til dele af de arealer, der har indgået i oversvømmelsesfeltet, og som kan bidrage til at forstå ideen i det store befæstningsanlæg.

Projektet betaler alle udgifter til anlæg af p-pladserne, ligesom vedligeholdelsen vil indgå i den efterfølgende drift, der varetages af Experimentarium med økonomisk bidrag fra Gentofte Kommune.

Som nævnt overvejes det, hvordan Garderhøjfortet skal opvarmes. Blandt de 2 muligheder indgår enten et jordvarmeanlæg eller et anlæg, der kobler sig på Gentofte kommunes kollektive varmforsyning. Såfremt det viser sig, at jordvarmeanlægget er det mest hensigtsmæssige, vil projektet også have udfordringer med at få plads til at nedlægge de nødvendige ledninger på egen jord, ikke mindst pga. fortidsmindebeskyttelsen. Projektet ønsker på den baggrund også at drøfte muligheden for at nedgrave ledninger på Lyngby-Taarbæks Kommunes areal. Der vil evt. være behov for ca. 2.000 m² i forbindelse med P-arealet.

Udover ovennævnte lån af areal til p-plads og evt. jordvarmeanlæg vil der skulle udarbejdes lokalplan for p-pladsen. Lokalplanen skal udarbejdes i samarbejde med Gentofte Kommune, idet man i Gentofte samtidig skal udarbejde lokalplan for benyttelsen af Garderhøjfortet.

Forvaltningen finder, at der er tale om et projekt, der i høj grad vil kunne styrke formidlingen af Københavns Befæstning, hvorfor forvaltningen vil foreslå, at Lyngby-Taarbæk Kommune i lyset af den almennytte, projektet indebærer for kommunens borgere stiller sig positivt overfor dels at udlåne et areal til p-formål m.v. og dels at udarbejde lokalplan.

Økonomiske konsekvenser

Anlægsomkostninger forudsættes finansieret af projektet.

Udlånsperioden tænkes at kunne være 10-20 år med mulighed for at forhandle forlængelse. Der vil i udlånsperioden ikke kunne foretages anden udleje eller salg af arealet, der i øvrigt p.t. indgår i Dyrehavegaard-forpagtningen.

Beslutningskompetence

Økonomiudvalget vedr. udlån og Byplanudvalget for så vidt angår lokalplanlægning.

Indstilling

Forvaltningen foreslår, at

1. forvaltningen bemyndiges til at indgå en aftale om udlån af areal til projektet,
2. Byplanudvalget anmodes om at igangsætte lokalplanlægning i samarbejde med Gentofte Kommune.

Økonomiudvalget den 21. februar 2012:

Godkendt.

Sagen fremlægges for Byplanudvalget på baggrund af Økonomiudvalgets godkendelse af punkt 2 den 21. februar 2012.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Ad. 1   Anbefalet

Ad. 2   Godkendt.

5.

Fornyet høring - Lokalplan 195 for Furesøkysten

I Lokalplan 124 for Gyvelholm fastlægges det i pkt. 8.1.4, at der skal anlægges beplantningsbælte mod Furesøvej. Beplantningsbæltet mod Furesøvej er ved en fejl ikke angivet på kortbilag 3 i lokalplanforslag 195 for Furesøkysten. Teknisk Forvaltning foreslår, at bestemmelsen videreføres i den nye lokalplan og at der afholdes fornyet høring af de berørte ejere og lejere herom.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Beslutningskompetence

Byplanudvalget.

Indstilling

Teknisk Forvaltning foreslår, at beplantningsbælte mod Furesøvej fastholdes, og at der afholdes fornyet høring af 2 ugers varighed af de berørte ejere og lejere.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Godkendt.

6.

Netto - Sorgenfri Torv 23

Sagsfremstilling

Plangrundlag

Ejendommen er beliggende i kommuneplanens rammeområde 3.1.01 Sorgenfri Torv. Området er udlagt til centerområde.

Ejendommen er omfattet af Lokalplan 102 for den sydlige del af bydelscentret i Sorgenfri bydel.

Området

Området bærer hovedsageligt præg af et centerområde ved Sorgenfri Station. I nærheden er der boliger, institutioner og kirke.

Ejendommen

Sorgenfri Torv 1 har ifølge BBR et matrikulært areal på 3998 m². Etagearealet er på 3160. Bebyggelsen fremstår i to etager set fra I. H. Mundtsvej og i en etage set fra Hummeltoftevej.

Ansøgning

Netto ønsker at udvide forretningen, beliggende ved P-pladsen på Sorgenfri Torv syd.

Netto indrettes i hele underetagen. Udvidelsen sker ved at sammenlægge Danske Banks areal ved siden af Netto, trappeareal og det tidligere Franks Bolighus. Herudover ønskes der foretaget en egentlig udvidelse af etagearealet ved at fremrykke facaden med ca. 1,3 m, og således ændre fortov langs sydfacaden fra ca. 5 til ca. 3,5 m bredde.

Lejemålet udvides fra ca. 800 m² til mellem 1500-1600 m². Selve salglokalet forøges fra 550 m² til ca. 1100 m², idet det øvrige areal skal bruges til kontor, personalerum, toiletter, lager m.v.

Der ønskes etableret et lukket, udendørs gårdsareal ud for den nye adgang til lager.

Ved Netto udvidelsen bliver det tidligere posthus inddraget til Danske Bank.

Samtidig bliver den indvendige trappe, der forbinder forpladsen mod Hummeltoftevej med p-pladsen foran Netto inddraget, jf. ovenstående.

Til udvalgets orientering, er ønsket også at gøre området foran den nye indgang - der placeres ved lejemålet østlige end ind i mod tunnelen under Hummeltoftevej - og selve indgangspartiet attraktivt, bl.a. ved anvendelse af mest muligt glas ved det indgangsparti og ved nye belægnings, maling og belysning i dette område og i tunnelen over til Nordtorvet. Der er også ønske om at fjerne graffiti i tunnelen

og forebygge at det kommer igen. Nogle af de berørte områder ejes af kommunen, hvorfor der vil blive fremsendt en særskilt ansøgning herom. Kommunen har pt. ikke modtaget denne.

Der er søgt om dispensation, idet der i lokalplanens § 3.3 står "Der må ikke uden for kommunalbestyrelsens tilladelse etableres butiksenheder inden for dagligvarebranchen på over 600 m² etageareal". Ansøgers begrundelse er, at den nugældende lokalplan er gammel (er fra 1991) og den typiske butiksstørrelse er steget ganske betragtelig i denne periode. Tillige med skriver ansøger, at Netto på Sorgenfri Torv er den Netto butik i Danmark som har den største omsætning pr. m². Hvilket ofte medfører trængsel og kø i forretningen, ligesom forretningens indretning ikke er optimal hverken for kunder eller medarbejdere.

Dispensationsansøgningen har været sendt ud i naboorientering iht. til planlovens §§ 19 og 20. Her er der kommet både positive og negative indsigelser. Kommentarerne er vedlagt til udvalgets medlemmer. Indsigelserne går hovedsageligt på trafik- og støjgener ved leverancer. Disse er sendt til udtalelse hos ansøger iht. forvaltningslovens § 19. Forvaltningen vil på mødet referere indsigelser og ansøgers kommentarer hertil.

Det ansøgte kræver dispensation fra lokalplanens § 3.3 idet butiksstørrelsen bliver ca. dobbelt så stor som det må være ifølge lokalplanen (hvis der alene kigges på salgsarealet).

Udvidelsen sker hovedsageligt i en enhed som i dag er tom, men som har været benyttet til detailhandel, nemlig Franks Bolighus.

Ansøger oplyser, at meldingen fra Netto er, at leverancer til en større butik med mere hyldeplads og et større lager muliggør færre, men større enkeltleverancer. I dag er Netto nødsaget til at få flere daglige leveringer grundet for lidt plads i lager og i butik.

Det er forvaltningens vurdering, at det den nye butiksstørrelse ligger indenfor retningslinierne i kommuneplanen, idet det i rammeområdet fremgår, at den maksimale butiksstørrelse for dagligvarer er 2500 m². Netto får ifølge ansøger et samlet areal på ca. 1500 -1600 m².

Der er udarbejdet et forslag, hvor den indvendige trappe som forbinder Hummeltoftevej niveauet med parkeringspladsen ud for Netto bibeholdes. Ansøger har fremsendt en begrundelse for hvorfor trappen ønskes fjernet. Denne er vedlagt udvalgets medlemmer.

Samtidig gør forvaltningen Byplanudvalget opmærksom på, at fjernelse af trappen ikke er i strid med gældende lokalplan.

Økonomiske konsekvenser

Ingen, da opgaven er myndighedsbehandling.

Beslutningskompetence

Byplanudvalget har kompetencen til at meddele afslag/dispensation iht. planloven.

Indstilling

Teknisk Forvaltning foreslår, at udvalget:

1. meddeler dispensation fra lokalplanen til den ansøgte butikstørrelse,
2. meddeler tilladelse til at nedlægge den indvendige trappe fra Hummeltoftevej til P-niveauet,
3. bemyndiger forvaltningen til at arbejde videre med en evt. udvidelse af etagearealet ved en flytning af facaden, og
4. bemyndiger forvaltningen til at arbejde videre med en forskønnelse af tunnel mv., herunder de kommunalt ejede arealer, under forudsætning af, at disse udgifter ikke belaster kommunen.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Udvalget ønsker at se projektet i sin helhed før endelig stillingtagen.

7.

Fuglevadsvej 17 - Nedrivning

Sagsfremstilling

Plangrundlag

Ejendommen er beliggende i kommuneplanens rammeområde 1.3.81 Fuglevadsvej, syd. Området er udlagt til åben lav boligbebyggelse i 1½ etage med en bebyggelsesprocent på 30. Dog fremgår det, at efter en konkret analyse kan der tillades op til 2 etager, hvis blandt andet lokale terrænmæssige forhold tilsiger det.

Ejendommen er ikke omfattet af byplanvedtægt eller lokalplan.
Ejendommen er beliggende indenfor Sorgenfrigaards Grundejerforenings område.

Ejendommen er omfattet af en en skovbyggelinje og en åbeskyttelseslinje i henhold til naturbeskyttelsesloven (det eksisterende hus ligger udenfor disse linjer)..

Området

Området er et boligområde hvor der både er et plans huse samt 1½ og 2 etages boliger.

Området er præget af terrænforskelle.

Ejendommen

Det eksisterende hus har ifølge BBR et bolig areal på 260 m². Huset er opført 1903. Det matrikulære areal er 1.597 m².

Ejendommen ligger op til Mølleådalens og Sorgenfri Slotspark.

Huset er registreret med en bevaringsværdi på 4, jf. database over fredede og bevaringsværdige bygninger (FBB).

Ansøgning

Lyngby-Taarbæk Kommune har modtaget en ansøgning om nedrivning af eksisterende hus. Begrundelsen er, at ejendommen er misvedligeholdt, hvorfor huset er forfaldet gennem årene. Ifølge ansøger har huset gennem det sidste stået ubeboet og uopvarmet, hvilket har gjort skaderne værre.

Ansøger har søgt om principtilladelse til et nyt hus i 2 plan.

I forbindelse med sagsbehandlingen af nedrivningen, er der gennemført en offentliggørelse af ansøgningen, givet orientering til Bygningskulturforeningen i Lyngby-Taarbæk Kommune, iht. Lov om bygningsfredning og bevaring samt til Museet på Kroppedal, iht. Museumsloven.

Iht. Lov om bygningsfredning, § 18 stk. 4 skal der senest 2 uger efter indsigelsesfristen (høringsperiode) meddeles ansøger/ejer, hvorvidt der nedlægges forbud mod nedrivning efter Planlovens § 14.

Eventuelle indsigelser vil blive forelagt udvalgets medlemmer.

Mht. til principansøgningen om det nye hus, er forvaltningen ikke påbegyndt sagsbehandlingen, idet der er bedt om supplerende materiale. Skitse er dog vedlagt udvalgets medlemmer til orientering.

Forvaltningens vurdering

På baggrund af det opsendte materiale fra ansøger, har forvaltningen vurderet, at husets tilstand er dårlig..

Nedrivningen kan kun forhindres, ved at der nedlægges et forbud efter planlovens § 14, hvorefter der skal udarbejdes en lokalplan.

Økonomiske konsekvenser

Ingen, da opgaven er myndighedsbehandling.

Beslutningskompetence

Byplanudvalget.

Indstilling

Teknisk Forvaltning foreslår, at udvalget godkender nedrivningen pga. husets dårlige stand.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Godkendt.

8.

Fornyset behandling - Gustav Adolphs Vej 15 - Oprydning på grunden

Sagsfremstilling

Lene Kaspersen har ved mail af 3. december 2011 bedt om at der fremlægges sag, der redegør for hvad kommunen kan gøre for at få orden på ejendommen Gustav Adolphs Vej 15.

Fornyset behandling (Byplanudvalgets møde den 18.01.2012, punkt nr. 7)
Byplanudvalget vedtog på mødet den 18.01.2012 at udsætte sagen og genoptage den i marts 2012.

Plangrundlag

Ejendommen er beliggende i kommuneplanens rammeområde 6.2.62 (ved Fortunen). Området er udlagt til åben-lav boligbebyggelse, max 1½ etage med en bebyggelsesprocent på max 30.

Ejendommen ligger i byzone og er omfattet af Lokalplan 219, delområde 1.

Ejendommen

Ejendommen har et matrikulært areal på 1.070 m² og er bebygget med et enfamiliehus (under nedrivning) og en garage.

Tidligere sagsbehandling, byggesagerne 73366, 73731 og 20111130055:

Den 01.08.2008 er der fremsendt projektforslag til nyt enfamiliehus til principiel behandling og godkendelse.

Den 10.10.2008 blev projektforslaget behandlet på Byplanudvalget - her besluttede udvalget bl.a. at kommunen er parat til at godkende nedrivning af bygningen, såfremt der ikke ved høring kommer væsentlige argumenter for bevaring - at Kommunen er parat til at tillade bebyggelsesprocent op til 30, under forudsætning af at de bebyggelsesregulerende regler i øvrigt overholdes, men at kommunen er parat til at nedlægge forbud mod bebyggelse i 2 etager iht. planlovens § 14.

Den 16. og 17.12.2008 har Byplanudvalget igen behandlet ansøgning om nedrivning af eksisterende bolig og opførelse af ny bolig i 2 etager med tilhørende garage. Udvalget besluttede bl.a. at kommunen er parat til at godkende nedrivning af bygningen og, at kommunen er parat til at tillade bebyggelsesprocent op til 30, under forudsætning af at de bebyggelsesregulerende regler i øvrigt overholdes, men at kommunen er parat til at nedlægge forbud mod bebyggelse i 2 etager iht. planlovens § 14.

Den 06.01.2009 er der sendt svar til ansøger.

Den 06.01.2009 er der givet nedrivningstilladelse til at nedrive det eksisterende enfamiliehus

Den 16.02.2009 er der fra ansøger sendt tegninger på projekt

Den 16.03.2009 er der fra ansøger modtaget rev. beliggenhedsplan.

Den 09.07.2009 har byggesagsafdelingen anmodet ansøger om revideret projekt og supplerende oplysninger. Byggesagsafdelingen har bl.a. bedt ansøger om et revideret projekt, der er i overensstemmelse med svar af 06.01.2009 - et revideret projekt, der bl.a. ikke er i 2 etager.

Den 14.09.2009 er der foretaget syn af ejendommen.

Notatet fra synet lyder som flg.: *" Det er ved syn konstateret, at taget på det eksisterende hus er nedtaget, så huset står med ydermurene tilbage. Huset er konstateret aflåst. På baggrund af ovenstående er det i samråd med bygningsinspektør Sidsel Poulsen vurderet, at huset ikke udgør en fare, der gør det nødvendigt at kræve afspærring i henhold til Byggelovens § 18, stk. 1. På ejendommen findes en eksisterende garage, hvor der på taget er oplagret diverse bygningsmaterialer. Oplaget forhøjer garagen. Det vurderes, at garagen herved bliver højere end 2,5 m. indenfor en afstand af 2,5 m. fra skel, hvorved garagen ikke overholder bestemmelserne om byggeret i Bygningsreglement 2008."*

Den 23.11.2009 er ejer af ejendommen blevet bedt om at fjerne oplaget på taget af garagen, så bygningsreglementets bestemmelser om at garagen ikke er højere ned 2,5 m. indenfor en afstand af 2,5 m. fra skel er overholdt.

Den 23.12.2009 har ejer af ejendommen oplyst, at han flytter materialerne ned fra taget.

Den 23.06.2011 har Plan & Byg med baggrund i syn af den 22.06.2011 sendt varslings påbud om at fjerne oplaget fra garagens tag med frist til 23.08.2011.

Den 15.07.2011 har Plan & Byg sendt påbud om at fjerne oplaget fra garagens tag, så bygningsreglementets bestemmelser om at garagen ikke er højere ned 2,5 m. indenfor en afstand af 2,5 m. fra skel er overholdt.

Den 20.08.2011 har ejer af ejendommen oplyst at han har flyttet rundt på oplaget på garagetaget, så dette opfylder bygningsreglementets krav.

Den 09.09.2011 er det ved syn konstateret, at der er flyttet rundt på oplaget og at bestemmelserne i Bygningsreglement 2010 er overholdt.

Den 13.12.2011 er der på baggrund af tlf. oplysning fra nabo om sammenstyrtet mur foretaget syn af ejendommen.

Notatet fra synet lyder som flg.: *" Det er ved syn konstateret, at en stor del af sydvæggen af det delvist nedrevne enfamiliehus er styrtet sammen og giver direkte adgang til "huset". "Huset" står uden tag, hvilket har medført, at etagedækket mellem kælder og stueetage fremtræder med brædder, der umiddelbart synes rådne og hvor flere er ødelagt/knækket, så der er fare for at falde igennem til kælderen. Der er tillige fare for sammenstyrtning af flere af ydervæggene, der fremtræder med store revnedannelser og er opfugtede af regn. Da ejendommen ikke er under opsyn eller aflåst lægger dette op til, at uvedkommende har uhindret adgang.*

På baggrund af ovenstående er det i samråd med bygningsinspektør Sidsel Poulsen besluttet, at der til ejer sendes et påbud om straks at afskærme ejendommen, jf. Byggelovens § 18, stk. 1."

Den 13.12.2011 har Plan & Byg med baggrund i syn af den 13.12.2011 sendt et påbud til ejer om straks at afskærme ejendommen, jf. Byggelovens § 18, stk. 1.

Den 22.12.2011 er det ved syn konstateret, at der nu er opsat byggepladshegn på ejendommen. Plan & byg har vurderet, at hegnet imødekommer påbuddet af 13.12.2011 om at afspærre ejendommen og forhindre adgangen til bygningen. Der mangler dog det påbudte skilt. Det er aftalt med ejer i telefonsamtale den 22.12.2011, at han i løbet af et par dage opsætter skilt på hegnet som påbudt.

Kan kommunen påbyde oprydning eller lignende på ejendommen?

Ejendommen henligger med en vildtvoksende have, en garage på hvis tag der oplagres diverse byggematerialer og et delvist nedrevet enfamiliehus.

Miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelsesloven finder normalt ikke anvendelse på boliger. Dog kan der gribes ind overfor rotter. Forvaltningen er ikke vidende om, at der er registreret rotter på ejendommen, og forvaltningen finder derfor ikke, at der kan gribes ind iht.

Planloven

Ejendommen er omfattet af Lokalplan 219, delområde 1. Lokalplanen fastsætter bl.a., at ejendommen kun må anvendes til boligformål, og at de ubebyggede arealer kun må benyttes til gårdsplads, udeopholdsarealer, have samt parkering. Endvidere fastsættes, at arealet ikke må benyttes som oplagsplads og at de ubebyggede arealer ved befæstning, beplantning og lignende skal gives et ordentligt udseende.

Det er forvaltningens vurdering, at det delvist nedrevne hus, der i dag bl.a. fremtræder uden tag og med delvist sammenstyrtede ydervægge, ikke kan betragtes som en bolig. Enfamiliehuset figurerer da heller ikke i BBR.

Det tilbageblevne "hus" fremtræder i stedet som et oplag af væsentlig omfang.

Iht. Planlovens § 63 påhviler det ejeren af en ejendom at berigtige ulovlige forhold.

Forvaltningen finder med baggrund i ovenstående vurdering, at der er tale om en oplagsplads, der kan medføre påbud iht. Planlovens bestemmelser.

Byggeloven

Iht. Byggelovens § 14 skal en ejendom holdes i forsvarlig stand, således at de ikke frembyder fare for beboere/andre eller på anden måde er behæftet med væsentlige mangler. Desuden skal ejendommen holdes i sømmelig stand under hensyn til beliggenhed.

Iht. Byggelovens § 18 kan kommunen pålægge en ejer at rømme/afspærre en ejendom/bygning, hvis der som følge af mangler opstår fare for ejendommens beboere/andre. Endvidere kan kommunen, iht. § 18A, påbyde ejeren at træffe foranstaltning mod at ejendommens ikke tages i brug af uvedkommende, såfremt ejendommen er umiddelbar fare herfor. Hvis ejeren ikke efterkommer påbud iht. §§ 18 og 18A, kan kommunen udføre afspærring/rømning/foranstaltning på ejerens bekostning.

Med baggrund i forvaltningens syn den 13.12.2011 vurderer forvaltningen, at ejendommen i den nuværende tilstand udgør en fare for personer, der opholder sig i eller ved bygningen. Forvaltningen har derfor iht. § 18, stk. 1 udstedt påbud til ejer om straks at afspærre ejendommen og forhindre adgangen til bygningen.

Forvaltningen har undersøgt hvad Håndbog for Bygningsmyndigheder siger om §

14 og sømmelig stand.

Boligministeriet har i 1978 udtalt, at ukrudtsbekæmpelse må anses at ligge udenfor de formål der kan varetages gennem byggeloven.

Vestre Landsret har i 1997 tilpligtet en ejer at efterkomme kommunens påbud om at fliser, træ og andre byggematerialer der evt. kan anvendes i forbindelse med ejendommens almindelige vedligeholdelse, sorteres og opmagasineres på sømmelig vis, og at gamle radiatorer, blandemaskiner, cykler, olietønder, campingvogn og andet skrot/byggematerialer fjernes.

De 2 ovennævnte sager ligger i hver sin ende af spørgsmålet om hvad "sømmelig" betyder. Efter forvaltningens vurdering, vil der evt. kunne meddeles påbud i dette tilfælde i forhold til § 14's bestemmelse om sømmelig tilstand, i det ejendommen fremtræder med større oplag/oplag (det tilbageblevne "hus"), der ligger udover hvad der kan findes i villaområder. Derimod er det forvaltningens vurdering, at der ikke vil kunne meddeles påbud iht. § 14's bestemmelser i forhold til den vildtvoksende have.

Samlet finder forvaltningen at der, udover det allerede nedlagte påbud iht. Byggelovens § 18, er mulighed for at gribe ind med påbud overfor ejendommens ejer med baggrund i Byggelovens § 14 eller med baggrund i Planlovens bestemmelser.

Økonomiske konsekvenser

Ingen, da opgaven er myndighedsbehandling.

Beslutningskompetence

Byplanudvalget.

Indstilling

Teknisk Forvaltning foreslår, at

1. sagen diskuteres,
2. forvaltningen sender brev til ejeren om at fjerne oplaget på ejendommen indenfor en af forvaltningen nærmere fastsat frist iht. Planlovens bestemmelser,
3. forvaltningen syner ejendommen efter den fastsatte frist for at vurdere om oplaget er fjernet, og
4. såfremt oplaget ikke er fjernet sker påbud iht. Planloven.

Åbent punkt Byplanudvalget den 14-03-2012, s.23

Byplanudvalget den 14. marts 2012:
Godkendt punkterne 1 - 4.

9.

Punktet udgår

10.

Opsamling på visionsdrøftelser i Byplanudvalget

Sagsfremstilling

I april 2010 blev der i de stående udvalg på seminarbasis foretaget en drøftelse af visioner m.v. inden for de enkelte sektorområder henhørende under udvalgene. Fra politisk side er der fremkommet ønske om at "genbesøge" drøftelser fra dengang, hvorfor der for så vidt angår drøftelserne i Byplanudvalget, Teknik- og miljøudvalget, Socialudvalget, Børne- og ungdomsudvalget samt Kultur- og fritidsudvalget er fremfundet materiale fra dengang og vedlagt respektive udvalgssag.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Beslutningskompetence

Byplanudvalget.

Indstilling

Forvaltningen foreslår, at sagen drøftes.

Byplanudvalget den 8. februar 2012:

Udsat.

Liss Kramer Mikkelsen (A) og Paul Knudsen (V) var fraværende.

Sagen fremlægges på ny.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Drøftet.

11.

Anmodning om optagelse af punkt på dagsordenen - letbanens linjeføring

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsesmedlem Lene Kaspersen (C) har i e-mail af 8. februar 2012 anmodet om at få følgende punkt på Udviklings- og Strategiudvalget, Byplanudvalget og Teknik- og Miljøudvalgets dagsorden.

"Som jeg adviserede på teknisk udvalgsmøde, ønsker jeg en sag på vedrørende letbanens linjeføring på førstkommende møder, da jeg fra regionsrådet er bekendt med, at der nærmest er fastlagt en baneføring, som vi som kommune ikke nødvendigvis er enig i."

Forvaltningen kan give følgende status på letbaneprojektet:

Økonomiudvalget blev den 23. august 2011 orienteret om samarbejdsaftalen mellem Transportministeriet, Region Hovedstaden og Ringbykommunerne om en letbane i Ring 3. Aftalen indeholder følgende tidsplan for etablering af letbanens første etape, som er strækningen mellem Lundtofte og Ishøj:

2011 - 2012	Udarbejdelse af beslutningsgrundlag
2013 - 2014	Principaftale, anlægslov og VVM-undersøgelse
2015	Projektering, udbud og kontraktindgåelse
2016 - 2018	Anlæg
2019	Idriftsættelse

Efterfølgende er der indgået aftale med Metroselskabet om sekretariatsbetjening for udarbejdelsen af beslutningsgrundlaget. Metroselskabet refererer til en embedsmandsgruppe, der igen refererer til en politisk styregruppe bestående af borgmesterkredsens forhandlingsgruppe (borgmestrene i Albertslund, Gladsaxe og Lyngby-Taarbæk) samt formanden for Region Hovedstaden og transportministeren.

Metroselskabet har udarbejdet en detaljeret tidsplan for 2012 med forventede start- og sluttidspunkter for de delelementer, der skal indgå beslutningsgrundlaget. Endvidere er der udarbejdet en tidsplan for møder i styregruppe, kommunaldirektørkreds, borgmesterforum og kommunalbestyrelser. For kommunalbestyrelserne indgår en proces i foråret vedrørende linjeføring og stationsplacering og i efteråret vedrørende økonomi og beslutningsgrundlag. Organisationsdiagram, tidsplaner og kommunikationsplan fremgår af materiale, der er lagt på sagen.

Metroselskabet har i januar og februar 2012 holdt teknikermøder med de involverede kommuner. Selskabet arbejder med forskellige alternativer til Cowi's rapport fra 2010. I Lyngby-Taarbæk drejer det sig bl.a. om at anvende Lundtoftebanens tracé, at etablere en ekstra station ved Nærumbanen og at ændre forløbet ved Lyngby Station og rådhuset. Referat af mødet med Lyngby-Taarbæk Kommune er lagt på sagen.

Økonomiske konsekvenser

Ikke vurderet på nuværende tidspunkt af forvaltningen.

Beslutningskompetence

Byplanudvalget, Økonomiudvalget, Kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Sagen forelægges til drøftelse.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Oversendes til drøftelse i Økonomiudvalget.

13.

Orientering til Byplanudvalget 14-03-2012

13.1 Forslag til ny placering af Søren Pølser i Kgs. Lyngby.

Forvaltningen orienterer Byplanudvalget på mødet.

Byplanudvalget den 14. marts 2012:

Orienteringen taget til efterretning, idet der henvises til protokollatet fra Teknik- og Miljøudvalget den 13. marts 2012.

Byplanudvalget den 14-03-2012
Bilag 1.1

GRØNT LYS

VISION VIDEN VÆKST

FORSLAG

STRATEGI 2012

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

INDHOLD

Grønt lys	1
Byvision	2
Det gør vi	18
Letbane	20
Stationer	21
Ringbyen - Loop City	22
Bygningskultur og landskab	24
Øvrig planlægning	30
Klima	36
Vidensby 2020	46
Revisionsmetode	50
Executive summary	51

GRØNT LYS

KOMMUNALBESTYRELSEN ØNSKER VIDEN, VÆKST OG VISIONÆRE IDEER TIL LYNGBY-TAARBÆK

Med Kommunalbestyrelsens strategi **GRØNT LYS** sættes fokus på en byvision for fremtiden.

Byvisionen skitserer en fremtid med en fortætning, der giver mulighed for flere boliger, mere detailhandel og byliv, flere erhvervsvirksomheder og uddannelsessteder men også bedre trafikale løsninger. **GRØNT LYS** er et skridt på vejen.

Som i teatret indikerer det grønne lys, at der stadig er ledige pladser. Det er en invitation til alle om at tage del i kommunens udvikling og dermed en videreudvikling af velfærden for alle kommunens borgere. Det grønne lys indikerer også, at Lyngby-Taarbæk er kendt for flotte landskabstræk og nær tilknytning til sø og hav. **GRØNT LYS** peger også på strategier for en bæredygtig og klimavenlig udvikling.

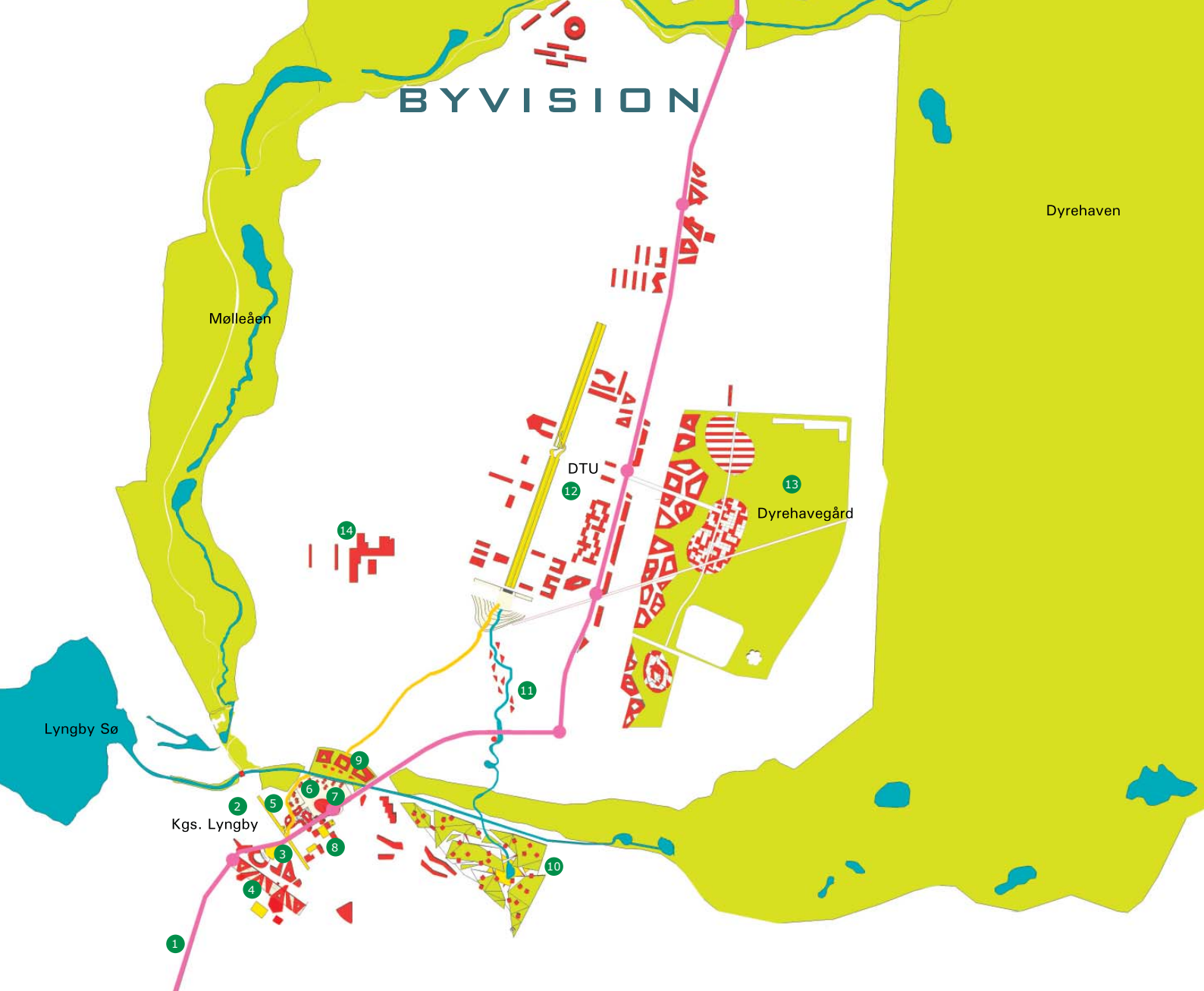
Lyngby-Taarbæk er en af kommunerne i Ringby-Letbanesamarbejdet. Der er nu enighed om at gennemføre en letbane fra Lundtofte til Ishøj. Det giver nye muligheder for byudvikling i Lyngby-Taarbæk og fordele for mange borgere og pendlere. Letbanen er en stor investering, der vejer tungt i de kommunale budgetter i årene fremover. Derfor skal de nye muligheder udnyttes, så investeringen giver maksimal bonus for borgerne, erhvervslivet og uddannelsesinstitutioner og samtidig også for den kommunale økonomi.

Byvisionen i **GRØNT LYS** er opstået på baggrund af tankerne i Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020. Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020 blev vedtaget i august 2011. Det er en strategi udviklet af erhvervslivet, uddannelsesinstitutionerne og Lyngby-Taarbæk Kommune. Analyser viser, at kommunen har mange forudsætninger for at udvikle sig som vidensby. En vidensby, der består af et førende universitet, gode uddannelsesinstitutioner, videnstunge erhverv og veluddannede borgere. Sidst i hæftet er Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020 gengivet i resumé.

Kommunalbestyrelsen er med **GRØNT LYS** åben for dialog og debat. Efter debat og endelig vedtagelse af strategien skal kommuneplanen ændres, så strategierne i **GRØNT LYS** understøttes.

Kommunalbestyrelsen ønsker alle en god debat.

Søren P. Rasmussen
Borgmester

VIDENSBY 2020 OG RINGBYEN

“Lyngby-Taarbæk - Vidensby 2020” er en strategi for udvikling af hele kommunen. Den bæres af tanken om at sammenbinde uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv og handelsbyen Kgs. Lyngby, så ny synergi opstår. Målt på attraktivitet skal Kgs. Lyngby kunne måle sig med andre universitetsbyer, også på attraktive natur-, kultur- og fritidstilbud.

Byliv i solskin og i aftentimerne - her i Malmø

Der er tale om en vækststrategi, der betyder flere boliger og mere byliv, mere erhvervsliv med fokus på videnserhverv og detailhandel, flere uddannelsessteder og bedre transportmuligheder. Vidensby 2020 er et fremtidsperspektiv, der er udviklet i et samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv og Lyngby-Taarbæk Kommune.

Kommunen er også part i udarbejdelsen af et andet fremtidsperspektiv, nemlig visionen for Ringbyen rundt om København. Målet er at udvikle de 10 kommuner rundt om København til et nyt sammenhængende byområde, der kan give udvikling, vækst og ny identitet til de tidligere omegnskommuner. Livsnerven i det nye sammenhængende byområde er en højklasset kollektiv trafikforbindelse i form af en letbane.

BYVISION

Ringby visionen er udviklet af de 10 kommuner langs Ring 3 sammen med Region Hovedstaden, staten og Realdania. Undervejs i processen blev tegnestuen BIG bedt om at give et bud på, hvordan Ringbyen kunne udvikle sig. BIG lod sin besvarelse indgå i et større perspektiv, hvor Ringbyen er en del af en sammenhængende metropol i Øresundsregionen, Loop City.

Med letbanen får Lyngby-Taarbæk nye muligheder, men også nye byrder. Lyngby-Taarbæk's bidrag til gennemførelse af letbanen vil veje tungt i de kommende mange års budgetter. Derfor er det vigtigt at uddannelsesinstitutioner, erhvervs- og liv og kommunen i fællesskab dyrker de nye udviklingsmuligheder, så det bliver muligt at høste de gevinster, som er en følge af letbanens gennemførelse. Strategien "Lyngby-Taarbæk - Vidensby 2020" og byvisionen "Lyngby-Taarbæk Ringby" er væsentlige bud på, hvordan det kan ske.

LYNGBY-TAARBÆK RINGBY

Lyngby-Taarbæk Ringby er den lokale del af byvisionen, Loop City, og er Lyngby-Taarbæk's nye vækstområde, hvor de mange delprojekter i Vidensby 2020 primært skal udvikle sig i de kommende mange år. I geografien svarer området til, at der sættes fokus på et bælte fra DTU til Kgs. Lyngby.

Den kommende letbane er livsnerven i Lyngby-Taarbæk Ringby. Den binder by og aktiviteter sammen. Den giver mulighed for, at de studerende på campus, naturligt og let kan benytte tilbuddene i Kgs. Lyngby. Og at de mange tilbud og muligheder på campus kan udnyttes af erhvervsliv og borgere på en anden måde end i dag.

Lyngby-Taarbæk Ringby bliver det internationale centrum, der kobler sig til resten af hovedstaden via s-banen og den kommende letbane. Man kan som BIG tegnestuen drømme om, at ringbyen på længere sigt kobles til hele Øresundsregionen via en forlænget letbane, der kører i et loop rundt i Ørestadsregionen. Med direkte forbindelser til lufthavnen, til Malmø og Helsingborg og til universitetet i Lund.

Perspektivet er, at Øresundsregionen – Loop City – udvikles som en metropol i Nordeuropa, hvor Lyngby-Taarbæk spiller rollen som: Vidensbyen i Loop City.

DRØMMEN OM DEN TÆTTE BY MED LIV EFTER LUKKETID

Strategien "Lyngby-Taarbæk - Vidensby 2020" og byvisionen "Lyngby-Taarbæk Ringby" medfører en byfortætning med flere boliger og mere byliv, mere erhvervsliv med fokus på videns erhverv og detailhandel, flere uddannelsessteder, flere kulturelle tilbud og bedre transportmuligheder. Den fremtidige byfortætning vil først og fremmest ske i Lyngby-Taarbæk Ringby.

Lyngby-Taarbæk skal udvikle sig som et centrum for forskning og innovation af international kaliber. Lyngby-Taarbæk skal udvikle sig til en uddannelsesby med DTU som kraftcenter suppleret af en underskov af andre uddannelsesinstitutioner. Mange af dem er her allerede, mens andre skal tiltrækkes af det internationale uddannel-

Letbane i gadeniveau - Bilbao i Spanien

Vand er populært i byen - den fritlagte ÅEN i Aarhus

Gode forbindelser på tværs - her en "legende cykelsti" i København

BYVISION

ses- og forskningsmiljø. Lyngby-Taarbæk vil også kunne tiltrække attraktive virksomheder, der vil slå sig ned på grund af det internationale uddannelses- og forskningsmiljø.

Drømmen om den tættere og mere livlige by kræver flere boliger. Der skal være boliger til de mange nye studerende, forskere og gæsteprofessorer og til ansatte i de nye virksomheder. Bosætningen skal først og fremmest ske i Lyngby-Taarbæk Ringby. Det kan ske ved at opbygge nye attraktive boligkvarterer i Lyngby-Taarbæk Ringby. Eller ved at fortætte eksisterende bykvarterer, ikke mindst i og omkring Kgs. Lyngby.

Kgs. Lyngby skal det summe af liv, også efter lukketid. Byen skal fortættes med flere boliger og kollegier. Med vidensvirksomheder og ny handel. Måske suppleret med dele af universitetet, der rykker til byen. Alt i alt bringer det flere mennesker til byen og skaber grund for et mere levende bymiljø.

Der skal arbejdes bevidst for at tiltrække nye butikskoncepter, der kan supplere de nuværende. Og der skal opbygges et mere mangfoldigt byliv efter lukketid - med flere caféer og spisesteder og med flere kultur- og underholdningstilbud

Byrummene skal også gøres mere indbydende. Det kan ske ved at indrette byens stræder og pladser, så de inviterer til et byliv, hvor mennesker med forskellig baggrund mødes. Byrummene skal i form og indretning pirre øjne og sanser, hvor lys, lyd og vand kan være væsentlige indslag. Og udformningen skal indbyde til sport, leg og bevægelse.

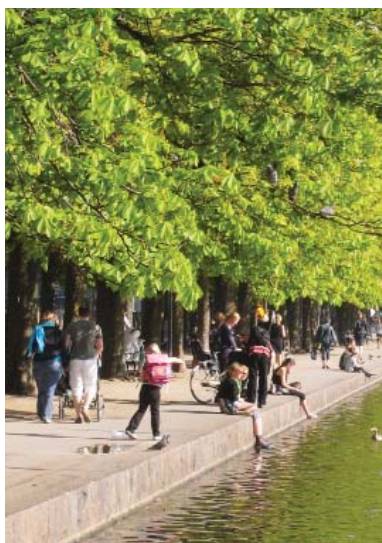
DRØMMEN OM DEN GRØNNE OG BÆREDYGTIGE BY

Strategien "Lyngby-Taarbæk - Vidensby 2020" slår fast, at Lyngby-Taarbæk skal være kendt som et testlaboratorium for nye, grønne og bæredygtige teknologier.

Det gælder også for Lyngby-Taarbæk Ringby, som skal fortættes med både boliger, handel og virksomheder, især ved stationerne, hvor der bygges både tæt og højt. Det mindsker biltrafikken og CO₂-udledningen.

Den mere tætte og høje by er også et godt udgangspunkt for at bevare Lyngby-Taarbæks særkende - de grønne landskabstræk. Det grønne og det blå bindes sammen i Kgs. Lyngby med en vandfyldt Fæstningskanal. Der skal arbejdes med at aflede regnvandet lokalt - de såkaldte LAR-projekter. Det vil modvirke overfyldte kloakker ved kraftigt regnvejr. Det vil gavne fauna og flora samt være af stor rekreativ værdi. Og på langt sigt vil det også gavne drikkevandsforsyningen.

De nye huse skal være med grønne tage, der kan absorbere regnvand. Det mindsker risikoen for oversvømmelser ved skybrud og danner samtidig nye grønne elementer i bybilledet.

Vand og træer nydes i byen

Organiseret cykelparkering i Hamburg

BYVISION

Også taghaver er et nyt grønt element, både i forbindelse med nybyggeri og renovering. Taghaverne kan bindes sammen til "grønne hævede parker", især henover centre, industri og andre bygninger med store tagflader.

De nye huse skal anvende mindst muligt energi. Både solceller, vindenergi, solpaneler og jordvarme skal tages i anvendelse. Bygningerne orienteres efter verdenshjørnerne, så de energioptimeres. Og der bygges tæt og højt med kompakte bygningskroppe, så bygningernes overflade mod "klimaet" bliver mindst mulig.

Trafikalt skal der sættes mere på kollektiv trafik. Letbanen er allerede så højt på den politiske dagsorden, at Folketinget forventes at godkende en anlægslov senest 2014, og lokalt tales der positivt for at etablere en shuttlebus i Lyngby-Taarbæk.

Også i Kgs. Lyngby skal der ske trafikale ændringer. For at beslutte hvad der er muligt, mangler endnu nogle centrale undersøgelser om trafikken i Lyngby-Taarbæk.

Men drømmen om trafikken er klar: Et Kgs. Lyngby, hvor den centrale del lukkes for biltrafik. Hvor Lyngby Hovedgade er pulsåren i bylivet uden biltrafik. Og hvor Klampenborgvej lukkes for privat biltrafik, dog med adgang for letbanen, busser, taxier og cykler.

Drømmen er også et Kgs. Lyngby, hvor det er nemt at parkere. Hvor kunderne mødes af store parkeringsanlæg ved indfaldsvejene, så den parkeringssøgende trafik ikke cirkulerer i Kgs. Lyngby.

Også cyklismen skal opprioriteres. At cykling er sundt for helbredet er uomtvisteligt. Men det er samtidig alfa og omega for at opnå et mere fredeligt bycentrum med mindre biltrafik og mindre udledning af CO₂. Der skal arbejdes med prioriterede cykelruter, og mere cykelparkering med en god placering er et must.

Ny arkitektur og taghaver i byen - eksempel fra Zürich

BYVISION ÅR 2030

Letbane i gadeniveau - Nice i Frankrig

Lyngby Hovedgade

INVITATION TIL EN REJSE I VIDENSBYEN ÅR 2030

Det er svært at spå, især om fremtiden. Sådan lyder et bevinget ord. Men for at kunne sætte fælles mål for fremtiden, er det nødvendigt at have en drøm om den. En drøm der næppe kan - endsige skal - opfyldes fuldt og helt. Men en drøm som sætter billeder på den ønskede fremtid. Rejsen i Lyngby-Taarbæk Ringby år 2030 er sådan en drøm. Den er blot ét bud på, hvordan Lyngby-Taarbæk kunne tage sig ud i 2030.

Rejsen i Lyngby-Taarbæk Ringby år 2030 er en fiktion, hvor du skal forestille dig, at vi allerede er i år 2030. Vi skal sammen rejse en tur gennem fremtidens Lyngby-Taarbæk Ringby. Rejsen starter syd fra. Ind ad Buddingevej, rundt i Kgs. Lyngby og videre til DTU. Vil du med på rejsen?

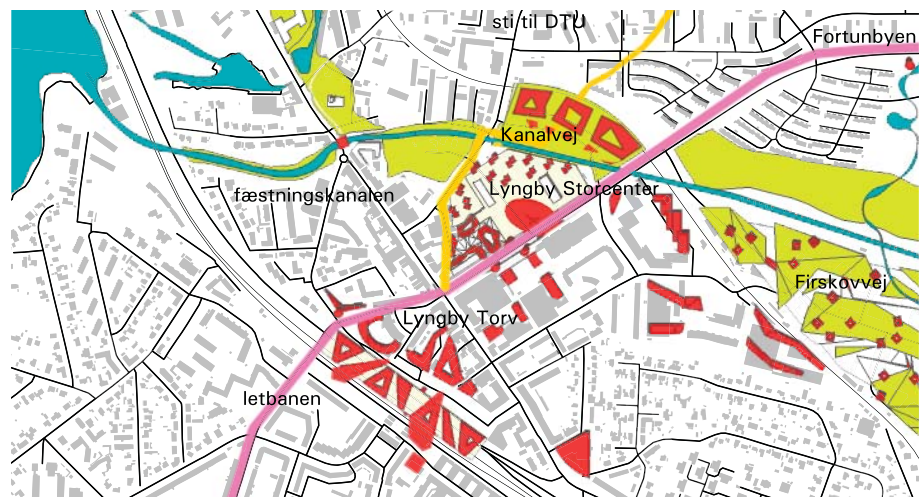
1 LETBANEN - RYGRADEN I LYNGBY-TAARBÆK RINGBY

Lyngby-Taarbæk Ringby bindes sammen af letbanen. Den er rygraden i hele Ringbyen omkring København, fra Ishøj i syd til Lundtofte i nord.

I Lyngby-Taarbæk er der 6 stationer - alle markeret af kollegietårne. Undtagelsen er stationen, Lyngby Galleriet. Den har navn efter den nye hvælvede glaskonstruktion, der binder Lyngby Storcenter og Lyngby Kulturhus sammen hen over Klampenborgvej.

Udover letbanen bindes Lyngby-Taarbæk også sammen af mange gode stier til gående og cyklister. Mellem Kgs. Lyngby og DTU prioriteres trafikken på stierne, så cyklister har forrang for bilister.

Kort over Kongens Lyngby med letbane, byfortætning, fæstningskanal og sti mellem DTU og Kgs. Lyngby

2 KGS. LYNGBY - HJERTET I LYNGBY-TAARBÆK RINGBY

Kgs. Lyngby er handelsbyen for hele Lyngby-Taarbæk og kommunerne omkring. Her er et utal af handelstilbud med storcenter, stormagasiner og strøggade.

Kgs. Lyngby er også pulsen med de mange studerende fra ind- og udland. Og Kgs. Lyngby tiltrækker nye internationale virksomheder til uddannelses- og forskningsmiljøet.

BYVISION ÅR 2030

Byen er atter erobret af mennesker. Færdslen i byens centrale del sker til fods, nu hvor man kan færdes uden tanke for biler. Byens rum har fået en gevaldig overhaling med steder til ophold, eftertanke og leg. Livet i gaderne er i højsædet med caféer og torvehandel.

Også byens kulturliv blomstrer. De flere mennesker i byen har skabt grobund for flere spisesteder, gallerier og udstillinger. Og byens gæster mødes af film, musik, bogcaféer og arbejdende værksteder.

Byens gratis IT-NET gør det mulig for studerende at arbejde fra caféen eller overhøre en forelæsning fra DTU eller universitetet i Lund. Det sker enten på egen PC eller caféens storskærm. Også byens erhvervsfolk holder videokonferencer med kunder i andre lande.

Om aftenen er der stadig liv i byen. Lyngby Hovedgade er med sine mange restauranter og caféer nerven i bylivet om aftenen. Og i Kulturhuset vises både teater, film og transmissioner fra koncerter i ind- og udland.

3 RÅDHUSET OG LYNGBY TORV

Rådhuset fra 1941 med den krumme facade af grønlandsk marmor er stadig en smuk afslutning af Klampenborgvejs akse gennem centrum. Rådhusudvidelsen mod Jernbanepladsen er det nye velkomstpunkt af høj arkitektonisk kvalitet. Rådhuskomplekset rummer modtagecenter for byens internationale gæster og tilflyttere, samt konference- og mødefaciliteter, der også kan benyttes af byens virksomheder og uddannelsessteder.

Sideløbende med rådhusudvidelsen er der sket en renovering af det gamle rådhus, så det samlede rådhuskompleks nu er en effektiv og moderne ramme om den kommunale administration. Tæt ved den nye rådhusudvidelse ligger et stort parkeringsanlæg, der tager imod byens kunder syd fra.

På Lyngby Torv er parkeringspladserne fjernet. I weekenderne er der grøntsagsmarked og anden torvehandel. Og på lune sommeraftener vises film, hvor rådhusets krumme facade benyttes som storskærm.

Moderne arkitektur vil markere Rådhusets tilbygning - her en ambassade i Berlin

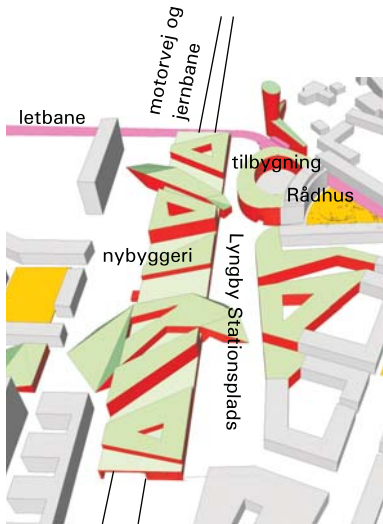

Mellem trafik og caféliv - Sankt Hans Torv i København

Illustration af Lyngby Torv med letbane, byliv og et kollegietårn, som markerer letbanens stop

BYVISION ÅR 2030

Illustration af Jernbanepladsen med byggeri over banen, Rådhus-tilbygning og et kollegietårn, som markerer letbanens stop. Dele af de nye huse træder ned på såvel Jernbanepladsen som ved Ulrikkenborg Plads. Det skaber en ny sammenhæng i byen.

4 JERNBANEPLADSEN MED BYGGERI OVER BANEN

Jernbanepladsen er krydsfeltet for den kollektive trafik i Lyngby-Tarbæk. Her mødes S-banen og letbanen, og de mange busser til Kgs. Lyngby krydser Jernbanepladsen. Også shuttlebussen med direkte kontakt til de mange uddannelsesinstitutioner og virksomheder har stoppested her.

Cyklisterne har nu meget lettere ved at bruge byen. De prioriterede cykelruter gør det let at komme frem til de nye cykelparkeringshuse på perronerne og på midterrabatten på busholdepladsen.

Selve Jernbanepladsen er rumligt strammet op med det nye rådhus og de nye bygninger ved Likørstræde. Henover S-banen og Omfartsvejen er der bygget nye domiciler til vidensbaserede virksomheder. Dele af de nye huse træder både ned på Jernbanepladsen og bag Ulrikkenborg Plads. Det skaber en ny sammenhæng i byen, som er grobund for nye aktiviteter i Ulrikkenborg.

5 BYENS HOVEDSTRØG

Klampenborgvej og Lyngby Hovedgade er byens vigtigste gader, der i de centrale dele er indrettet til ophold. Begge er strøggader, hvor byens liv kan udfolde sig ... med butikker, boder og caféer.

Lyngby Hovedgade er byens gågade med det traditionsrige købstadsmiljø med huse i lille skala. Klampenborgvej er mere præget af det moderne med større bygninger af modernistisk tilsnit. Letbanen kører gennem Klampenborgvej med stoppesteder ved Jernbanepladsen og ved Lyngby Storcenter i "Lyngby Galleriet". Også busser og taxier kan sive gennem Klampenborgvej. Fortovene er blevet bredere og benyttes ligesom midterhellen til boder og udskænkning.

Illustration af Jernbanepladsen med byggeri over omfartsvejen og jernbanen. I baggrunden ses den nye rådhus-tilbygning og et kollegietårn.

BYVISION ÅR 2030

*Et nyt byrum på Lyngby Hovedgade, som skabes ved indgangen til det nye shoppingområde og boliger
- illustrationer på denne side: PLH Arkitekter*

6 NYE BYHUSE MED GLASOVERDÆKNING TIL STORCENTRET

I mange år var det et stort ønske at binde Storcentret tættere sammen med Lyngby Hovedgade. Nu er det sket. Optakten er et nyt solbeskinnet torv ved Det hvide Palæ, der er et af de få fredede huse i Kgs. Lyngby. De nye byhuse bag torvet fremstår med en knækket og skarpskåren arkitektur og har en spinkel glasoverdækning mellem sig.

Bebyggelsen er en moderne fortolkning af såvel købstad som storcenter og er derfor et selvfølgelig bindeled mellem Lyngby Hovedgade og Lyngby Storcenter.

De nye byhuse møder Klampenborgvej

Nye, lyse boliger på Gasværksvej

Illustration af Klampenborgvej, hvor letbane, cyklister, busser og byliv prioriteres

7 LYNGBY STORCENTER OG OMGIVELSER I FORANDRING

Det er uden for enhver tvivl, at Lyngby Storcenter har stor betydning for handlen i Kgs. Lyngby. Men centerbebyggelser er ikke venlige ved byen. De lukker sig om sig selv og er indadvendte. Derfor er Storcentret inde i en forandringsproces, der gør det mere udadvendt.

Den nye bebyggelse, der binder Storcentret tættere sammen Lyngby Hovedgade, er et godt eksempel på det. Længst mod Toftebæksvej opføres en serie af boligårne. Nogle er fritstående med større lejligheder. Andre er kollegietårne, der kobler sig direkte på Storcentret og de nye taghaver på Storcentrets tag. Foruden grønne taghaver er der også tennisbaner, udslagsbaner for golfspillere og et legeland for de mindre børn.

Da letbanen kom til byen, blev "Lyngby Galleriet" et ikon for Kgs. Lyngby. Den mægtige glaskuppel danner paraplyen over letbanestationen, Kgs. Lyngby. Galleriet forbinder de nye taghaver, Lyngby Storcenter, Magasin og Lyngby Kulturhus og danner et overdækket rum, der er meget brugbart i det danske klima.

8 HANDELSTORVET OG JOHANNES FOGS PLADS

Efter opførelse af den nye bebyggelse på Lyngby Hovedgade – tidligere Bagergården – er Handelstorvet nu blevet anlagt efter sin hensigt. Parkeringspladserne på terræn er blevet færre og der er opstået et byrum, hvor byens liv kan udfolde sig med boder, handel og udeservering.

Selve parkeringshuset fremstår grønt som en lodret have, og byrummet er brudt op i små intime rum adskilt af nye huse til kollegier og kontorer.

På samme måde er Johannes Fogs Plads opdelt i mindre pladser, og butikkerne er nu gennemgående med butiksfacader til både Klampenborgvej og Johannes Fogs Plads.

Nybyggeri ved siden af - og ovenpå - Lyngby Storcenter

Forslag til byfortætning på de 2 torve mellem Magasin, Fog og Kulturhuset

BYVISION 2030

9 FÆSTNINGSKANALEN OG DET NYE BYOMRÅDE

Københavns Befæstning er en attraktion i verdensklasse. Befæstningen strækker sig fra Hvidovre i syd til Lyngby-Taarbæk i nord. Efter istandsættelse er det én af Europas bedst bevarede hovedstadsbefæstninger, der gennem intensiv formidling er blevet én af Danmarks helt store turist- og kulturattraktioner med en betydelig rekreativ værdi.

I Kgs. Lyngby er Fæstningskanalen det mest tydelige spor efter Københavns Befæstning. Kanalen løber fra Lyngby Sø til Lyngby Hovedgade, hvor den oprindelige bro over Fæstningskanalen nu er gendannet som en ny ankomst til byen. Kanalen fortsætter til Toftebæksvej på den strækning, der tidligere var tørlagt.

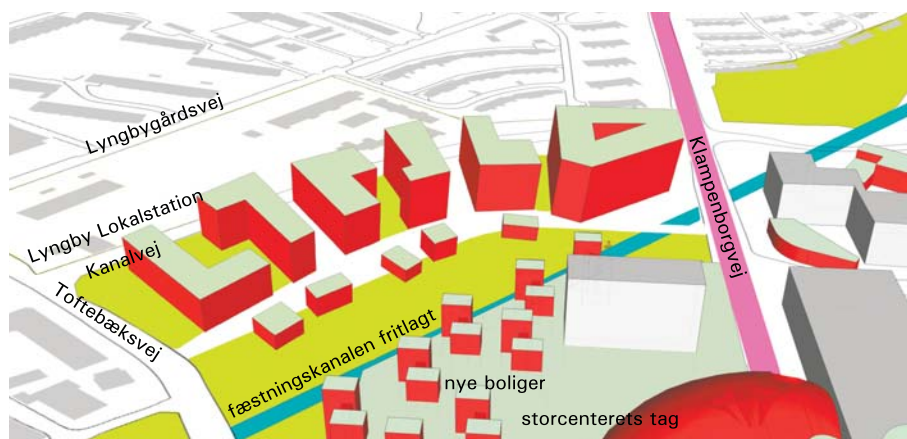
Bag Lyngby Storcenter løber Fæstningskanalen nu gennem den fredede Kanalpark. Visse steder er kanalens oprindeligt stramme forløb gjort mere landskabeligt og suppleret med små søer. Herved er der opnået en så tilpas rummelighed, at anlægget kan benyttes som et oversvømmelsesbassin til regnvand, et såkaldt LAR-projekt. Stedet har udviklet sig til et brugbart grønt åndehul og er nu et udendørs samlingssted for byens mange studerende.

Den tidligere parkeringsplads på Kanalvej er erstattet af nye bygninger, der på en markant måde afslutter Kgs. Lyngby mod de mere åbne boligområder nord for. Bygningerne er af høj arkitektonisk kvalitet og tilpasset stedets bymæssige kvaliteter.

Bygningerne giver plads til domiciler for virksomheder, der med deres internationale relationer er dynamoer for Lyngby-Taarbæks fortsatte udvikling som vidensby. Desuden har bygningerne givet plads til en ny videregående uddannelse og et internationalt kollegium. Der er også blevet plads til nye butikker, der supplerer detailhandlen i Kgs. Lyngby med nye vareudbud.

Fæstningskanalen er en del af Københavns Befæstning, som strækker sig fra Avedøre i syd til Lyngby i nord og Flakfortet i Øresund. Befæstningen er opført 1880-90 for at beskytte hovedstaden.

Illustration af, hvordan et byggeri på Kanalvejsgrunden kunne se ud

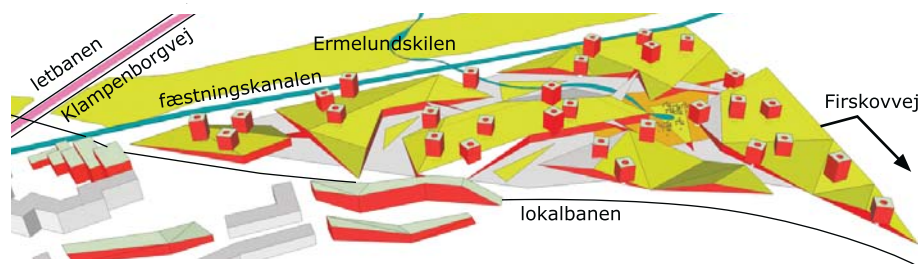
Vand og landskab i en bymæssig sammenhæng - her i Ørestad

Byggeri med græs på taget - Korsgadehallen i København

Bymiljø i to planer - Operaen i Oslo

En by i flere planer på Firskovvej, græs og liv på tagene - butikker og erhverv nedeunder

10 NYT LIV TIL FIRSKOVVEJ

Området blev oprindeligt udviklet til at aflaste det centrale Kgs. Lyngby for virksomheder, der ikke passede til byens udvikling som handelsby. Denne strategi lykkedes, og området blev benyttet af forskellige serviceerhverv, ikke mindst bilforretninger og værksteder. Rent fysisk var der tale om store bygningsenheder uden nogen bymæssig sammenhæng.

Denne udvikling blev siden hen suppleret med større detailhandelsbutikker, der heller ikke kan placeres i en bymæssig sammenhæng i Kgs. Lyngby. Detailhandlen fik derved tilført butikstyper, der var savnet i udbuddet, uden at ødelægge bykvaliteten i Kgs. Lyngby.

Ofte henligger sådanne "aflastningscentre" øde og tomme uden for lukketid. På Firskovvej blev det forhindret ved at tilføre området en markant arkitektonisk kvalitet og nye attraktioner.

Firskovvej blev udviklet i samarbejde med grundejerne og er nu en bydel i 2 plan, der bringer områdets tagflader i anvendelse til nye formål. I de små tagtårne er der både kollegieboliger, kreative virksomheder, øvesteder for lokalteatre og rytmisk musik. Og selve tagfladen er indrettet til forskellige fritidsformål som skater-baner og parkour-baner. Firskovvej fremstår nu med en ungdommelig profil, der understøtter Lyngby-Taarbæk's udvikling som vidensby.

Illustration af bymiljø på Firskovvej i to planer - større butikker for neden og et grønt landskab med boliger og rekreation på toppen

BYVISION 2030

11 NYE BOLIGER I FORTUNBYEN

Tæt ved lokalcentret på Lyngbygårdsvej ligger letbanestationen, Fortunbyen. Også her er stationen markeret med kollegietårne. Stationens placering giver mulighed for på længere sigt at skabe en direkte forbindelse til Jægersborg Station, men endnu er denne mulighed ikke på dagsordenen.

Fra Fortunbyen station er det muligt at komme hurtigt til DTU. Langs den nye stiforbindelse er der opført nye familieboliger, placeret smukt i de grønne områder. Boligerne udlejes både som almene familieboliger og til udenlandsk arbejdskraft, gæsteprofessorer og forskere. Det store grønne parkanlæg i Fortunbyen er mange steder suppleret med små runde køkkenhaver, der giver beboerne mulighed for at få jord under neglene og dyrke egne grøntsager.

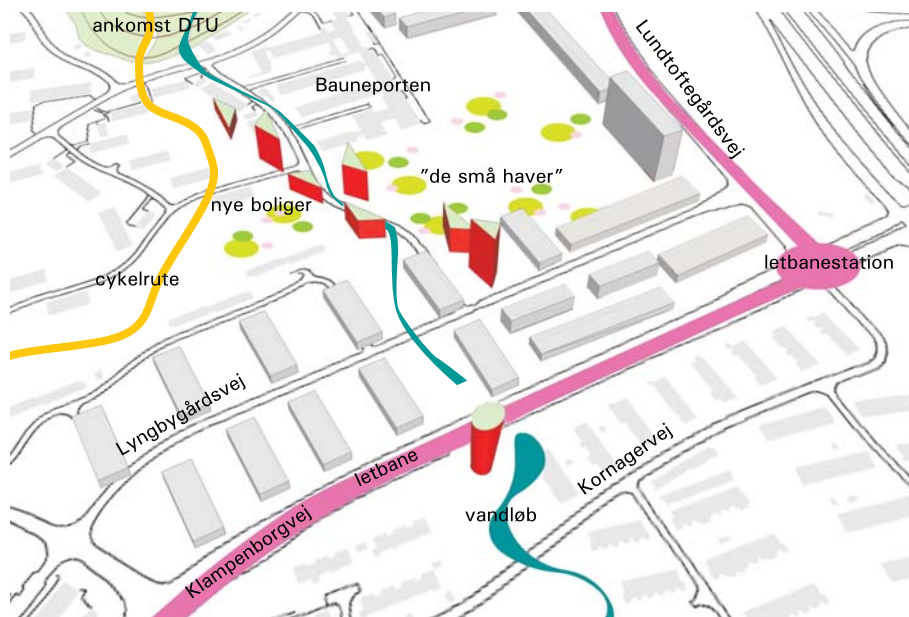
De nye boliger har været en saltvandsindsprøjtning til Fortunbyen, som har givet kvarteret en mere varieret beboersammensætning. Samtidig har de flere boliger og stationen skabt en positiv udvikling for den lokale handel.

Detailhandelscenter på Lyngbygårdsvej

Brug af regnvand i en bymæssig sammenhæng - Bordeaux i Frankrig

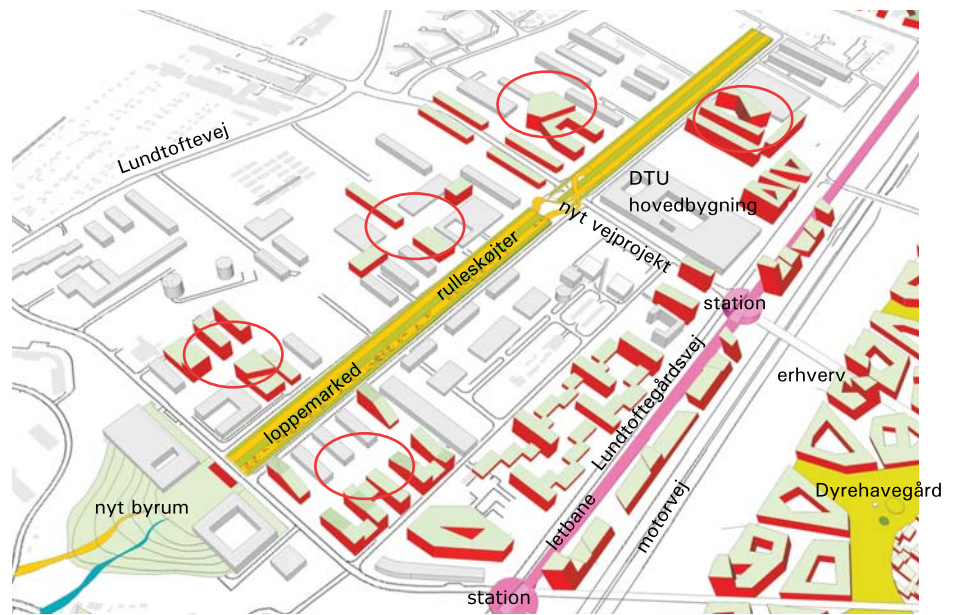
Fortunbyen med letbane, nye boliger, vandløb og "de små haver"

Byrum og læring ved ETH i Schweiz

Copyright 2009 Juul Frost Arkitekter

BYVISION 2030

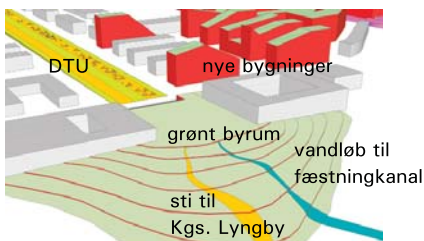

12 DTU - HJERNEN I LYNGBY-TAARBÆK VIDENSBY

Den sirligt anlagte campus på Lundtoftesletten er rammen om DTU, Danmarks Tekniske Universitet. Med mere end 7000 studerende, 4.500 ansatte og et stort antal gæstelærere og professorer, heraf mange udenlandske, er DTU den helt store drivkraft i det internationale liv omkring Lyngby-Taarbæk Vidensby.

DTU er ikke kun motor i studiesammenhæng, men rummer også private forskningsvirksomheder og offentlige forskningsinstitutioner. Med den meget store mængde viden samlet på ét sted er DTU kraftcentret for innovation og kreativitet i Lyngby-Taarbæk.

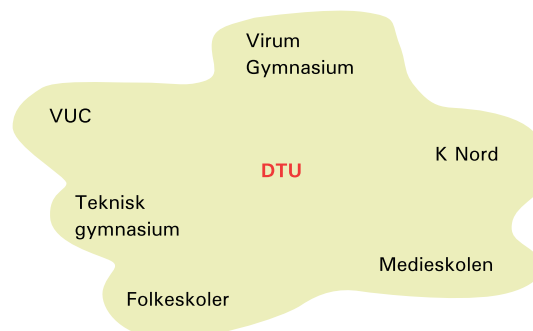
Mange studie- og forskningsprojekter ender som små virksomheder - de såkaldte spin-off, som afprøver idéer og koncepter i markedet. Ikke alle overlever, men i nogle spin-off virksomheder er idéerne og konceptet så stærkt og levedygtigt, at virksomheden vokser sig stor. I de nye arealer langs Helsingør-motorvejen og letbanen er der netop afsat plads til sådanne spin-off virksomheder.

Nyt grønt byrum som ankomstpunkt til DTU fra syd. Her kobles cykelruten fra Kgs. Lyngby på DTU

Terrasseret byrum som ankomst til DTU kunne have et vandelment - her en vandtrappe i Paris

Uddannelse og viden i kommunen

BYVISION 2030

Bebyggelsen på DTU er præget af højere bygninger ved de 5 studie-kraftcentre. Denne måde at bygge på har ikke anfægtet de smukke grønne rum på campus. Efter letbanens komme overvejes det nu at supplere campus med en tættere og højere bebyggelse omkring de to nye stationer.

Tidligere var DTU en isoleret bydel i Lyngby-Taarbæk, men visionen om Lyngby-Taarbæk som Vidensby har knyttet tættere bånd mellem DTU og Lyngby-Taarbæk. I Kgs. Lyngby tilbydes nu kollegier til de studerende og flere boliger til gæstelærere og forskere. Derfor sæt-

13 DYREHAVEGÅRD - NYT GRØNT BYOMRÅDE

For få år siden var Dyrehavegård det største ubebyggede område i Lyngby-Taarbæk, men med letbanens komme, var det naturligt og nødvendigt, at Dyrehavegård fik en ny rolle i byens udvikling.

Letbanen er ført frem ved Lundtoftegårdsvej med 2 stationer ved DTU og én ved Lundtofteparken. Omkring de 2 stationer ved DTU er der bygget tæt med funktioner, der støtter op om Lyngby-Taarbæks udvikling som vidensby: Boliger, kollegier, forskning og videnstunge virksomheder.

Denne nye bebyggelse fortsætter på den anden side af motorvejen - højest og tættest og mest erhvervsorienteret langs motorvejen. Bebyggelsen er udformet, så der opnås den bedst mulige støjreduktion til gavn for både det nye byområde og for parcelhusområderne i Hjortekær.

Den nye bebyggelse på Dyrehavegård holder sig inden for 600 m afstand til letbanestationerne.

Illustration af Dyrehavegård som et levende by- og naturområde med boliger, erhverv og landskab

Nye boliger for studerende, gæstelærere og familier - Tietgens Kollegie på Amager

BYVISION 2030

Illustration af Dyrehavegård med bebyggelse som øer i landskabet

Jo tættere vi kommer mod Hjortekærsvvej, jo lavere og mere boligorienteret bliver bebyggelsen. Store områder mellem boliggrupperne og mod Hjortekærsvvej er bevaret som fælles, grønne arealer med LAR-projekter, altså lokal opsamling af regnvand, der også er gavnlig i rekreativ henseende. De nye motionsstier er til glæde for alle borgere i Lyngby-Taarbæk. Men især de beboere i de nye boliger på Dyrehavegård og naboerne i Hjortekær nyder godt af de nye rekreative muligheder.

Det nye Dyrehavegård blev udviklet efter en intens dialog med borgerne i Hjortekær og brugerne af Dyrehavegård. Det nye Dyrehavegård blev et nyt grønt byområde, der skaber en afbalanceret overgang mellem de nye byfunktioner ved DTU og parcelhusene i Hjortekær. Samtidig er de gode forhold for rytterne bevaret, og der er plads til at spille bold og tennis på de åbne baner. De nye vådområder giver mulighed for oplevelser med naturstier og levesteder for insekter, tudser og frøer.

Den nye udvikling på Dyrehavegård startede på arealerne syd for Trongårdsvej. Her er der opført et nyt plejecenter efter helt moderne principper. Sammen med forskere fra DTU udviklede kommunen et nyt teknologisk plejehjem, hvor plejen er i top for mindre omkostninger.

Grønt erhverv - her i Schweiz

Dyrehavegårds åbne landskab idag

BYVISION 2030

1.4 LYNGBY IDRÆTSBY - EN INTEGRERET DEL AF VIDENSBYTANKEN

Rigtig mange børn, unge og voksne benytter de nye faciliteter i Lyngby Idrætsby. Tidligere var faciliteterne præget af mange års intensiv brug og trængte til modernisering.

Det er der nu rettet op på. Dels er der nu et moderne opvisningsstadion, som anvendes til superliga fodbold. Dels er der sket en gennemgribende modernisering og opgradering af svømmehallen og de andre kommunale idrætsfaciliteter.

Med fuldførelsen af visionen om Lyngby Idrætsby er der udviklet et moderne, sammenhængende idrætsområde med faciliteter for alle aldersgrupper, og for både elite- og breddeidrætten.

Lyngby Idrætsby arbejder også aktivt sammen med uddannelsesinstitutioner og virksomheder i Lyngby-Taarbæk. Man benytter både faciliteterne i Lyngby Idrætsby og stiller egne faciliteter til rådighed for fællesskabet.

Illustration af Lyngby Idrætsbys kobling til Vidensbyen

DET GØR VI

Det foregående afsnit, "Invitation til en rejse i Lyngby-Taarbæk Ringby år 2030" er en beskrivelse af byvision for Lyngby-Taarbæk som Vidensby. Byvisionen kommer imidlertid ikke af sig selv, men skal hjælpes på vej. En række forudsætninger skal være opfyldt, og der skal lægges strategier og tages hånd om de væsentligste indsatsområder.

1 OVERORDNEDE FORUDSÆTNINGER

- Vidensby 2020 skal forankres lokalt blandt borgerne i Lyngby-Taarbæk
- Vidensby 2020 skal ligeledes forankres blandt de lokale uddannelsesinstitutioner, lokale kulturinstitutioner og de lokale virksomheder, handel og service
- Videnstunge virksomheder og potentielle investorer skal gøre bekendt med udviklingsmulighederne, der følger af Vidensby 2020

2 BEARBEJDELSE AF BYVISIONEN

- Byvisionens hovedgreb skal bearbejdes i en idékonkurrence om den fysiske udmøntning af visionen om Lyngby-Taarbæk som Vidensby
- Konkurrencen skal indeholde en vurdering af bæredygtighedsvurdering af de enkelte projekter
- Byvisionen bearbejdes og konkretiseres efterfølgende i samarbejde med eksterne arkitekter, byggesagkyndige og potentielle investorer, samt med borgerne og lokale parter

3 OVERORDNEDE UNDERSØGELSER

- På baggrund af de seneste trafikanalyser udarbejdes en trafikstrategi, der lægges til grund for bearbejdelsen af byvisionen
- Efter bearbejdelsen af byvisionen skal det undersøges, hvilke konsekvenser de nye boliger vil få for skolestrukturen og for forsyningen med børneinstitutioner
- Der skal løbende gennemføres nødvendige økonomiske konsekvensanalyser i relation til grundskyld og skattegrundlag, samt udarbejdes en investeringsplan for de kommunale anlægsinvesteringer
- Der skal gennemføres en analyse af erhvervsarealernes anvendelighed, både af de eksisterende og de nye erhvervsarealer i byvisionen
- Der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag af mulighederne for at bygge højere i Kgs. Lyngby
- Der gennemføres en undersøgelse af de økonomiske gevinster – offentlige som private - ved investeringer i byliv og bykvalitet
- Der skal foretages en løbende research af butikskoncepter, kreative erhverv, forlystelses- og restaurationslivet med henblik på at tiltrække de mest succesfulde operatører

4 BYFORTÆTNING

- De gældende udviklingsmuligheder i Kommuneplan 2009 videreføres og suppleres med nye muligheder, som skitseret i byvisionen
- Der indarbejdes fortætningsmuligheder omkring de nye stationer med plads til gæsteboliger til udenlandsk arbejdskraft og studerende samt til videnserhverv og nye detailhandelskoncepter. Alle udvik-

DET GØR VI

lingsmuligheder i de kommende stationsnære områder indgår i bearbejdelsen af byvisionen, jf. pkt. 2

- Der lægges særlig vægt på, at fortætningen i placering og anvendelse understøtter realiseringen af letbanen og Lyngby-Taarbæk Vidensby
- Der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag om mulighederne for at bygge flere boliger i områderne tæt omkring Lyngby-Taarbæk Ringby
- Når byvisionen er færdigbearbejdet, jf. pkt. 2, skal der udarbejdes en proces- og handleplan, der kan fremme virkeliggørelse af byvisionen
- Proces- og handleplanen indarbejdes som bilag i den kommende kommuneplan

5 BYRUM

- Idékonkurrencens forslag skal udmøntes i en helhedsplan med konkrete byrumsprojekter
- Der skal ske en forskønnelse af byens torve og pladser, enten i forbindelse med bygge- og fortætningsprojekter eller på grundejernes initiativ
- Renoveringen og forskønnelsen af Handelstorvet mellem Magasin, Fog og parkeringshuset sættes i værk snarest muligt efter afslutning på byggeriet på Lyngby Hovedgade

6 TRAFIK

- Der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag om lukning af Klampenborgvej for biltrafik, bortset fra busser og taxier
- Beslutning om gågade eller ej afventer letbanens start og lukningen af Klampenborgvej
- Der udarbejdes en trafikmodel baseret på spidstimebelastning for Kgs. Lyngby med henblik på løbende at kunne vurdere de trafikale konsekvenser af fortætningsprojekterne
- Der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag med konkrete projekter til forbedring af cyklisternes forhold, prioriterede cykelstier og forbedret cykelparkering

7 PARKERING

- Den gældende parkeringsstrategi – færre og større parkeringsanlæg koncentreret ved indfaldsvejene - fastholdes og udmøntes i konkrete projekter
- Der udarbejdes et beslutningsgrundlag for reduktion af parkeringsnormerne i Lyngby-Taarbæk Ringby

8 GRØNT OG BÆREDYGTIGT

- Lyngby-Taarbæk skal være kendt som et testlaboratorium for nye, grønne og bæredygtige idéer og teknologier: Forstærke det grønne landskab, grønne tage og lokal afledning af regnvand, taghaver og grønne vægge, stationsnærhed, byfortætning og energirigtigt byggeri
- Der skal udarbejdes en bæredygtighedsvurdering for den bearbejdede byvision

Letbanens placering i hovedstadsområdet - første etape

Letbane i Mulhouse Frankrig

LETBANE

I sommeren 2011 indgik transportministeren, Region Hovedstaden og Ring 3-kommunerne en samarbejdsaftale om anlæg af en letbane i Ring 3. Første etape er Lundtofte – Ishøj, en strækning på 28 km. Anlægsomkostningerne for etappen er skønnet til 3,75 mia. kr., og beløbet fordeles med 40 % til staten, 26 % til region og 34 % til kommunerne. Den samlede tidsplan for projektet er følgende:

- 2012 Udarbejdelse af beslutningsgrundlag
- 2013 – 2014 Principaftale, anlægslov og VVM-undersøgelse
- 2015 Projektering, udbud og kontraktindgåelse
- 2016 – 2018 Anlæg
- 2019 Ibrugtagning

I Lyngby-Taarbæk planlægges følgende letbanestationer: Lyngby Station, Lyngby Storcenter, Nærumbanen, Fortunbyen, to ved DTU og endestation ved Lundtofte.

Krydsningen af Lyngby Omfartsvej og S-banen kan medføre ekspropriation af butiksareal under broerne, dels af hensyn til trafikafviklingen, dels for at få plads til en letbanestation med direkte adgang til S-togsperronerne. Trafikmodelberegninger viser, at denne letbanestation vil få næstflest passagerer blandt de knap 30 stationer, der ventes etableret på hele strækningen mellem Lundtofte og Ishøj. Det mest benyttede standsningssted ventes at blive et ved Glostrup Station.

Mellem viadukten og Engelsborgvej foreslås letbanen placeret i den østlige side af Buddingevej, som må udvides på denne strækning for at få gode forhold for alle trafikantgrupper. Mellem Engelsborgvej og Chr. X's Allé foreslås en løsning, som ikke påvirker beboernes parkeringsmuligheder.

Ved krydsningen af Nybrovej kan det blive nødvendigt at ekspropriere op til 4 ejendomme, hvis de nuværende svingbaner i krydset skal bevares.

Strategi

Kommunalbestyrelsen ønsker at fortsætte samarbejdet om etablering af letbanens 1. etape fra Lundtofte til Ishøj og 2. etape fra Park Allé i Brøndby til Avedøre Holme.

STATIONER

Fingerplan 2007 fastlægger, at kommunen skal afgrænse de stationsnære områder omkring stationer på S-banen. Kerneområderne skal afgrænses med udgangspunkt i maksimale gangafstande til stationer på 600 m. Øvrige stationsnære områder kan afgrænses med udgangspunkt i cirkelslag på 1200 m omkring stationerne.

Kommuneplan 2009 definerer de nuværende stationsnære områder. Det har hidtil kun været muligt at udpege arealer omkring S-banen, men i Ringby-Letbanesamarbejdet er der enighed om, at det også skal være muligt at bygge tæt og højt omkring letbanestationerne for at øge passagergrundlaget og få flere til at benytte kollektiv transport.

Desuden er det kommunens holdning, at trafikbetjeningen på Nærumbanen er så god, at der også her kan udpeges stationsnære områder ved udvalgte stationer. Det betyder nye udviklingsmuligheder for erhvervsområdet i Ravnholm for eksempel.

Kommunalbestyrelsen har i forbindelse med forarbejderne til Fingerplan 2012 sendt følgende forslag til Miljøministeriet:

- Letbanestationerne bør kunne udløse stationsnære områder i lighed med mulighederne for S-banestationer.
- Stationerne Nørgårdsvej, Lyngby Lokalstation, Fuglevad og Ravnholm bør ligeledes udløse stationsnærhed.
- Det bør vurderes, om store og små stationer bør udløse samme grad af stationsnærhed.

Strategi

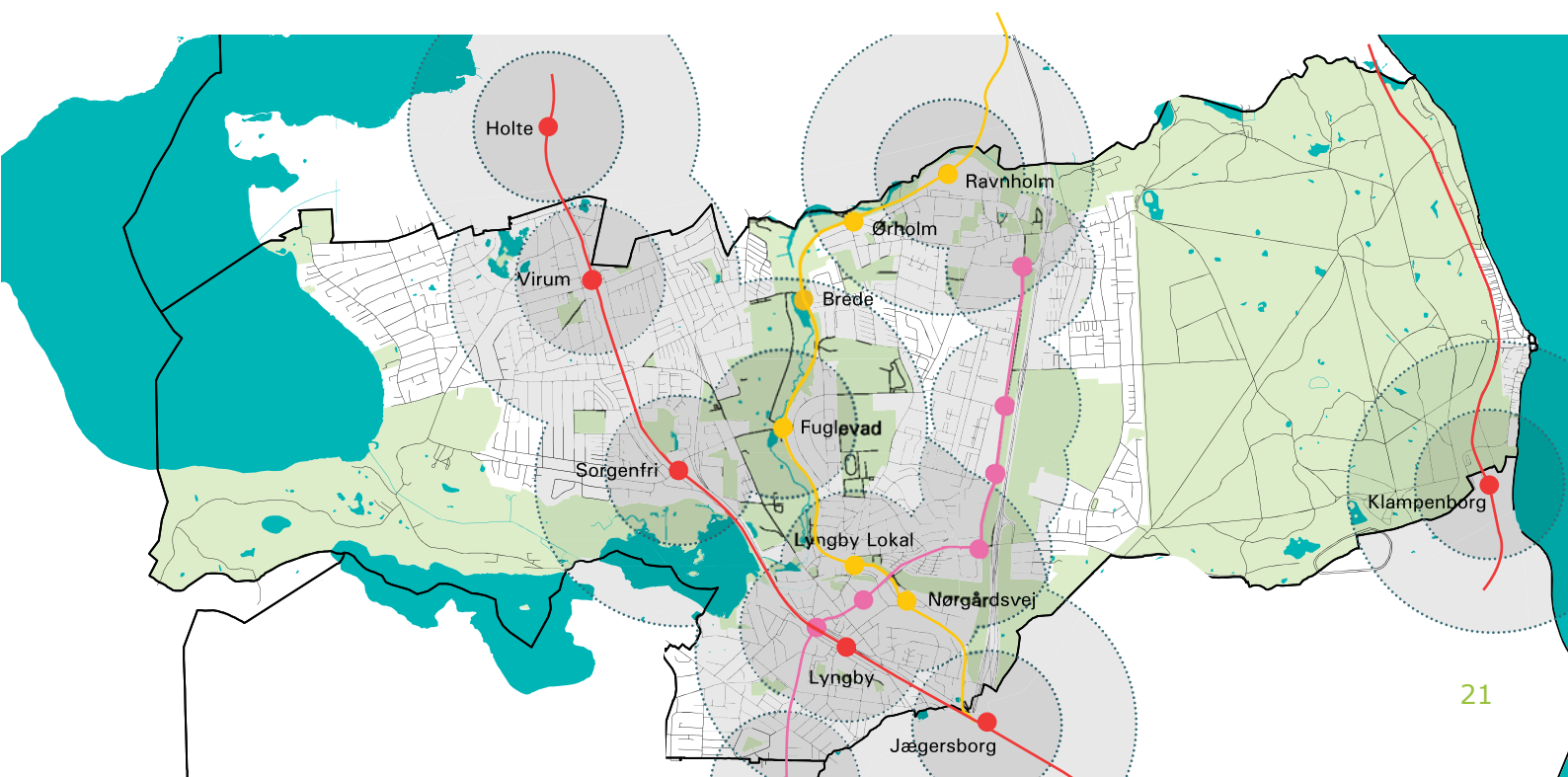
I det omfang ovennævnte forslag indarbejdes i Fingerplan 2012, vil de blive lagt til grund for udpegningen af stationsnære områder i Kommuneplan 2013. Udpegningen vil foregå efter samme principper som i Kommuneplan 2009.

Byudvikling skal understøtte den kollektive trafikbetjening. Bebyggelse med høj tæthed og mange arbejdspladser placeres inden for de stationsnære områder og fortrinsvis i de stationsnære kerneområder.

- S-togstation
- Letbanestation
- Lokalbanestation
- Vand
- Grønne områder

Kortet herunder viser cirkelslag på 600 m og 1200 m omkring stationer. Udpegningen af stationsnære områder sker inden for disse cirkelslag

RINGBYEN - LOOP CITY

Lyngby-Taarbæk Kommune er med i Ringby-Letbanesamarbejdet, der er et dialogprojekt bestående af Naturstyrelsen, Transportministeriet, Region Hovedstaden, og Lyngby-Taarbæk, Gladsaxe, Herlev, Glostrup, Ishøj, Brøndby, Hvidovre, Rødovre, Albertslund og Vallensbæk kommuner. I kommuneplan 2009 beskrev Lyngby-Taarbæk Kommune, at vi – sammen med de andre parter i Ringby-Letbanesamarbejdet - ønskede en vision for en bæredygtig byomdannelse for den ring af byområder, der ligger ved en kommende letbane langs Ring 3. Målet var en fælles byvision, der kunne nytænke byplanen for området og markere sig i det 21. århundrede. Den byvision ligger nu klar i form af rapporten LOOP City. Byvisionen kan ses på kommunens hjemmeside på [indsæt link].

LOOP CITY

Byvisionen LOOP City er udviklet af et internationalt rådgivningsteam i et ambitiøst samarbejde mellem Ringby-Letbanesamarbejdet og Realdania. Med afsæt i fingerplanen fra 1947 er LOOP City en vision for, hvordan bæredygtighed og fornyelse af en række byudviklingsområder i de 10 kommuner kan tænkes ind som en del af et nyt regionalt udviklingsperspektiv frem imod 2050. Formålet er at øge hele hovedstadsområdets tiltrækningskraft ved at skabe nye attraktive byudviklingsmuligheder og sikre høj mobilitet. Dette er nødvendigt, hvis hovedstadsregionen og Danmark skal gøre sig gældende i den internationale konkurrence.

Byvisionen er tænkt i en helhed. Den går på tværs af både sektorer, geografiske grænser og myndighedsområder og tager på strategisk vis fat på mange af de allerstørste udfordringer, som moderne byer står overfor i dag. Dette er formuleret i 10 udfordringer – de såkaldte BIG bets, som ses i spalten yderst til højre.

LOOP CITY strækker sig på tværs af Øresundsregionen til Sverige. Konceptet er udviklet af tegnestuen BIG

Til højre: Ringby-Letbanesamarbejdet består af 10 kommuner omkring i hovedstadsområdet - illustration BIG Arkitekter

RINGBYEN - LOOP CITY

Herover: BIG Arkitekters bud på en vidensby i Lyngby

Byvisionen tegner en oplevelsesrig by, og det strategiske arbejde, der skal svare på fremtidens udfordringer, tager afsæt i forstadsområdernes nuværende kompetencer, identitet og bystruktur.

LETBANEN

En af de teknologier, der skal medvirke til at løfte visionen og sikre mobilitet, er en letbane i Ring 3. Den højklassede kollektive trafikforbindelse er en forudsætning for den byudvikling, der skal finde sted, og er dermed ryggraden i byvisionen.

Fra regional og kommunal side er der stort fokus på, at der vælges en fremtidssikret transportløsning, der løfter byvisionen bedst muligt. Visionen er at få etableret en letbane fra Lundtofte i nord til Avedøre Holme og Ishøj i syd, og på sigt koble den til det eksisterende kollektive transportnet der forbinder Danmark og Sverige, for derved at fuldende 'LOOP'et' og sikre en sammenhængende Øresundsregion.

SAMARBEJDET

Visionsprojektet er politisk forankret i Ringby-Letbanesamarbejdet. Det er unikt i Danmark, at så mange myndigheder går ind i et frivilligt samarbejdsprojekt af denne karakter og med dét formål at arbejde for en samlet by- og trafikudvikling.

Ringby-Letbanesamarbejdets fundament er en tro på, at parterne - i fællesskab - med en ligeværdig, positiv og frivillig samarbejdsånd kan nå længere, end parterne hver især ville kunne alene. Sammen med de øvrige kommuner i Ring 3 forfølger Lyngby-Taarbæk Kommune byvisionen LOOP City og søger at løse dens 10 store udfordringer. Det gør vi ved at lade visionen danne grundlag for egentlige udviklingsstrategier i de ti samarbejdskommuner.

LOOP City har været behandlet i de 10 involverede kommunalbestyrelser og i regionsrådet. Alle de politiske høringsvar er samlet en hvidbog, der kan ses på kommunens hjemmeside på [\[indsæt link\]](#). Hvidbogen skal danne afsæt for det videre fælles arbejde.

Mobilitet – Der er et øget behov for transport samtidig med, at verden løber tør for olie. Vi har brug for flere energirigtige transportløsninger.

Energi – Skiftet til en bæredygtig energiproduktion har skabt behov for nye former for op-lagring og handel med elektricitet. Vi har brug for et intelligent elnet.

Affald – Affaldsmængderne eksploderer. Vi har brug for mere effektive metoder til at sortere og genanvende affald.

Vand – Vi løber tør for drikkevand. Vi har brug for at anvende vandressourcen mere effektivt og introducere lukkede recirkulationssystemer.

Global opvarmning – Vi får flere ekstreme vejrsituationer. Vi skal forberede os på kraftige regnskyl og indrette byerne, så de kan absorbere vandet.

Biodiversitet – Biodiversiteten er faldende. Vi har brug for at re-etablere områder med ægte natur.

Re-Industrialisering – Vi får nye fabrikationsteknologier, der muliggør en opblomstring af mikroindustrier. Vi må indrette vores byområder herefter.

Sundhed – Velfærdssygdomme truer vores samfund. Vi må indrette byerne, så vi finder nye måder at aktivere befolkningen.

Fødevarer – Verden løber tør for mad – Vi har brug for en 2. grøn revolution med lokal fødevarerproduktion.

Migration – Aldersbomben truer – Vi har brug for øget fertilitet eller kraftig indvandring for at holde vores samfund kørende.

BYGNINGSKULTUR OG LANDSKAB

I Lyngby-Taarbæk er 12.000 bygninger opført til og med 1979 registreret i forhold til deres bevaringsværdi. 13 % af bygningerne har fået bevaringsværdierne 1 - 3, mens 26 % har fået bevaringsværdien 4. I alt 39 % af de 12.000 bygninger er udpeget som bevaringsværdige i Kommuneplan 2009. Udpegningen har blandt andet betydning for lokalplanarbejdet, kommunalbestyrelsens overtagelsespligt, særlige hensyn ved ansøgning om nedrivning og ved bygningsreglementets energikrav.

Bygningskultur, landskab og kultur er med til at gøre kommunen til et godt sted at bo, leve og arbejde. Undersøgelser understreger vigtigheden af, at der er kulturværdier i nærområdet, når der skal vælges bolig eller lokaliseres en ny virksomhed.

Dansk bygningskultur og landskab er rigt repræsenteret i Lyngby-Taarbæk. Mølleåen og dens bygninger er udpeget som et ud af 25 nationale industriminder. Jægersborg Dyrehave står på den tentative liste for UNESCOs verdensarvsliste. Der er gravhøje, slotte, kirker, landliggerhuse, landsbymiljøer, synlige spor af stjerneudstyknings af Lyngby landsby og fiskerlejer.

En del bygninger og en stor del af kommunens landskab er fredet. Gravhøje og landskab, skove, søer og åer er beskyttet af beskyttelseslinier og størstedelen af kommunens landskab er udpeget som kulturmiljø. Der er derudover bevaringsværdige bygninger, kystzone m.m., der skal være med til at sikre dansk bygningskultur og landskab.

Lyngby-Taarbæk sætter fokus på bevaringsværdige bygninger, kulturmiljøer, på åben-lav boligområder og på landskabet.

Bevaringsværdige bygninger

BEVARINGSVÆRDIGE BYGNINGER

I Kulturstyrelsens database FBB er udpeget bygninger med bevaringsværdierne 1 - 3 af høj bevaringsværdi, 4 - 6 af middel værdi, mens 7 - 9 er af lav bevaringsværdi. I Kommuneplan 2009 er en bygning bevaringsværdig, hvis den har bevaringsværdi 1 - 4.

Kommunalbestyrelsen ønsker at prioritere energirigtig renovering og energioptimering af bygninger højt i bestræbelserne om at nedsætte CO₂-udslippet. Kommunalbestyrelsen ønsker, at bygninger med bevaringsværdi 4 omfattes af bygningsreglementets skærpede energikrav i forbindelse med om- og tilbygninger. Det foreslås derfor, at bygninger med bevaringsværdi 4 ikke udpeges som bevaringsværdige per automatik. I stedet bliver det i lokalplanlægningen undersøgt, om visse bygninger med bevaringsværdi 4 skal opgraderes til bevaringsværdi 3.

Kommunalbestyrelsen og Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk har siden sommeren 2010 gennemført et samarbejdsprojekt om revurdering af bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 4. Der gennemføres en gennemgang af 4'erne med henblik på at vurdere, om visse 4'ere ud fra en arkitektonisk vurdering skal opgraderes til 3'ere og dermed udpeges som bevaringsværdige. Samtidig vurderes det, om visse 4'ere skal udpeges som bevaringsværdige på baggrund af bygningens særlige kulturhistoriske værdi.

BYGNINGSKULTUR OG LANDSKAB

Strategi

Følgende politik indarbejdes i kommuneplanen, der gennemføres i lokalplanerne:

Alle ejendomme med høj bevaringsværdi (1 – 3) udpeges som bevaringsværdige

Sammenhængende bebyggelser med bevaringsværdi 4 udpeges som bevaringsværdige

Bygninger med bevaringsværdi 4 og med særlig kulturhistorisk værdi udpeges som bevaringsværdige

Kulturmiljø beskrives som et geografisk område med en væsentlig fortælling om den samfundsmæssige udvikling. Det vil sige miljøer i byen eller på landet med særlige kulturhistoriske kvaliteter fra oldtiden til nutiden. I kulturmiljøer kan indgå fredede bygninger og fortidsminder, men også naturmæssige og landskabelige værdier.

KULTURMILJØ

I kommunens landskab er store områder udpeget som kulturmiljøer og/eller som områder med kulturhistoriske værdier. Udpegningerne stammer fra Regionplan 2005. Arbejdet med udpegning af kulturmiljøer primært i byområdet er ikke påbegyndt bortset fra områder udpeget i bevarende lokalplaner. Den fremtidige udpegning vil ske på baggrund af kendt viden i et samarbejde med Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk og andre relevante interessenter. Det skal afklares, hvilke formål der skal tilgodeses, hvordan kulturmiljøerne skal registreres og hvilken form, der kræves af det leverede materiale.

Strategi for kulturmiljø

Formidling af kulturarven indgår i det igangværende arbejde med en ny kulturstrategi. Efter dennes vedtagelse i efteråret 2012 og efter afslutning på samarbejdet med Bygningskultur Foreningen om revurdering af bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 4 igangsættes nyt projekt om udpegning af kulturmiljøer, primært i byområdet.

De udpegede kulturmiljøer indarbejdes i kommuneplanen. Der fastlægges retningslinjer for områderne, hvor dette findes hensigtsmæssigt.

BYGNINGSKULTUR OG LANDSKAB

ÅBEN-LAV BOLIGOMRÅDER

I den gældende Kommuneplan 2009 er der for områder med åben-lav boliger tilføjet særlige bestemmelser, når der er bevaringsværdige bygninger og naturfølsomt område. Naturfølsomme områder dækker landskab, der grænser op til ejendomme i åben-lav boligområder, og hvor ejendomme ved ombygning eller nybyggeri vil kunne komme til at skæmme naturoplevelsen, når man færdes i naturen langs den bymæssige bebyggelse.

Kommunalbestyrelsen har siden vedtagelsen af Kommuneplan 2009 fokuseret på bevaringsværdige bygninger, naturfølsomme områder og også § 3-søer ved udarbejdelsen af lokalplaner i boligområder.

§ 3 søer er udpeget i henhold til Naturbeskyttelsesloven. Omfanget og antallet af § 3-søer kan ændres over tid afhængig af vandstand og størrelsen på søerne. Nogle svinder ind og andre opstår.

De særlige bestemmelser for åben-lav boligområder i den gældende Kommuneplan 2009 er:

Bebyggelsesprocenten kan, hvor særlige hensyn gør sig gældende, ud fra en konkret vurdering i de enkelte lokalplaner, nedsættes til en lavere procent-sats. Det kan f.eks. være tilfældet for ejendomme med:

Bebyggelse med bevaringsværdi 1-3

Bebyggelse med bevaringsværdi 4 og særlig kulturhistorie

Bebyggelse med bevaringsværdi 4 og en ensartet karakter med naboejendomme

Ejendomme med åben-lav bebyggelse, der grænser op til naturfølsomme områder.

De naturfølsomme områder er siden vedtagelsen af Kommuneplan 2009 blevet undersøgt og vurderet. De mest berørte områder; Langs Jægerborg Dyrehave, Furesøkysten og Furesø kvarteret (§3-søer) er enten lokalplanlagt eller under planlægning. I flere af de naturfølsomme områder ligger stierne så tilpas langt væk fra bebyggelse, at naturoplevelsen vurderes ikke at kunne blive forringet. Naturoplevelsen vurderes i enkelte tilfælde ikke at være til stede i en grad, så der er tale om egentlig naturfølsomt område.

Kommunalbestyrelsen har fulgt udviklingen og finder, at der på baggrund af erfaringerne ikke længere skal være særlige bestemmelser for naturfølsomme områder og § 3-søer i områder med åben-lav boliger i den kommende kommuneplan. Kommunalbestyrelsen ønsker dermed at forenkle bestemmelserne for åben-lav boligbebyggelse.

Erfaringer siden vedtagelsen af Kommuneplan 2009 viser, at lokalplaner, der omfatter bevaringsværdige bygninger, naturfølsomme områder og § 3-søer, udarbejdes under hensyn til bygningsbevaring, naturoplevelser, områdets beboere og deres færden i området. En af de mest grundlæggende øvelser ved udarbejdelse af lokalplaner er at vurdere de konsekvenser, som en lokalplan vil medføre. Heri indgår også en vurdering af, om bebyggelsesprocent, etagehøjder, byggelinjer, fredninger mv. er tilstrækkelige til at sikre ovennævnte formål. Erfaringen viser ligeledes, at bebyggelsesprocenten som sådan ikke

BYGNINGSKULTUR OG LANDSKAB

står alene som redskab til at sikre bevaringsværdige bygninger. Der anvendes mange andre redskaber til dette formål. Kommunalbestyrelsen ønsker, at de særlige bestemmelser for åben-lav boligområder med bevaringsværdig bebyggelse udgår af kommuneplanen.

Strategi

De særlige bestemmelser om ændret bebyggelsesprocent ved bevaringsværdige bygninger, om naturfølsomme områder og § 3-søer i områder med åben-lav boligbebyggelse udgår.

LANDSKAB

Lyngby-Taarbæk Kommune er begunstiget af et landskab med store naturområder af meget høj kvalitet. Landskabet er i væsentlig grad præget af det tunneldalsystem, der er blevet skabt under sidste istid. Mest markant er Mølleådalene med Furesø, Lyngby Sø og Bagsværd Sø. Desuden findes moseområder som Lyngby Åmose, Tordals Mose og Kollelev Mose med et interessant plante- og dyreliv. Ved Frederiksdal er friholdt et stort område med åbne arealer og skov. Ligeledes præges kommunen af Ermelundskilen, Dyrehaven med Eremitagesletten og af Øresundskysten, hvor især Springforbi Strandpark har store rekreative og landskabelige værdier.

Store dele af landskabet er underlagt fredninger og/eller beskyttelse iht. Naturbeskyttelsesloven. Endvidere er væsentlige arealer udpeget som Internationale Naturbeskyttelsesområder, de såkaldte Natura 2000-områder.

Kommunalbestyrelsen ønsker at fastholde og udvikle landskabet til gavn for alle - til benyttelse og beskyttelse.

Strategi

Der skal i kommuneplanen ske en udpegning af eventuelle potentielle naturområder og/eller økologiske forbindelser.

Kommunalbestyrelsen vil derudover arbejde med, om følgende områder skal fastholdes eller ændres:

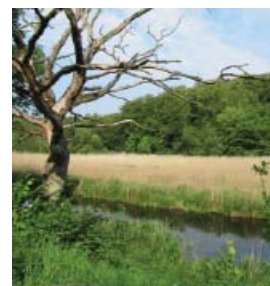
Biologiske kerneområder, herunder om der skal indføres særlige retningslinjer i forhold til byudvikling, rekreative eller tekniske anlæg.

Lavbundsarealer, herunder ved Tordals Mose.

Særlige retningslinjer vedr. støjdæmpning (trafikstøj) i forbindelse med fri-luftsområder.

Landskabelige værdier, herunder evt. udpegning af Borrebakken.

Geologiske værdier, herunder evt. udpegning af Mølleådalene med sidedale.

BYGNINGSKULTUR OG LANDSKAB

Rådvad

Strandmøllen

Lyngby-Taarbæk Kommune har i samarbejde med Rudersdal Kommune, Kulturarvsstyrelsen og Center for Bygningsbevaring kortlagt de 9 møller og industrilandskabet langs Mølleåen. Resultatet kan ses på kommunens hjemmeside: www.ltk.dk/industriminder

MØLLEÅEN - ET NATIONALT INDUSTRIMINDE

Mølleåen fra Furesøen til Øresund er Danmarks ældste industrilandskab og betegnes som "industriens vugge". Området er et enestående, sammenhængende kulturmiljø, der rummer store landskabelige, naturmæssige, arkitektoniske og kulturhistoriske værdier. Både Mølleåen, mølledammene, møllerne, fabriks- og produktionsbygningerne, arbejderboligerne m.v. repræsenterer væsentlige elementer i fortællingen om landets teknologiske, økonomiske og sociale udvikling og samfundets tætte tilknytning til naturgrundlaget.

Bygningerne i området er generelt meget velbevarede. Enkelte industribygninger anvendes stadig til produktion, mens andre er indrettet til boliger eller virksomheder. Selv om miljøet er beskyttet af bygningsfredning eller bygningsbevaring i et vist omfang, er dele af industrilandskabet sårbart over for nedrivning eller manglende vedligeholdelse af bygninger samt utilpassede til- og ombygninger.

Strategi

Kommunalbestyrelsen ønsker dels at sikre det tilbageværende overordnede industrilandskab i Mølleådalene, dels at udbrede kendskabet til områdets kulturhistoriske værdier. Det skal bl.a. ske via formidling af bevaringsværdierne i området, revision af kommuneplanens rammer for de berørte områder og via vurdering af i hvilket omfang, der bør udarbejdes bevarende lokalplaner for dele af Mølleådalene og mindre søer. Hovedstierne skærer sig som lange sigtelinjer gennem skovbeplantningen og landskabet.

BYGNINGSKULTUR OG LANDSKAB

JÆGERSBORG DYREHAVE - UNESCO VERDENSARV

Nordsjællands parforcejagtlandskab er et unikt europæisk kulturlandskab, hvori man direkte kan aflæse historien om 500 års udvikling i et kongedømme og dets planlægning og forvaltning af naturen. Sporene efter forandringerne i adgangen til naturen og dens ressourcer i en af de tættest befolkede egne i Europa er på enestående vis bevaret i disse skove, der begyndte som natur, blev et kongeligt jagtlandskab og endte som et for alle tilgængeligt kulturlandskab med store naturværdier. Derfor arbejder Lyngby-Taarbæk Kommune sammen med de øvrige berørte kommuner, Naturstyrelsen, Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme og Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum for at få optaget de vigtigste og bedst bevarede dele af landskabet på UNESCOs liste over Verdensarv.

Nordsjællands parforcejagtlandskab omfatter Jægersborg Dyrehave, som blev udlagt til parforcejagt i 2. halvdel af 1600-tallet. Her byggede kongen et Hubertushus til sine jagtfrakoster, og det blev i 1736 erstattet af Eremitagen, et lille jagtslot, som den dag i dag benyttes til sit oprindelige formål under konge-jagter i Dyrehaven.

Dyrehaven er et imponerende anlæg, der med sin centrale placering i hovedstadsområdet er et vigtigt område for regionens fritidsliv. Terrænet veksler mellem et stærkt kuperet bakkelandskab og de fladsletter med langstrakte, flade bakkedrag og mindre søer og vådområder. Beplantningen er varieret med både tæt og åben skovbeplantning, rumskabende skovbryn og karakterfulde solitære træer. Hovedstierne - oprindeligt skabt til parforcejagt - skærer sig som lange, rette sigtelinjer gennem landskabet.

Der findes en aftale mellem Naturstyrelsen og Lyngby-Taarbæk Kommune om, at man fra Eremitageslottet ikke må kunne se bebyggelse hen over skovbrynet. Aftalen giver anledning til, at der ved planlægning af byggeri vest for Jægersborg Dyrehave tages særligt hensyn til denne udsigt.

Strategi

Kommunalbestyrelsen støtter fuldt op om projektet.

Udsigt over Jægersborg Dyrehave og Øresund

Sletten i Jægersborg Dyrehave

Det Nordsjællandske parforcejagtlandskab er idag på UNESCO's tentative liste, og Lyngby-Taarbæk Kommune arbejder for en optagelse på UNESCO's liste over Verdensarv.

Eremitageslottet

ØVRIG PLANLÆGNING

Den øvrige planlægning er beskrevet overordnet i det følgende. Beskrivelsen giver et overblik over de planer og ændrede strukturer, der kan få indflydelse på den videre planlægning i Lyngby-Taarbæk.

LANDSPLANREDEGØRELSE

Landsplanredegørelse 2010 præsenterer regeringens forventninger til kommunernes planlægning i relation til bl.a. følgende emner:

- Klima og energi
- Natur og vand
- Landskabet
- Kyster
- Byer
- Infrastruktur

Redegørelsen er en politisk udmelding fra regeringen om den fysiske og funktionelle udvikling i landet. Den angiver, hvad staten selv vil gøre, og opfordrer regionsråd og kommunalbestyrelser til at handle i overensstemmelse med det. Redegørelsen stiller forskellige forventninger til kommunerne i henholdsvis landdistrikterne, Østjylland, de mellemstore byregioner samt hovedstaden og Sjælland.

FINGERPLAN 2012

Miljøministeriet har påbegyndt arbejdet med en revision af Fingerplan 2007, der udgør den overordnede ramme for hovedstadskommunernes planlægning. Miljøministeren har udsendt et debatoplæg, hvor ministeren peger på følgende temaer, der i særlig grad bør indgå i den kommende revision af fingerplanen:

- Klimatilpasning og kvalitet i de grønne kiler
- Byomdannelse og ny byudvikling
- Erhvervsudvikling og lokalisering

I juni 2011 har kommunalbestyrelsen sendt hørings svar til Miljøministeriet vedrørende bl.a. klimatilpasning, trafikstøj, stationsnærhedsprincippet og Lyngby Idrætsby. Et forslag til Fingerplan 2012 ventes sendt i høring medio 2012, og forventes endeligt vedtaget ultimo 2012.

REGIONAL UDVIKLINGSPLAN

Regionsrådene skal udarbejde regionale udviklingsplaner, der opstiller strategiske visioner for regionernes udvikling. Planerne skal ses som et fælles projekt mellem region, kommuner, erhvervsliv m.fl.

Region Hovedstaden er i gang med at udarbejde en ny regional udviklingsplan for hovedstadsregionen. Hovedtemaerne forventes at være følgende:

- Infrastruktur
- Erhvervsudvikling og internationalisering
- Bæredygtighed og klima
- Uddannelse og beskæftigelse

Et forslag til ny regional udviklingsplan forventes sendt i høring i foråret 2012 med henblik på endelig vedtagelse i midten af 2012.

ERHVERVSUDVIKLING

Vækstforum Hovedstaden har udsendt "Hovedstaden Nordeuropas grønne innovative vækstmotor", som er en erhvervsudviklingsstrategi for hovedstadsregionen 2011 - 2013.

Strategien bygger på OECD's vurderinger af udviklingen og indeholder følgende indsatsområder:

- Ny velfærds- og sundhedsteknologi som en god forretning
- En attraktiv metropol med gode forbindelser
- Innovation og forskning - vidensregionens base
- Talent og kompetencer i verdensklasse
- Erhvervsklynger - stærke niches i global konkurrence
- Vækstiværksættere med international tilgang

Under hvert enkelt indsatsområde er der sat mål for indsatsen. Vækstforum vil løbende vurdere udviklingen i forhold til målene med henblik på eventuel justering af indsatsen.

DETAILHANDEL

Kommunalbestyrelsen har besluttet at udarbejde en selvstændig strategi for detailhandel.

- Den nye strategi for detailhandel i Lyngby-Taarbæk forventes at komme til at indeholde overvejelser omkring:
- Ændring i den overordnede strategi for udviklingen af detailhandel i Lyngby-Taarbæk
- Inddragelse af Firskovvejområdet i detailhandelscentret Kgs. Lyngby
- Beslutning om at fastsætte butiksstørrelser for op til 3 nye udvalgte varebutikker på mere end 2.000 m² bruttoetageareal i Kgs. Lyngby
- Ændring af centerstrukturen – i antallet eller afgrænsningen af lokale centre
- Udpegning af område til pladskrævende varegrupper
- Ændringer af det maksimale detailhandelsareal i de enkelte centre
- Ændringer i de maksimale butiksstørrelser i de enkelte centre

REGIONAL KLIMASTRATEGI

Region Hovedstaden og KKR (Kommunekontaktrådet) har i tæt samspil med de 29 kommuner i regionen udarbejdet et forslag til en fælles klimastrategi for hovedstadsregionen.

Den første fælles klimastrategi for hovedstadsregionen er kommunernes og regionens bidrag til at realisere den nye regerings mål om at fremme klimatilpasningsindsatsen, at CO₂-udledningen er reduceret med 40 procent i 2020 i forhold til 1990-niveauet og at el- og varmforsyningen er dækket af vedvarende energi i 2035.

Klimastrategien udpeger regionens væsentligste klimaudfordringer og inspi-

Erhverv langs jernbanen

Detailhandelsundersøgelse 2010

Der er i november 2010 udarbejdet Detailhandelsundersøgelse 2010 herunder delrapporter om: Kongevejen 205, Konsekvenser ved etablering af en discountbutik Sorgenfri Torv, Konsekvenser ved en udvidelse Netto, Kongevejen 166, Konsekvenser ved etablering af en discountbutik Analyse og vurdering af Bilka-placering april 2011

Detailhandel på Lyngby Hovedgade

rerer til løsninger og konkret handling på tværs af kommuner, region samt andre relevante parter.

Den overordnede vision er at "I 2025 er hovedstadsregionen den mest klimaberedte og energieffektive region i Danmark baseret på stærke regionale og tværkommunale samarbejder, hvor innovative offentlig-private partnerskaber bidrager til grøn vækst i international topklasse."

Klimastrategien indeholder 5 spor inden for strategiens to overordnede udfordringer – tilpasning til klimaforandringer og reduktion af CO₂. De fem spor er:

- En klimaberedt region
- Klimavenlig transport
- Omstilling af energisystemet
- Energieffektive bygninger
- Klimavenligt forbrug og indkøb

Klimastrategien rummer også en række anbefalinger og forslag, som kan danne udgangspunkt for fremtidig dialog og samarbejde med staten om de fælles klimaudfordringer.

Forslaget til klimastrategien har været i høring. I den forbindelse bakkede Lyngby-Taarbæk Kommune positivt op om strategiforslaget og gav i et høringssvar udtryk for at vi i videst muligt omfang vil støtte positivt op om dette. Strategien forventes endelig vedtaget i marts 2012.

SAMARBEJDER PÅ TVÆRS

Kommunalreformen lægger op til samarbejder på tværs af kommunegrænserne m.m. Kommunekontaktrådet i Region Hovedstaden, der er etableret af Kommunernes Landsforening, er et eksempel på et sådant samarbejde. Rådet drøfter, koordinerer og fastsætter fælles linjer for kommunernes regionalpolitiske indsats. Rådet består af borgmestrene i regionen og et antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, så sammensætningen afspejler stemmeforeningen ved kommunevalget.

Ringby-Letbanesamarbejdet er et andet eksempel på et sådant samarbejde. Det består af Transportministeriet, Naturstyrelsen, Region Hovedstaden og kommunernes langs Ring 3, som samarbejder om en ambitiøs og langsigtet vision for byudviklingen langs Ring 3 med den kommende letbane som trafikal rygrad.

VAND- OG NATURPLANER

I december 2011 blev de endelige statslige vand- og naturplaner offentliggjort. Vandplanerne er en samlet plan for et forbedret dansk vandmiljø. Vandplanerne skal sikre renere vand i Danmarks søer, fjorde og åer. Natura 2000-planerne er en samlet plan for, hvordan vi sikrer fremgangen i vores internationalt vigtige natur, Natura 2000-områderne. Begge planer er udarbejdet i overensstemmelse med Miljømålsloven.

Vand- og naturplanerne sætter rammerne for planer, der berører vand - og Natura2000 områderne. I vandplanerne er der opstillet mål for miljøtilstanden

ØVRIG PLANLÆGNING

i søer, vandløb, kystvande og grundvand. Naturplanernes mål vedrører alene udpegningsgrundlaget i Natura2000 områderne.

Kommunerne skal udarbejde handleplaner til opfyldelse af dele af vand- og naturplanernes mål. Handleplanerne skal være godkendt senest 1 år efter, at vand- og naturplanerne er offentliggjort. Herefter skal kommunerne inden 2015 sætte handling bag planerne. Fra og med 2015 vil der være vedtaget nye vand- og naturplaner.

KOMMUNEPLANLÆGNING OG LOKALPLANLÆGNING

Af skemaerne fremgår hvilke kommuneplantillæg og lokalplaner, der er vedtaget siden den 1.2.2010, hvor Kommuneplan 2009 blev vedtaget. I relation til kommuneplanarbejdet har kommunalbestyrelsen den 30.8.2010 vedtaget "Støjhandlingsplan for vejtrafik 2010". Støjhandlingsplanen er baseret på en kortlægning af støjbelastede boliger og personer fra vejtrafikken. Planen giver resultatet af støjkortlægningen samt allerede gennemført støjbekæmpelse. Desuden indeholder planen forslag til støjdæmpende foranstaltninger frem til 2013, hvor der skal udarbejdes en ny støjhandlingsplan.

Kommuneplantillæg:

Nr.	Område	Omfattet rammeområde
1/2009	Områdecenter Bredebo	5.2.30
2/2009	Lyngby Hovedgade	2.1.91
3/2009	Elementbyen og Kunstnerbyen	6.1.62 og 6.1.65
4/2009	Mølledammen	1.1.40
5/2009	Taarbæk Strandvej 69	7.1.68
7/2009	Netto på Engelsborgvej	2.2.01
9/2009	DTU	1.7.90
10/2009	Skovtofte	3.2.69 og 3.2.31

ØVRIG PLANLÆGNING

Lokalplaner:

Nr.	Område	Formål
212	Netto på Engelsborgvej	At give mulighed for udvidelse af dagligvarebutik.
215	Furesø kvarteret i Virum	At sikre områdets karakter af grønt villaområde og de bevaringsværdige bygninger.
217	Lyngby Hovedgade 77-85	At give mulighed for at omdanne området til kontor- og serviceerhverv samt undervisnings- og sundhedsformål.
218	Landmålervej 9A	At give mulighed for at opføre 7 nye gæsteboliger og indrette 5 gæsteboliger i eksisterende bebyggelse.
219	Hjortekær langs Jægersborg Dyrehave	At sikre områdets karakter af grønt villaområde, de bevaringsværdige bygninger og den visuelle oplevelse af Jægersborg Dyrehave.
220	Områdecener Bredebo	At give mulighed for at opføre et tidsvarende plejecenter.
224	Nordlige del af Hjortekær	At sikre områdets karakter af grønt villaområde og de bevaringsværdige bygninger.
225	Lokalcenter på Geels Plads	At give mulighed for at overdække torvearealet og muliggøre mindre butiksudvidelser.
226	Taarbæk Strandvej 69	At give mulighed for at opføre 6 nye boliger.
227	Pritzels fabriksbygning ved Mølle dammen i Kgs. Lyngby	At give mulighed for renovering og tilbygning.
228	Danmarks Tekniske Universitet, Campus Lyngby	At udvikle DTU med højere bebyggelse placeret i netværkscentre og at bevare områdets grønne karakter.
229	Skovtofte	At give mulighed for anvendelse til boliger
230	Chr. X's Allé og Engelsborgvej	At give mulighed for at opføre ny bebyggelse til borgere med autisme og øvrige offentlige formål som findes i området.
231	Kongestien i Sorgenfri	At sikre helhedsindtrykket i den ensartede bebyggelse og sikre områdets grønne præg.

KLIMA

Klimavision:

Lyngby-Taarbæk vil være en sammenhængende, grøn og bæredygtig kommune. Robust helhedsorienteret planlægning, dialog og samarbejde på tværs med eksterne klimaaktører skal sikre, at der privat og kommunalt arbejdes for at reducere CO2-udslippet og at der tages højde for klimaforandringer gennem forebyggelse og tilpasning.

Lyngby-Taarbæks Klimastrategi er bygget op omkring en vision, en række målsætninger og udpegning af mere konkrete indsatsområder, som efterfølgende vil blive konkretiseret og prioriteret i relevante sektorplaner, som spildevandsplan, vandforsyningsplan og varmforsyningsplan, samt i en klimahandlingsplan, der forventes vedtaget primo 2012. Strategien forholder sig til de overordnede Agenda 21-krav, samt orienterer sig mod såvel CO2-reduktioner som klimatilpasning i forhold til at tilpasse udviklingen til forventede klimaforandringer.

Siden 2007 har hovedparten af de lokale Agenda 21-aktiviteter været koncentreret omkring klimaproblematikken - bl.a. i form af aktiviteter og events, der har været med til at reducere CO2-udslippet fra den kommunale drift og fra private og virksomheder. Agenda 21-strategien præsenteres sidst i denne strategi.

Klimaproblematikken har to ben. Klimaforandringerne skyldes bl.a. udledning af CO2. For at reducere risikoen for klimaforandringer er det nødvendigt at nedbringe udslippene af CO2 – klimaproblematikkens ene ben!

Klimaproblematikkens andet ben er klimatilpasningen. Opgaven med at tilpasse udviklingen til klimaforandringerne er som i de fleste andre kommuner i en opstartsfasen. Håndtering af regnvand og havvandsstigninger er den største udfordring, som kommunen allerede har taget fat på. Men området kræver også på længere sigt stor bevågenhed, hvis kommunen skal tilpasse sig de forventede fremtidige klimaforandringer.

Kommunes muligheder for at håndtere de klimaudfordringer vi står over for, kræver involvering og handling fra eksterne aktører – borgere, bolig-selskaber, virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Derfor er et særligt strategisk indsatsområde i en vellykket klimastrategi, at sikre, at eksterne aktører involveres, samt at der samarbejdes om løsningen på klimaproblematikken på tværs af kommunegrænserne, så de klimarelaterede problemerne ikke blot eksporteres fra en kommune til en anden.

Klimastrategien, hviler derfor på tre ben, der er vigtige at have med, når de fremtidige klimaudfordringer skal håndteres. De tre ben beskrives enkeltvis i det følgende.

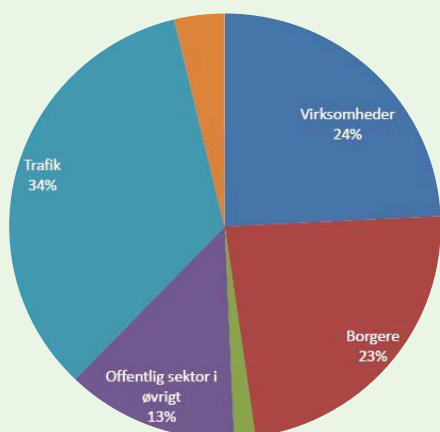

KLIMASTRATEGI

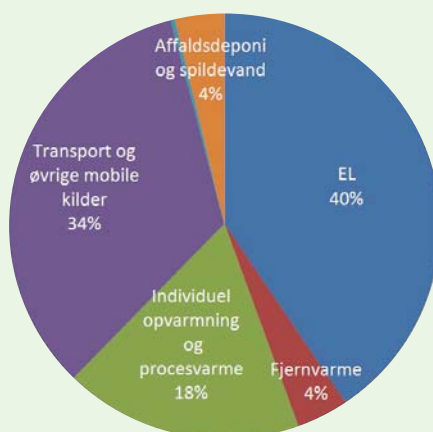
KLIMA

CO2- REDUKTION

Lyngby-Taarbæk Kommune har siden 70'erne arbejdet på at nedbringe energiforbruget og dermed også CO2-udslippet fra de kommunale bygninger, ligesom vi siden 2007 har sat fokus på klimaproblematikken i forbindelse med forskellige interne og borgerrettede klimaaktiviteter. CO2-udslippet fra den kommunale drift udgør kun ca. 3-4 % af det samlede CO2-udslip i kommunen (incl. andel af trafik). Alligevel er kommunens indsats vigtig som godt eksempel på, at vi løfter vores del af opgaven, og fordi kommunen med denne strategi påtager sig en central rolle som formidler af viden og erfaring.

Figur 1: CO2-udledning fordelt på kilder

Figur 2: De enkelte sektors relative bidrag til den samlede CO2-udledning

En konsekvent og vedvarende fokus på energistyring og energirecovering af de kommunale bygninger siden 1979 har resulteret i en samlet besparelse på ca. 800 mio. kr i forhold til opvarmningsforbruget.

En kortlægning af CO2-udslippet i 2008 fra Lyngby-Taarbæk Kommune som geografisk område viser, at der samlet blev udledt 426.646 ton CO2 – svarende til 8,3 ton CO2 pr. indbygger.

De tre altovervejende kilder til CO2-udledningen i Lyngby-Taarbæk Kommune er el (40 %), transport (34 %) og individuel opvarmning og procesvarme (18 %)

På baggrund af CO2-kortlægningen fra 2008 kan der konstateres et samlet tilgængeligt besparelsespotentiale på 71.000 ton CO2 inden for el og varme samt et ikke-quantificerbart potentiale inden for trafik.

Målene for reduktion af CO2-udslippet er udarbejdet som en afvejning mellem ønsket om at skære kraftigt i udledningen og at lave målsætninger, der er opnåelige. Det betyder konkret, at målene tager afsæt i vurderinger af reduktionspotentialet, forventningen om udvikling af nye løsninger til reduktion af CO2, forventninger til renere energikilder, kommunens nuværende indsats på området samt de nationale målsætninger.

Med klimastrategien vil Lyngby-Taarbæk:

- Reducere CO2-udslippet fra LTK som geografisk område med 20 % i 2020, i forhold til CO2-udslippet i 2008.
- Reducere CO2-udslippet fra den kommunale drift med 2 % om året frem til 2025

KLIMA

Reduktionsmålene for Lyngby-Taarbæk Kommune er tænkt som absolutte mål, og er som udgangspunkt uafhængige af vækst i befolkning og erhverv. Reduktionsmålene og ambitionen i Vidensbystrategien om at udvikle attraktive erhvervsarealer og fortætte byen langs de kommende letbanestationer, med flere borgere og virksomheder til følge, er således ikke tænkt som modsætninger, men som udfordringer, der skal udvikles sammenhængende løsninger på. Stor vækst på disse områder, kan dog betyde, at målene kun kan opfyldes relativt.

Indsatsområder:

Med udgangspunkt i CO₂-kortlægningen fokuserer Lyngby-Taarbæk på følgende indsatsområder, når CO₂-udslippet skal reduceres:

Transport

- Forbedret og mere sammenhængende kollektiv trafik
- Etablering af letbane
- Infrastruktur for elbiler
- Forbedring af cykelforhold
- Udnyttelse af stationsnærhedsprincippet, - med mulighed for byudvikling med høj bebyggelsesprocent
- Indkøb af miljøvenlige biler, internt i kommunen

Opvarmning og elforbrug

- Ny varmforsyningsplan, med fokus på bl.a. affaldsbaseret fjernvarme og vedvarende energi
- Energikrav til bygninger, nye, eksisterende og egne
- Fokus på energirenovering, opfølgning på termografering mm.
- Vedvarende energi
- Energisparekampagner, internt og eksternt
- Fortsat intern energistyring
- Grønne indkøb, herunder skærpede krav til kommunens leverandører på energi- og miljøområdet

Indsatsområderne vil blive konkretiseret og prioriteret i relevante sektorplaner, samt i klimahandlingsplanen, der forventes vedtaget primo 2012.

Udfordringer:

Fysisk planlægning:

Den fysiske planlægning er et væsentligt redskab at benytte for at nye bygninger og bydele bliver miljømæssigt bæredygtige. På tilsvarende vis kan den øvrige kommunale planlægning påvirke fremtidens energiforsyning til eksisterende boliger, med mulighed for at fremme brug af vedvarende energi. Udfordringen bliver at sikre klimahensyn i al planlægning i balance med hensyn til udvikling og økonomi.

Der lægges generelt op til, at byen skal fortættes, samt at der kan ske vækst i de stationsnære områder langs den planlagte letbane. Væksten i de nye stationsnære byområder langs letbanen betyder dog, at den sam-

KLIMA

lede CO₂-udledning i LTK ikke nødvendigvis vil falde, da væksten vurderes at generere mere trafik i de nye byudviklingsområder. En udfordring der bør tages højde for, hvis der i kommuneplanstrategien tages beslutning om fortætning af byen.

Hvis vi skal fastholde billedet og den fælles identitet af Lyngby-Taarbæk som grøn kommune, er det derfor afgørende, at fortætningen sker på et grønt og bæredygtigt grundlag. Det vil sige, at der skal udvikles lavenergi-byggeri samtidig med, at der fortsat investeres i energi- og miljøvenlige tiltag i områdets eksisterende bygninger.

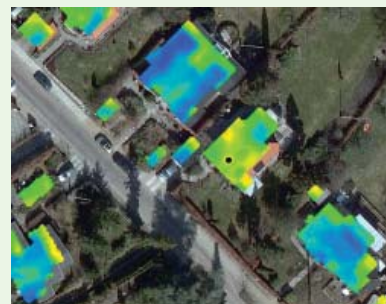
De kommunale virkemidler:

Udfordringen på transportområdet er dobbelt, idet CO₂-udslippet skal reduceres og stigningen i bilkørslen skal modvirkes. Kommunens muligheder for at styre trafikudviklingen er relativt begrænset, idet trafikken er betinget af en lang række forhold, der i bedste fald kun er delvist styrbare for kommunen. Kommunen kan dog sammen med andre kommuner og regionen søge at påvirke regeringen og de overordnede myndigheder til forbedret offentlig transport og en statslig plan for, hvordan biltrafikken og CO₂-udslippet herfra reduceres. Herunder mulighed for indførelse af trængselsafgifter lokalt.

Kommunen kan heller ikke direkte regulere det private el- og varmebrug, men er henvist til at søge at påvirke borgere og virksomheder til at reducere forbruget. De forskellige roller, som kommunen har mulighed for at bringe i spil for at reducere CO₂-udslippet, kan dog tages mere aktivt i brug – f.eks. som myndighed, planlægger, serviceudbyder, indkøber, bygherrer, vejleder og inspirator.

F.eks. lægges der i Vidensbystrategien op til, at der skal udvikles et rådgivningstilbud, hvor aktørerne kan få foretaget en energiteknisk gennemgang og modtage forslag og anbefalinger til energioptimeringer. Rådgivningstilbuddet kan udvikles i et samarbejde mellem forsyningsselskaberne og områdets øvrige nøgleaktører med udgangspunkt i det etablerede vidensbynetværk VBN "Klima og grøn teknologi" for at sikre bred forankring.

Et andet eksempel på, hvordan kommunen kan vejlede og inspirere, er den termografisk overflyvning af samtlige bygninger i kommunen, som blev gennemført i 2010. Resultatet er frit tilgængeligt på kommunens hjemmeside, og har bl.a. til formål at give borgere og virksomheder en indikation af hvor stort et evt. varmetab fra de pågældende bygninger er. Viden der bl.a. skal inspirere til energirenovering af bygninger, hvor dette er relevant. Et indsatsområde kunne være at markedsføre termograferingsresultaterne mere målrettet til virksomhederne i kommunen

KLIMA

KLIMATILPASNING

Fremtidens klima bliver varmere og mere ekstremt. Ifølge Klima- og Energiministeriet er temperaturen i Danmark steget med halvanden grad siden 1873. I samme periode er nedbøren steget med 15 %. Vindforhold og vandstande har også ændret sig.

Med Klimastrategien vil Lyngby-Taarbæk:

- Undersøge og fastlægge behovet for tilpasning til fremtidige klimaændringer og handle på baggrund af resultatet
- Indarbejde klimatilpasning rettidigt i relevante sektorplaner, så sagsbehandling og nye projekter er fremtidssikrede
- Arbejde for at den grønne kommune også bliver blå ved at anvende regn- og overfladevand som et synligt og rekreativt element i byrummet
- Arbejde for at lokale aktører med viden på dette område spiller sammen med kommunen om at skabe innovative løsninger

Danmark får ifølge DMI et varmere og vådere vejr med flere ekstremer i fremtiden. De vigtigste forventede ændringer er:

- *Mere regn. Der kommer mere regn om vinteren og mindre om sommeren. Om sommeren vil der være både tørkeperioder og kraftigere regnskyl.*
- *Mildere vintre. Vintrene vil blive mildere og fugtigere.*
- *Varmere somre. Somrene bliver varmere, og der kan komme flere og længere hedebølger.*
- *Højere vandstand. Der forventes en generel vandstandsstigning i havene omkring Danmark.*
- *Mere vind. Der kan forventes flere kraftige storme.*
- *Større skydække. Der vil generelt være et svagt stigende skydække, som vil være størst om vinteren*

Ifølge FN's klimapanel (IPCC) skyldes hovedparten af ændringerne menneskelige aktiviteter. Især udslip af CO₂ fra afbrænding af kul, olie og gas, udslip af andre drivhusgasser og fældning af skove. Hvor meget klimaet vil ændre sig i fremtiden, er svært at forudsige, men FN's klimapanel har udarbejdet en række scenarier, som denne klimastrategi læner sig op af.

Klimaændringer forventes at påvirke Lyngby-Taarbæk på mange områder. Der har allerede været en forsmag på, hvad der kan forventes fremover ved regnhændelser i 2007 og 2010.

Det vurderes, at der allerede nu bør udarbejdes beredskabsplaner for særligt sårbare områder i kommunen med kendte problemer. Beredskabsplanerne skal kunne fungere, indtil områderne på forskellig vis er blevet klimatilpasset. Dette er en proces, der vil skulle foregå over mange år, og som skal sikre en langsigtet tilpasning til de kommende klimaforandringer.

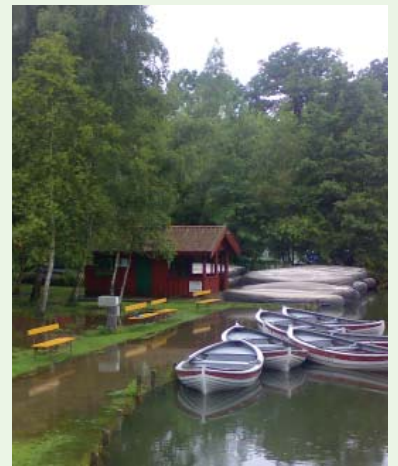

Indsatsområder:

På baggrund af risikovurderinger og sårbarhedsanalyser af situationen lokalt i Lyngby-Taarbæk vil kommunen, som det væsentligste i forbindelse med klimatilpasningen i forhold til regnvandshåndtering, recipienter (søer, vandløb og kysten), grundvand, natur og parker fokusere på nedenstående indsatsområder:

- Beredskabsplaner for udvalgte sårbare områder
- Øget satsning på Lokal Afledning af Regnvand (LAR-løsninger), f.eks.
- "Blå byrum", grønne tage m.m.
- Forsinkelsesbassiner for at minimere overløb til recipienter.
- Tilstands- og risikovurdering af Mølleåens sluser
- Klimaforandringer i forhold til grundvandsbeskyttelse i områder med særlige drikkevandsinteresser
- Byggerier - så det ikke får u hensigtsmæssige konsekvenser for borgerne, at grundvandsniveauet og temperaturen stiger.
- Invasive arter, der truer den biologiske mangfoldighed på grund af temperaturstigning eller vådere klima.

Indsatsområderne vil blive konkretiseret og prioriteret i relevante sektorplaner, samt i klimahandlingsplanen, der forventes vedtaget primo 2012.

Udfordringer:

Den største udfordring med hensyn til håndtering af regnvand er det økonomiske aspekt. Derfor er udfordringen at få størst effekt for færrest penge. Samtidig er der tale om grænseoverskridende problemstillinger, som kræver tæt samarbejde og koordination med nabokommunerne. Jo før der sættes ind og prioriteres og jo bredere de forskellige tiltag indarbejdes i forskellige planer, desto bedre vil kommunen være rustet til de kommende udfordringer. Ved således at være på forkant vil kommunen på den lange bane kunne spare mange penge frem for senere - med store udgifter til følge - at skulle udbedre skaderne forårsaget af klimaforandringerne.

KLIMA

INDDRAGELSE AF EKSTERNE AKTØRER

Dialog og samarbejde med borgere, erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og andre aktører er helt afgørende for, at CO₂-reduktionsmålene i klimastrategien kan nås. Ca. 95 % af CO₂-udledningen inden for kommunegrænsen kommer nemlig fra andre end kommunen som virksomhed, så her er kommunens mulighed for påvirkning kun indirekte og afhængig af samspil og dialog med eksterne aktører.

Med Klimastrategien vil Lyngby-Taarbæk:

- I dialog med borgere, uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv
- Forankre arbejdet med at reducere CO₂-udslippet internt og eksternt i kommunen
- Samarbejde på tværs af kommunegrænserne om løsninger

Klimatilpasning er grænseoverskridende problemstillinger, som kræver tæt samarbejde og koordination med nabokommunerne for ikke at eksportere problemer fra den ene kommune videre til den anden. Derfor er der behov for at skabe stærke netværk og nye partnerskaber samt at samarbejde på tværs af kommunegrænser. At følge strategiarbejdet i KKR (KL's Kommunekontakttråd) og Region Hovedstaden tæt er også en forudsætning for succes på dette område.

Lyngby-Taarbæk deltager allerede i forskellige samarbejder om klimaproblematikken, bl.a.:

- "Klikovand", som er et tværkommunalt projekt om udfordringerne på vand- og spildevandsområdet, som også involverer kommunernes forsyningselskaber.
- "Natur- og Miljøsamarbejdet" med 6 "nabokommuner", hvori klimaforandringerne og kampagner målrettet CO₂-udledningen fra kommunen som geografisk område allerede er sat på dagsordenen.
- Samarbejde omkring Furesøens fremtid med bl.a. Rudersdal og Furesø kommuner.
- Samarbejde om udarbejdelse af nyt regulativ for Mølleåen med Rudersdal og Gladsaxe Kommune.
- Netværk for "Klima og grøn teknologi", med deltagelse af lokale virksomheder og uddannelsesinstitutioner - udløber af Vidensbystrategien.
- Klimasamarbejde med DTU, hvor kommunen stiller sig til rådighed som case for studerende der vil arbejde med klimarelaterede projekter.
- Samarbejde med Lyngby-Taarbæk Forsyning om klimatilpasning i kommunen.
- Ringbyprojektet; bæredygtig byudvikling omkring de kommende letbane-stationer langs Ring 3.
- Følger samarbejdet med 16 kommuner i hovedstadsområdet om mulighed for at indføre trængselsafgifter/bompenge

Indsatsområder:

For at efterleve målene om øget dialog, inddragelse og samarbejde i forhold til implementering af klimastrategien, vil der være fokus på:

- Netværk/partnerskaber med erhverv og uddannelsesinstitutioner om fremtidige klimaløsninger, bl.a. i regi af Vidensbystrategien og de netværk (VBN) der dannes her
- Fortsættelse af eksisterende samarbejder og udbygge dem, hvor det er relevant
- Koordinering, implementering og udvikling af klimaindsatsen internt i kommunen
- Adfærds-kampanjer internt i kommunen og over for borgere og virksomheder

Fra strategi til handling:

I skemaet nedenfor ses en forventet tidsplan for sektorplaner og strategier, hvori klimastrategiens indsatsområder vil blive konkretiseret og prioriteret. Helhedsorienteret planlægning skal løbende sikre, at klimaproblematikken indarbejdes i sektorplanerne samt at der er sammenhæng mellem det der besluttet i de enkelte planer.

Se skemaet i de enkelte planer.

Initiativ/år	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vidensbystrategi	X									
Varmeforsyningsplan	X									
Kommuneplanstrategi		X			X				X	
Klimahandlingsplan		X								
Kommuneplan			X				X			
Spildevandsplan			X							
Vandforsyningsplan	X									
Affaldsplan			X							
Revision af Mølleåens vandløbsregulativ			X							
Indsatsplaner grundvandsbeskyttelse		X								
Beredskabsplaner for sårbare områder			(x)							
Naturstrategi				(x)						

(x) ikke lovpligtige. Forventet tidsplan.

AGENDA 21

Agenda 21-strategi:

Kommunalbestyrelsen ønsker, at de 5 Agenda 21-emner fortsat vurderes og målsættes, hvor det er relevant i det løbende strategiarbejde i kommunen.

Siden 2007 har hovedparten af de lokale Agenda 21-aktiviteter været koncentreret omkring klimaproblematikken - bl.a. i form af aktiviteter og events, der har været med til at reducere CO₂-udslippet fra den kommunale drift og fra private og virksomheder. Den forebyggende indsats har hovedsagligt haft til formål at reducere udledningen af drivhusgasser og derved medvirke til en opbremsning af temperaturstigningerne.

Ifølge Planloven skal der inden udgangen af 2011 være vedtaget en ny Agenda 21-strategi, som indeholder kommunalbestyrelsens målsætninger for det fremtidige arbejdet med at:

- mindske miljøbelastningen
- fremme en bæredygtig byudvikling og byomdannelse
- fremme biologisk mangfoldighed
- inddrage borgerne og erhvervslivet i det lokale Agenda 21-arbejde
- fremme samspillet mellem beslutninger på tværs af sektorer

I kommuneplanstrategien er der generelt fokus på bæredygtig byudvikling og byomdannelse, samt inddragelsen af erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne i forbindelse hermed.

Inddragelse af borgere og erhvervslivet spiller en vigtig rolle i forbindelse med udmøntningen af klimastrategien, da de store udfordringer med at reducere CO₂-udslippet i kommunen, som geografisk enhed kræver involvering af eksterne klimaaktører som borgere, virksomheder og uddannelsesinstitutioner m.fl.

Mindskelse af miljøbelastningen og fremme af den biologiske mangfoldighed er også en naturlig del af denne klimastrategi og de efterfølgende sektorplaner og klimahandlingsplanen.

VIDENSBY 2020

Lyngby-Taarbæk Vidensby strategi 2020 er den strategiske overligger for kommunens Klima- og kommuneplanstrategi. Den er formuleret af en Task Force nedsat af Erhvervsrådet i samarbejde med Lyngby-Taarbæk Kommunes Udviklings- og Strategiudvalg.

Sammen har de sat sig i spidsen for at sætte en fælles retning for lokalområdet, der skal fremme vækst og udvikling for borgere, virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Det gøres gennem foreningen Lyngby-Taarbæk Vidensby, der blev stiftet i januar 2012.

Vidensby strategi 2020 kan læses i sin fulde udstrækning på www.ltk.dk/vidensby

RESUME

Lyngby-Taarbæk har alle forudsætninger for at blive et kraftcenter for viden i 2020 – en vidensby. Undersøgelser viser, at området har en nærmest ekstrem specialisering inden for videnstunge erhverv, et af Europas førende tekniske universiteter (DTU), nogle af landets bedste folkeskoler, gymnasier og erhvervsskoler og 18 procent borgere med en videregående uddannelse.

Som by står Kgs. Lyngby stærkt med Storcenteret, specialbutikkerne på hovedgaden og Magasin som attraktioner. Samtidig har området mange rekreative kvaliteter. Begge dele vægter højt, når man søger bolig.

Hertil kommer, at en letbane er på vej til byen. Det øger mobiliteten og skaber nye muligheder.

Men undersøgelser viser også, at Lyngby-Taarbæk er udfordret på sine styrkepositioner:

- Nogle af kommunens erhvervsarealer skal udvikles og omformes for at blive attraktive igen.
- Den grønne profil er udfordret. At være en grøn kommune handler i fremtiden ikke kun om natur, parker, søer og skove. Fremtidens "grønne" konkurrence kommer også til at handle om klima og grøn teknologi.
- Kommunens detailhandelsposition er udfordret af nye storcentre i regionen.
- Der er pres på velfærdsydelse, både økonomisk og i forhold til stigende forventningerne fra brugerne.
- Byens aktiver hænger ikke godt nok sammen. Den kollektive transport til og fra DTU, K-Nord (Lyngbys handelsskole og erhvervsakademi) og de vigtigste erhvervsområder er ikke optimal. Men også de mentale koblinger vurderes at være for svage. Det er fx ikke synligt i bybilledet, at et stort universitet ligger i byen. Svaghederne i infrastrukturen medvirker til, at byens handelsliv ikke drager den fulde fordel af de mange indpendlende studerende og medarbejdere.

Deltagerne i Task Force nedsat af Lyngby-Taarbæks Erhvervsråd:

- *Formand for Lyngby-Taarbæks Erhvervsråd Torben Schwabe (direktør, Lyngby Storcenter)*
- *Næstformand for Lyngby-Taarbæks Erhvervsråd René van Laer (direktør, K-Nord)*
- *Universitetsdirektør Claus Nielsen (DTU)*
- *Udviklingsdirektør Stig P. Christensen (COWI)*
- *Rektor Poul Rasmussen (Virum Gymnasium)*
- *Kommunaldirektør Tim E. Andersen (Lyngby-Taarbæk Kommune)*

VIDENSBY 2020

VISIONEN FOR VIDENSBY 2020

På den baggrund er der formuleret en vision for Vidensby 2020. Udgangspunktet for visionen er, at bedre livskvalitet og velfærdsydelser, bæredygtig og grøn byudvikling, en mere attraktiv handelsby, et stærkere forsknings- og uddannelsesmiljø og vækst i områdets videnstunge erhverv ikke er modsætninger. Tværtimod skal der udvikles fælles, sammenhængende løsninger på de udfordringer, der er skitseret i partnerskaber mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner og kommune.

Visionen er, at Lyngby-Taarbæk i 2020 er:

- En af Nordeuropas førende videns- og universitetsbyer
- En førende uddannelsesby med høj kvalitet, bredt udbud og et generelt højt uddannelsesniveau
- Et internationalt orienteret knudepunkt for arbejdskraft, kultur og handel
- Et område kendetegnet ved bæredygtig vækst, velfærd og byudvikling.

INDSATSOMRÅDER

For at nå målene sættes der ind på ni indsatsområder.

Retningspile Overskrifter	Fokus på vidensbaserede erhverv	Sammenhængende og bæredygtig by	Nye services og kvaliteter i Lyngby-Taarbæk
Strategisk byudvikling	Tiltrække og fastholde vidensvirksomheder	Udvikle LTK som universitetsby med effektiv infrastruktur	Levende og attraktivt bymiljø med unikke kvaliteter
Innovation og netværk	Netværk for vidensvirksomheder	Udvikle grønne boliger og grøn teknologi	Udvikle fremtidens velfærdsydelser
Erhvervs- og borgerservice	Fremme af iværksætteri og entrepreneurship	Fremme energirådgivning	Fremme erhvervs- og borgerservice

1. Tiltrække og fastholde vidensvirksomheder

Ambitionen er, at Lyngby-Taarbæk er en by, der især lever af viden. Det er vigtigt, at satse bredt på at tiltrække og fastholde vidensvirksomheder, herunder dem, der bygger på tekniske og ingeniørmæssige kompetencer og forskningsresultater. DTU's beliggenhed i kommunen giver et væld af muligheder inden for områder som IT, cleantech og velfærdsteknologi. Der er behov for, at den forskningsmæssige viden fra DTU indgår direkte i den erhvervsservice, som kommunen yder til iværksættere og virksomheder og at der er et højt kendskab til Matchpoint, som er et tilbud etableret af DTU Match og Lyngby-Taarbæk Kommune.

Hvis målet om en internationalt orienteret attraktiv videns- og universitetsby skal opnås, er det vigtigt også at sikre adgang til attraktive kollegier og boliger især i Kgs. Lyngby – også for studerende og

Netværk	Tovholder
VBN Klima og grøn teknologi	Cowi
VBN Iværksætteri og entrepreneurship	K-nord
VBN Internationalisering	DTU
VBN Byudvikling og handel	Teknisk Forvaltning
VBN Velfærdsinnovation	DTU og Social- og sundhedsforvaltningen

medarbejdere, der kommer fra udlandet. Jo flere mennesker, der bor i den centrale del af Kgs. Lyngby, jo større basis for liv i byen, vil der være.

2. Udvikle Lyngby-Taarbæk som universitetsby med effektiv infrastruktur

”Den mindste by med det relativt største universitet”. Sådan kan man karakterisere Lyngby-Taarbæk, hvis man sammenligner universitetsbyer i Nordeuropa. Men at DTU har over 7.000 studerende og 4.500 ansatte og at området har mange andre, store uddannelsesinstitutioner er ikke synligt nok i bybilledet. Ambitionen er, at man skal kunne mærke i byrummet, at Lyngby-Taarbæk er en videns- og universitetsby med mange nationaliteter. For at sikre let adgang til byen er der behov for at styrke den kollektive transport til og fra byens knudepunkter og at lette adgangen til DTU for borgere, elever og lærere samt virksomhedernes ansatte.

3. Levende og attraktivt bymiljø med unikke kvaliteter

Det er vigtigt, at være en attraktiv handelsby, der tiltrækker handlende fra både det nordsjællandske område og kommunerne langs Ring 3, når letbanen kommer.

Det vil kunne støtte en udvikling af et centralt område med oplevelses- og udfoldelsesmuligheder, restauranter, caféer, specialbutikker, internationale detailkæder, studiemiljø, spændende byrum, arkitektur mv. Det vurderes, at der er et stort potentiale i at tiltrække flere studerende til byens butikker og byrum.

Ambitionen er at der samarbejdes om en koncept- og kvalitetsudvikling, der sætter nye standarder for Kgs. Lyngby som handelsby. Der til er det en god ide at udvikle unikke byrumskvaliteter for eksempel gennem arkitektkonkurrencer og ved at være i fortsat dialog med brugerne.

4. Netværk for vidensvirksomheder

Mange af målene i Vidensby 2020 kan kun realiseres, hvis der etableres nye samarbejdsprojekter på tværs af sektorerne. Der er allerede etableret fem Vidensbynetværk (VBN), hvor engagerede og vidende deltagere fra området mødes for at drøfte, hvordan Vidensbystrategien kan blive realiseret.

Der bør også sættes ind for at styrke netværk mellem virksomhederne. Den geografiske nærhed og kombinationen af unge og vel-etablerede vidensvirksomheder og forskningsaktiviteter i området giver gode muligheder for at etablere udbytterige relationer, der kan fremme væksten.

5. Udvikle grønne boliger og grøn teknologi

Lyngby-Taarbæks grønne, rekreative identitet skal bevares. Det bidrager til en høj livskvalitet og er et godt udgangspunkt for at tiltrække flere borgere og virksomheder. Men ambitionen kan løftes: Lyngby-Taarbæk bør være et bæredygtigt udviklingslaboratorium, hvor virksomheder, kommune, forskere og forsyningselskaber samarbejder om at udvikle bæredygtige teknologier og bæredygtigt byggeri. Hvis en kommende byfortætning sker på et bæredygtigt grundlag, kan der skabes en fælles identitet i Lyngby-Taarbæk som

en grøn og bæredygtig kommune. Der skal udvikles lavenergibyggeri samtidig med, at det grønne element tænkes ind i udviklingen af nye bygninger – fx i form af grønne tage og grønne uderum

Indsatsområdet skal også ses i sammenhæng med afsnit om klimastrategi, der opstiller mål for såvel CO₂-udledning, som for, hvordan kommunen kan forebygge og tilpasse sig de forventede klimaforandringer.

6. Udvikle fremtidens velfærdsydelser

Det er nødvendigt at nytænke måden, kommunen udvikler og leverer velfærdsydelser på. Den demografiske udvikling betyder, at stadigt færre arbejdende mennesker skal finansiere velfærdsydelser til stadigt flere personer uden for arbejdsstyrken. Samtidig stiger brugerne forventninger til kvaliteten af velfærdsydelserne.

DTU forsker i teknologier med stor relevans for fremtidens velfærdsydelser. Området har en masse virksomheder, der teknologisk og kompetencemæssigt kan bidrage til nye velfærdsteknologier. Og kommunen rummer ca. 100 velfærdsinstitutioner, der kan bidrage med know how og viden, og fungere som testlaboratorium for nye forretningsideer.

7. Fremme iværksættere og entrepreneurship

Lyngby-Taarbæk skal være en kommune med langt flere succesfulde iværksættere. Forskerparken Scion-DTU A/S Lyngby er i dag Lyngby-Taarbæks flagskib på iværksætterfronten. Også K-Nord har en bred portefølje af initiativer rettet mod dette indsatsområde. Men der mangler sammenhæng mellem aktiviteterne.

En af ambitionerne i Vidensby 2020 er at skabe en fødekæde for innovation, der starter i folkeskolen og fortsætter op gennem skolesystemet.

8. Fremme energirådgivning

Hvis Lyngby-Taarbæk skal være kendt som et grønt og bæredygtigt område, er det vigtigt, at områdets virksomheder, uddannelsesinstitutioner og kommunale ejendomme bliver blandt landets mest energieffektive.

For at fremme energieffektiviseringer er det ambitionen at områdets nøgleaktører udvikler et rådgivningstilbud, hvor virksomheder kan få foretaget en energiteknisk gennemgang og modtage forslag og anbefalinger til energioptimeringer.

9. Fremme erhvervs- og borgerservice

Den kommunale service skal samtidigt være i top. Kommunen vil arbejde for, at det bliver let for både virksomheder og borgere at komme i kontakt med relevante personer i forvaltningerne. Kommunen digitaliserede i 2011 byggesagsområdet. På www.ltk.dk kan man 24 timer i døgnet afklare muligheder, se arkivoplysninger og søge om byggetilladelse. Samme udvikling skal fremmes i forhold til borgerservice, hvor borgerne skal kunne løse flest mulige opgaver via digitale selvbetjeningsløsninger. I mødet med Jobcenteret, skal virksomheder opleve en hurtig og professionel behandling, fx i forhold til at få ledige akademikere ud i små og mellemstore virksomheder.

Foreningen Lyngby-Taarbæk Vidensby

Foreningens formål er:

- *At bidrage til realiseringen af vidensbyvisionen i partnerskaber mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner, kommunen og andre relevante aktører*
- *At bidrage til områdets fortsatte vækst og udvikling til gavn for borgere og virksomheder*
- *At skabe netværk og strategiske partnerskaber lokalt, regionalt, nationalt og internationalt*
- *At mobilisere lokalområdet i områdets fortsatte vækst og udvikling bl.a. via øget internationalisering, udvikling af inkubations- og iværksættermiljøer mm.*

Bestyrelsen består af følgende medlemmer:

Fra virksomhederne:

- *Afdelingsdirektør Bjarke Bendix Cloos, Danica Pension*
- *Direktør Kjartan Langvad, Pihl & Søn*
- *Vice President, HR, Jesper Lemmich, Haldor Topsøe*
- *Udviklingsdirektør Stig P. Christensen, COWI*

Fra uddannelsesinstitutionerne:

- *Direktør Claus Nielsen, (DTU), formand*
- *Direktør René van Laer, Handelsskolen Nord (K-nord)*

Fra de boligsociale foreninger:

- *Bestyrelsesmedlem Steen Johansen, Dansk Almennyttigt Boligselskab (DAB)*

Fra Lyngby-Taarbæk Kommune:

- *Borgmester Søren P. Rasmussen*
- *Viceborgmester Simon Pihl Sørensen*
- *Kommunalbestyrelsesmedlem Hans Henrik Madsen, næstformand*
- *Kommunalbestyrelsesmedlem Rolf Aagaard-Svendsen*

REVISIONSMETODE

GRØNT LYS er Lyngby-Taarbæk Kommunes kommuneplan- og agenda 21-strategi.

GRØNT LYS er udviklet på baggrund af tankerne i "Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020", der som nævnt er med i kommuneplanstrategien i resumé.

Revisionsmetode

Den gældende kommuneplan er digital og ligger på <http://www.kommuneplan.ltk.dk/> Den består af 4 overordnede emner: Byudvikling, Bygningskultur, Hvad gælder og Øvrig planlægning.

Der vil blive tale om en delvis revision af kommuneplanen med revision i følgende afsnit:

Alle afsnit under emnet Byudvikling skal revideres sammen med de berørte rammer under Hvad gælder,

Der tilføjes nye afsnit under emnet Byudvikling

Enkelte afsnit revideres i afsnit om Bygningskultur,

Revision af rammer for åben-lav boligbebyggelse under emnet Hvad gælder,

Eventuel revision af enkelte retningslinjer for landskabet under emnet Hvad gælder og

Relevante afsnit revideres/ajourføres under emnet Øvrig planlægning.

EXECUTIVE SUMMARY

GRØNT LYS – En strategi for byudvikling og klima i Lyngby-Taarbæk

Kommunalbestyrelsen ønsker med GRØNT LYS at invitere alle til at deltage i kommunens udvikling og dermed en videreudvikling af velfærden for alle kommunens borgere.

GRØNT LYS indeholder en byvision for år 2030 og følgende øvrige emner: letbane i Ring 3, stationsnære arealer, Ringbyen Loop City, bygningskultur og landskab, øvrig planlægning, klima og Agenda 21-strategi samt resumé af strategien Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020.

I executive summary i Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020, der kan downloades på www.ltk.dk, fremgår den overordnede vision og indsatsområder.

Byvision 2030 er tænkt som en rejse i Lyngby-Taarbæk Ringby år 2030. Den beskriver en mulig fremtidig byfortætning i Kgs. Lyngby, op langs den kommende letbanes linjeføring forbi Fortunbyen og op til DTU. Byvisionen er udarbejdet på baggrund af tankerne i Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020. Der er tale om en vækststrategi, der kan betyde flere boliger og mere byliv, mere erhvervsliv med fokus på videns erhverv og detailhandel, flere uddannelsessteder, flere kulturelle tilbud og bedre transportmuligheder.

I klima- og Agenda 21-strategien lyder visionen: Lyngby-Taarbæk vil være en sammenhængende, grøn og bæredygtig kommune. Robust helhedsorienteret planlægning, dialog og samarbejder på tværs med eksterne klimaaktører skal sikre, at der privat og kommunalt arbejdes for at reducere CO2-udslippet og at der tages højde for klimaforandringer gennem forebyggelse og tilpasning.

Alle kommunens borgere, erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner, deres ansatte og studerende inviteres til dialog og debat lørdag den 12. maj kl. 13 – 15.30 på Lyngby Rådhus. Der sættes fokus på byvision 2030, klima og internationalisering.

Tag del i udviklingen af Lyngby-Taarbæk!

DIALOG OG DEBAT

GRØNT LYS er kommunalbestyrelsens forslag til en strategi for byudvikling og klima i Lyngby-Taarbæk.

Kommunalbestyrelsen ønsker viden, vækst og visionære ideer til Lyngby-Taarbæk.

Byvision 2030 i **GRØNT LYS** skitserer en fremtid med en fortætning, der giver mulighed for flere boliger, mere detailhandel og byliv, flere erhvervsvirksomheder og uddannelsessteder men også bedre trafikale løsninger. **GRØNT LYS** er et skridt på vejen.

Som i teatret indikerer det grønne lys, at der stadig er ledige pladser. Det er en invitation til alle om at tage del i kommunens udvikling og dermed en videreudvikling af velfærden for alle kommunens borgere. Det grønne lys indikerer også, at Lyngby-Taarbæk er kendt for flotte landskabstræk og nær tilknytning til skov, sø og hav.

GRØNT LYS peger også på strategier for en bæredygtig og klimavenlig udvikling. Strategien opstiller kommunalbestyrelsens visioner og indsatsområder for CO2-reduktion, klimatilpasning og inddragelse af eksterne aktører.

Alle interesserede, kommunens borgere, erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner, deres ansatte og studerende inviteres hermed til dialog og debat lørdag den 12. maj 2012 kl. 13.00 – 15.30 på Lyngby Rådhus. Der sættes fokus på byvision 2030, klima og internationalisering.

Tag del i udviklingen af Lyngby-Taarbæk!

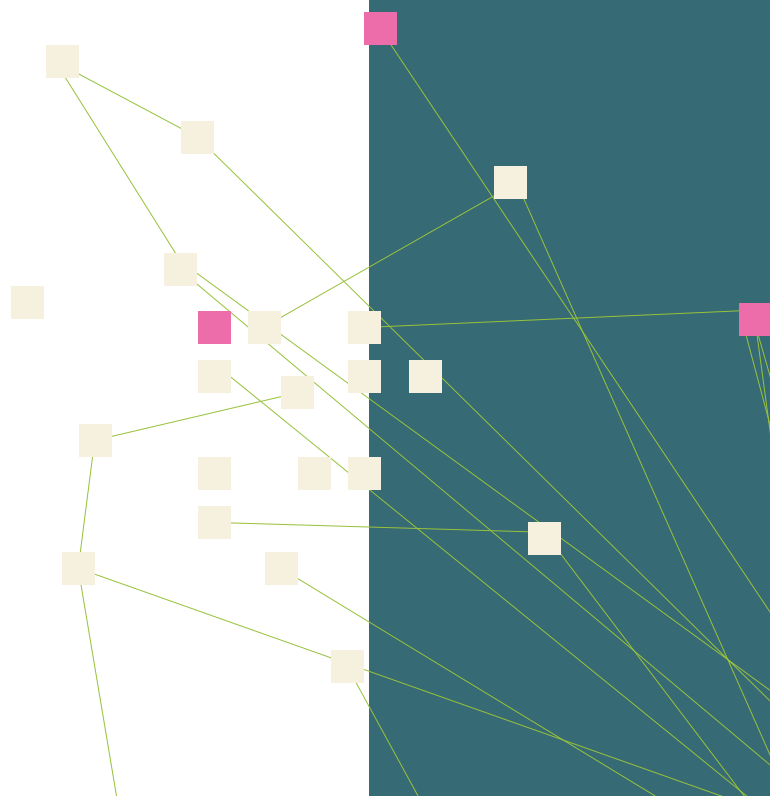
Se mere på www.ltk.dk

Forslag og bemærkninger kan i øvrigt sendes senest den xx. maj 2012 til:

teknisk@ltk.dk

eller til

Kommunalbestyrelsen
Lyngby Rådhus
Lyngby Torv 17
2800 Kgs. Lyngby

10.02.2012

Borgerinddragelsesevent lørdag den 12. maj i forbindelse med høring af kommuneplanstrategien – GRØNT LYS

Baggrund:

I forbindelse med behandlingen af kommuneplanstrategiforslaget har USU den 11.10.2011 besluttet, at der med høringen af strategiforslaget skal arrangeres et borgermøde, der skaber en bred folkelig debat mellem borgere og politikere om de planer for vækst og udvikling, der ligger i Vidensbystrategien og kommuneplanstrategien frem mod 2020.

Mål med borgerinddragelseseventen:

- At gøre ideerne synlige, konkrete og vedrørende for borgerne og dermed motivere dem til at involvere sig i debatten om byens udvikling
- At give ressourcpersoner anledning til at præsentere viden om emnerne, der kan bidrage til at fremme debatten.
- At give politikere anledning til at debattere byudvikling i Lyngby-Taarbæk med borgerne

Målgrupper: Borgere og brugere, herunder også studerende, unge, internationale gæster.

Succeskriterie: Borgerne skal gå fra dagen med en oplevelse af at vide mere, om hvad der kan komme til at ske i Lyngby, end da de kom.

Politikernes møde med borgerne

I det følgende beskrives konceptet for eventen, samt forventningerne til *politikernes rolle* på dage.

Samlet koncept:

Der er nedsat en projektgruppe på tværs af forvaltningerne, som arbejder med et samlet koncept for borgerinddragelseseventen, der består af følgende programpunkter:

- Aktiviteter, der tiltrækker borgerne
- Mødesteder på rådhuset om strategiens indhold
- Debatmøde med politikerne på rådhuset.

Tid og dato:

Lørdag den 12. maj 2012 kl. 13.00 – 15.30. Rådhuset åbner kl. 13.00 med aktiviteter, der tiltrækker borgerne, og mødesteder delt op omkring strategiens forskellige emner. Fra 14.30 til 15.30 er der debatmøde i kommunalbestyrelsens mødesal.

Forslag til kommuneplanstrategi vedtages i USU/KMB	Høringsperiode	Event	Endelig vedtagelse i USU/KMB
13./26. marts 2012	19.4 – 15.6	Lørdag d. 12.5 kl. 13-15.30	August 2012

Mødestederne: 13.00 – 14.30

De forskellige etager på rådhuset er indrettet som mødesteder, hvor de forskellige temaer i kommuneplanstrategien drøftes.

0. Modtagelse, oversigt over aktiviteter på rådhuset
1. Modtagelse, udstilling - en inspirerende guide rundt i fortidens byrum i Lyngby-Taarbæk.
2. **Vidensby 2020**: Generelt om strategien og VBN, effekter for kommunens borgere, Internationalisering. (evt. ny organisation)
3. **Byudvikling**/Letbane: trafik, stationsnærhed og betalingsring samt byvision, fortætning og detailhandel, bygningskultur og landskab
4. **Klima**; CO2-reduktioner, klimatilpasning og inddragelse af eksterne aktører
5. Skybar

Bemanding:

Mødestederne bemandes på følgende måde:

1. En person fra Lyngby-Taarbæk Kommune med fagligt kendskab til området, der er ansvarlig for afvikling og det faglige indhold
2. Politikere
3. Andre, f.eks. deltagere fra vidensbynetværk, interesseorganisationer, uddannelsesorganisationer m.fl.

På hver etage indrettes stande, hvor de forskellige temaer drøftes. Disse indrettes med plancher, pc'er, mulighed for slideshows etc. Der vil være to typer stande:

En politisk stand

Der oprettes et politisk hjørne i hver zone, hvor borgerne kan møde politikere. Ved en væg er der post-it-afstemning om det aktuelle emne. Når borgerne har været i dialog med politikerne og hørt de forskellige eksperter på etagen har de mulighed for at give deres holdning til kende ved at sætte en post-it på en plakat - og skrive bemærkninger på denne. Afstemningerne bruges som pejlemærker på det efterfølgende debatmøde i kommunalbestyrelsessalen.

Den politiske bemanding på mødestederne vedtages af politikerne selv på et gruppeformandsmøde i april. Forvaltningen har som hjælp til dette udarbejdet et "vagtskema", hvor politikerne kan skrive sig på kl. 13.00, 13.30 og 14.00. Dermed åbnes mulighed for, at politikerne kan drøfte flere temaer med borgerne, ligesom det sikres at mødestederne hele tiden er politisk bemandet.

Ekspertstande

Her står de enkelte "eksperter" og fortæller om eller demonstrerer emner, der er relevant for det pågældende tema. Standene skal virke tiltrækkende på borgerne. Det kan være gennem plakater, udstillinger, power point shows, demonstrationer, filmfremvisninger, genstande man kan prøve etc.

Tanken er, at dialogen mellem politikere og borgere på mødestederne skal føde ind til den afsluttende/opsamlende debat i kommunalbestyrelsessalen - debatmødet.

Debatmødet: 14.30 – 15.30

- Velkomst ved borgmester.
- Ekstern facilitator - Per Meilstrup (Klimadirektør på Mandag Morgen) - samler op fra mødestederne ved at spørge ind til hvad der er blevet drøftet. Plancher og lignende med borgernes svar på div. spørgsmål er båret ind i salen.
- Alle står op og bevæger sig rundt til de forskellige plancher fra mødestederne (OPEN SPACE-CAFE-MØDE).
- Alle – herunder også politikerne får mulighed for at kommentere på de input, der kommer fra mødestederne på opfordring fra facilitator.
- Afslutning ved borgmester

Politikernes rolle:

Politikerne har været rundt på mødestederne og har her haft mulighed for at spotte de emner, der interesserer borgerne. **Facilitatoren spørger ind til:**

- Hvad politikerne hørte?
- Hvilke udfordringer der var, i det de hørte?
- Om det de hørte/drøftede med borgerne kan indeholdes i strategien?

Der tages ”referat”/ Hvidbog til den endelige behandling af GRØNT LYS.

PR

Pressearbejdet før, under og efter eventen vil bl.a. bestå af en folder, der præsenterer hele eventen – en folder som skal distribueres så bredt som muligt i ugerne op til, og uddeles på dagen.

Det er tanken, at rådhusets tag belyses med grønt lys i ugerne op til eventen. Samtidig udsendes en række pressemeddelelser og andet pressemateriale med information om grunden til det grønne lys kombineret med information om strategien, de forskellige mødesteder og debatmødet.

GRØNT LYS – REVIDERET efter usu 10-2-2012

Kommunalbestyrelsen ønsker viden, vækst og visionære ideer til Lyngby-Taarbæk.

Med Kommunalbestyrelsens strategi GRØNT LYS sættes fokus på en byvision for fremtiden.

Byvisionen skitserer en fremtid med en fortætning, der giver mulighed for flere boliger, mere detailhandel og byliv, flere erhvervsvirksomheder og uddannelsessteder men også bedre trafikale løsninger. GRØNT LYS er et skridt på vejen.

Som i teatret indikerer det grønne lys, at der stadig er ledige pladser. Det er en invitation til alle om at tage del i kommunens udvikling og dermed en videreudvikling af velfærden for alle kommunens borgere. Det grønne lys indikerer også, at Lyngby-Taarbæk er kendt for flotte landskabstræk og nær tilknytning til sø og hav. GRØNT LYS peger også på strategier for en bæredygtig og klimavenlig udvikling.

Lyngby-Taarbæk er en af kommunerne i Ringby-Letbanesamarbejdet. Der er nu enighed om at gennemføre en letbane fra Lundtofte til Ishøj. Det giver nye muligheder for byudvikling i Lyngby-Taarbæk og fordele for mange borgere og pendlere. Letbanen er en stor investering, der vejer tungt i de kommunale budgetter i årene fremover. Derfor skal de nye muligheder udnyttes, så investeringen giver maksimal bonus for borgerne, erhvervslivet og uddannelsesinstitutioner og samtidig også for den kommunale økonomi.

Byvisionen i GRØNT LYS er opstået på baggrund af tankerne i Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020. Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020 blev vedtaget i august 2011. Det er en strategi udviklet af erhvervslivet, uddannelsesinstitutionerne og Lyngby-Taarbæk Kommune. Analyser viser, at kommunen har mange forudsætninger for at udvikle sig som vidensby. En vidensby, der består af et førende universitet, gode uddannelsesinstitutioner, videnstunge erhverv og veluddannede borgere. Sidst i hæftet er Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020 gengivet i resumé.

Kommunalbestyrelsen er med GRØNT LYS åben for dialog og debat. Efter debat og endelig vedtagelse af strategien skal kommuneplanen ændres, så strategierne i GRØNT LYS understøttes.

Kommunalbestyrelsen ønsker alle en god debat.

Søren P. Rasmussen
Borgmester

BYVISION - LYNGBY-TAARBÆK RINGBY

Vidensby 2020 og Ringbyen

"Lyngby-Taarbæk - Vidensby 2020" er en strategi for udvikling af hele kommunen. Den bæres af tanken om at sammenbinde uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv og handelsbyen Kgs. Lyngby, så ny synergi opstår. Målt på attraktivitet skal Kgs. Lyngby kunne måle sig med andre universitetsbyer, også på attraktive natur-, kultur- og fritidstilbud.

Der er tale om en vækststrategi, der betyder flere boliger og mere byliv, mere erhvervsliv med fokus på videns erhverv og detailhandel, flere uddannelsessteder og bedre transportmuligheder. Vidensby 2020 er et fremtidsperspektiv, der er udviklet i et samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv og Lyngby-Taarbæk Kommune.

Kommunen er også part i udarbejdelsen af et andet fremtidsperspektiv, nemlig visionen for Ringbyen rundt om København. Målet er at udvikle de 10 kommuner rundt om København til et nyt sammenhængende byområde, der kan give udvikling, vækst og ny identitet til de tidligere omegnskommuner. Livsnerven i det nye sammenhængende byområde er en højklasset kollektiv trafikforbindelse i form af en letbane.

Ringby visionen er udviklet af de 10 kommuner langs Ring 3 sammen med Region Hovedstaden, staten og Realdania. Undervejs i processen blev tegnestuen BIG bedt om at give et bud på, hvordan Ringbyen kunne udvikle sig. BIG lod sin besvarelse indgå i et større perspektiv, hvor Ringbyen er en del af en sammenhængende metropol i Øresundsregionen, Loop City.

Med letbanen får Lyngby-Taarbæk nye muligheder, men også nye byrder. Lyngby-Taarbæk's bidrag til gennemførelse af letbanen vil veje tungt i de kommende mange års budgetter. Derfor er det vigtigt at uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv og kommunen i fællesskab dyrker de nye udviklingsmuligheder, så det bliver muligt at høste de gevinster, som er en følge af letbanens gennemførelse. Strategien "Lyngby-Taarbæk - Vidensby 2020" og byvisionen "Lyngby-Taarbæk Ringby" er væsentlige bud på, hvordan det kan ske.

Lyngby-Taarbæk Ringby

Lyngby-Taarbæk Ringby er den lokale del af byvisionen, Loop City, og er Lyngby-Taarbæk's nye vækstområde, hvor de mange delprojekter i Vidensby 2020 primært skal udvikle sig i de kommende mange år. I geografien svarer området til, at der sættes fokus på et bælte fra DTU til Kgs. Lyngby.

Den kommende letbane er livsnerven i Lyngby-Taarbæk Ringby. Den binder by og aktiviteter sammen. Den giver mulighed for, at de studerende på campus, naturligt og let kan benytte tilbuddene i Kgs. Lyngby. Og at de mange tilbud og muligheder på campus kan udnyttes af erhvervsliv og borgere på en anden måde end i dag.

Lyngby-Taarbæk Ringby bliver det internationale centrum, der kobler sig til resten af hovedstaden via s-banen og den kommende letbane. Man kan som BIG tegnestuen drømme om, at ringbyen på længere sigt kobles til hele Øresundsregionen via en forlænget letbane, der kører i et loop rundt i Ørestadsregionen. Med direkte forbindelser til lufthavnen, til Malmø og Helsingborg og til universitetet i Lund.

Perspektivet er, at Øresundsregionen – Loop City – udvikles som en metropol i Nordeuropa, hvor Lyngby-Taarbæk spiller rollen som: Vidensbyen i Loop City.

Drømmen om den tætte by med liv efter lukketid

Strategien "Lyngby-Taarbæk - Vidensby 2020" og byvisionen "Lyngby-Taarbæk Ringby" medfører en byfortætning med flere boliger og mere byliv, mere erhvervsliv med fokus på videns erhverv og detailhandel, flere uddannelsessteder, flere kulturelle tilbud og bedre transportmuligheder. Den fremtidige byfortætning vil først og fremmest ske i Lyngby-Taarbæk Ringby.

Formateret: Skriftfarve:
Automatisk

Lyngby-Taarbæk skal udvikle sig som et centrum for forskning og innovation af international kaliber. Lyngby-Taarbæk skal udvikle sig til en uddannelsesby med DTU som kraftcenter suppleret af en underskov af andre uddannelsesinstitutioner. Mange af dem er her allerede, mens andre skal tiltrækkes af det internationale uddannelses- og forskningsmiljø. Lyngby-Taarbæk vil også kunne tiltrække attraktive virksomheder, der vil slå sig ned på grund af det internationale uddannelses- og forskningsmiljø.

Drømmen om den tættere og mere livlige by kræver flere boliger. Der skal være boliger til de mange nye studerende, forskere og gæsteprofessorer og til ansatte i de nye virksomheder. Bosætningen skal først og fremmest ske i Lyngby-Taarbæk Ringby. Det kan ske ved at opbygge nye attraktive boligkvarterer i Lyngby-Taarbæk Ringby. Eller ved at fortætte eksisterende bykvarterer, ikke mindst i og omkring Kgs. Lyngby.

Kgs. Lyngby skal det summe af liv, også efter lukketid. Byen skal fortættes med flere boliger og kollegier. Med vidensvirksomheder og ny handel. Måske suppleret med dele af universitetet, der rykker til byen. Alt i alt bringer det flere mennesker til byen og skaber grobund for et mere levende bymiljø.

Der skal arbejdes bevidst for at tiltrække nye butikskoncepter, der kan supplere de nuværende. Og der skal opbygges et mere mangfoldigt byliv efter lukketid - med flere caféer og spisesteder og med flere kultur- og underholdningstilbud

Byrummene skal også gøres mere indbydende. Det kan ske ved at indrette byens stræder og pladser, så de inviterer til et byliv, hvor mennesker med forskellig baggrund mødes. Byrummene skal i form og indretning pirre øjne og sanser, hvor lys, lyd og vand kan være væsentlige indslag. Og udformningen skal indbyde til sport, leg og bevægelse.

Drømmen om den grønne og bæredygtige by

Strategien "Lyngby-Taarbæk - Vidensby 2020" slår fast, at Lyngby-Taarbæk skal være kendt som et testlaboratorium for nye, grønne og bæredygtige teknologier.

Det gælder også for Lyngby-Taarbæk Ringby, som skal fortættes med både boliger, handel og virksomheder, især ved stationerne, hvor der bygges både tæt og højt. Det mindsker biltrafikken og CO₂-udledningen.

Den mere tætte og høje by er også et godt udgangspunkt for at bevare Lyngby-Taarbæks særkende - de grønne landskabstræk. Det grønne og det blå bindes sammen i Kgs. Lyngby med en vandfyldt Fæstningskanal. Der skal arbejdes med at aflede regnvandet lokalt - de såkaldte LAR-projekter. Det vil modvirke overfyldte kloakker ved kraftigt regnvejr. Det vil gavne fauna og flora samt være af stor rekreativ værdi. Og på langt sigt vil det også gavne drikkevandsforsyningen.

De nye huse skal være med grønne tage, der kan absorbere regnvand. Det mindsker risikoen for oversvømmelser ved skybrud og danner samtidig nye grønne elementer i bybilledet.

Også taghaver er et nyt grønt element, både i forbindelse med nybyggeri og renovering. Taghaverne kan bindes sammen til "grønne havede parker", især henover centre, industri og andre bygninger med store tagflader.

De nye huse skal anvende mindst muligt energi. Både solceller, vindenergi, solpaneler og jordvarme skal tages i anvendelse. Bygningerne orienteres efter verdenshjørnerne, så de energioptimeres. Og der bygges tæt og højt med kompakte bygningskroppe, så bygningernes overflade mod "klimaet" bliver mindst mulig.

Trafikalt skal der sættes mere på kollektiv trafik. Letbanen er allerede så højt på den politiske dagsorden, at Folketinget forventes at godkende en anlægslov senest 2014, og lokalt tales der positivt for at etablere en shuttlebus i Lyngby-Taarbæk.

Slettet: . Og

Også i Kgs. Lyngby skal der ske trafikale ændringer. For at beslutte hvad der er muligt, mangler endnu nogle centrale undersøgelser om trafikken i Lyngby-Taarbæk.

Slettet: . Både

Men drømmen om trafikken er klar: Et Kgs. Lyngby, hvor den centrale del lukkes for biltrafik. Hvor Lyngby Hovedgade er pulsåren i bylivet uden biltrafik. Og hvor Klampenborgvej lukkes for privat biltrafik, dog med adgang for letbanen, busser, taxier og cykler.

Slettet: i almindelighed, men også om mulige trafikale gener

Drømmen er også et Kgs. Lyngby, hvor det er nemt at parkere. Hvor kunderne mødes af store parkeringsanlæg ved indfaldsvejene, så den parkeringssøgende trafik ikke cirkulerer i Kgs. Lyngby.

Slettet: , hvis der etableres en betalingsring omkring København. ¶

Også cyklismen skal opprioriteres. At cykling er sundt for helbredet er uomtvisteligt. Men det er samtidig alfa og omega for at opnå et mere fredeligt bycentrum med mindre biltrafik og mindre udledning af CO₂. Der skal arbejdes med prioriterede cykelruter, og mere cykelparkering med en

god placering er et must.

INVITATION TIL EN REJSE I LYNGBY-TAARBÆK RINGBY ÅR 2030

Det er svært at spå, især om fremtiden. Sådan lyder et bevinget ord. Men for at kunne sætte fælles mål for fremtiden, er det nødvendigt at have en drøm om den. En drøm der næppe kan - endsige skal - opfyldes fuldt og helt. Men en drøm som sætter billeder på den ønskede fremtid. Rejsen i Lyngby-Taarbæk Ringby år 2030 er sådan en drøm. Den er blot ét bud på, hvordan Lyngby-Taarbæk kunne tage sig ud i 2030.

Slettet: En drøm som giver retning og er styrende for de fælles fremtidige handlinger. ¶

Rejsen i Lyngby-Taarbæk Ringby år 2030 er en fiktion, hvor du skal forestille dig, at vi allerede er i år 2030. Vi skal sammen rejse en tur gennem fremtidens Lyngby-Taarbæk Ringby. Rejsen starter sydfra. Ind ad Buddingevej, rundt i Kgs. Lyngby og videre til DTU.

Slettet: E

Slettet: ¶

Vil du med på rejsen?

Letbanen – rygraden i Lyngby-Taarbæk Ringby

Lyngby-Taarbæk Ringby bindes sammen af letbanen. Den er rygraden i hele Ringbyen omkring København, fra Ishøj i syd til Lundtofte i nord.

Slettet:

I Lyngby-Taarbæk er der 6 stationer - alle markeret af kollegietårne. Undtagelsen er stationen, Lyngby Galleriet. Den har navn efter den nye hvælvede glaskonstruktion, der binder Lyngby Storcenter og Lyngby Kulturhus sammen hen over Klampenborgvej.

Udover letbanen bindes Lyngby-Taarbæk også sammen af mange gode stier til gående og cyklister. Mellem Kgs. Lyngby og DTU prioriteres trafikken på stierne, så cyklister har forrang for biler.

Kgs. Lyngby - hjertet i Lyngby-Taarbæk Ringby

Kgs. Lyngby er handelsbyen for hele Lyngby-Taarbæk og kommunerne omkring. Her er et utal af handelstilbud med storcenter, stormagasin og strøggade.

Kgs. Lyngby er også pulsen med de mange studerende fra ind- og udland. Og Kgs. Lyngby tiltrækker nye internationale virksomheder til uddannelses- og forskningsmiljøet.

Slettet:

Byen er atter erobret af mennesker. Færdslen i byens centrale del sker til fods, nu hvor man kan færdes uden tanke for biler. Byens rum har fået en gevaldig overhaling med steder til ophold, eftertanke og leg. Livet i gaderne er i højsædet med caféer og torvehandel.

Også byens kulturliv blomstrer. De flere mennesker i byen har skabt grobund for flere spisesteder, gallerier og udstillinger. Og byens gæster mødes af film, musik, bogcaféer og arbejdende værksteder.

Byens gratis IT-NET gør det mulig for studerende at arbejde fra caféen eller overhøre en forelæsning fra DTU eller universitetet i Lund. Det sker enten på egen PC eller caféens storskærm. Også byens erhvervsfolk holder videokonferencer med kunder i andre lande.

Om aftenen er der stadig liv i byen. Lyngby Hovedgade er med sine mange restauranter og caféer nerven i bylivet om aftenen. Og i Kulturhuset vises både teater, film og transmissioner fra koncerter i ind- og udland.

Rådhuset og Lyngby Torv

Rådhuset fra 1941 med den krumme facade af grønlandsk marmor er stadig en smuk afslutning af Klampenborgvejs akse gennem centrum. Rådhusudvidelsen mod Jernbanepladsen er det nye velkomstpunkt af høj arkitektonisk kvalitet. Rådhuskomplekset rummer modtagecenter for byens internationale gæster og tilflyttere, samt konference- og mødefaciliteter, der også kan benyttes af byens virksomheder og uddannelsessteder.

Sideløbende med rådhusudvidelsen er der sket en renovering af det gamle rådhus, så det samlede rådhuskompleks nu er en effektiv og moderne ramme om den kommunale administration. Tæt ved den nye rådhusudvidelse ligger et stort parkeringsanlæg, der tager imod byens kunder syd fra.

Slettet: b

På Lyngby Torv er parkeringspladserne fjernet. I weekenderne er der grøntsagsmarked og anden torvehandel. Og på lune sommeraftener vises film, hvor rådhusets krumme facade benyttes som storskærm.

Jernbanepladsen med byggeri over banen

Jernbanepladsen er krydsfeltet for den kollektive trafik i Lyngby-Taarbæk. Her mødes S-banen og letbanen, og de mange busser til Kgs. Lyngby krydser Jernbanepladsen. Også shuttlebussen med direkte kontakt til de mange uddannelsesinstitutioner og virksomheder har stoppested her.

Cyklisterne har nu meget lettere ved at bruge byen. De prioriterede cykelruter gør det let at komme frem til de nye cykelparkeringshuse på perronerne og på midterrabbatten på busholdepladsen.

Selve Jernbanepladsen er rumligt strammet op med det nye rådhus og de nye bygninger ved Likørstræde. Henover S-banen og Omfartsvejen er der bygget nye domiciler til vidensbaserede virksomheder. Dele af de nye huse træder både ned på Jernbanepladsen og bag Ulrikkenborg Plads. Det skaber en ny sammenhæng i byen, som er grobund for nye aktiviteter i Ulrikkenborg.

Byens hovedstrøg

Klampenborgvej og Lyngby Hovedgade er byens vigtigste gader, der i de centrale dele er indrettet til ophold. Begge er strøggader, hvor byens liv kan udfolde sig ... med butikker, boder og caféer.

Lyngby Hovedgade er byens gågade med det traditionsrige købstadsmiljø med huse i lille skala. Klampenborgvej er mere præget af det moderne med større bygninger af modernistisk tilsnit. Letbanen kører gennem Klampenborgvej med stoppesteder ved Jernbanepladsen og ved Lyngby Storcenter i "Lyngby Galleriet". Også busser og taxier kan sive gennem Klampenborgvej. Fortovene er blevet bredere og benyttes ligesom midterhellen til boder og udskænkning.

Nye byhuse med glasoverdækning til Storcentret

I mange år var det et stort ønske at binde Storcentret tættere sammen med Lyngby Hovedgade. Nu er det sket. Optakten er et nyt solbeskinnet torv ved Det hvide Palæ, der er et af de få fredede huse i Kgs. Lyngby. De nye byhuse bag torvet fremstår med en knækket og skarpskåren arkitektur og har en spinkel glasoverdækning mellem sig.

Bebyggelsen er en moderne fortolkning af såvel købstad som storcenter og er derfor et selvfølgeligt bindeled mellem Lyngby Hovedgade og Lyngby Storcenter.

Lyngby Storcenter og omgivelser i forandring

Det er uden for enhver tvivl, at Lyngby Storcenter har stor betydning for handlen i Kgs. Lyngby. Men centerbebyggelser er ikke venlige ved byen. De lukker sig om sig selv og er indadvendte. Derfor er Storcentret inde i en forandringsproces, der gør det mere udadvendt.

Den nye bebyggelse, der binder Storcentret tættere sammen Lyngby Hovedgade, er et godt eksempel på det. Længst mod Toftebæksvej opføres en serie af boligårne. Nogle er fritstående med større lejligheder. Andre er kollegietårne, der kobler sig direkte på Storcentret og de nye taghaver på Storcentrets tag. Foruden grønne taghaver er der også tennisbaner, udslagsbaner for golfspillere og et legeland for de mindre børn.

Da letbanen kom til byen, blev "Lyngby Galleriet" et ikon for Kgs. Lyngby. Den mægtige glaskuppel danner paraplyen over letbanestationen, Kgs. Lyngby. Galleriet forbinder de nye taghaver, Lyngby Storcenter, Magasin og Lyngby Kulturhus og danner et overdækket rum, der er meget brugbart i det danske klima.

Handelstorvet og Johannes Fogs Plads

Efter opførelse af den nye bebyggelse på Lyngby Hovedgade – tidligere Bagergården – er Handelstorvet nu blevet anlagt efter sin hensigt. Parkeringspladserne på terræn er blevet færre og der er opstået et byrum, hvor byens liv kan udfolde sig med boder, handel og udservering.

Selve parkeringshuset fremstår grønt som en lodret have, og byrummet er brudt op i små intime rum adskilt af nye huse til kollegier og kontorer.

På samme måde er Johannes Fogs Plads opdelt i mindre pladser, og butikkerne er nu gennemgående med butiksfacader til både Klampenborgvej og Johannes Fogs Plads.

Fæstningskanalen og det nye byområde

Københavns Befæstning er en attraktion i verdensklasse. Befæstningen strækker sig fra Hvidovre i syd til Lyngby-Taarbæk i nord. Efter istandsættelse er det én af Europas bedst bevarede hovedstadsbefæstninger, der gennem intensiv formidling er blevet én af Danmarks helt store turist-

og kulturattraktioner med en betydelig rekreativ værdi.

I Kgs. Lyngby er Fæstningskanalen det mest tydelige spor efter Københavns Befæstning. Kanalen løber fra Lyngby Sø til Lyngby Hovedgade, hvor den oprindelige bro over Fæstningskanalen nu er gendannet som en ny ankomst til byen. Kanalen fortsætter til Toftebæksvej på den strækning, der tidligere var tørlagt.

Bag Lyngby Storcenter løber Fæstningskanalen nu gennem den fredede Kanalpark. Visse steder er kanalens oprindeligt stramme forløb gjort mere landskabeligt og suppleret med små søer. Herved er der opnået en så tilpas rummelighed, at anlægget kan benyttes som et oversvømmelsesbassin til regnvand, et såkaldt LAR-projekt. Stedet har udviklet sig til et brugbart grønt åndehul og er nu et udendørs samlingssted for byens mange studerende.

Den tidligere parkeringsplads på Kanalvej er erstattet af nye bygninger, der på en markant måde afslutter Kgs. Lyngby mod de mere åbne boligområder nord for. Bygningerne er af høj arkitektonisk kvalitet og tilpasset stedets bymæssige kvaliteter.

Bygningerne giver plads til domiciler for virksomheder, der med deres internationale relationer er dynamoer for Lyngby-Taarbæks fortsatte udvikling som vidensby. Desuden har bygningerne givet plads til en ny videregående uddannelse og et internationalt kollegium. Der er også blevet plads til nye butikker, der supplerer detailhandlen i Kgs. Lyngby med nye vareudbud.

Et nyt liv til Firskovvej

Området blev oprindeligt udviklet til at aflaste det centrale Kgs. Lyngby for virksomheder, der ikke passede til byens udvikling som handelsby. Denne strategi lykkedes, og området blev benyttet af forskellige serviceerhverv, ikke mindst bilforretninger og værksteder. Rent fysisk var der tale om store bygningsenheder uden nogen bymæssig sammenhæng.

Denne udvikling blev siden hen suppleret med større detailhandelsbutikker, der heller ikke kan placeres i en bymæssig sammenhæng i Kgs. Lyngby. Detailhandlen fik derved tilført butikstyper, der var savnet i udbuddet, uden at ødelægge bykvaliteten i Kgs. Lyngby.

Ofte henligger sådanne "aflastningscentre" øde og tomme uden for lukketid. På Firskovvej blev det forhindret ved at tilføre området en markant arkitektonisk kvalitet og nye attraktioner.

Firskovvej blev udviklet i samarbejde med grundejerne og er nu en bydel i 2 plan, der bringer området tagflader i anvendelse til nye formål. I de små tagtårne er der både kollegieboliger, kreative virksomheder, øvesteder for lokalteatre og rytmisk musik. Og selve tagfladen er indrettet til forskellige fritidsformål som skater-baner og parkour-baner. Firskovvej fremstår nu med en ungdommelig profil, der understøtter Lyngby-Taarbæk's udvikling som vidensby.

Nye boliger i Fortunbyen

Tæt ved lokalcentret på Lyngbygårdsvej ligger letbanestationen, Fortunbyen. Også her er stationen markeret med kollegietårne. Stationens placering giver mulighed for på længere sigt at skabe en direkte forbindelse til Jægersborg Station, men endnu er denne mulighed ikke på dagsordenen.

Fra Fortunbyen station er det muligt at komme hurtigt til DTU. Langs den nye stiforbindelse er der opført nye familieboliger, placeret smukt i de grønne områder. Boligerne udlejes både som almene familieboliger og til udenlandsk arbejdskraft, gæsteprofessorer og forskere. Det store grønne parkanlæg i Fortunbyen er mange steder suppleret med små runde køkkenhaver, der giver beboerne mulighed for at få jord under neglene og dyrke egne grøntsager.

De nye boliger har været en saltvandsindsprøjtning til Fortunbyen, som har givet kvarteret en mere varieret beboersammensætning. Samtidig har de flere boliger og stationen skabt en positiv udvikling for den lokale handel.

DTU – hjernen i Lyngby-Taarbæk Vidensby

Den sirligt anlagte campus på Lundtoftesletten er rammen om DTU, Danmarks Tekniske Universitet. Med mere end 7000 studerende, 4.500 ansatte og et stort antal gæstelærere og professorer, heraf mange udenlandske, er DTU den helt store drivkraft i det internationale liv omkring Lyngby-Taarbæk Vidensby.

DTU er ikke kun motor i studiesammenhæng, men rummer også private forskningsvirksomheder og

offentlige forskningsinstitutioner. Med den meget store mængde viden samlet på ét sted er DTU kraftcentret for innovation og kreativitet i Lyngby-Taarbæk.

Mange studie- og forskningsprojekter ender som små virksomheder - de såkaldte spin-off, som afprøver idéer og koncepter i markedet. Ikke alle overlever, men i nogle spin-off virksomheder er idéerne og konceptet så stærkt og levedygtigt, at virksomheden vokser sig stor. I de nye arealer langs Helsingør-motorvejen og letbanen er der netop afsat plads til sådanne spin-off virksomheder.

Bebyggelsen på DTU er præget af højere bygninger ved de 5 studie-kraftcentre. Denne måde at bygge på har ikke anfægtet de smukke grønne rum på campus. Efter letbanens komme overvejes det nu at supplere campus med en tættere og højere bebyggelse omkring de to nye stationer.

Tidligere var DTU en isoleret bydel i Lyngby-Taarbæk, men visionen om Lyngby-Taarbæk som Vidensby har knyttet tættere bånd mellem DTU og Lyngby-Taarbæk. I Kgs. Lyngby tilbydes nu kollegier til de studerende og flere boliger til gæstelærere og forskere. Derfor sætter studentlivet sit præg på byen og byens rum, så Kgs. Lyngby nu fremstår som centrum i en universitetsby.

Men byen er også flyttet til DTU. Hver søndag er der loppemarked på Avenuen, ligesom der hver uge i sommermånederne spærres af og holdes motionsrace på rulleskøjter.

Dyrehavegård - nyt grønt byområde

For få år siden var Dyrehavegård det største ubebyggede område i Lyngby-Taarbæk, men med letbanens komme, var det naturligt og nødvendigt, at Dyrehavegård fik en ny rolle i byens udvikling.

Letbanen er ført frem ved Lundtoftegårdsvej med 2 stationer ved DTU og én ved Lundtofteparken. Omkring de 2 stationer ved DTU er der bygget tæt med funktioner, der støtter op om Lyngby-Taarbæks udvikling som vidensby: Boliger, kollegier, forskning og videnstunge virksomheder.

Slettet: Kollegier

Denne nye bebyggelse fortsætter på den anden side af motorvejen - højest og tættest og mest erhvervsorienteret langs motorvejen. Bebyggelsen er udformet, så der opnås den bedst mulige støjreduktion til gavn for både det nye byområde og for parcelhusområderne i Hjortekær.

Jo tættere vi kommer mod Hjortekær, jo lavere og mere boligorienteret bliver bebyggelsen. Store områder mellem boliggrupperne og mod Hjortekær er bevaret som fælles, grønne arealer med LAR-projekter, altså lokal opsamling af regnvand, der også er gavnlige i rekreativ henseende. De nye motionsstier er til glæde for alle borgere i Lyngby-Taarbæk. Men især de beboere i de nye boliger på Dyrehavegård og naboerne i Hjortekær, nyder godt af de nye rekreative muligheder.

Slettet: bebyggelsen

Slettet: desto

Slettet: den

Slettet: rekreative muligheder er til glæde for både

Slettet: og virksomheder

Slettet: , men også for

Slettet: .

Slettet: rytterne

Slettet: på

Det nye Dyrehavegård blev udviklet efter en intens dialog med borgerne i Hjortekær og brugerne af Dyrehavegård. Det nye Dyrehavegård blev et nyt grønt byområde, der skaber en afbalanceret overgang mellem de nye byfunktioner ved DTU og parcelhusene i Hjortekær. Samtidig er de gode forhold for rytterne bevaret, og der er plads til at spille bold og tennis på de åbne baner. De nye vådområder giver mulighed for oplevelser med naturstier og levesteder for insekter, tudser og frøer.

Den nye udvikling på Dyrehavegård startede på arealerne syd for Trongårdsvej. Her er der opført et nyt plejecenter efter helt moderne principper. Sammen med forskere fra DTU udviklede kommunen et nyt teknologisk plejehjem, hvor plejen er i top for mindre omkostninger.

Lyngby Idrætsby - integreret del af vidensby tanken

Rigtig mange børn, unge og voksne benytter de nye faciliteter i Lyngby Idrætsby. Tidligere var faciliteterne præget af mange års intensiv brug og trængte til modernisering.

Det er der nu rettet op på. Dels er der nu et moderne opvisningsstadion, som anvendes til superlige fodbold. Dels er der sket en gennemgribende modernisering og opgradering af svømmehallen og de andre kommunale idrætsfaciliteter.

Slettet: opført

Slettet: nyt

Med fuldførelsen af visionen om Lyngby Idrætsby er der udviklet et moderne, sammenhængende idrætsområde med faciliteter for alle aldersgrupper, og for både elite- og breddeidrætten.

Lyngby Idrætsby arbejder også aktivt sammen med uddannelsesinstitutioner og virksomheder i Lyngby-Taarbæk. Man benytter både faciliteterne i Lyngby Idrætsby og stiller egne faciliteter til rådighed for fællesskabet.

Slettet: ¶
¶

DET GØR VI

Det foregående afsnit, "Invitation til en rejse i Lyngby-Taarbæk Ringby år 2030" er en beskrivelse af byvision for Lyngby-Taarbæk som Vidensby. Byvisionen kommer imidlertid ikke af sig selv, men skal hjælpes på vej. En række forudsætninger skal være opfyldt, og der skal lægges strategier og tages hånd om de væsentligste indsatsområder.

1 Overordnede forudsætninger

- Vidensby 2020 skal forankres lokalt blandt borgerne i Lyngby-Taarbæk
- Vidensby 2020 skal ligeledes forankres blandt de lokale uddannelsesinstitutioner, lokale kulturinstitutioner og de lokale virksomheder, handel og service
- Videnstunge virksomheder og potentielle investorer skal gøre bekendt med udviklingsmulighederne, der følger af Vidensby 2020

Slettet: n

Formateret: Punktstilling

Slettet: , samt blandt v

2 Bearbejdelse af byvisionen

- Byvisionens hovedgreb skal bearbejdes i en idékonkurrence om den fysiske udmøntning af visionen om Lyngby-Taarbæk som Vidensby
- Konkurrencen skal indeholde en vurdering af bæredygtighedsvurdering af de enkelte projekter
- Byvisionen bearbejdes og konkretiseres efterfølgende i samarbejde med eksterne arkitekter, byggesagkyndige og potentielle investorer, samt med borgerne og lokale parter

3 Overordnede undersøgelser

- På baggrund af de seneste trafikanalyser udarbejdes en trafikstrategi, der lægges til grund for bearbejdelsen af byvisionen
- Efter bearbejdelsen af byvisionen skal det undersøges, hvilke konsekvenser de nye boliger vil få for skolestrukturen og for forsyningen med børneinstitutioner
- Der skal løbende gennemføres nødvendige økonomiske konsekvensanalyser i relation til grundskyld og skattegrundlag, samt udarbejdes en investeringsplan for de kommunale anlægsinvesteringer
- Der skal gennemføres en analyse af erhvervsarealernes anvendelighed, både af de eksisterende og de nye erhvervsarealer i byvisionen
- Der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag af mulighederne for at bygge højere i Kgs. Lyngby
- Der gennemføres en undersøgelse af de økonomiske gevinster – offentlige som private - ved investeringer i byliv og bykvalitet
- Der skal foretages en løbende research af butikskoncepter, kreative erhverv, forlystelses- og restaurationslivet med henblik på at tiltrække de mest succesfulde operatører

Formateret: Punktstilling

4 Byfortætning

- De gældende udviklingsmuligheder i Kommuneplan 2009 videreføres og suppleres med nye muligheder, som skitseret i byvisionen
- Der indarbejdes fortætningsmuligheder omkring de nye stationer med plads til gæsteboliger til udenlandsk arbejdskraft og studerende samt til videnserhverv og nye detailhandelskoncepter. Alle udviklingsmuligheder i de kommende stationsnære områder indgår i bearbejdelsen af byvisionen, jf. pkt. 2
- Der lægges særlig vægt på, at fortætningen i placering og anvendelse understøtter realiseringen af letbanen og Lyngby-Taarbæk Vidensby
- Der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag om mulighederne for at bygge flere boliger i områderne tæt omkring Lyngby-Taarbæk Ringby
- Når byvisionen er færdigbearbejdet, jf. pkt. 2, skal der udarbejdes en proces- og handleplan, der kan fremme virkeliggørelse af byvisionen
- Proces- og handleplanen indarbejdes som bilag i den kommende kommuneplan

5 Byrum

- Idékonkurrencens forslag skal udmøntes i en helhedsplan med konkrete byrumsprojekter
- Der skal ske en forskønnelse af byens torve og pladser, enten i forbindelse med bygge- og fortætningsprojekter eller på grundejernes initiativ
- Renoveringen og forskønnelsen af Handelstorvet mellem Magasin, Fog og parkeringshuset sættes i værk snarest muligt efter afslutning på byggeriet på Lyngby Hovedgade

6 Trafik

- Der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag om lukning af Klampenborgvej for biltrafik, bortset fra busser og taxier
- Beslutning om gågade eller ej afventer letbanens start og lukningen af Klampenborgvej
- Der udarbejdes en trafikmodel baseret på spidstimestbelastning for Kgs. Lyngby med henblik på

Slettet: . Heri indgår også en vurdering af konsekvenserne af en eventuel trængselsring omkring København

løbende at kunne vurdere de trafikale konsekvenser af fortætningsprojekterne

- Der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag med konkrete projekter til forbedring af cyklisternes forhold, prioriterede cykelstier og forbedret cykelparkering

7 *Parkering*

- Den gældende parkeringsstrategi – færre og større parkeringsanlæg koncentreret ved indfaldsvejene - fastholdes og udmøntes i konkrete projekter
- Der udarbejdes et beslutningsgrundlag for reduktion af parkeringsnormerne i Lyngby-Taarbæk og Ringby

Slettet: <#>Parkeringsbehovet i relation til gennemførelsen af en trængselsring omkring København skal vurderes¶

8 *Grønt og bæredygtigt*

- Lyngby-Taarbæk skal være kendt som et testlaboratorium for nye, grønne og bæredygtige idéer og teknologier: Forstærke det grønne landskab, grønne tage og lokal afledning af regnvand, taghaver og grønne vægge, stationsnærhed, byfortætning og energirigtigt byggeri
- Der skal udarbejdes en bæredygtighedsvurdering for den bearbejdede byvision

LETBANE

I sommeren 2011 indgik transportministeren, Region Hovedstaden og Ring 3-kommunerne en samarbejdsaftale om anlæg af en letbane i Ring 3. Første etape er Lundtofte – Ishøj, en strækning på 28 km. Anlægsomkostningerne for etappen er skønnet til 3,75 mia. kr., og beløbet fordeles med 40 % til staten, 26 % til region og 34 % til kommunerne. Den samlede tidsplan for projektet er følgende:

- 2012 Udarbejdelse af beslutningsgrundlag
- 2013 – 2014 Principaftale, anlægslov og VVM-undersøgelse
- 2015 Projektering, udbud og kontraktindgåelse
- 2016 – 2018 Anlæg
- 2019 Ibrugtagning

I Lyngby-Taarbæk planlægges følgende letbanestationer: Lyngby Station, Lyngby Storcenter, Nærumbanen, Fortunbyen, to ved DTU og endestation ved Lundtofte.

Krydsningen af Lyngby Omfartsvej og S-banen kan medføre ekspropriation af butiksareal under broerne, dels af hensyn til trafikafviklingen, dels for at få plads til en letbanestation med direkte adgang til S-togspladserne. Trafikmodelberegninger viser, at denne letbanestation vil få næstflest passagerer blandt de knap 30 stationer, der ventes etableret på hele strækningen mellem Lundtofte og Ishøj. Det mest benyttede standsningssted ventes at blive et ved Glostrup Station.

Mellem viadukten og Engelsborgvej foreslås letbanen placeret i den østlige side af Buddingevej, som må udvides på denne strækning for at få gode forhold for alle trafikantgrupper. Mellem Engelsborgvej og Chr. X's Allé foreslås en løsning, som ikke påvirker beboernes parkeringsmuligheder.

Ved krydsningen af Nybrovej kan det blive nødvendigt at ekspropriere op til 4 ejendomme, hvis de nuværende svingbaner i krydset skal bevares.

Kommunalbestyrelsen ønsker at fortsætte samarbejdet om etablering af letbanens 1. etape fra Lundtofte til Ishøj og 2. etape fra Park Allé i Brøndby til Avedøre Holme.

STATIONER

TEKST TIL MARGEN:

Byudvikling skal understøtte den kollektive trafikbetjening. Bebyggelse med høj tæthed og mange arbejdspladser placeres inden for de stationsnære områder og fortrinsvis i de stationsnære kerneområder.

Fingerplan 2007 fastlægger, at kommunen skal afgrænse de stationsnære områder omkring stationer på S-banen. Kerneområderne skal afgrænses med udgangspunkt i maksimale gangafstande til stationer på 600 m. Øvrige stationsnære områder kan afgrænses med udgangspunkt i cirkelslag på 1200 m omkring stationerne.

Kommuneplan 2009 definerer de nuværende stationsnære områder. Det har hidtil kun været muligt at udpege arealer omkring S-banen, men i Ringby-Letbanesamarbejdet er der enighed om, at det også skal være muligt at bygge tæt og højt omkring letbanestationerne for at øge passagergrundlaget og få flere til at benytte kollektiv transport.

Desuden er det kommunens holdning, at trafikbetjeningen på Nærumbanen er så god, at der også her kan udpeges stationsnære områder ved udvalgte stationer. Det betyder nye udviklingsmuligheder for erhvervsområdet i Ravnholm for eksempel.

Kommunalbestyrelsen har i forbindelse med forarbejderne til Fingerplan 2012 sendt følgende forslag til Miljøministeriet:

- Letbanestationerne bør kunne udløse stationsnære områder i lighed med mulighederne for S-banestationer.
- Stationerne Nørgaardsvej, Lyngby Lokalstation, Fuglevad og Ravnholm bør ligeledes udløse stationsnærhed.
- Det bør vurderes, om store og små stationer bør udløse samme grad af stationsnærhed.

Strategi:

I det omfang ovennævnte forslag indarbejdes i Fingerplan 2012, vil de blive lagt til grund for udpegningen af stationsnære områder i Kommuneplan 2013. Udpegningen vil foregå efter samme principper som i Kommuneplan 2009.

RINGBYEN - LOOP CITY

Lyngby-Taarbæk Kommune er med i Ringby-Letbanesamarbejdet, der er et dialogprojekt bestående af Naturstyrelsen, Transportministeriet, Region Hovedstaden, og Lyngby-Taarbæk, Gladsaxe, Herlev, Glostrup, Ishøj, Brøndby, Hvidovre, Rødovre, Albertslund og Vallensbæk kommuner. I kommuneplan 2009 beskrev Lyngby-Taarbæk Kommune, at vi – sammen med de andre parter i Ringby-Letbanesamarbejdet – ønskede en vision for en bæredygtig bydannelse for den ring af byområder, der ligger ved en kommende letbane langs ring 3. Målet var en fælles byvision, der kunne nytænke byplanen for området og markere sig i det 21. århundrede. Den byvision ligger nu klar i form af rapporten LOOP City. Byvisionen kan ses på kommunens hjemmeside på [\[indsæt link\]](#).

LOOP CITY

Byvisionen LOOP City er udviklet af et internationalt rådgivningsteam i et ambitiøst samarbejde mellem Ringby-Letbanesamarbejdet og Realdania. Med afsæt i fingerplanen fra 1947 er LOOP City en vision for, hvordan bæredygtighed og fornyelse af en række byudviklingsområder i de 10 kommuner kan tænkes ind som en del af et nyt regionalt udviklingsperspektiv frem imod 2050. Formålet er at øge hele hovedstadsområdets tiltrækningskraft, ved at skabe nye attraktive byudviklingsmuligheder og sikre høj mobilitet. Dette er nødvendigt, hvis hovedstadsregionen og Danmark skal gøre sig gældende i den internationale konkurrence.

Byvisionen er tænkt i en helhed. Den går på tværs af både sektorer, geografiske grænser og myndighedsområder og tager på strategisk vis fat på mange af de allerstørste udfordringer, som moderne byer står overfor i

LOOP CITY strækker sig på tværs af Øresundsregionen til Sverige. Konceptet er udviklet af tegneren BIG

Til højre: Ringby-Letbanesamarbejdet består af 10 kommuner omkring i hovedstadsområdet - illustration BIG Arkitekter

RINGBYEN - LOOP CITY

Herover: BIG Arkitekters bud på en vidensby i Lyngby

dag. Dette er formuleret i 10 udfordringer – de såkaldte BIG bets, som ses i spalten yderst til højre.

Byvisionen tegner en oplevelsesrig by og det strategiske arbejde, der skal svare på fremtidens udfordringer, tager afsæt i forstadsområdernes nuværende kompetencer, identitet og bystruktur.

LETBANEN

En af de teknologier, der skal medvirke til at løfte visionen og sikre mobilitet, er en letbane i ring 3. Den højklassede kollektive trafikforbindelse er en forudsætning for den byudvikling, der skal finde sted, og er dermed ryggraden i byvisionen.

Fra regional og kommunal side, er der stort fokus på at, der vælges en fremtidssikret transportløsning, der løfter byvisionen bedst muligt. Visionen er at få etableret en letbane fra Lundtofte i nord til Avedøre Holme og Ishøj i syd, og på sigt koble den til det eksisterende kollektive transportnet der forbinder Danmark og Sverige, for derved at fuldende 'LOOP'et' og sikre en sammenhængende Øresundsregion.

SAMARBEJDET

Visionsprojektet er politisk forankret i Ringby-Letbanesamarbejdet. Det er unikt i Danmark, at så mange myndigheder går ind i et frivilligt samarbejdsprojekt af denne karakter og med dét formål at arbejde for en samlet by- og trafikudvikling.

Ringby-Letbanesamarbejdets fundament er en tro på, at parterne - i fællesskab - med en ligeværdig, positiv og frivillig samarbejdsånd kan nå længere, end parterne hver især ville kunne alene. Sammen med de øvrige kommuner i ring 3 forfølger Lyngby-Taarbæk Kommune byvisionen LOOP City og søger at løse dens 10 store udfordringer. Det gør vi ved at lade visionen danne grundlag for egentlige udviklingsstrategier i de ti samarbejdskommuner:

LOOP City har været behandlet i de 10 involverede kommunalbestyrelser og i regionsrådet. Alle de politiske høringssvar er samlet en hvidbog der kan ses på kommunens hjemmeside på [indsæt link]. Hvidbogen skal danne afsæt for det videre fælles arbejde.

BIG BETS - 10 STORE UDFORDRINGER

Mobilitet – Der er et øget behov for transport samtidig med, at verden løber tør for olie. Vi har brug for flere energirigtige transportløsninger.

Energi – Skiftet til en bæredygtig energiproduktion har skabt behov for nye former for oplagring og handel med elektricitet. Vi har brug for et intelligent elnet.

Affald – Affaldsmængderne eksploderer. Vi har brug for mere effektive metoder til sortering og genanvendelse af affald.

Vand – Vi løber tør for drikkevand. Vi har brug for at anvende vandressourcen mere effektivt og introducere lukkede recirkulationssystemer.

Global opvarmning – Vi får flere ekstreme vejsituationer. Vi skal forberede os på kraftige regnskyl og indrette byerne, så de kan absorbere vandet.

Biodiversitet – Biodiversiteten er faldende. Vi har brug for at re-etablere områder med ægte natur.

Re-Industrialisering – Vi får nye fabrikationsteknologier, der muliggør en opblomstring af mikroindustrier. Vi må indrette vores byområder herefter.

Sundhed – Velfærdssygdomme truer vores samfund. Vi må indrette byerne, så vi finder nye måder at aktivere befolkningen.

Fødevarer – Verden løber tør for mad – Vi har brug for en 2. grøn revolution med lokal fødevarerproduktion.

Migration – Aldersbomben truer – Vi har brug for øget fertilitet eller kraftig indvandring for at holde vores samfund kørende.

BYGNINGSKULTUR OG LANDSKAB

Bygningskultur, landskab og kultur er med til at gøre kommunen til et godt sted at bo, leve og arbejde. Undersøgelser understreger vigtigheden af, at der er kulturværdier i nærområdet, når der skal vælges bolig eller lokaliseres en ny virksomhed.

Dansk bygningskultur og landskab er rigt repræsenteret i Lyngby-Taarbæk. Mølleåen og dens bygninger er udpeget som et ud af 25 nationale industriminder. Jægersborg Dyrehave står på den tentative liste for UNESCOs verdensarvsliste. Der er gravhøje, slotte, kirker, landliggerhuse, landsbymiljøer, synlige spor af stjerneudstyknings af Lyngby landsby og fiskerlejer.

En del bygninger og en stor del af kommunens landskab er fredet. Gravhøje og landskab, skove, søer og åer er beskyttet af beskyttelseslinier og størstedelen af kommunens landskab er udpeget som kulturmiljø. Der er derudover bevaringsværdige bygninger, kystzone m.m., der skal være med til at sikre dansk bygningskultur og landskab.

Lyngby-Taarbæk sætter fokus på bevaringsværdige bygninger, kulturmiljøer, på åben-lav boligområder og på landskabet.

Bevaringsværdige bygninger

I Kulturstyrelsens database FBB er udpeget bygninger med bevaringsværdierne 1 - 3 af høj bevaringsværdi, 4 - 6 af middel værdi, mens 7 - 9 er af lav bevaringsværdi. I Kommuneplan 2009 er en bygning bevaringsværdig, hvis den har bevaringsværdi 1 - 4.

Tekst i margen:

Bevaringsværdige bygninger.

I Lyngby-Taarbæk er 12.000 bygninger opført til og med 1979 registreret i forhold til deres bevaringsværdi. 13 % af bygningerne har fået bevaringsværdierne 1 - 3, mens 26 % har fået bevaringsværdien 4. I alt 39 % af de 12.000 bygninger er udpeget som bevaringsværdige i Kommuneplan 2009. Udpegningen har blandt andet betydning for lokalplanarbejdet, kommunalbestyrelsens overtagelsespligt, særlige hensyn ved ansøgning om nedrivning og ved bygningsreglementets energikrav.

Kommunalbestyrelsen ønsker at prioritere energirigtig renovering og energioptimering af bygninger højt i bestræbelserne om at nedsætte CO₂-udslippet. Kommunalbestyrelsen ønsker, at bygninger med bevaringsværdi 4 omfattes af bygningsreglementets skærpede energikrav i forbindelse med om- og tilbygninger. Det foreslås derfor, at bygninger med bevaringsværdi 4 ikke udpeges som bevaringsværdige per automatik. I stedet bliver det i lokalplanlægningen undersøgt, om visse bygninger med bevaringsværdi 4 skal opgraderes til bevaringsværdi 3.

Kommunalbestyrelsen og Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk har siden sommeren 2010 gennemført et samarbejdsprojekt om revurdering af bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 4. Der gennemføres en gennemgang af 4'erne med henblik på at vurdere, om visse 4'ere ud fra en arkitektonisk vurdering skal opgraderes til 3'ere og dermed udpeges som bevaringsværdige. Samtidig vurderes det, om visse 4'ere skal udpeges som bevaringsværdige på baggrund af bygningens særlige kulturhistoriske værdi.

Strategi for bevaringsværdige bygninger

Følgende politik indarbejdes i kommuneplanen, der gennemføres i lokalplanerne:

Alle ejendomme med høj bevaringsværdi (1 – 3) udpeges som bevaringsværdige

Sammenhængende bebyggelser med bevaringsværdi 4 udpeges som bevaringsværdige

Bygninger med bevaringsværdi 4 og med særlig kulturhistorisk værdi udpeges som bevaringsværdige

Kulturmiljø

I kommunens landskab er store områder udpeget som kulturmiljøer og/eller som områder med kulturhistoriske værdier. Udpegningerne stammer fra Regionplan 2005. Arbejdet med udpegning af kulturmiljøer primært i byområdet er ikke påbegyndt bortset fra områder udpeget i bevarende lokalplaner. Den fremtidige udpegning vil ske på baggrund af kendt viden i et samarbejde med Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk og andre relevante interessenter. Det skal afklares, hvilke formål der skal tilgodeses, hvordan kulturmiljøerne skal registreres og hvilken form, der kræves af det leverede materiale.

Tekst i margen:

Kulturmiljø.

Kulturmiljø beskrives som et geografisk område med en væsentlig fortælling om den samfundsmæssige udvikling. Det vil sige miljøer i byen eller på landet med særlige kulturhistoriske kvaliteter fra oldtiden til nutiden. I kulturmiljøer kan indgå fredede bygninger og fortidsminder, men også naturmæssige og landskabelige værdier.

Strategi for kulturmiljø

Formidling af kulturarven indgår i det igangværende arbejde med en ny kulturstrategi. Efter dennes vedtagelse i efteråret 2012 og efter afslutning på samarbejdet med Bygningskultur Foreningen om revurdering af bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 4, igangsættes nyt projekt om udpegnings af kulturmiljøer, primært i byområdet.

Slettet: I forlængelse af

Slettet:

Slettet: ,

De udpegede kulturmiljøer indarbejdes i kommuneplanen. Der fastlægges retningslinjer for områderne, hvor dette findes hensigtsmæssigt.

Åben-lav boligområder

I den gældende Kommuneplan 2009 er der for områder med åben-lav boliger tilføjet særlige bestemmelser, når der er bevaringsværdige bygninger og naturfølsomme område. Naturfølsomme områder dækker landskab, der grænser op til ejendomme i åben-lav boligområder, og hvor ejendomme ved ombygning eller nybyggeri vil kunne komme til at skæmme naturoplevelsen, når man færdes i naturen langs den bymæssige bebyggelse.

Kommunalbestyrelsen har siden vedtagelsen af Kommuneplan 2009 fokuseret på bevaringsværdige bygninger, naturfølsomme områder og også § 3-søer ved udarbejdelsen af lokalplaner i boligområder.

§ 3 søer er udpeget i henhold til Naturbeskyttelsesloven. Omfanget og antallet af § 3-søer kan ændres over tid afhængig af vandstand og størrelsen på søerne. Nogle svinder ind og andre opstår.

De særlige bestemmelser for åben-lav boligområder i den gældende Kommuneplan 2009 er:

Bebyggelsesprocenten kan, hvor særlige hensyn gør sig gældende, ud fra en konkret vurdering i de enkelte lokalplaner, nedsættes til en lavere procentsats. Det kan f.eks. være tilfældet for ejendomme med:

Bebyggelse med bevaringsværdi 1-3

Bebyggelse med bevaringsværdi 4 og særlig kulturhistorie

Bebyggelse med bevaringsværdi 4 og en ensartet karakter med naboejendomme

Ejendomme med åben-lav bebyggelse, der grænser op til naturfølsomme områder.

De naturfølsomme områder er siden vedtagelsen af Kommuneplan 2009 blevet undersøgt og vurderet. De mest berørte områder; Langs Jægerborg Dyrehave, Furesøkysten og Furesø kvarteret (§3-søer) er enten lokalplanlagt eller under planlægning. I flere af de naturfølsomme områder ligger stierne så tilpas langt væk fra bebyggelse, at naturoplevelsen vurderes ikke at kunne blive forringet. Naturoplevelsen vurderes i enkelte tilfælde ikke at være til stede i en grad, så der er tale om egentlig naturfølsomt område.

Kommunalbestyrelsen har fulgt udviklingen og finder, at der på baggrund af erfaringerne ikke længere skal være særlige bestemmelser for naturfølsomme områder og § 3-søer i områder med åben-lav boliger i den kommende kommuneplan. Kommunalbestyrelsen ønsker dermed at forenkle bestemmelserne for åben-lav boligbebyggelse.

Erfaringer siden vedtagelsen af Kommuneplan 2009 viser, at lokalplaner, der omfatter bevaringsværdige bygninger, naturfølsomme områder og § 3-søer, udarbejdes under hensyn til bygningsbevaring, naturoplevelser, områdets beboere og deres færden i området. En af de mest grundlæggende øvelser ved udarbejdelse af lokalplaner er at vurdere de konsekvenser, som en lokalplan vil medføre. Heri indgår også en vurdering af, om bebyggelsesprocent, etagehøjder, byggeplaner, fredninger mv. er tilstrækkelige til at sikre ovennævnte formål. Erfaringen viser ligeledes, at bebyggelsesprocenten som sådan ikke står alene som redskab til at sikre bevaringsværdige bygninger. Der anvendes mange andre redskaber til dette formål. Kommunalbestyrelsen ønsker, at de særlige bestemmelser for åben-lav boligområder med bevaringsværdig bebyggelse udgår af kommuneplanen.

Strategi for åben-lav boligområder

De særlige bestemmelser om ændret bebyggelsesprocent ved bevaringsværdige bygninger, om naturfølsomme områder og § 3-søer i områder med åben-lav boligbebyggelse udgår.

Landskab

Lyngby-Taarbæk Kommune er begunstiget af et landskab med store naturområder af meget høj kvalitet. Landskabet er i væsentlig grad præget af det tunneldalsystem, der er blevet skabt under sidste istid. Mest markant er Mølleådalene med Furesø, Lyngby Sø og Bagsværd Sø. Desuden findes moseområder som Lyngby Åmose, Tordals Mose og Kollelev Mose med et interessant plante- og dyreliv. Ved Frederiksdal er friholdt et stort område med åbne arealer og skov. Ligeledes præges kommunen af Ermelundskilen, Dyrehaven med Eremitagesletten og af Øresundskysten, hvor især Springforbi Strandpark har store rekreative og landskabelige værdier.

Store dele af landskabet er underlagt fredninger og/eller beskyttelse iht. Naturbeskyttelsesloven. Endvidere er væsentlige arealer udpeget som Internationale Naturbeskyttelsesområder, de såkaldte Natura 2000-områder.

Kommunalbestyrelsen ønsker at fastholde og udvikle landskabet til gavn for alle - til benyttelse og beskyttelse.

Strategi for landskab

Der skal i kommuneplanen ske en udpegning af eventuelle potentielle naturområder og/eller økologiske forbindelser.

Kommunalbestyrelsen vil derudover arbejde med, om følgende områder skal fastholdes eller ændres:

Biologiske kerneområder, herunder om der skal indføres særlige retningslinjer i forhold til byudvikling, rekreative eller tekniske anlæg.

Lavbundsarealer, herunder ved Tordals Mose.

Særlige retningslinjer vedr. støjdæmpning (trafikstøj) i forbindelse med friluftsområder.

Landskabelige værdier, herunder evt. udpegning af Borrebakken.

Geologiske værdier, herunder evt. udpegning af Mølleådalene med sidedale.

Mølleåen – et nationalt industriminde

Mølleåen fra Furesøen til Øresund er Danmarks ældste industrilandskab og beteges som "industriens vugge". Området er et enestående, sammenhængende kulturmiljø, der rummer store landskabelige, naturmæssige, arkitektoniske og kulturhistoriske værdier. Både Mølleåen, mølledammene, møllerne, fabriks- og produktionsbygningerne, arbejderboligerne m.v. repræsenterer væsentlige elementer i fortællingen om landets teknologiske, økonomiske og sociale udvikling og samfundets tætte tilknytning til naturgrundlaget.

Bygningerne i området er generelt meget velbevarede. Enkelte industribygninger anvendes stadig til produktion, mens andre er indrettet til boliger eller virksomheder. Selv om miljøet er beskyttet af bygningsfredning eller bygningsbevaring i et vist omfang, er dele af industrilandskabet sårbart over for nedrivning eller manglende vedligeholdelse af bygninger samt utilpassede til- og ombygninger.

Strategi

Kommunalbestyrelsen ønsker dels at sikre det tilbageværende overordnede industrilandskab i Mølleådalene, dels at udbrede kendskabet til området kulturhistoriske værdier. Det skal bl.a. ske via formidling af bevaringsværdierne i området, revision af kommuneplanens rammer for de berørte områder og via vurdering af i hvilket omfang, der bør udarbejdes bevarende lokalplaner for dele af Mølleådalene.

Tekst i margen

Lyngby-Taarbæk Kommune har i samarbejde med Rudersdal Kommune, Kulturarvsstyrelsen og Center for Bygningsbevaring kortlagt de 9 møller og industrilandskabet langs Mølleåen. Resultatet kan ses på kommunens hjemmeside: www.ltk.dk/industriminder

Jægersborg Dyrehave - UNESCOs Verdensarv

Nordsjællands parforcejagtlandskab er et unikt europæisk kulturlandskab, hvori man direkte kan aflæse historien om 500 års udvikling i et kongedømme og dets planlægning og forvaltning af naturen. Sporene efter forandringerne i adgangen til naturen og dens ressourcer i en af de tættest befolkede egne i Europa er på enestående vis bevaret i disse skove, der begyndte som natur, blev et kongeligt jagtlandskab og endte som et for alle tilgængeligt kulturlandskab med store

naturværdier. Derfor arbejder Lyngby-Taarbæk Kommune sammen med de øvrige berørte kommuner, Naturstyrelsen, Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme og Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum for at få optaget de vigtigste og bedst bevarede dele af landskabet på UNESCOs liste over Verdensarv.

Nordsjællands parforcejagtlandskab omfatter Jægersborg Dyrehave, som blev udlagt til parforcejagt i 2. halvdel af 1600-tallet. Her byggede kongen et Hubertushus til sine jagtfrokoster, og det blev i 1736 erstattet af Eremitagen, et lille jagtslot, som den dag i dag benyttes til sit oprindelige formål under kongejagter i Dyrehaven.

Dyrehaven er et imponerende anlæg, der med sin centrale placering i hovedstadsområdet er et vigtigt område for regionens fritidsliv. Terrænet veksler mellem et stærkt kuperet bakkelandskab og de fladsletter med langstrakte, flade bakkeled og mindre søer og vådområder. Beplantningen er varieret med både tæt og åben skovbeplantning, rumskabende skovbryn og karakterfulde solitære træer. Hovedstierne - oprindeligt skabt til parforcejagt - skærer sig som lange, rette sigtelinjer gennem landskabet.

Der findes en aftale mellem Naturstyrelsen og Lyngby-Taarbæk Kommune om, at man fra Eremitageslottet ikke må kunne se bebyggelse hen over skovbrynet. Aftalen giver anledning til, at der ved planlægning af byggeri vest for Jægersborg Dyrehave tages særligt hensyn til denne udsigt.

Strategi

Kommunalbestyrelsen støtter fuldt op om projektet.

ØVRIG PLANLÆGNING

Den øvrige planlægning er beskrevet overordnet i det følgende. Beskrivelsen giver et overblik over de planer og ændrede strukturer, der kan få indflydelse på den videre planlægning i Lyngby-Taarbæk.

Landsplanredegørelse

Landsplanredegørelse 2010 præsenterer regeringens forventninger til kommunernes planlægning i relation til bl.a. følgende emner:

- Klima og energi
- Natur og vand
- Landskabet
- Kyster
- Byer
- Infrastruktur

Redegørelsen er en politisk udmelding fra regeringen om den fysiske og funktionelle udvikling i landet. Den angiver, hvad staten selv vil gøre, og opfordrer regionsråd og kommunalbestyrelser til at handle i overensstemmelse med det. Redegørelsen stiller forskellige forventninger til kommunerne i henholdsvis landdistrikterne, Østjylland, de mellemstore byregioner samt hovedstaden og Sjælland.

Fingerplan 2012

Miljøministeriet har påbegyndt arbejdet med en revision af Fingerplan 2007, der udgør den overordnede ramme for hovedstadskommunernes planlægning. Miljøministeren har udsendt et debatoplæg, hvor ministeren peger på følgende temaer, der i særlig grad bør indgå i den kommende revision af fingerplanen:

- Klimatilpasning og kvalitet i de grønne kiler
- Byomdannelse og ny byudvikling
- Erhvervsudvikling og lokalisering

I juni 2011 har kommunalbestyrelsen sendt hørings svar til Miljøministeriet vedrørende bl.a. klimatilpasning, trafikstøj, stationsnærhedsprincippet og Lyngby Idrætsby. Et forslag til Fingerplan 2012 ventes sendt i høring medio 2012, og forventes endeligt vedtaget ultimo 2012.

Regional udviklingsplan

Regionsrådene skal udarbejde regionale udviklingsplaner, der opstiller strategiske visioner for regionernes udvikling. Planerne skal ses som et fælles projekt mellem region, kommuner, erhvervsliv m.fl.

Region Hovedstaden er i gang med at udarbejde en ny regional udviklingsplan for hovedstadsregionen. Hovedtemaerne forventes at være følgende:

- Infrastruktur
- Erhvervsudvikling og internationalisering
- Bæredygtighed og klima
- Uddannelse og beskæftigelse

Et forslag til ny regional udviklingsplan forventes sendt i høring i foråret 2012 med henblik på endelig vedtagelse i midten af 2012.

Erhvervsudvikling

Vækstforum Hovedstaden har udsendt "Hovedstaden Nordeuropas grønne innovative vækstmotor", som er en erhvervsudviklingsstrategi for hovedstadsregionen 2011 - 2013.

Strategien bygger på OECD's vurderinger af udviklingen og indeholder følgende indsatsområder:

- Ny velfærds- og sundhedsteknologi som en god forretning
- En attraktiv metropol med gode forbindelser
- Innovation og forskning - vidensregionens base
- Talent og kompetencer i verdensklasse
- Erhvervsklynger - stærke niches i global konkurrence
- Vækstiværksættere med international tilgang

Under hvert enkelt indsatsområde er der sat mål for indsatsen. Vækstforum vil løbende vurdere udviklingen i forhold til målene med henblik på eventuel justering af indsatsen.

Detailhandel

MARGENTEKST:

Detailhandelsundersøgelse 2010

Der er i november 2010 udarbejdet Detailhandelsundersøgelse 2010 herunder delrapporter om:

Kongevejen 205, Konsekvenser ved etablering af en discountbutik

Sorgenfri Torv, Konsekvenser ved en udvidelse

Netto, Kongevejen 166, Konsekvenser ved etablering af en discountbutik

Analyse og vurdering af Bilka-placering april 2011

Kommunalbestyrelsen har besluttet at udarbejde en selvstændig strategi for detailhandel.

Den nye strategi for detailhandel i Lyngby-Taarbæk forventes at komme til at indeholde overvejelser omkring:

Ændring i den overordnede strategi for udviklingen af detailhandel i Lyngby-Taarbæk

Inddragelse af Firskovvejområdet i detailhandelscentret Kgs. Lyngby

Beslutning om at fastsætte butiksstørrelser for op til 3 nye udvalgsvarebutikker på mere end 2.000 m² bruttoetageareal i Kgs. Lyngby

Ændring af centerstrukturen – i antallet eller afgrænsningen af lokalcentre

Udpegning af område til pladskrævende varegrupper

Ændringer af det maksimale detailhandelsareal i de enkelte centre

Ændringer i de maksimale butiksstørrelser i de enkelte centre

Regional klimastrategi

Region Hovedstaden og KKR (Kommunekontaktrådet) har i tæt samspil med de 29 kommuner i regionen udarbejdet et forslag til en fælles klimastrategi for hovedstadsregionen.

Den første fælles klimastrategi for hovedstadsregionen er kommunernes og regionens bidrag til at realisere den nye regerings mål om at fremme klimatilpasningsindsatsen, at CO₂-udledningen er reduceret med 40 procent i 2020 i forhold til 1990-niveauet og at el- og varmforsyningen er dækket af vedvarende energi i 2035.

Klimastrategien udpeger regionens væsentligste klimaudfordringer og inspirere til løsninger og konkret handling på tværs af kommuner, region samt andre relevante parter.

Den overordnede vision er at "I 2025 er hovedstadsregionen den mest klimaberedte og energieffektive region i Danmark baseret på stærke regionale og tværkommunale samarbejder, hvor innovative offentlig-private partnerskaber bidrager til grøn vækst i international topklasse."

Klimastrategien indeholder 5 spor inden for strategiens to overordnede udfordringer – tilpasning til klimaforandringer og reduktion af CO₂. De fem spor er:

- En klimaberedt region
- Klimavenlig transport
- Omstilling af energisystemet
- Energieffektive bygninger
- Klimavenligt forbrug og indkøb

Klimastrategien rummer også en række anbefalinger og forslag, som kan danne udgangspunkt for fremtidig dialog og samarbejde med staten om de fælles klimaudfordringer.

Forslaget til klimastrategien har været i høring. I den forbindelse bakkede Lyngby-Taarbæk Kommune positivt op om strategiforslaget og gav i et høringssvar udtryk for at vi i videst muligt omfang vil støtte positivt op om dette. Strategien forventes endelig vedtaget i marts 2012.

Samarbejder på tværs

Kommunalreformen lægger op til samarbejder på tværs af kommunegrænserne m.m. Kommunekontaktrådet i Region Hovedstaden, der er etableret af Kommunernes Landsforening, er et eksempel på et sådant samarbejde. Rådet drøfter, koordinerer og fastsætter fælles linjer for kommunernes regionalpolitiske indsats. Rådet består af borgmestrene i regionen og et antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, så sammensætningen afspejler stemmeforeningen ved kommunevalget.

Ringby-Letbanesamarbejdet er et andet eksempel på et sådant samarbejde. Det består af Transportministeriet, Naturstyrelsen, Region Hovedstaden og kommunernes langs Ring 3, som samarbejder om en ambitiøs og langsigtet vision for byudviklingen langs Ring 3 med den kommende letbane som trafikalt rygrad.

Vand- og naturplaner

I december 2011 blev de endelige statslige vand- og naturplaner offentliggjort. Vandplanerne er en samlet plan for et forbedret dansk vandmiljø. Vandplanerne skal sikre renere vand i Danmarks søer, fjorde og åer. Natura 2000-planerne er en samlet plan for, hvordan vi sikrer fremgangen i vores internationalt vigtige natur, Natura 2000-områderne. Begge planer er udarbejdet i overensstemmelse med Miljømålsloven.

Vand- og naturplanerne sætter rammerne for planer, der berører vand - og Natura2000 områderne. I vandplanerne er der opstillet mål for miljøtilstanden i søer, vandløb, kystvande og grundvand. Naturplanernes mål vedrører alene udpegningsgrundlaget i Natura2000 områderne.

Kommunerne skal udarbejde handleplaner til opfyldelse af dele af vand- og naturplanernes mål. Handleplanerne skal være godkendt senest 1 år efter, at vand- og naturplanerne er offentliggjort. Herefter skal kommunerne inden 2015 sætte handling bag planerne. Fra og med 2015 vil der være vedtaget nye vand- og naturplaner.

Kommuneplanlægning og lokalplanlægning

Af skemaerne fremgår hvilke kommuneplantillæg og lokalplaner, der er vedtaget siden den 1.2.2010, hvor Kommuneplan 2009 blev vedtaget. I relation til kommuneplanarbejdet har

kommunalbestyrelsen den 30.8.2010 vedtaget "Støjhandlingsplan for vejtrafik 2010". Støjhandlingsplanen er baseret på en kortlægning af støjbelastede boliger og personer fra vejtrafikken. Planen gengiver resultatet af støjkortlægningen samt allerede gennemført støjbekæmpelse. Desuden indeholder planen forslag til støjdæmpende foranstaltninger frem til 2013, hvor der skal udarbejdes en ny støjhandlingsplan.

Kommuneplantillæg:

Nr.	Område	Omfattet rammeområde
1/2009	Områdecener Bredebo	5.2.30
2/2009	Lyngby Hovedgade 77-85	2.1.91
3/2009	Elementbyen og Kunstnerbyen	6.1.62 og 6.1.65
4/2009	Mølledammen	1.1.40
5/2009	Taarbæk Strandvej 69	7.1.68
7/2009	Netto på Engelsborgvej	2.2.01
9/2009	DTU	1.7.90
10/2009	Skovtofte	3.2.69 og 3.2.31

Vedtaget efter 1.2.2010

Lokalplaner:

Nr.	Område	Formål
212	Netto på Engelsborgvej	At give mulighed for udvidelse af dagligvarebutik.
215	Furesøkvarteret i Virum	At sikre områdets karakter af grønt villaområde og de bevaringsværdige bygninger.
217	Lyngby Hovedgade 77-85	At give mulighed for at omdanne området til kontor- og serviceerhverv samt undervisnings- og sundhedsformål.
218	Landmålervej 9A	At give mulighed for at opføre 7 nye gæsteboliger og indrette 5 gæsteboliger i eksisterende bebyggelse.
219	Hjortekær langs Jægersborg Dyrehave	At sikre områdets karakter af grønt villaområde, de bevaringsværdige bygninger og den visuelle oplevelse af Jægersborg Dyrehave.
220	Områdecener Bredebo	At give mulighed for at opføre et tidssvarende plejecenter.
224	Nordlige del af Hjortekær	At sikre områdets karakter af grønt villaområde og de bevaringsværdige bygninger.
225	Lokalcenter på Geels Plads	At give mulighed for at overdække torvearealet og muliggøre mindre butiksudvidelser.
226	Taarbæk Strandvej 69	At give mulighed for at opføre 6 nye boliger.
227	Pritzels fabriksbygning	At give mulighed for

	ved Mølledammen i Kgs. Lyngby	renovering og tilbygning.
228	Danmarks Tekniske Universitet, Campus Lyngby	At give mulighed for at placere den højeste bebyggelse i fem netværkscentre.
229	Skovtofte	At give mulighed for anvendelse til boliger
230	Chr. X's Allé og Engelsborgvej	At give mulighed for at opføre ny bebyggelse til borgere med autisme og øvrige offentlige formål som findes i området.
231	Kongestien i Sorgenfri	At sikre helhedsindtrykket i den ensartede bebyggelse og sikre områdets grønne præg.

Vedtaget efter 1.2.2010

KLIMA

KLIMA OG AGENDA 21 STRATEGI

Lyngby-Taarbæks Klimastrategi er bygget op omkring en vision, en række målsætninger og udpegning af mere konkrete indsatsområder, som efterfølgende vil blive konkretiseret og prioriteret i relevante sektorplaner, som spildevandsplan, vandforsyningsplan og varmforsyningsplan, samt i en klimahandlingsplan, der forventes vedtaget primo 2012. Strategien forholder sig til de overordnede A21-krav, samt orienterer sig mod såvel CO₂-reduktioner som klimatilpasning i forhold til at tilpasse udviklingen til forventede klimaforandringer.

Siden 2007 har hovedparten af de lokale Agenda 21-aktiviteter været koncentreret omkring klimaproblematikken - bl.a. i form af aktiviteter og events, der har været med til at reducere CO₂-udslippet fra den kommunale drift og fra private og virksomheder. Agenda 21-strategien præsenteres sidst i denne strategi.

Klimavision:

Lyngby-Taarbæk vil være en sammenhængende, grøn og bæredygtig kommune.

Robust helhedsorienteret planlægning, dialog og samarbejde på tværs med eksterne klimaaktører skal sikre, at der privat og kommunalt arbejdes for at reducere CO₂-udslippet og at der tages højde for klimaforandringer gennem forebyggelse og tilpasning.

Klimaproblematikken har to ben. Klimaforandringerne skyldes bl.a. udledning af CO₂. For at reducere risikoen for klimaforandringer er det nødvendigt at nedbringe udslippene af CO₂ – klimaproblematik-kens ene ben!

Klimaproblematikkens andet ben er klimatilpasningen. Opgaven med at tilpasse udviklingen til klimaforandringerne er som i de fleste andre kommuner i en opstartsfasen. Håndtering af regnvand og havvandsstigninger er den største udfordring, som kommunen allerede har taget fat på. Men området kræver også på længere sigt stor bevågenhed, hvis kommunen skal tilpasse sig de forventede fremtidige klimaforandringer.

Kommunes muligheder for at håndtere de klimaudfordringer vi står over for, kræver involvering og handling fra eksterne aktører – borgere, boligselskaber, virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Derfor er et særligt strategisk indsatsområde i en vellykket klimastrategi, at sikre, at eksterne aktører involveres, samt at der samarbejdes om løsningen på klimaproblematikken på tværs af kommunegrænserne, så de klimarelaterede problemerne ikke blot eksporteres fra en kommune til en anden.

Klimastrategien, hviler derfor på tre ben, der er vigtige at have med, når de fremtidige klimaudfordringer skal håndteres. De tre ben beskrives enkeltvis i det følgende.

KLIMA

CO2- REDUKTION

Lyngby-Taarbæk Kommune har siden 70'erne arbejdet på at nedbringe energiforbruget og dermed også CO2-udslippet fra de kommunale bygninger, ligesom vi siden 2007 har sat fokus på klimaproblematikken i forbindelse med forskellige interne og borgerrettede klimaaktiviteter. CO2-udslippet fra den kommunale drift udgør kun ca. 3-4 % af det samlede CO2-udslip i kommunen (incl. andel af trafik). Alligevel er kommunens indsats vigtig som godt eksempel på, at vi løfter vores del af opgaven, og fordi kommunen med denne strategi påtager sig en central rolle som formidler af viden og erfaring.

Figur 2: Resultatet af den kommunale energistyring i forhold til opvarmningsforbruget i de kommunale bygninger siden 1979.

Udviklingen er et resultat af en konsekvent og vedvarende fokus på energistyring og energirenovering af de kommunale bygninger gennem mange år. Indsatsen har resulteret i en samlet besparelse på ca. 800 mio. kr.

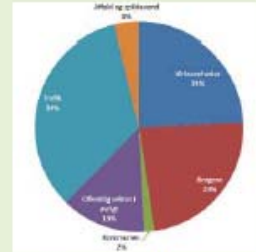
En kortlægning af CO2-udslippet i 2008 fra Lyngby-Taarbæk Kommune som geografisk område viser, at der samlet blev udledt 426.646 ton CO2 – svarende til 8,3 ton CO2 pr. indbygger.

De tre altovervejende kilder til CO2-udledningen i Lyngby-Taarbæk Kommune er el (40 %), transport (34 %) og individuel opvarmning og procesvarme (18 %)

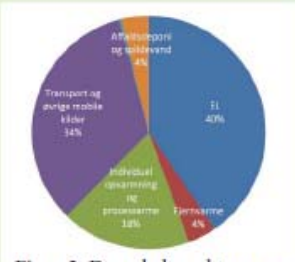
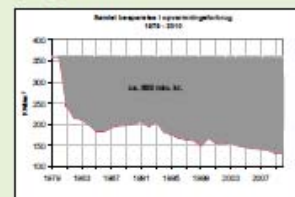
På baggrund af CO2-kortlægningen fra 2008 kan der konstateres et samlet tilgængeligt besparelsespotentiale på 71.000 ton CO2 inden for el og varme samt et ikke-kvantificerbart potentiale inden for trafik.

Med klimastrategien vil Lyngby-Taarbæk:

- Reducere CO2-udslippet fra LTK som geografisk område med 20 % i 2020, i forhold til CO2-udslippet i 2008.
- Reducere CO2-udslippet fra den kommunale drift med 2 % om året frem til 2025

Figur 1: CO2-udledning fordelt på kilder

Figur 3: De enkelte sektors relative bidrag til den samlede CO2-udledning

KLIMA

Målene for reduktion af CO₂-udslippet er udarbejdet som en afvejning mellem ønsket om at skære kraftigt i udledningen og at lave målsætninger, der er opnåelige. Det betyder konkret, at målene tager afsæt i vurderinger af reduktionspotentialer, forventningen om udvikling af nye løsninger til reduktion af CO₂, forventninger til renere energikilder, kommunens nuværende indsats på området samt de nationale målsætninger.

Reduktionsmålene for Lyngby-Taarbæk Kommune er tænkt som absolutte mål, og er som udgangspunkt uafhængige af vækst i befolkning og erhverv. Reduktionsmålene og ambitionen i Vidensbystrategien om at udvikle attraktive erhvervsarealer og fortætte byen langs de kommende letbanestationer, med flere borgere og virksomheder til følge, er således ikke tænkt som modsætninger, men som udfordringer, der skal udvikles sammenhængende løsninger på. Stor vækst på disse områder, kan dog betyde, at målene kun kan opfyldes relativt.

Indsatsområder:

Med udgangspunkt i CO₂-kortlægningen fokuserer Lyngby-Taarbæk på følgende indsatsområder, når CO₂-udslippet skal reduceres:

Transport.

- Forbedret og mere sammenhængende kollektiv trafik
- Etablering af letbane
- Infrastruktur for elbiler
- Forbedring af cykelforhold
- Udnyttelse af stationsnærhedsprincippet, - med mulighed for byudvikling med høj bebyggelsesprocent
- Indkøb af miljøvenlige biler, internt i kommunen

Opvarmning og elforbrug

- Ny varmforsyningsplan, med fokus på bl.a. affaldsbaseret fjernvarme og vedvarende energi
- Energiforbrug til bygninger, nye, eksisterende og egne
- Fokus på energirenovering, opfølgning på termografering mm.
- Vedvarende energi
- Energisparekampagner, internt og eksternt
- Fortsat intern energistyring
- Grønne indkøb, herunder skærpede krav til kommunens leverandører på energi- og miljøområdet

Indsatsområderne vil blive konkretiseret og prioriteret i relevante sektorplaner, samt i klimahandlingsplanen, der forventes vedtaget primo 2012.

Udfordringer:

Fysisk planlægning:

Den fysiske planlægning er et væsentligt redskab at benytte for at nye bygninger og bydele bliver miljømæssigt bæredygtige. På tilsvarende vis kan den øvrige kommunale planlægning påvirke fremtidens energiforsy-

KLIMA

ning til eksisterende boliger, med mulighed for at fremme brug af vedvarende energi. Udfordringen bliver at sikre klimahensyn i al planlægning i balance med hensyn til udvikling og økonomi.

Der lægges generelt op til, at byen skal fortættes, samt at der kan ske vækst i de stationsnære områder langs den planlagte letbane. Væksten i de nye stationsnære byområder langs letbanen betyder dog, at den samlede CO₂-udledning i LTK ikke nødvendigvis vil falde, da væksten vurderes at generere mere trafik i de nye byudviklingsområder. En udfordring der bør tages højde for, hvis der i kommuneplanstrategien tages beslutning om fortætning af byen.

Hvis vi skal fastholde billedet og den fælles identitet af Lyngby-Taarbæk som grøn kommune, er det derfor afgørende, at fortætningen sker på et grønt og bæredygtigt grundlag. Det vil sige, at der skal udvikles lavenergi-byggeri samtidig med, at der fortsat investeres i energi- og miljøvenlige tiltag i områdets eksisterende bygninger.

De kommunale virkemidler:

Udfordringen på transportområdet er dobbelt, idet CO₂-udslippet skal reduceres og stigningen i bilkørslen skal modvirkes. Kommunens muligheder for at styre trafikudviklingen er relativt begrænset, idet trafikken er betinget af en lang række forhold, der i bedste fald kun er delvist styrbare for kommunen. Kommunen kan dog sammen med andre kommuner og regionen søge at påvirke regeringen og de overordnede myndigheder til forbedret offentlig transport og en statslig plan for, hvordan biltrafikken og CO₂-udslippet herfra reduceres. Herunder mulighed for indførelse af trængselsafgifter lokalt.

Kommunen kan heller ikke direkte regulere det private el- og varmebrug, men er henvist til at søge at påvirke borgere og virksomheder til at reducere forbruget. De forskellige roller, som kommunen har mulighed for at bringe i spil for at reducere CO₂-udslippet, kan dog tages mere aktivt i brug – f.eks. som myndighed, planlægger, serviceudbyder, indkøber, bygherrer, vejleder og inspirator.

F.eks. lægges der i Vidensbystrategien op til, at der skal udvikles et rådgivningstilbud, hvor aktørerne kan få foretaget en energiteknisk gennemgang og modtage forslag og anbefalinger til energi-optimeringer. Rådgivningstilbuddet kan udvikles i et samarbejde mellem forsyningsselskaberne og områdets øvrige nøgleaktører med udgangspunkt i det etablerede vidensbynetværk VBN "Klima og grøn teknologi" for at sikre bred forankring.

Et andet eksempel på, hvordan kommunen kan vejlede og inspirere, er den termografisk overflyvning af samtlige bygninger i kommunen, som blev gennemført i 2010. Resultatet er frit tilgængeligt på kommunens hjemmeside, og har bl.a. til formål at give borgere og virksomheder en indikation af hvor stort et evt. varmetab fra de pågældende bygninger er. Viden der bl.a. skal inspirere til energirenoivering af bygninger,

KLIMA

hvor dette er relevant. Et indsatsområde kunne være at markedsføre termograferingsresultaterne mere målrettet til virksomhederne i kommunen

Klimatilpasning

Fremtidens klima bliver varmere og mere ekstremt. Ifølge Klima- og Energiministeriet er temperaturen i Danmark steget med halvanden grad siden 1873. I samme periode er nedbøren steget med 15 %. Vindforhold og vandstande har også ændret sig.

Danmark får ifølge DMI et varmere og vådere vejr med flere ekstremer i fremtiden. De vigtigste forventede ændringer er:

- Mere regn. Der kommer mere regn om vinteren og mindre om sommeren. Om sommeren vil der være både tørkeperioder og kraftigere regnskyl.
- Mildere vintre. Vintrene vil blive mildere og fugtigere.
- Varmere somre. Somrene bliver varmere, og der kan komme flere og længere hedebølger.
- Højere vandstand. Der forventes en generel vandstandsstigning i havene omkring Danmark.
- Mere vind. Der kan forventes flere kraftige storme.
- Større skydække. Der vil generelt være et svagt stigende skydække, som vil være størst om vinteren.

Ifølge FN's klimapanel (IPCC) skyldes hovedparten af ændringerne menneskelige aktiviteter. Især udslip af CO₂ fra afbrænding af kul, olie og gas, udslip af andre drivhusgasser og fældning af skove. Hvor meget klimaet vil ændre sig i fremtiden, er svært at forudsige, men FN's klimapanel har udarbejdet en række scenarier, som denne klimastrategi læner sig op af.

Klimaændringer forventes at påvirke Lyngby-Taarbæk på mange områder. Der har allerede været en forsmag på, hvad der kan forventes fremover ved regnhændelser i 2007 og 2010.

Det vurderes, at der allerede nu bør udarbejdes beredskabsplaner for særligt sårbare områder i kommunen med kendte problemer. Beredskabsplanerne skal kunne fungere, indtil områderne på forskellig vis er blevet klimatilpasset. Dette er en proces, der vil skulle foregå over mange år, og som skal sikre en langsigtet tilpasning til de kommende klimaforandringer.

KLIMA

Med Klimastrategien vil Lyngby-Taarbæk:

- Undersøge og fastlægge behovet for tilpasning til fremtidige klimaændringer og handle på baggrund af resultatet
- Indarbejde klimatilpasning rettidigt i relevante sektorplaner, så sagsbehandling og nye projekter er fremtidssikrede
- Arbejde for at den grønne kommune også bliver blå ved at anvende regn- og overfladevand som et synligt og rekreativt element i byrummet
- Arbejde for at lokale aktører med viden på dette område spiller sammen med kommunen om at skabe innovative løsninger

Indsatsområder:

På baggrund af risikovurderinger og sårbarhedsanalyser af situationen lokalt i Lyngby-Taarbæk vil kommunen, som det væsentligste i forbindelse med klimatilpasningen i forhold til regn-vandshåndtering, recipienter (søer, vandløb og kysten), grundvand, natur og parker fokusere på nedenstående indsatsområder:

- Beredskabsplaner for udvalgte sårbare områder
- Øget satsning på Lokal Afledning af Regnvand (LAR-løsninger), f.eks. "Blå byrum", grønne tage m.m.
- Forsinkelsesbassiner for at minimere overløb til recipienter.
- Tilstands- og risikovurdering af Mølleåens sluser
- Klimaforandringer i forhold til grundvandsbeskyttelse i områder med særlige drikkevandsinteresser
- Byggerier - så det ikke får u hensigtsmæssige konsekvenser for borgere, at grundvandsniveauet og temperaturen stiger.
- Invasive arter, der truer den biologiske mangfoldighed på grund af temperaturstigning eller vådere klima.

Indsatsområderne vil blive konkretiseret og prioriteret i relevante sektorplaner, samt i klimahandlingsplanen, der forventes vedtaget primo 2012.

Udfordringer:

Den største udfordring med hensyn til håndtering af regnvand er det økonomiske aspekt. Derfor er udfordringen at få størst effekt for færrest penge. Samtidig er der tale om grænseoverskridende problemstillinger, som kræver tæt samarbejde og koordination med nabokommunerne. Jo før der sættes ind og prioriteres og jo bredere de forskellige tiltag indarbejdes i forskellige planer, desto bedre vil kommunen være rustet til de kommende udfordringer. Ved således at være på forkant vil kommunen på den lange bane kunne spare mange penge frem for senere - med store udgifter til følge - at skulle udbedre skaderne forårsaget af klimaforandringerne.

Inddragelse af eksterne aktører

Dialog og samarbejde med borgere, erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og andre aktører er helt afgørende for, at CO2-reduktionsmålene i klima-

KLIMA

strategien kan nås. Ca. 95 % af CO₂-udledningen inden for kommune-grænsen kommer nemlig fra andre end kommunen som virksomhed, så her er kommunens mulighed for påvirkning kun indirekte og afhængig af samspil og dialog med eksterne aktører.

Klimatilpasning er grænseoverskridende problemstillinger, som kræver tæt samarbejde og koordination med nabokommunerne for ikke at eksportere problemer fra den ene kommune videre til den anden. Derfor er der behov for at skabe stærke netværk og nye partnerskaber samt at samarbejde på tværs af kommunegrænser. At følge strategiarbejdet i KKR (KL's Kommunekontaktråd) og Region Hovedstaden tæt er også en forudsætning for succes på dette område.

Lyngby-Taarbæk deltager allerede i forskellige samarbejder om klimaproblematikken, bl.a.:

- "Klikovand", som er et tværkommunalt projekt om udfordringerne på vand – og spildevandsområdet, som også involverer kommunernes forsyningselskaber.
- "Natur- og Miljø Samarbejdet" med 6 "nabokommuner", hvori klimaforandringerne og kampagner målrettet CO₂-udledningen fra kommunen som geografisk område allerede er sat på dagsordenen.
- Samarbejde omkring Furesøens fremtid med bl.a. Rudersdal og Furesø kommuner.
- Samarbejde om udarbejdelse af nyt regulativ for Mølleåen med Rudersdal og Gladsaxe Kommune.
- Netværk for "Klima og grøn teknologi", med deltagelse af lokale virksomheder og uddannelsesinstitutioner - udløber af Vidensbystrategien.
- Klimasamarbejde med DTU, hvor kommunen stiller sig til rådighed som case for studerende der vil arbejde med klimarelaterede projekter.
- Samarbejde med Lyngby-Taarbæk Forsyning om klimatilpasning i kommunen.
- Ringbyprojektet; bæredygtig byudvikling omkring de kommende letbanestationer langs Ring 3.
- Følger samarbejdet med 16 kommuner i hovedstadsområdet om mulighed for at indføre trængselsafgifter/-bompunge

Med Klimastrategien vil Lyngby-Taarbæk:

- I dialog med borgere, uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv
- Forankre arbejdet med at reducere CO₂-udslippet internt og eksternt i kommunen
- Samarbejde på tværs af kommunegrænserne om løsninger

Indsatsområder:

For at efterleve målene om øget dialog, inddragelse og samarbejde i forhold til implementering af klimastrategien, vil der være fokus på:

- Netværk/partnerskaber med erhverv og uddannelsesinstitutioner

KLIMA

om fremtidige klimaløsninger, bl.a. i regi af Vidensbystrategien og de netværk (VBN) der dannes her

- Fortsættelse af eksisterende samarbejder og udbygge dem, hvor det er relevant
- Koordinering, implementering og udvikling af klimaindsatsen internt i kommunen
- Adfærdskampagner internt i kommunen og over for borgere og virksomheder

Fra strategi til handling:

I skemaet nedenfor ses en forventet tidsplan for sektorplaner og strategier, hvori klimastrategiens indsatsområder vil blive konkretiseret og prioriteret. Helhedsorienteret planlægning skal løbende sikre, at klimaproblematikken indarbejdes i sektorplanerne samt at der er sammenhæng mellem det der beslutes i de enkelte planer.

Initiativ/år	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vidensbystrategi	X									
Varmeforsyningsplan	X									
Kommuneplansstrategi		X			X				X	
Klimahandlingsplan		X								
Kommunesplan			X				X			
Spildevandsplan			X							
Vandforsyningsplan	X									
Affaldsplan			X							
Revision af Mølleens vandborsregulativ			X							
Indsatsplaner grundvandsbeskyttelse		X								
Beredskabsplaner for sårbare områder				(X)						
Naturstrategi				(X)						

(X) ikke lovpligtige. Forventet tidsplan

AGENDA 21

Siden 2007 har hovedparten af de lokale Agenda 21-aktiviteter været koncentreret omkring klimaproblematikken - bl.a. i form af aktiviteter og events, der har været med til at reducere CO2-udslippet fra den kommunale drift og fra private og virksomheder. Den forebyggende indsats har hovedsagligt haft til formål at reducere udledningen af drivhusgasser og derved medvirke til en opbremsning af temperaturstigningerne.

Ifølge Planloven skal der inden udgangen af 2011 være vedtaget en ny Agenda 21-strategi, som indeholder kommunalbestyrelsens målsætninger for det fremtidige arbejde med at:

- mindske miljøbelastningen
- fremme en bæredygtig byudvikling og byomdannelse
- fremme biologisk mangfoldighed
- inddrage borgerne og erhvervslivet i det lokale Agenda 21-arbejde
- fremme samspillet mellem beslutninger på tværs af sektorer

Kommunalbestyrelsen ønsker, at de 5 A21- emner, vurderes og målsættes, hvor det er relevant i det løbende strategiarbejde i kommunen.

I kommuneplanstrategien er der generelt fokus på bæredygtig byudvikling og byomdannelse, samt inddragelsen af erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne i forbindelse hermed.

Inddragelse af borgere og erhvervslivet spiller en vigtig rolle i forbindelse med udmøntningen af klimastrategien, da de store udfordringer med at reducere CO2-udslippet i kommunen, som geografisk enhed kræver involvering af eksterne klimaaktører som borgere, virksomheder og uddannelsesinstitutioner m.fl.

Mindskelse af miljøbelastningen og fremme af den biologiske mangfoldighed er også en naturlig del af denne klimastrategi og de efterfølgende sektorplaner og klimahandlingsplanen.

Vidensby 2020

(Tekstbokse i det følgende placeres i margen af layoutet i det endelige produkt)

Lyngby-Taarbæk Vidensby strategi 2020 er den strategiske overliggende for kommunens Klima- og kommuneplanstrategi. Den er formuleret af en Task Force nedsat af Erhvervsrådet i samarbejde med Lyngby-Taarbæk Kommunes Udviklings- og Strategiudvalg.

Sammen har de sat sig i spidsen for at sætte en fælles retning for lokalområdet, der skal fremme vækst og udvikling for borgere, virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Det gøres gennem foreningen Lyngby-Taarbæk Vidensby, der blev stiftet i januar 2012.

Vidensby strategi 2020 kan læses i sin fulde udstrækning på www.ltk.dk/vidensby

Resumé

Lyngby-Taarbæk har alle forudsætninger for at blive et kraftcenter for viden i 2020 – en vidensby. Undersøgelser viser, at området har en nærmest ekstrem specialisering inden for videnstunge erhverv, et af Europas førende tekniske universiteter (DTU), nogle af landets bedste folkeskoler, gymnasier og erhvervsskoler og 18 procent borgere med en videregående uddannelse.

Som by står Kgs. Lyngby stærkt med Storcenteret, specialbutikkerne på hovedgaden og Magasin som attraktioner. Samtidig har området mange rekreative kvaliteter. Begge dele vægter højt, når man søger bolig.

Hertil kommer, at en letbane er på vej til byen. Det øger mobiliteten og skaber nye muligheder.

Men undersøgelser viser også, at Lyngby-Taarbæk er udfordret på sine styrkepositioner:

- Nogle af kommunens erhvervsarealer skal udvikles og omdannes for at blive attraktive igen.*
- Den grønne profil er udfordret. At være en grøn kommune handler i fremtiden ikke kun om natur, parker, søer og skove. Fremtidens "grønne" konkurrence kommer også til at handle om klima og grøn teknologi.*
- Kommunens detailhandelsposition er udfordret af nye storcentre i regionen.*
- Der er pres på velfærdsydelse, både økonomisk og i forhold til stigende forventningerne fra brugerne.*
- Byens aktiver hænger ikke godt nok sammen. Den kollektive transport til og fra DTU, K-Nord (Lyngbys handelsskole og erhvervsakademi) og de vigtigste erhvervsområder er ikke optimal. Men også de mentale koblinger vurderes at være for svage. Det er fx ikke synligt i bybilledet, at et stort universitet ligger i byen. Svaghederne i infrastrukturen medvirker til, at byens handelsliv ikke drager den fulde fordel af de mange indpendende studerende og medarbejdere.*

(SE TEKSTBOKS OM TASK FORCE NEDERST I DOKUMENTET)

Visionen for Vidensby 2020

På den baggrund er der formuleret en vision for Vidensby 2020. Udgangspunktet for visionen er, at bedre livskvalitet og velfærdsydelser, bæredygtig og grøn byudvikling, en mere attraktiv handelsby, et stærkere forsknings- og uddannelsesmiljø og vækst i områdets videnstunge erhverv ikke er modsætninger. Tværtimod skal der udvikles fælles, sammenhængende løsninger på de udfordringer, der er skitseret i partnerskaber mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner og kommune.

Visionen er, at Lyngby-Taarbæk i 2020 er:

- En af Nordeuropas førende videns- og universitetsbyer*
- En førende uddannelsesby med høj kvalitet, bredt udbud og et generelt højt uddannelsesniveau*
- Et internationalt orienteret knudepunkt for arbejdskraft, kultur og handel*
- Et område kendetegnet ved bæredygtig vækst, velfærd og byudvikling.*

Indsatsområder

Retningspile Overskrifter	Fokus på videns- baserede erhverv	Sammenhængende og bæredygtig by	Nye services og kvaliteter i Lyngby- Taarbæk
<i>Strategisk byudvikling</i>	Tiltrække og fastholde vidensvirksomheder	Udvikle LTK som universitetsby med effektiv infrastruktur	Levende og attraktivt bymiljø med unikke kvaliteter
<i>Innovation og netværk</i>	Netværk for vidensvirksomheder	Udvikle grønne boliger og grøn teknologi	Udvikle fremtidens velfærdsydelser
<i>Erhvervs- og borgerservice</i>	Fremme af iværksætteri og entrepreneurship	Fremme energirådgivning	Fremme erhvervs- og borgerservice

Indsatsområder

For at nå målene sættes der ind på ni indsatsområder.

1. Tiltrække og fastholde vidensvirksomheder

Ambitionen er, at Lyngby-Taarbæk er en by, der især lever af viden. Det er vigtigt, at satse bredt på at tiltrække og fastholde vidensvirksomheder, herunder dem, der bygger på tekniske og ingeniørmæssige kompetencer og forskningsresultater. DTU's beliggenhed i kommunen giver et væld af muligheder inden for områder som IT, cleantech og velfærdsteknologi. Der er behov for, at den forskningsmæssige viden fra DTU indgår direkte i den erhvervsservice, som kommunen yder til iværksættere og virksomheder og at der er et højt kendskab til Matchpoint, som er et tilbud etableret af DTU Match og Lyngby-Taarbæk Kommune.

Hvis målet om en internationalt orienteret attraktiv videns- og universitetsby skal opnås, er det vigtigt også at sikre adgang til attraktive kollegier og boliger især i Kgs. Lyngby – også for studerende og medarbejdere, der kommer fra udlandet. Jo flere mennesker, der bor i den centrale del af Kgs. Lyngby, jo større basis for liv i byen, vil der være.

2. Udvikle Lyngby-Taarbæk som universitetsby med effektiv infrastruktur

"Den mindste by med det relativt største universitet". Sådan kan man karakterisere Lyngby-Taarbæk, hvis man sammenligner universitetsbyer i Nordeuropa. Men at DTU har over 7.000 studerende og 4.500 ansatte og at området har mange andre, store uddannelsesinstitutioner er ikke synligt nok i bybilledet. Ambitionen er, at man skal kunne mærke i byrummet, at Lyngby-Taarbæk er en videns- og universitetsby med mange nationaliteter. For at sikre let adgang til byen er der behov for at styrke den kollektive transport til og fra byens knudepunkter og at lette adgangen til DTU for borgere, elever og lærere samt virksomhedernes ansatte.

3. Levende og attraktivt bymiljø med unikke kvaliteter

Det er vigtigt, at være en attraktiv handelsby, der tiltrækker handlende fra både det nordsjællandske område og kommunerne langs Ring 3, når letbanen kommer.

Det vil kunne støtte en udvikling af et centralt område med oplevelses- og udfoldelsesmuligheder, restauranter, caféer, specialbutikker, internationale detailkæder, studiemiljø, spændende byrum, arkitektur mv. Det vurderes, at der er et stort potentiale i at tiltrække flere studerende til byens butikker og byrum.

Ambitionen er at der samarbejdes om en koncept- og kvalitetsudvikling, der sætter nye standarder for Kgs. Lyngby som handelsby. Dertil er det en god ide at udvikle unikke byrumskvaliteter for eksempel gennem arkitektkonkurrencer og ved at være i fortsat dialog med brugerne.

4. Netværk for vidensvirksomheder

Mange af målene i Vidensby 2020 kan kun realiseres, hvis der etableres nye samarbejdsprojekter på tværs af sektorerne. Der er allerede etableret fem Vidensbynetværk (VBN), hvor engagerede og vidende deltagere fra området mødes for at drøfte, hvordan Vidensbystrategien kan blive realiseret. Der bør også sættes ind for at styrke netværk mellem virksomhederne. Den geografiske nærhed og kombinationen af unge og veletablerede vidensvirksomheder og forskningsaktiviteter i området giver gode muligheder for at etablere udbytterige relationer, der kan fremme væksten.

(SE TEKSTBOKS OM DE 5 NETVÆRK NEDERST I DOKUMENTET)

5. Udvikle grønne boliger og grøn teknologi

Lyngby-Taarbæks grønne, rekreative identitet skal bevares. Det bidrager til en høj livskvalitet og er et godt udgangspunkt for at tiltrække flere borgere og virksomheder. Men ambitionen kan løftes: Lyngby-Taarbæk bør være et bæredygtigt udviklingslaboratorium, hvor virksomheder, kommune, forskere og forsyningselskaber samarbejder om at udvikle bæredygtige teknologier og bæredygtigt byggeri. Hvis en kommende byfortætning sker på et bæredygtigt grundlag, kan der skabes en fælles identitet i Lyngby-Taarbæk som en grøn og bæredygtig kommune. Der skal udvikles lavenergibyggeri samtidig med, at det grønne element tænkes ind i udviklingen af nye bygninger – fx i form af grønne tage og grønne uderum

Indsatsområdet skal også ses i sammenhæng med afsnit om klimastrategi, der opstiller mål for såvel CO₂-udledning, som for, hvordan kommunen kan forebygge og tilpasse sig de forventede klimaforandringer.

6. Udvikle fremtidens velfærdsydelser

Det er nødvendigt at nytænke måden, kommunen udvikler og leverer velfærdsydelser på. Den demografiske udvikling betyder, at stadigt færre arbejdende mennesker skal finansiere velfærdsydelser til stadigt flere personer uden for arbejdsstyrken. Samtidig stiger brugernes forventninger til kvaliteten af velfærdsydelserne. DTU forsker i teknologier med stor relevans for fremtidens velfærdsydelser. Området har en masse virksomheder, der teknologisk og kompetencemæssigt kan bidrage til nye velfærdsteknologier. Og kommunen rummer ca. 100 velfærdsinstitutioner, der kan bidrage med know how og viden, og fungere som testlaboratorium for nye forretningsideer.

7. Fremme iværksættere og entrepreneurship

Lyngby-Taarbæk skal være en kommune med langt flere succesfulde iværksættere. Forskerparken Scion-DTU A/S Lyngby er i dag Lyngby-Taarbæks flagskib på iværksætterfronten. Også K-Nord har en bred portefølje af initiativer rettet mod dette indsatsområde. Men der mangler sammenhæng mellem aktiviteterne.

En af ambitionerne i Vidensby 2020 er at skabe en fødekæde for innovation, der starter i folkeskolen og fortsætter op gennem skolesystemet.

8. Fremme energirådgivning

Hvis Lyngby-Taarbæk skal være kendt som et grønt og bæredygtigt område, er det vigtigt, at områdets virksomheder, uddannelsesinstitutioner og kommunale ejendomme bliver blandt landets mest energieffektive.

For at fremme energieffektiviseringer er det ambitionen at området's nøgleaktører udvikler et rådgivningstilbud, hvor virksomheder kan få foretaget en energiteknisk gennemgang og modtage forslag og anbefalinger til energioptimeringer.

9. Fremme erhvervs- og borgerservice

Den kommunale service skal samtidigt være i top. Kommunen vil arbejde for, at det bliver let for både virksomheder og borgere at komme i kontakt med relevante personer i forvaltningerne. Kommunen digitaliserede i 2011 byggesagsområdet. På www.ltk.dk kan man 24 timer i døgnet afklare muligheder, se arkivoplysninger og søge om byggetilladelse. Samme udvikling skal fremmes i forhold til borgerservice, hvor borgerne skal kunne løse flest mulige opgaver via digitale selvbetjeningsløsninger. I mødet med Jobcenteret, skal virksomheder opleve en hurtig og professionel behandling, fx i forhold til at få ledige akademikere ud i små og mellemstore virksomheder.

Tekstboks 1

Deltagerne i Task Force nedsat af Lyngby-Taarbæks Erhvervsråd:

Formand for Lyngby-Taarbæks Erhvervsråd Torben Schwabe (direktør, Lyngby Storcenter)

Næstformand for Lyngby-Taarbæks Erhvervsråd René van Laer (direktør, K-Nord)

Universitetsdirektør Claus Nielsen (DTU)

Udviklingsdirektør Stig P. Christensen (COWI)

Rektor Poul Rasmussen (Virum Gymnasium)

Kommunaldirektør Tim E. Andersen (Lyngby-Taarbæk Kommune)

Tekstboks 2:

Netværk	Tovholder
1. VBN Klima og grøn teknologi	COWI
2. VBN Iværksætter og entrepreneurship	K-nord
3. VBN Internationalisering	DTU
4. VBN Byudvikling og handel	Teknisk Forvaltning
5. VBN Velfærdsinnovation	DTU og Social- og Sundhedsforvaltningen

Tekstboks 3:

Foreningen Lyngby-Taarbæk Vidensby

Foreningens formål er:

- At bidrage til realiseringen af vidensbyvisionen i partnerskaber mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner, kommunen og andre relevante aktører
- At bidrage til området's fortsatte vækst og udvikling til gavn for borgere og virksomheder
- At skabe netværk og strategiske partnerskaber lokalt, regionalt, nationalt og internationalt
- At mobilisere lokalområdet i området's fortsatte vækst og udvikling bl.a. via øget internationalisering, udvikling af inkubations- og iværksætttermiljøer mm.

Slettet: V

Bestyrelsen består af følgende medlemmer:

Fra virksomhederne:

- Afdelingsdirektør Bjarke Bendix Cloos, Danica Pension
- Direktør Kjartan Langvad, Pihl & Søn
- Vice President, HR, Jesper Lemmich, Haldor Topsøe
- Udviklingsdirektør Stig P. Christensen, COWI

Fra uddannelsesinstitutionerne:

- Direktør Claus Nielsen, (DTU) – formand
- Direktør René van Laer, Handelsskolen Nord (K-nord)

Fra de boligsociale foreninger:

- Bestyrelsesmedlem Steen Johansen, Dansk Almennyttigt Boligselskab (DAB)

Fra Lyngby-Taarbæk Kommune:

- Borgmester Søren P. Rasmussen
- Viceborgmester Simon Pihl Sørensen
- Kommunalbestyrelsesmedlem Hans Henrik Madsen – næstformand
- Kommunalbestyrelsesmedlem Rolf Aagaard-Svendsen

REVISIONSMETODE

GRØNT LYS er Lyngby-Taarbæk Kommunes kommuneplan- og agenda 21-strategi.

GRØNT LYS er udviklet på baggrund af tankerne i "Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020", der som nævnt er med i kommuneplanstrategien i resumé.

Revisionsmetode

Den gældende kommuneplan er digital og ligger på <http://www.kommuneplan.ltk.dk/> Den består af 4 overordnede emner: Byudvikling, Bygningskultur, Hvad gælder og Øvrig planlægning.

Der vil blive tale om en delvis revision af kommuneplanen med revision i følgende afsnit:

Alle afsnit under emnet Byudvikling skal revideres sammen med de berørte rammer under Hvad gælder,

Der tilføjes nye afsnit under emnet Byudvikling

Enkelte afsnit revideres i afsnit om Bygningskultur,

Revision af rammer for åben-lav boligbebyggelse under emnet Hvad gælder,

Eventuel revision af enkelte [retningslinjer](#) for landskabet under emnet Hvad gælder og

Relevante afsnit revideres/ajourføres under emnet Øvrig planlægning.

Slettet: retningslinier

EXECUTIVE SUMMARY – OVERSÆTTES INDEN TRYK

GRØNT LYS – En strategi for byudvikling og klima i Lyngby-Taarbæk

Kommunalbestyrelsen ønsker med GRØNT LYS at invitere alle til at deltage i kommunens udvikling og dermed en videreudvikling af velfærden for alle kommunens borgere.

GRØNT LYS indeholder en byvision for år 2030 og følgende øvrige emner: letbane i Ring 3, stationsnære arealer, Ringbyen Loop City, bygningskultur og landskab, øvrig planlægning, klima og Agenda 21-strategi samt resumé af strategien Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020.

I executive summary i Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020, der kan downloades på www.ltk.dk, fremgår den overordnede vision og indsatsområder.

Byvision 2030 er tænkt som en rejse i Lyngby-Taarbæk Ringby år 2030. Den beskriver en mulig fremtidig byfortætning i Kgs. Lyngby, op langs den kommende letbanes linjeføring forbi Fortunbyen og op til DTU. Byvisionen er udarbejdet på baggrund af tankerne i Lyngby-Taarbæk Vidensby 2020. Der er tale om en vækststrategi, der kan betyde flere boliger og mere byliv, mere erhvervsliv med fokus på videnserhverv og detailhandel, flere uddannelsessteder, flere kulturelle tilbud og bedre transportmuligheder.

I klima- og Agenda 21-strategien lyder visionen: Lyngby-Taarbæk vil være en sammenhængende, grøn og bæredygtig kommune. Robust helhedsorienteret planlægning, dialog og samarbejder på tværs med eksterne klimaaktører skal sikre, at der privat og kommunalt arbejdes for at reducere CO₂-udslippet og at der tages højde for klimaforandringer gennem forebyggelse og tilpasning.

Alle kommunens borgere, erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner, deres ansatte og studerende inviteres til dialog og debat lørdag den 12. maj kl. 13 – 15.30 på Lyngby Rådhus. Der sættes fokus på byvision 2030, klima og internationalisering.

Tag del i udviklingen af Lyngby-Taarbæk!

DIALOG OG DEBAT - BAGSIDETEKST

GRØNT LYS er kommunalbestyrelsens forslag til en strategi for byudvikling og klima i Lyngby-Taarbæk.

Kommunalbestyrelsen ønsker viden, vækst og visionære ideer til Lyngby-Taarbæk.

Byvision 2030 i GRØNT LYS skitserer en fremtid med en fortætning, der giver mulighed for flere boliger, mere detailhandel og byliv, flere erhvervsvirksomheder og uddannelsessteder men også bedre trafikale løsninger. GRØNT LYS er et skridt på vejen.

Som i teatret indikerer det grønne lys, at der stadig er ledige pladser. Det er en invitation til alle om at tage del i kommunens udvikling og dermed en videreudvikling af velfærden for alle kommunens borgere. Det grønne lys indikerer også, at Lyngby-Taarbæk er kendt for flotte landskabstræk og nær tilknytning til skov, sø og hav.

GRØNT LYS peger også på strategier for en bæredygtig og klimavenlig udvikling. Strategien opstiller kommunalbestyrelsens visioner og indsatsområder for CO2-reduktion, klimatilpasning og inddragelse af eksterne aktører.

Alle interesserede, kommunens borgere, erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner, deres ansatte og studerende inviteres hermed til dialog og debat lørdag den 12. maj 2012 kl. 13.00 – 15.30 på Lyngby Rådhus. Der sættes fokus på byvision 2030, klima og internationalisering.

Tag del i udviklingen af Lyngby-Taarbæk!

Se mere på www.ltk.dk

Forslag og bemærkninger kan i øvrigt sendes senest den **xx.** maj 2012 til:

teknisk@ltk.dk

eller til

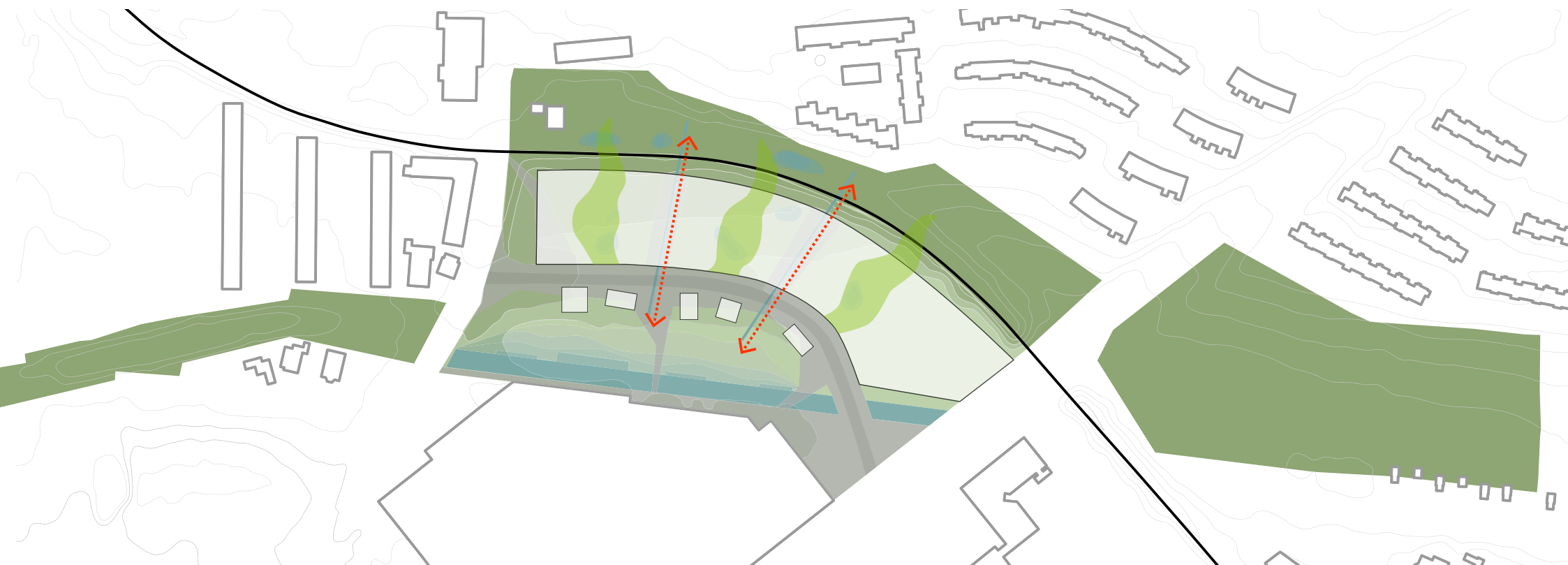
Kommunalbestyrelsen
Lyngby Rådhus
Lyngby Torv 17
2800 Kgs. Lyngby

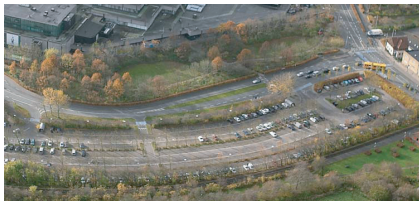
HVAD SKAL DER SKE PÅ KANALVEJSOMRÅDET?

Præsentation af helhedsplan og indkaldelse af idéer og forslag

UDKAST

HVAD SKAL DER SKE PÅ KANALVEJSOMRÅDET?

Luftfoto fra området

Lyngby-Taarbæk Kommune har i samarbejde med Lyngby-Taarbæk Forsyning udviklet en helhedsplan for Kanalvejsområdet i Kgs. Lyngby. Formålet med helhedsplanen er at skabe et attraktivt område med nybyggeri, grønne områder, byrum og en åbning af et stykke af Fæstningskanalen som et vandløb, der kan lede regnvand fra omkringliggende veje og tage til Mølleåen og Lyngby Sø.

Området har en størrelse på 3,5 ha og omfatter arealerne mellem Toftebæksvej, lokalbanen, Klampenborgvej og Lyngby Storcenter.

Proces

Herved gennemføres en forudgående høring med henblik på, at Lyngby-Taarbæk Kommune efterfølgende udarbejder forslag

til lokalplan og kommuneplantillæg og udbyder nogle af områdets arealer til salg. Der vil i processen blive afholdt borgermøde, og der forventes midlertidige tiltag, som inddrager borgerne i mulighederne for nye regnvandsløsninger og den historiske fortælling om Fæstningskanalen.

Høring

Høringen sker i henhold til Planlovens §23c om ændringer af kommuneplanen.

Ideer og forslag skal fremsendes til kommunalbestyrelsen senest den 20. april 2012.

Mail eller skriv til:

plan-byg@ltk.dk

eller

Kommunalbestyrelsen
Lyngby Rådhus
Lyngby Torv 17
2800 Kgs. Lyngby

Helhedsplanen for Kanalvejsområdet

Fæstningskanalen åbnes som en vandfyldt kanal, der i regnvejr vil strække sig ud over den nordlige bred og fortælle historien om "det at oversvømme". Oversvømmelsen spiller sammen med landskabet og inviterer til leg, eksperiment og tanker om regnvand.

Helhedsplanen kan rumme 40.000 etagemeter nybyggeri i op til 7 etagers højde, hvor stueetagen udlægges til publikumsorienterede funktioner, og resten kan rumme 1/3 bolig og 2/3 erhverv. Det langstrakte område tværdeles af passage, vand og landskab. Enkelte små bygninger placeres langs Kanalvejs sydside for at skabe et mere tæt og trygt gaderum med bebyggelse på begge sider.

Kanalvej fastholder sine nuværende koblingspunkter til Klampenborgvej og Toftebæksvej og fredeliggøres på strækningen imellem. Byrumsmæssige, trafikale og økonomiske overvejelser ligger bag vejens placering.

Fotos fra Kanalvejsområdet og udsigt til Ermelundskilen

Krydset Klampenborgvej - Kanalvej

Det landskabelige bånd

Collage og vision

Historiens spor - en vision

Helhedsplanen knytter en forbindelse mellem historiens forskellige spor.

Helhedsplanen bevarer fortidens spor af oversvømmelsesområdet fra Københavns Befæstning og bidrager til at håndtere Lyngby-Taarbæks aktuelle og fremtidige behov for håndtering af de stigende regnvandsmængder. Dette gøres ved hjælp af nye byrum, der både kan skabe grundlag for et aktivt byliv og håndtere bortledning af regnvand fra tage og veje i omgivelserne.

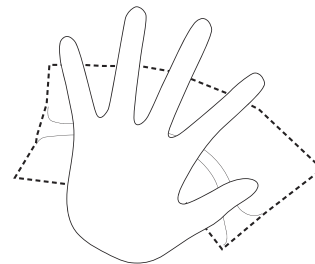
Udformningen af det kommende byggeri i Kanalvejsområdet underordnes det landskabelige greb, der har den frilagte Fæstningskanal,

et nyt oversvømmelses- og opstuvningsareal til regnvand og en trafiksaneret Kanalvej som strukturerende elementer.

Den store sammenhæng
Med frilægningen af Fæstningskanalen mellem Toftebæksvej og Klampenborgvej åbnes der for en oplevelse af et landskabeligt træk fra Lyngby Sø, Mølleåen og Fæstningskanalen i vest til Ermelundskilen i øst.

Lyngby-Taarbæk Kommune har også et ønske om at såvel boligområderne nord for Kanalvejsområdet og DTU knyttes tættere sammen med Kgs. Lyngby. Det foreslås derfor at skabe en cykelpassage under lokalbanen og på tværs af Kanalvejsområdet.

HVAD SKAL DER SKE PÅ KANALVEJSOMRÅDET?

Helhedsplanens hovedgreb

Landskab

- Fæstningskanalen frilægges mellem Toftebæksvej og Klampenborgvej.
- Den bymæssige karakter fra Kgs. Lyngby fortsættes.
- Regnvandshåndtering (LAR) og byrum disponerer nybyggeriet.

Logistik

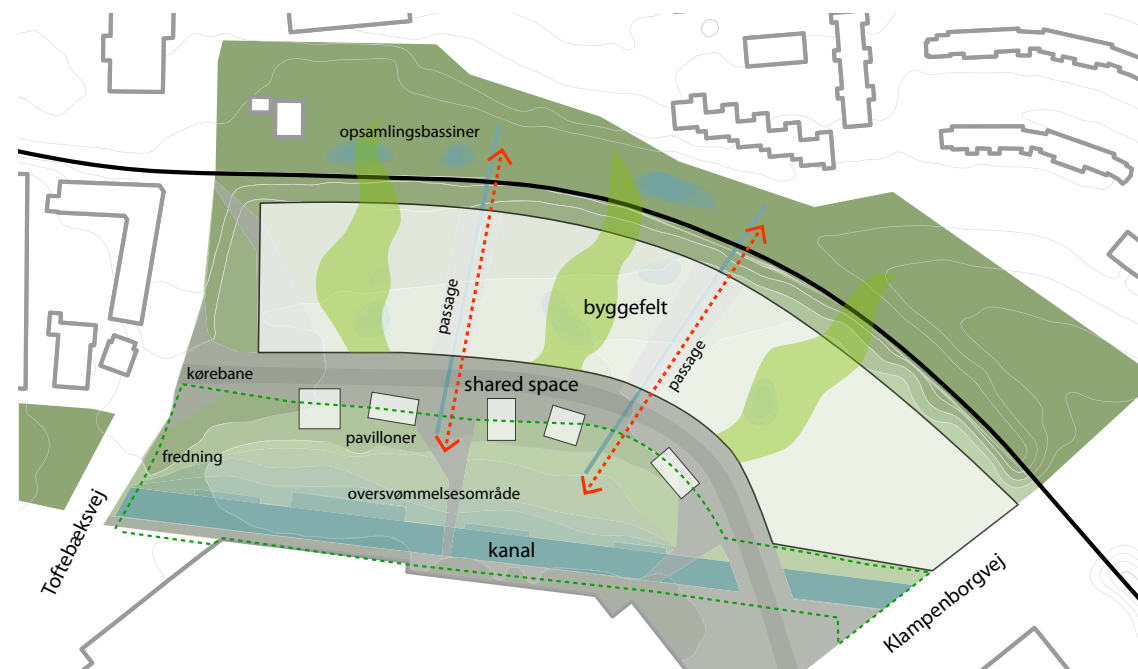
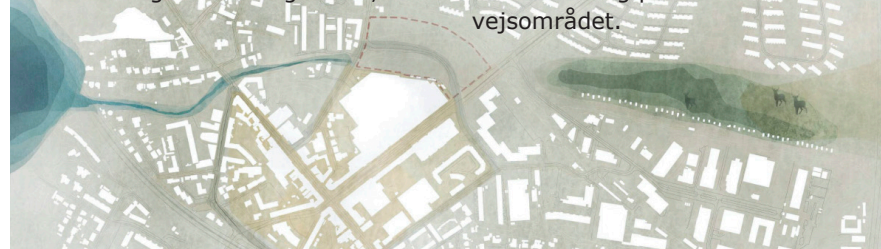
- Kanalvej fastholdes i sit nuværende tracé og trafiksaneres for at sænke bilernes hastighed og sikre

fredeligere passage på tværs.

- Nybyggeri med åbne, publikumsorienterede stueetager og rummelige fortove gør Kanalvej til et gaderum, der binder området sammen.
- Der skabes øget tilgængelighed og bedre sammenhænge på langs og på tværs ved hjælp af nye fodgænger- og cykelstier.

Byrum

- Nye blå og grønne byrum binder fortid og nutid sammen i fortællingen om vandets betydning i Lyngby.
- Med niveauforskydninger, opholdsmuligheder og beplantning skabes varierende oplevelser af og nærhed til vandet.
- Blanding af bolig, erhverv, shopping og aktive stueetager skaber forudsætninger for et levende og trygt område.

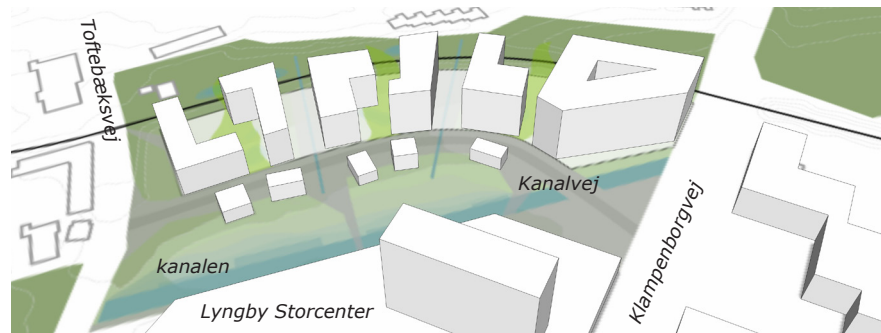

HVAD SKAL DER SKE PÅ KANALVEJSOMRÅDET?

Byggefeltet

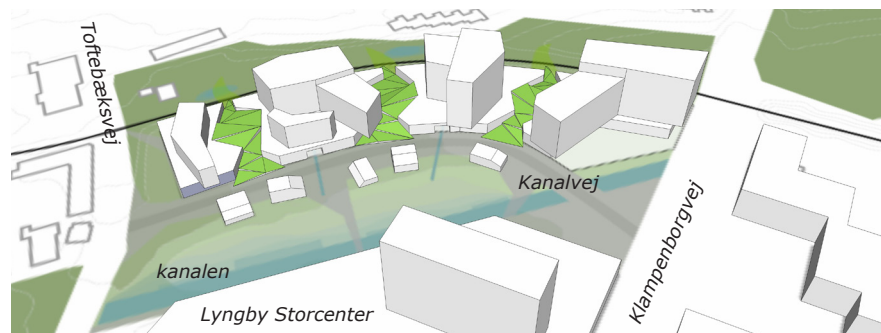
Byggefeltet til nybyggeri strækker sig langs Kanalvejsområdet og tværdeles af landskab og passager. Byggefeltet kan fortolkes forskelligt, hvilket kan aflæses af de to forskellige volumenstudier.

Den højeste bebyggelse placeres ud mod Klampenborgvej og bliver lavere mod Toftebæksvej. Bebyggelsen syd for Kanalvej er mindre bygninger, som er med til at give oplevelsen af Kanalvej som en gade.

Bebyggelse A

I denne fortolkning af byggefeltet placeres den største bygning ud mod Klampenborgvej. Bebyggelsen deles op på tværs af passager som fører under lokalbanen og landskabelige træk som haverum mellem bygningerne.

Bebyggelse B

I denne fortolkning er der placeret en bygningsbase i hele byggefeltets udstrækning. Basen skæres over på tværs af landskabelige passager i flere niveauer. Oven på basen placeres de mere fritliggende bygningsvolumener, hvor den største ligger ud mod Klampenborgvej.

Fotos fra Kanalvej

Kanalvejs placering

Der har været undersøgt flere alternative placeringer af Kanalvej. Beslutningen om at fastholde Kanalvej i sit nuværende tracé beror på tre vurderinger:

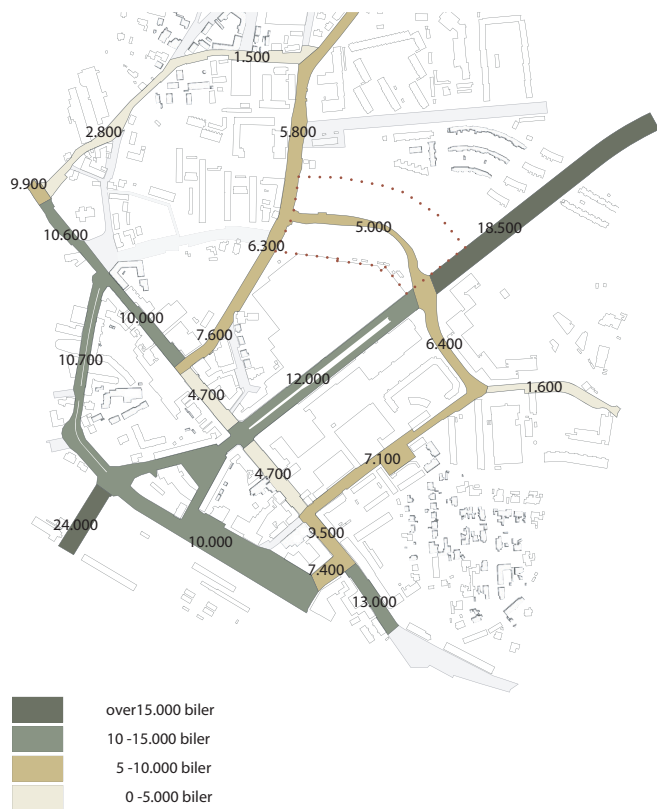
De trafikale overvejelser har vist, at Kanalvejs nuværende tilknytninger til Toftebæksvej og Klampenborgvej er de mest hensigtsmæssige.

De byrumsmæssige overvejelser har været, at der med vejens nuværende placering skabes mulighed for et bedre byrum ved at der kan bebygges på begge sider af vejen så der opstår en bygade.

Ud fra økonomiske betragtninger vil det være en stor initialomkostning af flytte vejen.

HVAD SKAL DER SKE PÅ KANALVEJSOMRÅDET?

Årsdøgnstrafik 2008 (kilde: Viatrafik)

Trafikformer

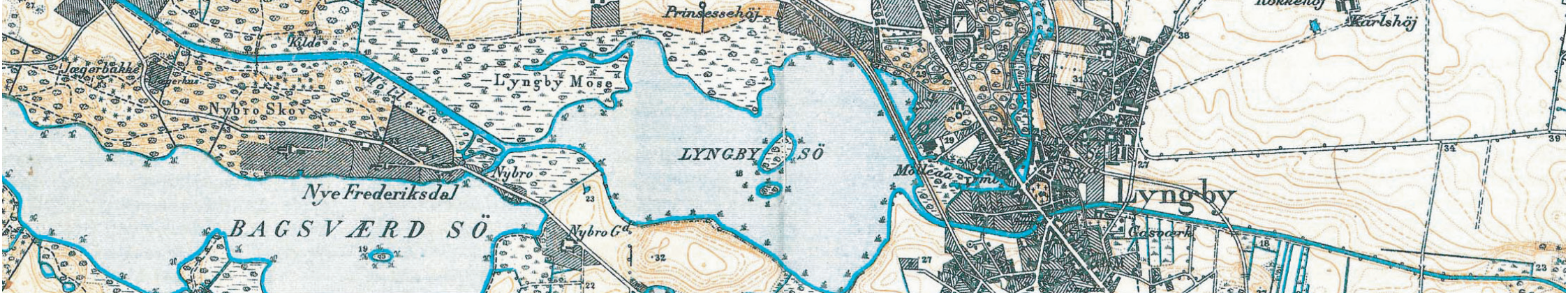
Trafik og parkering

Den trafikale belastning af Kanalvej er idag ca. 5.000 biler/døgn, hvilket svarer til den trafikale belastning af den centrale del af Lyngby Hovedgade.

Mod øst krydser Kanalvej Klampenborgvej, hvor der kører 12-18.500 biler/døgn. Mod vest munder Kanalvej ud i Toftebæksvej, der er belastet af ca. 6.000 biler/døgn.

Kanalvej indgår i Parkeringsøgeringen, der løber rundt om det centrale Kgs. Lyngby.

Kanalvejsparkeringen har i dag ca. 450 parkeringspladser. Det nye byggeri vil indeholde parkeringskælder med plads til nye brugere og erstatningspladser for de eksisterende pladser på Kanalvejsparkeringen.

Tilledningsanlægget til Oversvømmelsen fra sydenden af Furesø til et stykke øst for Lyngby omkring år 1900. Her ses afløbet fra Lyngby Sø til henholdsvis Mølleåen og Fæstningskanalen. Udsnit af Generalstabens fortrolige Kort.

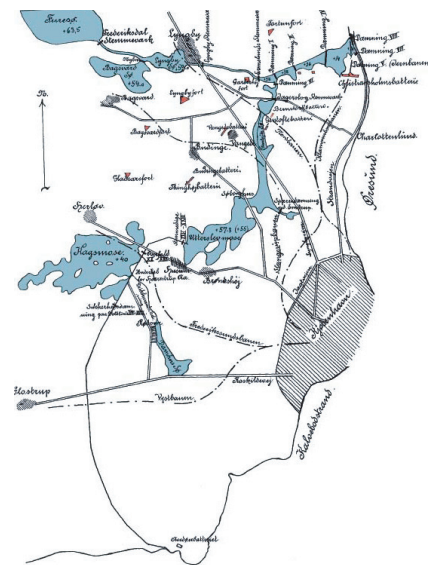
Historiens spor

Da de gamle volde omkring København blev sløjfet i 1857, var landets hovedstad uden forsvarsværker. Nederlaget til Tyskland i 1864 gjorde, at der opstod et ønske om en ny og effektiv befæstning af København.

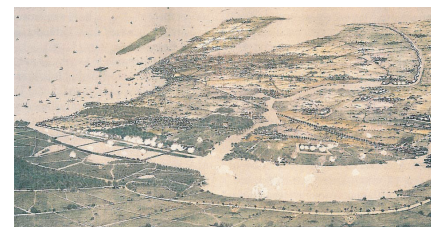
Den nye befæstning blev etableret i 1886-94 og bestod af volde, forter og batterier omkring hovedstaden, samt et oversvømmelses-område mod nord.

I tilfælde af krig ville man lukke Lyngby Sø's afløb gennem Mølleåen og åbne stemmewærkerne ved Frederiksdal, Lyngby Kirke og Ermelundsvej for at lede vandet til oversvømmelses-områderne. Desuden kunne der ledes vand gennem Gentofte Sø til Utterslev Mose således, at København kunne blive beskyttet af en vandspærring hele vejen rundt.

Fæstningskanalen mellem Furesø og Ermelunden var en del af befæstningen, som skulle levere vand til de planlagte oversvømmelses-områder. Den blev delvist tørlagt i 1920'erne.

Oversigtskort over Oversvømmelsesanlægene ved Københavns Befæstning

Københavns oversvømmelse i 1887 under et tænkt angreb. Tegnet af Franz Sedivý.

Fæstningskanalen: Oversvømmelse ved den tidligere "Ligbærerbro".

Lokal afledning af regnvand

De klimatiske forandringer med hyppigere og mere ekstreme regnfald samt de eksisterende kloaksystemers begrænsede kapacitet rejser nye udfordringer mange steder i byerne, også i Kgs. Lyngby.

Lyngby-Taarbæk Forsyning er i gang med at undersøge hvorledes de stadig mere omfattende regnhændelse kan håndteres i kommunen som helhed. I dette større projekt indgår der overvejelser om at udnyttet områderne ved Kanalvej og Fæstningskanalen til at opstuve og bortlede regnvand til Mølleåen og Lyngby Sø.

Eksempler på LAR-projekter. Fotos: Orbicon

HVAD SKAL DER SKE PÅ KANALVEJSOMRÅDET?

Præsentation af helhedsplan og indkaldelse af idéer og forslag

Lyngby-Taarbæk Kommune har i samarbejde med Lyngby-Taarbæk Forsyning udviklet en helhedsplan for Kanalvejsområdet i Kgs. Lyngby. Formålet med helhedsplanen er at skabe et attraktivt område med nybyggeri, grønne områder, byrum og en åbning af et stykke af Fæstningskanalen som et vandløb, der kan lede regnvand fra omkringliggende veje og tage til Mølleåen og Lyngby Sø.

Området har en størrelse på 3,5 ha og omfatter arealerne mellem Toftebæksvej, lokalbanen, Klampenborgvej og Lyngby Storcenter.

Helhedsplanen for Kanalvejsområdet

Fæstningskanalen åbnes som en vandfyldt kanal, som i regnvejr vil strække sig ud over den nordlige bred og fortælle historien om "det at oversvømme". Oversvømmelsen spiller sammen med landskabet og inviterer til leg, eksperiment og tanker om regnvand.

Helhedsplanen kan rumme 40.000 etagemeter nybyggeri i op til 7 etagers højde, hvor stueetagen udlægges til publikumsorienterede funktioner, og resten kan rumme 1/3 bolig og 2/3 erhverv. Det langstrakte område tværdeles af passager, vand og landskab. Enkelte små bygninger placeres langs Kanalvejs sydside for at skabe et mere tæt og trygt gaderum med bebyggelse på begge sider.

Kanalvej fastholder sine nuværende koblingspunkter til Klampenborgvej og Toftebæksvej og fredeliggøres på strækningen imellem. Byrumsmæssige, trafikale og økonomiske overvejelser ligger bag vejens placering.

Proces

Herved gennemføres en forudgående høring med henblik på, at Lyngby-Taarbæk Kommune efterfølgende udarbejder forslag til lokalplan og kommuneplantillæg og udbyder nogle af områdets arealer til salg. Der vil i processen blive afholdt borgermøde, og der forventes midlertidige tiltag, som inddrager borgerne i mulighederne for nye regnvandsløsninger og den historiske fortælling om Fæstningskanalen.

Høring

Høringen sker i henhold til Planlovens §23c om ændringer af kommuneplanen.

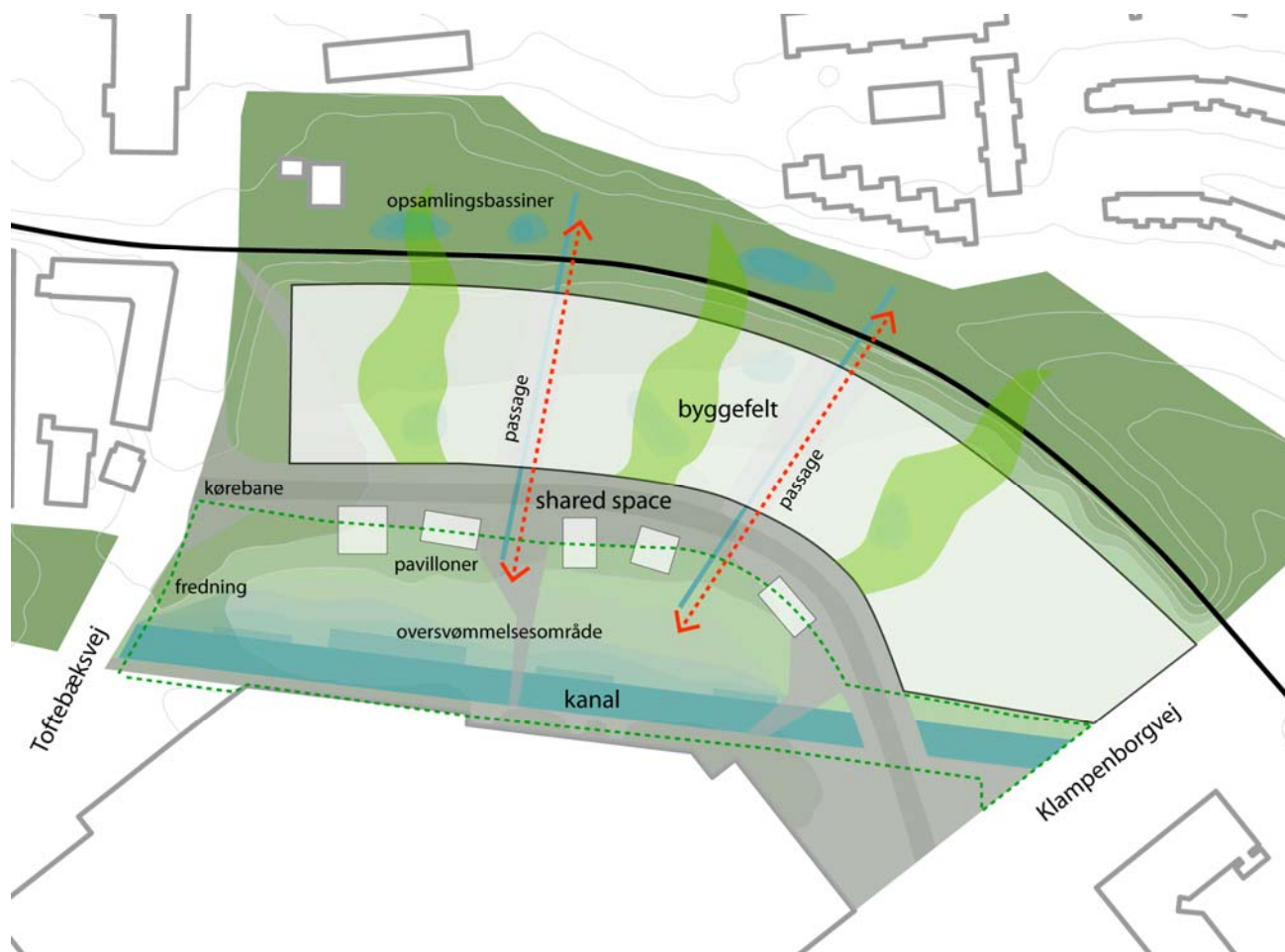
Ideer og forslag skal fremsendes til kommunalbestyrelsen senest den 15. september 2011.

Mail eller skriv til:

plan-byg@ltk.dk

eller

Kommunalbestyrelsen
Lyngby Rådhus
Lyngby Torv 17
2800 Kgs. Lyngby

Til
Kommunalbestyrelsen
Lyngby-Taarbæk Kommune
Rådhuset
Lyngby Torv 17
2800 Kgs. Lyngby

Hovedstaden
J.nr. NST-904-00013
Ref. Kvi
Den 2. februar 2012

Udvikling af Formidlingscenter Garderhøj.

Partnerskabet 'Københavns Befæstning', som består af Realdania, Kulturstyrelsen og Naturstyrelsen har i december 2010 – sammen med ejeren af Garderhøjfortet – Garderhøjfonden indgået en aftale med Gentofte Kommune og Experimentarium, om at udvikle og drive et attraktivt og dynamisk formidlingscenter i Garderhøjfortet.

Udviklingen af Formidlingscentret er for alvor ved at gå i gang. Partnerskabet har bevilget 17 mio. kr. til at istandsætte fortet inkl. Hovedtårnet, og Experimentarium har indenfor den samme ramme udviklet projektet for Formidlingscentret. Der er udarbejdet en forretningsmodel, som gør at centret vil være åbent for publikum og bemandet hele året.

Målet er at tilbyde oplevelsesrig formidling af Københavns befæstning, med særligt fokus på oversvømmelsen og Garderhøjfortet med tilhørende anlæg. Formidlingen skal aktivere de besøgende. Det skal være et attraktivt udflugtsmål for danske og udenlandske børnefamilier og bedsteforældre med børnebørn. Formidlingscentret vil desuden, som noget meget væsentligt tilbyde relevant og vedkommende formidling for skoleklasser og institutioner.

Centret planlægges at åbne for offentligheden i påsken 2013.

Der arbejdes for øjeblikket med at træffe beslutning om istandsættelsen af fortet. Herunder hvordan det skal opvarmes og affugtes. Desuden arbejdes der med en række ydre forhold, såsom adgang og parkering.

Det er på den baggrund, at jeg som projektleder, på vegne af projektets parter henvender mig til Lyngby-Taarbæk Kommune.

Fordi Garderhøjfortet er et beskyttet fortidsminde har det vist sig yderst vanskeligt at etablere tilfredsstillende parkering på egen grund.

Parkeringsproblemet ville kunne løses, hvis det var muligt, at anvende en mindre del af det areal, som Lyngby-Taarbæk Kommune ejer langs med motorvejen. Experimentarium har vurderet, at der med et årligt besøgstal på 30.000 er behov for 28 p-pladser, 4 bus p-pladser og et overflow på 50 pladser.

Kulturstyrelsen har ønsket, at udsigten mod vest og nord friholdes, fordi der her er et unikt udsyn til dele af de arealer, der har indgået i den historiske oversvømmelse og som kan bidrage til at forstå hele tanken i det store befæstningsprojekt. Derfor ville det være ønskeligt, hvis parkeringen kunne placeres, som vist på vedlagte skitseforslag.

Det er naturligvis en forudsætning, at projektet betaler alle udgifter til anlæg af p-pladserne, ligesom vedligeholdelsen vil indgå i den efterfølgende drift, der varetages af Experimentarium med økonomisk bidrag fra Gentofte Kommune.

Det overvejes desuden, hvordan Garderhøjfortet skal opvarmes. Der er 2 muligheder. Enten et jordvarmeanlæg eller et anlæg, der kobler sig på Gentofte kommunes kollektive varmforsyning. Såfremt det viser sig at jordvarmeanlægget er det mest hensigtsmæssige vil projektet også have udfordringer med at få plads til at nedlægges de nødvendige ledninger på egen jord, ikke mindst pga. fortidsmindebeskyttelsen. Så projektet ønsker på den baggrund evt. også at drøfte muligheden for at nedgrave ledninger på Lyngby-Taarbæks Kommunes areal. Der vil evt. være behov for ca. 2.000 m² i forbindelse med P-arealet.

Projektets parter er af den opfattelse, at der med den nævnte aftale parterne imellem, samt den økonomi og det projekt, der er udarbejdet vil blive skabt et center til formidling af Københavns Befæstning i særklasse.

Det bliver fyrtårnet i den omfattende renovering af hele Københavns Befæstning, som er ved at blive gennemført.

Med Garderhøjfortets beliggenhed helt tæt på grænsen til Lyngby-Taarbæk kommune, vil Formidlingscentret i høj grad henvende sig til skolebørn og borgere i kommunen.

Samtidig er det vores opfattelse, at Lyngby-Taarbæk Kommune vil kunne få glæde af mange af de besøgende, der vil benytte lejligheden til - så tæt på Lyngby Centrum – f.eks. at opsøge kultur- og handelsliv i Kgs. Lyngby.

På den baggrund håber projektet, at Lyngby-Taarbæk Kommune vil indgå i en dialog omkring mulighederne og betingelserne for evt. at kunne bruge Lyngby-Taarbæks areal, som beskrevet.

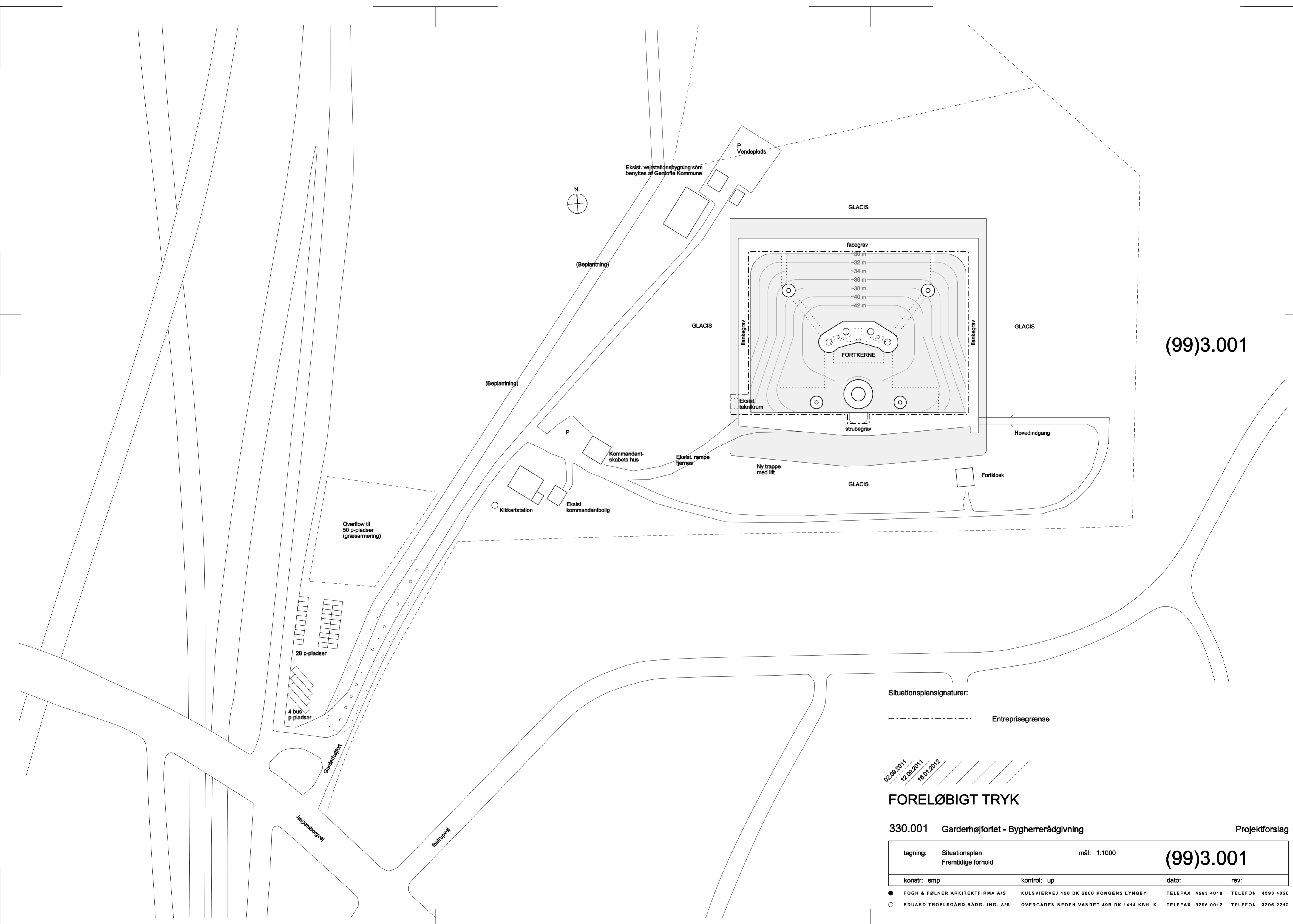
Jeg vedlægger Experimentariums skitserapport for Formidlingsprojektet.

Jeg står naturligvis til rådighed med mere information, og vil også gerne komme og give en mere grundig præsentation af det meget spændende projekt, der tegner sig.

Med venlig hilsen

Kirsten Vintersborg
Kontorchef

72543385
Kvi@nst.dk

(99)3.001

Situationsplansignaturer:

----- Entreprisegrænse

02.09.2011
12.09.2011
16.01.2012

FORELØBIGT TRYK

330.001 Garderhøjfortet - Bygherrerådgivning

Projektforslag

tegning:	Situationsplan Fremtidige forhold	mål: 1:1000	(99)3.001
konstr:	smp	kontrol: up	dato: rev:

● FOGH & FØLNER ARKITEKTFIRMA A/S KULSVIERVEJ 150 DK 2800 KONGENS LYNGBY TELEFAX 4593 4010 TELEFON 4593 4020
○ EDUARD TROELSGAARD RÅDG. ING. A/S OVERGADEN NEDEN VANDET 49B DK 1414 KBH. K TELEFAX 3286 0012 TELEFON 3286 2212

GARDERHØJFORTET FORMIDLINGSPROJEKTET

SKITSERAPPORT

16. JANUAR 2012

.....
Experimentarium, Bysted A/S, Skoletjenesten

Indhold

Rammerne			
Indledning	3	Cykelordonnansen	30
Formål, målsætninger og succeskriterier	4	Observationstårnet	32
Forretningsmodel for drift	6	Telegrafrummet	34
Navigation, flow og skiltning	10	Fortunfortet	36
Grundplan	11	2 kanonen	38
Dagsprogram	12	Det autentiske fort	
Praktik	13	Det autentiske fort	40
Københavns Befæstning		Til skolerne	
Torvet	14	Soldat for en dag	42
Biblioteket	16	Rigets overlevelse	44
Biografen	18	Undervisningsmaterialer	46
Oversvømmelsen	22	Budget	48
Guidede ture eller på egen hånd		Istandsættelse	50
2 kanon, skytsgang, kaponiere, fortets top	24	Organisering	53
Vær Fortberedt		Tidsplan	54
Tidssluserne	26		
Træningsbanen	28		

INDLEDNING

Denne Skitserapport er en viderebearbejdning af Forprojecktrappen, der blev godkendt af Styregruppen og Partnerskabet april 2011.

Skitserapporten er udarbejdet sideløbende med, at budgettet for det samlede Garderhøjprojekt er under genforhandling.

I skitsefasen har det nemlig vist sig, at de ønskede istandsættelser koster mere, end hvad det oprindelige budget kan rumme.

Fra Formidlingsprojektet har vi deltaget i forhandlingerne ved at stille en række scenarier op, der knytter sig til den forretningsmodel, som Experimentarium har opstillet for driften af Garderhøjfortet.

Denne skitserapport beskriver, hvilke aktiviteter, det vil være muligt at levere, indenfor 17 mio. kr. scenariet.

I Skitseprojektet er det lykkedes at indgå en samarbejds-

aftale mellem Experimentarium og Skoletjenesten, som giver de bedst mulige vilkår for at skabe synergi mellem Experimentariums og Skoletjenestens bidrag, både i udviklingsfasen og i den efterfølgende drift.

Skitserapporten er udmøntningen af den anden af flere faser i det Formidlingsprojekt, der munder ud i åbningen af Garderhøjfortet overfor en bred publikumsgruppe. Læs mere om tidsplan og organisering af de efterfølgende faser til slut i rapporten.

Experimentarium, Skoletjenesten og Bysted A/S

16. januar 2012

bysted

FORMÅL, MÅLSÆTNINGER OG SUCCESKRITERIER

Formål

Publikum skal have oplevelser, der handler om:

1. Kulturlandskab – Helhed og del

Københavns Befæstning kan betragtes som et kulturlandskab på flere niveauer. Betragter vi den i helikopterperspektiv, ser vi helheden. Står vi på Vestvolden, ser vi kun en del. Men uanset hvor vi betragter befæstningen fra, er den en værdifuld naturlomme med en unik historie midt i Storkøbenhavn. Det, der engang var sindrigt udtænkte forsvarsværker i et landbrugssamfund, er i dag grønne åndehuller i en moderne og travl storby. Kulturlandskabet skal fortælle sin historie om forvandling fra landbrugsland til befæstningsanlæg og igen til et rekreativt område med fokus på natur, kultur og sundhed.

2. Kulturarv – Fortid, nutid og fremtid

Københavns Befæstning er et stykke unikt, dansk kulturarv. På Københavns Befæstning vil forfald, renovering og moderne formidling stå side om side og indbyde borgerne til at: 1) Forholde sig til anlæggenes historie og fortid; 2) Anvende Befæstningen i dag og bruge de rekreative områder i nutiden; 3) Reflektere over Befæstningens fremtid.

3. Kulturhistorie – Mennesker, hverdagsliv og samfundsudvikling

København Befæstning er et monument over en vægeet epoke i Danmarkshistorien – og over et dansk samfund i hastig forandring. Historien om Københavns Befæstning afspejler den generelle danske kulturhistorie og en række forandringsprocesser. Historien rummer mange lag og mange fortællinger, der hver især er brikker til vores nutidige selvforståelse; fra det moderne gennembruds patriotiske mæcener, arbejderne, der byggede befæstningen, de jyske bondeknægte i militærtjeneste og mellemkrigstidens forlystelsesliv.

4. Byudviklingen – Indflydelse på Københavns udvikling

Københavns Befæstnings placering og udformning er skabt af en hurtigt voksende by, der sprængte de rammer, som tidligere tiders befæstning udgjorde. I første omgang var det bøndernes marker, der blev skåret over, men byen voksede hurtigt ud til ringen og det betød fx klausuler på huse opført i oversvømmelsen. Hver bydel har sin egen historie om, hvordan befæstningen har påvirket byudviklingen. Befæstningen har lige siden været med til at forme København.

5. Ingeniørværket – Teknologi og fremskridt

Københavns Befæstning er først og fremmest en enorm ingeniørbedrift, der også var nyskabende for sin tid. Eksperimenter med og udnyttelsen af nye materialer, anlægsplaner og beregninger af rækkevidder for kanoerne og fald- og gennemløbstider for ufattelige vandmængder. At omsætte de strategiske, gennemarbejdede planer til militært anlæg har krævet planlægning og håndværksmæssig kunnen på mange niveauer.

6. Militærhistorie – Politiske og militære visioner

Københavns Befæstning er en prisme, hvor de centrale tråde brydes fra et Europa og et Danmark i hastig forandring. Befæstningens militærhistorie handler om forestillinger om et effektivt forsvar i både indenrigs- og udenrigspolitisk perspektiv og om sammenhængen mellem de strategiske overvejelser og den konkrete, praktiske hverdag på og omkring anlægget.

Målsætninger

Garderhøjfortet skal:

- › Tilbyde oplevelsesrig formidling, der aktiverer de besøgende.
- › Være et attraktivt udflugtsmål for danske og udenlandske børnefamilier og bedsteforældre med børnebørn.
- › Tiltrække lokale besøgende og give dem lyst til at besøge stedet flere gange samt til at besøge de øvrige besøgssteder i København Befæstning.
- › Tilbyde relevant og vedkommende formidling for skoleklasser og institutioner.

Succeskriterier

Publikumsrapport

Der etableres en afrapportering fra publikum, hvor publikum på en skala fra 1-7 vurderer deres oplevelse på 3 parametre:

- › Lærerighed: Målsætning 5,5
  - › Underholdning: Målsætning 5,5
  - › Helhedsoplevelse: Målsætning 6,0
-

FORRETNINGSMODEL FOR DRIFT

Besøgstal

Budgettet for en bæredygtig drift af Garderhøj er meget afhængigt af antal besøgende. Dette er igen meget afhængigt af 3 ting: Hvor mange spændende oplevelser publikum faktisk tilbydes, hvor behageligt deres besøg opleves, samt hvor godt markedsføringen af centret tilrettelægges.

I det første år og måske også det andet år efter åbningen vil der formentlig komme relativt mange besøgende båret af nyhedens interesse. Derefter vil der kunne forventes et stabilt antal besøgende, såfremt det lykkes løbende at skabe mindre fornyelser i udbuddet af formidlingsaktiviteter, som sikrer at vores trofaste kunder får lyst til at komme igen.

Målet må derfor også på sigt være at indarbejde Garderhøjfortet som et kulturelt samlingssted, hvor der arrangeres udendørs amatørteater, koncerter, kunststudstillinger, events mv.

Der kan desuden udvikles nye rum til Vær Fortberedt (fx en infirmeri) og/eller nye rum til Det autentiske fort og dermed også Soldat for en dag.

Entré

Det er en forudsætning for budgettet, at der opkræves entré. Det er i sig selv en kvalitetsparameter, at et kulturelt tilbud koster penge. Hvis der var gratis entré til Garderhøjfortet, ville publikum ringeagte tilbuddet. Samtidig er opkrævningen af en entré en forpligtelse for driftsoperatøren, som kan være nyttig for motivationen over for personalet. Gængs litteratur om prisfastsættelse af kulturelle tilbud tilsiger, at en gratisgørelse af et tilbud på langt sigt – alt andet lige – vil svække produktets kvalitet.

Prisfastsættelsen er afhængig af, hvor længe publikum "forbruger" det pågældende tilbud. På Experimentarium varer et besøg i gennemsnit 4 timer. Det skønnes, at et besøg på Garderhøjfortet vil vare i gennemsnit 1,5 timer.

En entré på 50 kr. for voksne skønnes passende. For børn kan prisen sættes til 30 kr. Og for skoleelever 25 kr.

Det skønnes, at der i det første år efter åbningen kan tiltrækkes 26.000 besøgende fordelt således: 11.000 voksne, 4.000 børn og 11.000 skoleelever. Det vil give en entré-indtægt på cirka 1 mio. kr.

Tilbud til skoler

Undervisningsforløbene til skolerne udvikles, så der kan afvikles 2 parallelle forløb, Vær Fortberedt samt enten Soldat for en dag eller Rigets overlevelse.

Vær Fortberedt er udviklet af Experimentarium, mens de 2 andre tilbud er udviklet af Skoletjenesten.

Uanset hvilket forløb der vælges, hører en rundtur samt en guidet tur til 2 kanonen med i besøget. Et typisk besøg for skoler vil derfor vare op til ca. 2 timer. Det vil altså være muligt at gennemføre de 2 parallelle forløb 2 gange dagligt.

Der er ved at blive indgået en samarbejdsaftale mellem Skoletjenesten og Experimentarium, hvor de 2 parter i fællesskab står for undervisningen i disse forløb på Garderhøj på alle skoledagene.

Hovedprincippet er, at der i hele åbningstiden (typisk 9.30-13.30) af sikkerhedsgrunde altid skal være 2 personer (fortpiloter) på arbejde. Disse 2 personer skal stå for formidlingsaktiviteter samt den almindelige daglige drift af fortet. Den ene person 'køber' Garderhøjfortets driftsorganisation fra Experimentarium, og den anden 'købes' fra Skoletjenesten. Fortpiloterne 'købes' til samme pris fra de 2 institutioner. Det påhviler Experimentarium og Skoletjenesten hver især at sørge for den nødvendige bemanning.

Hos både Skoletjenesten og Experimentarium etableres en lille gruppe af fortpiloter, som i fællesskab gennemgår den samme uddannelse. I princippet skal alle piloter kunne varetage alle forløb for at give maksimal fleksibilitet. Det tilstræbes dog, at Experimentariums fortpiloter servicerer Vær Fortberedt, mens Skoletjenestens fortpiloter underviser i de 2 andre forløb.

Det er ønskværdigt, set fra skolernes synspunkt, at bookningen og betalingen foregår efter samme metode, uanset om det bookede forløb er bemannet af Experimentarium eller Skoletjenesten. Der skal være en booking-indgang til alle 3 undervisningsforløb på både Skoletjenestens og Experimentariums hjemmeside, men man bliver i begge tilfælde guidet til Københavns Befæstnings booking-hjemmeside.

Tilbud til familier og turister i weekender og fridage

I weekender og på skolefridage vil fortet være bemannet med 2 fortpiloter fra Experimentarium. De vil begge fungere som frie guider, men vil også kunne inddrage elementer af de 3 skoleforløb. De vil med mellemrum lave guidede ture til 2 kanoen, karponieren, skytsgangen og fortets top. Åbningstid 5 timer fx 11-16.

BUDGET

Indtægter

Indtægtsbudgettet vil herefter kunne opgøres således (beløb i 1.000 kr.):

Entré	1.000
Udlejning	300
Donationer fra fonde	500
Diverse indtægter	100
Driftstilskud fra Gentofte Kommune	1.000

Indtægter i alt	2.900
------------------------	--------------

Udgifter

Daglig leder: 2 timer/dag + materialer	500
Fortpiloter hverdage: 2 pers x 5 timer x 300 kr/t x 200 dage + div.	600
Fortpiloter weekend og ferier: 2 pers x 6 timer x 300 kr/t x 150 dage + div.	540
Administration: 0,5 timer/dag	150
Rengøring og vedligehold af bygninger og område: 3t/dag	500
El, vand og varme	100
Mindre anskaffelser og reparationer	100
Vedligeholdelse og opdatering af udstillingerne	100
Reserver	310

Udgifter i alt	2.900
-----------------------	--------------

NAVIGATION, FLOW OG SKILTNING

---

3 forskellige måder at besøge fortet på

Udenfor åbningstid

Her kan publikum spise frokost på de grønne arealer omkring fortet. Et skilt fortæller historien om Københavns Befæstning og Garderhøjfortet.

I åbningstiden – uden billet

Her kan publikum bevæge sig rundt i voldgraven samt på fortets top, hvor der ligeledes er skilt med en fortælling.

I åbningstiden - med billet

Her har publikum adgang til alle fortets aktiviteter.

Fleksibel afspærring

Til hverdag, hvor der kan afvikles 2 skoleforløb samtidig, skal klasserne have deres bookedede forløb i fred. Derfor opsættes på hverdage afspærringsbånd mellem forløbene.

I weekenden kan publikum bevæge sig frit over hele området.

Tidszoner

Fortet indrettes med visuelle virkemidler i en række zoner, der understreger den oplevelse, som tilbydes det givne sted.

1914

I begge ender af hovedlængen, samt på skytsgangen og i observationstårnet, befinder publikum sig i 1914, hvilket betyder, at fortet her fremstår i nogenlunde samme stand som i 1914. I den østlige del kan publikum leve sig ind i livet på Det autentiske fort, og her foregår også skoleaktiviteten Soldat for en dag. I den vestlige del foregår Vær Fortberedt, som henvender sig til alle besøgende.

Fra 2012 - 1914

I Tidssluserne går oplevelsen netop på at bevæge sig fra nutiden tilbage til fortets samtid.

Fri bevægelse i tiden

I hovedlængens centrale del er tidszonerne ophævet. Her møder publikum både et velbevaret fort, mærket af tidens tand, og moderne teknik som projektioner og film. Det er fortets centrum, hvor praktiske funktioner som billet, garderobe og madpakkerum fungerer side om side med fortællingerne om Københavns Befæstning i Over-svømmelsen, Biblioteket og på Torvet.

Vejvisning

Kort

I Billetten udleveres et kort over fortets mange tilbud.

Skiltning

Planen for placering af udendørs skilte fra Københavns Befæstnings skilteprogram revideres efter det nye formidlingsprojekt.

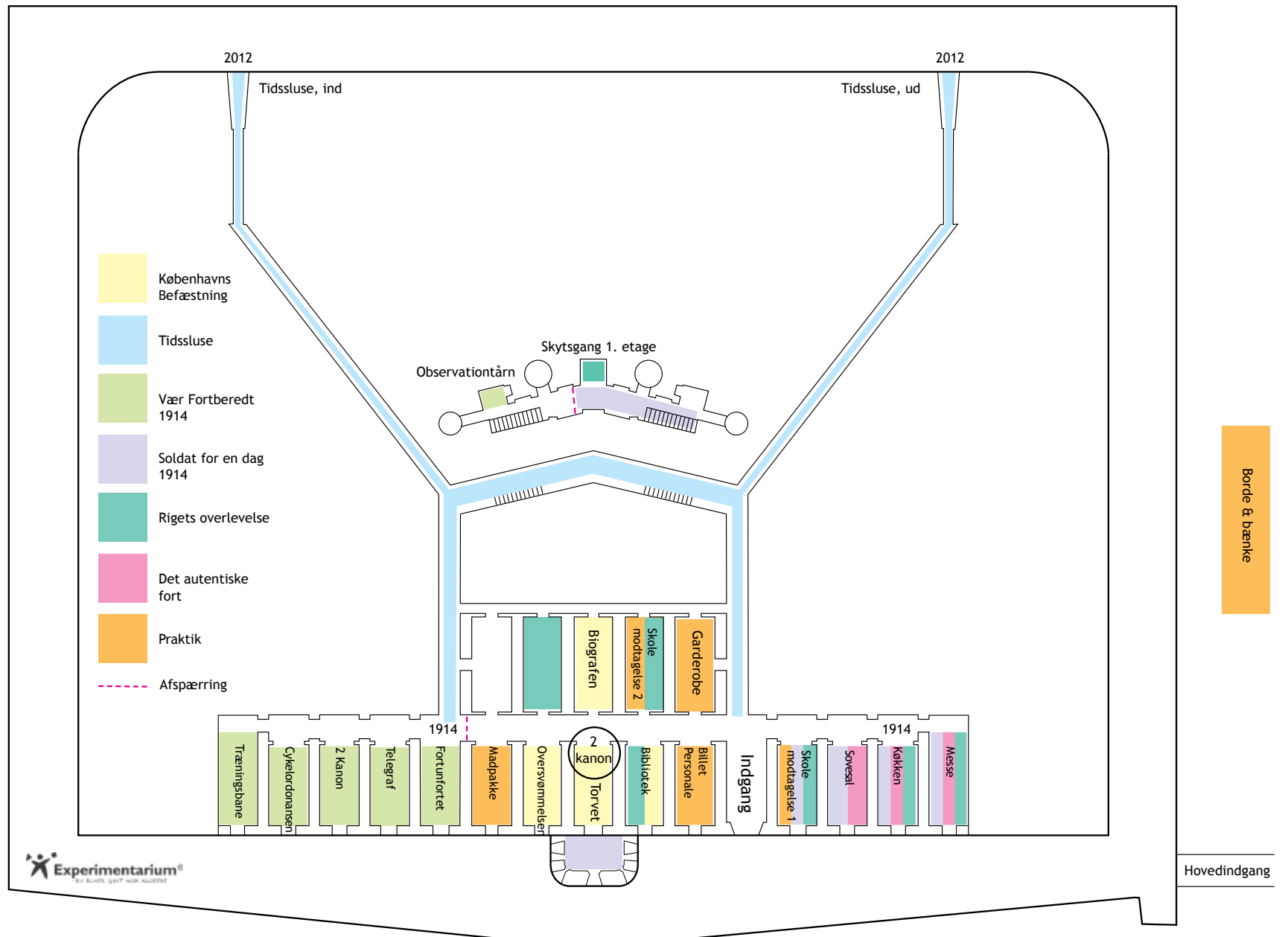
På relevante steder opsættes skilte, minimum 20, til navigation indenfor i fortet.

Der skiltes, sandsynligvis på gulv, fra Tidsslusen og frem til Vær Fortbredt.

Sprog

Aktiviteterne til fritidspublikum tilbydes på 2 sprog: Dansk og engelsk.

DAGSPROGRAM

Program for weekenddage og ferier

11.00 Fortet åbner

Følgende aktiviteter er åbne: Vær Fortberedt og Det autentiske fort

12.00 Guidet tur til hovedkanon, skytsetage og kaporniere

13.00 Guidet tur til hovedkanon, skytsetage og kaporniere

14.00 Guidet tur til hovedkanon, skytsetage og kaporniere

15.00 Guidet tur til hovedkanon, skytsetage og kaporniere

16.00 Fortet lukker

Program for hverdage

For skoleklasser

9.30 Fortet åbner

9.30–11.00 Bookede forløb for 2 klasser: Dels Vær Fortberedt inkl. guidet tur til 2 kanonen, dels enten Soldat for en dag eller Rigets overlevelse

11.30–13.00 Bookede forløb for 2 klasser: Dels Vær Fortberedt inkl. guidet tur til 2 kanonen, dels enten Soldat for en dag eller Rigets overlevelse

13.30 Fortet lukker

For fritidspublikum

Der vil være få besøgende udover de bookede skoleforløb. Disse vil have adgang til:

- › Torvet
  - › Biblioteket
  - › Oversvømmelsen
  - › Tidssluserne
  - › Vær Fortberedt (kan rumme 6-8 personer udover den bookede klasse)
  - › Det autentiske fort kan der kigges ind i
  - › Skytsgangen
-

PRAKTIK

De kan også deltage i de guidede ture til 2 kanonen.

Billetten

Der løses billet lige efter indgangen til fortet. Denne placering af billetten sikrer optimal udnyttelse af personaleressourcerne.

I forbindelse med Billetten findes personalerummet, hvilket også er grunden til, at det valgte rum ligger ud til vinduessiden.

Sikkerhed

Der er mange krogede gange på fortet, hvor publikum kan blive forulempet af andre gæster, og hvor der i tilfælde af brand vil være behov for maksimal overskuelighed.

Derfor foreslås der opsat i alt 4 kameraer, som vist på grundplanen.

Kameraerne har desuden som funktion at forebygge, at publikum snyder og går ind via Tidssluserne uden billet. Kameraerne følges via skærme i Billetten.

Garderobe og madpakke

Der indsættes aflåselige garderober samt garderobebure til skoleklasser.

Madpakker kan spises ved langborde i Madpakkerummet, med plads til 2 klasser.

Skolemodtagelse

Der indrettes 2 rum til skolemodtagelse. Her kan lærerne samle klassen og lave aftaler med dem, inden de starter deres bookede forløb.

**KØBENHAVNS
BEFÆSTNING**

TORVET

I 4 centrale rum (se grundplannen side 11) fortælles historien om Garderhøjfortets tilblivelse og samspil med resten af Københavns Befæstning.

Det sker på Torvet, i Biblioteket, Biografen og Oversvømmelsen, hvor publikum møder og på udvalgte steder interagerer med lyd, billeder, tekst og film.

3 af disse centrale rum henvender sig til alle besøgende, mens Biblioteket henvender sig til voksne med trang til at gå i dybden i ro og mag. I alle 4 rum formidles på såvel dansk som engelsk.

Publikums rolle

Torvet befinder sig i centrum af fortet, og det er derfor naturligt at lade Torvet være et rum, der introducerer den overordnede historie om Garderhøjfortet og sammenhængen med resten af befæstningsringen.

Torvet er samtidig optakten til den mere levende og involverende historiefortælling, som er i Biografen.

Alle besøgende forventes at komme til Torvet, fordi det er centralt placeret, og fordi det er herfra, man går til 2 kanonen. Stemningen er en blanding af en banegård og et introrum på et museum. Man venter og mødes, småsnakker og glæder sig til at komme videre. Imens får man indblik i den overordnede historie om Garderhøj via plancher.

Centrale historier

Vi stiller fokus på de grundlæggende, vigtige historier om fortet. Det centrale budskab er, at Garderhøj er det største fort i Landbefæstningen; det er bygget for private penge, som borgerne samlede ind, og det indskriver sig i en interessant politisk historie. Denne fortælling vil vi dele op i 6 plancher, som formidler i tekst og billeder.

1. Velkommen til Københavns Befæstning. Garderhøj er en del af en større helhed. Garderhøj er det største af landbefæstningens forter.

2. Nederlaget i 1864 affødte en dommedagsfølelse, fordi Danmark tabte til Tyskland. I 1871 foreslår man at skabe Københavns Befæstning.

3. Der er ingen økonomisk støtte fra staten til Garderhøj. Sønderjyden W.N. Nissen udtænker en plan. Han danner en forening, der samler penge ind: Foreningen Fædrelandets Forsvar. Kvinderne spiller en afgørende rolle i indsamlingen. Lidt om Kvindekanonerne, Damekomiteerne og valgretten i 1915.

4. Første spadestik i 1886. Holger Drachmann skriver sang til lejligheden, mens andre håner projektet – som fx Viggo Hørup og journalisten Cavling.

5. I 1894 står fortet klart. Teknologihistorie og fortets opbygning.

6. Første Verdenskrig bryder ud i 1914. Uvished om fjenden kommer. Sikringsstyrken kaldes ind. Fjenden kommer dog aldrig. Lignende anlæg i Antwerpen bliver ødelagt, og man konkluderer, at Københavns befæstning ikke er stærke nok til de nye krigsmetoder. Krigen afsluttes i 1918, og 2 år senere får Danmark Sønderjylland tilbage.

Mentoren er en gennemgående persona på befæstningens anlæg. På Garderhøj vil han i Torvet være afsender på en eller to fortællinger, og han vil stå (som en folieret person med en taleboble) og invitere publikum ind i Biografen.

Torvet og Biografen har en vigtig samhørighed, forstået på den måde, at begge rums ypperste opgave er at formidle grundhistorien om Garderhøj og Garderhøj som en del af Københavns Befæstning. Men fortælleteknikken er forskellig i de 2 rum, og det er således tanken, at vi formidler historien til et bredere publikum, fordi vi benytter 2 forskellige virkemidler. Hvor Torvet byder på ren læsning, pyntet med fortællende billeder og bærer den faktisk tungeste byrde, byder Biografen på en langt mere oplevelsesorienteret fortælling uden så mange detaljer og med mere vægt på oplevelse og følelser. Men i store træk er det de samme historiske nedslag, som formidles i de 2 rum.

Aktivitet

Publikum bevæger sig frit mellem plancherne, som er opsat, så de formidler en tids-lineær fortælling fra 1864-1920!

Teknik

Der er ikke brug for teknik på Torvet.

BIBLIOTEKET

Publikums rolle

Biblioteket henvender sig til alle fortets besøgende og i særdeleshed dem, der trænger til en rolig stund eller ønsker yderligere fordybelse (historieinteresserede). Døren ind til biblioteket kan lukkes, og derfor kan der opstå en intim og rolig oplevelse, akkurat som når du kommer til et ældre bibliotek, hvor der er konsensus, om at man taler sagte. Det vil med andre ord blive oplevet som et markant scenskifte fra det involverende, oplevelsesrige univers udenfor biblioteket til det rolige, stille univers inde i biblioteket.

Centrale historier

Publikum får her præsenteret nogle små, uddybende historier. Det kan fx være:

Personhistorier: Enkelte nedslag i interessante personer, som spillede en afgørende rolle. Fx Sofie Jensen, der var en del af kvindedeputationerne, soldaten, der inderligt savner og derfor skriver breve til sin elskede, ildsjælen og fortkonstruktøren Sommerfeldt, som kæmper for offentlighedens opbakning og samtidig skaber et fort i verdensklasse, Sønderjyden W.N. Nissen, som står for den

offentlige indsamling til fortet, eller Viggo Hørup, der er modstander af projektet.

Tidshistorier: Enkelte nedslag i samtiden. Historier fra det politiske liv og verdenshistorien. Det kunne for eksempel være starten på Foreningen "Den frivillige Selvbekatning til Forsvarets Fremme", Det første spadestik-eventen, Provisorieårene eller demokratiseringen, det danske nederlag i 1864, Første verdenskrig eller Antwerpens fald.

I alt vil vi præsentere 8 historier, som hver især kan læses på omkring 5 minutter.

Væggene er udsmykket med skitsetegninger og kort, som også vil være relevante for historieinteresserede.

Aktivitet

Aktiviteten i biblioteket er i høj grad drevet af den besøgende selv. Den besøgende bliver ikke bombarderet med indtryk, men opfordres til selv at gå på opdagelse i gemmerne. Vi pådutter ikke - vi inspirerer. Den besøgende kan åbne de bøger, der bærer en af kernehistorierne, som er beskrevet ovenfor. Her får den besøgende en let tilgængelig formidling forærende. Små, lækre historier bliver fortalt i ord og billeder på dansk og engelsk. Her

er kælet for opsætningen. Bøgerne er lavet i overformat, de er tunge og tykke - så kan de kun åbnes på en enkelt side, hvor historien udfoldes.

Der vil være en tydelig anmærkning af de bøger, der bærer en af kernehistorierne.

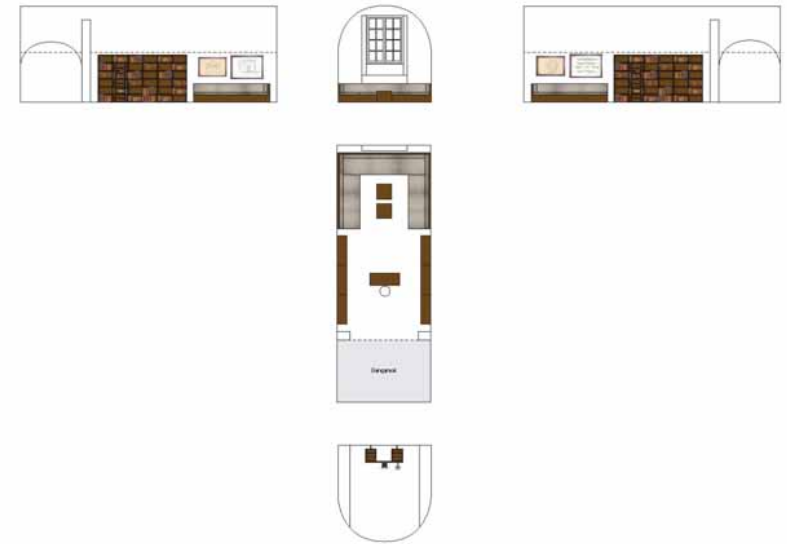
Iscenesættelse

I Biblioteket er der ingen lyd. Belysningen er dæmpet, så den animerer til afslapning og fordybelse. Nogle gode sofaer/bænke opfordrer til, at man sætter sig ned, hviler og fordyber sig.

Teknik

Her er brug for ca 2 lamper ved sofaerne.

BIOGRAFEN

Publikums rolle

Publikum går ind i det mørke rum, trækker tæppet for, og historien udfolder sig på væggen og lofter omkring dem. Historien fortælles i 4 afsnit, som kører i et loop, så de giver mening, ligegyldigt hvornår man ankommer. Alle vægge indhylles i videoprojektion - i så vidt muligt omfang det teknisk kan lade sig gøre. Lyssætningen i rummet foregår således kun ved hjælp af videoprojektion, og publikums rolle er blot at lade sig indfange af historien og stemningen.

Centrale historier

I rummet findes 4 hvidmalede objekter af træ: Et stort våbenskjold stående på gulvet, en billedramme på

væggen, en spade, der står op ad væggen og eventuelt en telegraf maskine eller en radio siddende på væggen. (Dette kan også være en lille hylde til beskeder eller et andet symbol, hvorfra informationer om krigen kan komme ind). De 4 objekter fungerer som 'startpunkt' for 4 fortællinger, som med udgangspunkt i hvert objekt breder sig ud på de projicerede flader. Det vil eksempelvis sige, at det prøjsiske våbenskjold bliver levendegjort og sætter gang i historien om krigen i 1864 og hele startskuddet for Garderhøjs tilblivelse. De 4 fortællinger afvikles i et konstant loop kun afbrudt af introfortællingen, som også kommer til at fungere som bindeleddet, der kæder den sidste historie sammen med den første. På den måde afvikles alle fortællingerne uden hensyntagen til et bestemt antal publikum. De besøgende kan så at sige på hvilket som helst tidspunkt gå ind i Biografen og tage del i oplevelsen.

Derudover præsenteres de besøgende for et interaktivt lag, som de selv kan gå på opdagelse i. Interaktionsformen bliver en stor 'lygte', som kan bruges til at 'lyse' rundt i rummet med. Der hvor lygten peges hen, afdækkes et nyt lag information. Det kunne fx være bagvedliggende informationer om det, der peges på, eller at 'lyset' fra lygten gør karakterer eller objekter i fortællingen endnu mere levende, end hvad projektionen ellers viser. Dette giver en eksplorativ dimension til installationen, som ud over at være informativ også kan forstærke den visuelle oplevelse af det præsenterede.

De 4 historiske afsnit, der med mapping effekter, collage og silhuetter visualiserer historierne, ledsages af de 2 soldater, der hele tiden ses i rummet. Med hver deres stemme fortæller de historierne (en på dansk og en på engelsk). Alternativt kunne man nøjes med én dansk fortællerstemme suppleret med undertekster, men det er en knap så elegant løsning.

I rummet findes 4 hvidmalede objekter af træ: Et stort våbenskjold stående på gulvet, en billedramme på væggen, en spade, der står op ad væggen og eventuelt en telegraf maskine eller en radio siddende på væggen. (Dette kan også være en lille hylde til beskeder eller et andet symbol, hvorfra informationer om krigen kan komme ind). Disse objekter bruges som "menu" for rum-

met. Ved at pege en lygte hen på dem, lyser de op. På denne måde kan publikum, efter de har set en kort introfilm, selv gå på opdagelse i scenografien og starte 4 historiske afsnit, der med mapping effekter, collage og silhuetter visualiserer historien. Dette ledsages af de 2 soldater, der venter i rummet, som med hver deres stemme fortæller historierne (en på dansk og en på engelsk). Alternativt kunne man nøjes med én fortællerstemme suppleret med undertekster, men det er en knap så elegant løsning.

Starten

Gæsterne kommer ind i et mørkt rum, tæppet hænges for døren, lydeffekter afspilles, og en stemningsdannende baggrundslid af tomme gange og uhygge breder sig.

Garderhøj start / Intro

Man hører lyden af skridt, raslende nøgler og 2 vagter "nærmer sig" døren for enden af rummet.

De bærer et levende lys eller en lygte, og man ser således kun deres silhuetter og skygger fra lyset, når de træder ind i rummet.

De sætter sig ved et lille bord, som kommer til syne, når lyset falder på det. De sidder ganske stille et par sekunder og begynder så at hviske til hinanden. De taler om at tyskerne kommer, om at føle sig utrygge, og at det kan ske når som helst. Et lille varsel i form af en rotte, der lø-

ber over gulvet, sætter gang i et vindpust, som kommer ned ad gangene, døre i det fjerne smækker, den ene hvisker højere: "Nu kommer de!" Med et sæt suser vinden ind og puster lyset ud på bordet. Swush...

Lyden af store kampesten i loftet, der bevæger sig, kommer oppefra, og man ser stenene i loftet begynde at rulle væk ud til begge sider. Lyset strømmer ned fra sprækken i midten, og det hvide lys blænder gæsterne. Når stenene er rullet væk, ser man nu den blå himmel med skyer over garderhøj, med fuglesang og lyde fra engen. En stemme byder velkommen og begynder fortællingen om Garderhøj. Kameraet suser ind igennem skyerne, og man ser nu et kort over fæstningsringen. Kameraet be-

væger sig eventuelt ned, så man til sidst har alle fæstningerne tegnet ind på et kort rundt om sig på væggene. Vi kommer tilbage til soldaterne, der sidder og venter, og de sidder nu og spiller kort, renser pipe og taler ikke sammen, men afventer, at publikum skal tage næste skridt.

Alle objekterne i rummet er nu lyst op af videoprojektion, ørnen på våbenskjoldet, et udvasket maleri af en dame i billedrammen, spaden har fået farve, og radioen/telegrafenen på væggen ved soldaterne er blevet tændt.

Våbenskjold - Krigen i 1864

Afsnittet om krigen startes ved at pege lygten over på det præjssiske våbenskjold. Man peger med en lyskegle, der lyser væggen op, og idet man rammer våbenskjoldet kaster det en skygge: Et Danmarkskort kommer til syne, det dækkes mere og mere af skyggen fra våbenskjoldet, som truende opsluger Danmark til sidst. Lyde af soldater i gaderne, angreb, råb, lyd collage, tyske stemmer, man ser silhuetter af soldater hele vejen rundt, og bagved en silhuet af Dybbøl i krig, eventuelt med himlen henover, som var oplyst af brande. Alt imens beretter fortællerstemmen om grundlaget for at bygge fortet.

Herefter slukker projektionen, og vi vender igen tilbage til de ventende soldater i rummet, og de forskellige oplyste ting.

Billedramme med en kvinde i - Indsamling

Man starter afsnittet om indsamlingen ved at pege lygten over på billedrammen med et maleri af en kvinde. Idet lampen passerer, lyser maleriet op, og lampen kaster en skygge på kvinden, som om hendes hoved var i en lille kasse inde i maleriet. Når man aktiverer afsnittet, liver kvinden op og kigger ud på publikum, mens fortællerstemmen beretter om, hvordan kvinderne var aktive indsamlere af penge. Dem, der støttede tanken om en befæstning måtte selv i gang med indsamlingen, da den politiske splid spændte ben for den eventuelle statsstøtte. Rundt om i rummet ses silhuetter af arbejdende kvinder, der samler flere og flere penge ind. Her kunne man eventuelt se et pengebjerg vokse bag silhuetterne, eller en indsamlingsbøsse ved siden af maleriet, som fyldes op.

Herefter slukker projektionen, og vi vender igen tilbage til de ventende soldater i rummet og de forskellige oplyste ting.

Spaden - Opførsel af fortet

En spade på væggen bliver levende, når lyset passerer og begynder at grave, når afsnittet aktiveres. Der kommer langsomt et træskelet af bygningen til syne op fra de huller, spaden graver, og snart fyldes skelettet med beton, og hele rummet bliver bygget op fra bunden. Ved at bruge blandt andet 3D effekter gøres stenene i væg-

gene levende. Fortælleren beretter om opførelsen og Drachmanns sang høres i baggrunden. Fortet står klart til sidst og ses eventuelt udefra.

Herefter slukker projektionen, og vi vender igen tilbage til de ventende soldater i rummet og de forskellige oplyste ting.

Telefon (eller en telegraf) - Første Verdenskrig

Når lampen køres over bordet ved soldaterne, liver symbolet over bordet op, og eksempelvis en telegraf begynder at bippe. Man forstår, at soldaterne får indberetninger ind fra krigen ude i Europa. Lyde af krig, radioklip og stemmer fylder rummet igen, og glimt af krigen ses på de andre vægge. Soldaterne er tydeligvis bekymrede, og som et klimaks fortæller de, hvad de frygter. Vi simulerer et angreb på fortet, som hurtigt pilles ned igen, og man forstår, at krigen aldrig kom. Vi slutter ringen ved genforeningen i 1920, hvor Danmark får Sønderjylland tilbage, og landbefæstningen nedlægges.

Herefter slukker projektionen, og vi vender igen tilbage til de ventende soldater i rummet og de forskellige oplyste ting.

Aktivitet

Publikum drejer selv en central lampe, så den peger på en af rekvisitterne. Når lyset falder på rekvisitten, starter den pågældende fortælling.

Teknik

Ideen med installationen i Biografen er at indhulle hele eller store dele af rummet i projektioner, som i 5 afsnit præsenterer bestemte historiske punktnedslag for de besøgende (introduktion + 4 fortællinger). Det er endnu ikke besluttet, hvilke projektorer der skal bruges til at løse opgaven, men følgende 2 kunne være en mulighed:

BenQ SP840 Full-HD (1080p - 4000 ANSI lumens):
<http://www.itdirect.dk/projektorer-datavideo-projectors/188319-sp840-dlp-projektor.html>

NEC M300XS (Short throw - 3000 ANSI lumens)
<http://www.dustin.dk/nec-m300xs-projector-xga-short-throw/product/5010599469>

For at kunne lægge os fast på hvilke projektorer, vi skal bruge, er det nødvendigt at udføre en række tests i rummet. Dette har også til formål at bestemme i hvilket omfang, vi kan projicere på rummets flader. Som udgangspunkt arbejder vi med at 'omslutte' de besøgende i projektlenslys, men pga. forskellige eventuelle tekniske begrænsninger, kan dette resultere i en 1/2 eller 2/3 belysning af rummet. Derfor er det heller ikke på nu-

værende tidspunkt muligt at sige præcist, hvor mange projektorer og computere, vi skal bruge. Vi regner dog med 4 til 8 projektorer og 2 til 3 computere.

Derudover installeres der i midten af rummet en interaktiv lampe, som enten fastmonteres i gulvet eller hænges ned fra loftet i nogle wirer el. lign. Ideen med lygten er, at hver besøgende kan pege lygten (i 360 grader rundt i rummet) på de 4 artefakter (det prøjsiske våbenskjold, skovlen, billedrammen og telegrafene) og på den måde starte hver af historierne. Lygten er monteret med en UV lampe, som skaber en usynlig prik der, hvor man peger hen. Ved hjælp af et kamera med et UV filter, kan man tracke prikken. På den måde 'ved' installationen, hvad den besøgende peger på.

Til Torvet og Biografen arbejdes der med et 5.1 surround lyd-setup med højttalere monteret i hvert af de 2 rums øverste hjørner. Lyden afspilles fra de computere, som Biografinstallationen afvikles fra.

Vedligeholdelse

Den fremtidige vedligeholdelse og support deles op i 2 eller 3 dele, afhængig af den eller de hardwareleverandører, som får opgaven.

Den interaktive lampe produceres af Yoke, hvorfor det også er Yoke, som direkte står for vedligeholdelse og support af denne.

Support og vedligeholdelse af computere, projektorer, lydanlæg og øvrig hardware (så som kabler o.l.) varetages af den hardwareleverandør, som får opgaven. Dog varetager Yoke al kommunikation mellem Experimentarium / Garderhøjfortet og den enkelte hardwareleverandør.

Det skal noteres, at denne løsning indebærer manuel håndtering af installationen. Det vil sige, at projektorer og computere skal tændes og slukkes manuelt. Der er pga. budgettets størrelse ikke indlejret en maskinel funktion til dette. Dog kan det være en mulighed at koble installationen op på et allerede eksisterende modul, hvis sådan et foreligger.

OVERSVØMMELSEN

Publikums rolle

Her er forskelligartede aktiviteter og informationer på mange niveauer, som tilsammen henvender sig til alle fortets besøgende.

Du går ind i et 4 x 8 meter rum. På væggene hænger kort fra 1914 og sort/hvid fotos af projekteringsarbejdet. På gulvet står en topografisk model af Storkøbenhavn, der fungerer som 2D projektiionsplade på fx 3 x 2 meter hævet lidt over gulvet. Du kan gå rundt om modellen.

På et bord ligger kopier af kort, som du kan farvelægge ved at følge højdekurverne.

På den ene væg er et videobillede af et af Nordfrontens stemmeværker. Ved siden af videobilledet er monteret et håndtag som en kopi af det hejseværk, der stadig kan ses ved Ermelundens Stemmeværk. Du kan selv 'åbne' sluserne.

Centralt i rummet står fortets Mentor.

Centrale historier

Oversvømmelsen var et fantastisk ingeniørværk, der aldrig bestod sin prøve, og som man allerede i 1905 blev i tvivl om, man skulle etablere, hvis fjenden kom. Der var risiko for, at egne soldater ville blive taktisk tilintetgjort, fordi de ville blive forhindret i tilbagetrækning.

Kort er et centralt tema for formidlingen samt historien om, hvordan man dengang opmålte landskabet ved, at folk vandrede rundt og målte op.

Aktiviteter

Styr oversvømmelsen

Når du går ind i rummet, ser du hele befæstningen på projektiionspladen. Der er 3 knapper: Start-knappen samt 2 stemmeværksknapper: Frederiksdal og Ermelunden.

Når du trykker på startknappen, vises konstruktionen af Oversvømmelsen, primært udretning af Mølleåen og gravning af Fæstningskanalen.

Når du trykker på Frederiksdal, fyldes Mølleåen langsomt med vand, og omkredsen af Furesøen mindskes. I hjørnet af billedfladen flyver bladene af en gammeldags vægkalender, for det ville tage 2 uger og et stort antal soldater i en nøje beskrevet slagplan at få oversvømmelsen etableret. Efter lidt tid er åforløbet og Fæstningskanalen fra Frederiksdal og til Ermelundens stemmeværk 'fyldt' op. Nu aktiveres knappen ved Ermelunden.

Når du trykker på den, fyldes sidste del af oversvømmelsen.

Slusesoldat og mentor

Filmen på væggen viser slusen ved Frederiksdal. Når du drejer på det tunge håndtag, som er forbundet med en række tandhjul, begynder vandet at fosse ind nederst i videobilledet, og i et lydloop fortæller mentoren om slagplanen for at få oversvømmelsen etableret.

Ingeniørens skrivebord

På et gammelt træbord ligger simple topografiske kort over oversvømmelsesområdet, som kan udfyldes med farver ved at følge højdekurver.

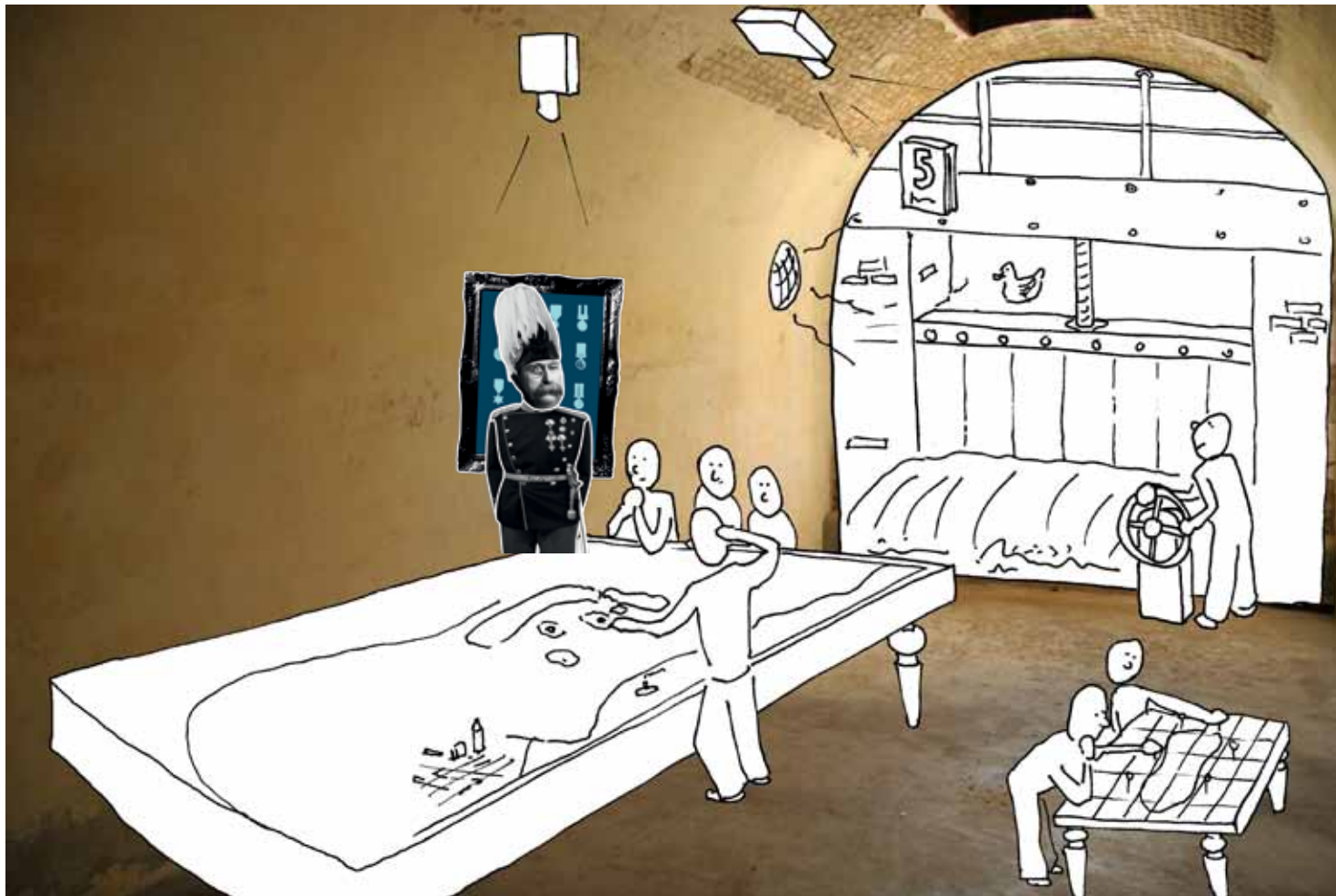
På bordet er fastgjort nogle af ingeniørens oprindelige arbejdsredskaber.

Teknik

Til projektiion: Topografisk projektiionsplade, computer + projektor.

Til sluseleg: Robust mekanik, der er koblet til et simpelt computerprogram, som afvikler en film afhængig af hejsemekanikkens hastighed.

Mentor med afspiller og højttaler.

2 KANONEN, SKYTSGANGEN, KAPONIEREN, FORTETS TOP

.....

Formidlingsprojektets leverancer i.f.m. 2 kanonen, skytsgangen, kaponieren og fortets top omfatter:

- Udvikling af guidet tur til 2 kanonen, skytsgangen og kaponieren på begge sprog.
- Korte fortællinger på skilte på udvalgte steder på skytsgang og kaponiere. Fortællingerne er rettet mod voksenpublikum.

2 kanonen vil der af sikkerhedshensyn kun være adgang til via den guidede tur, hvorfor skilte fortællinger her er overflødig.

Observationstårnet i vest samt selve skytsgangen spiller desuden en central rolle i aktiviteten Vær Fortberedt samt i Soldat for en dag og Rigets overlevelse.

Mobilapplikation

Besøgende på Garderhøjfortet kan allerede nu anvende Københavns Befæstnings mobilapplikations "info-del", hvor man kan hente informationer om hele Befæstningsringen og via den digitale kikkert se alle de forskellige anlæg i ringen. Dette vil sandsynligvis kun være relevant på udendørsarealerne, da der er ringe dækning inde i fortet.

.....

VÆR FORBEREDT

Vær Fortberedt er en aktivitet for alle, der kan lide at blive udfordret på krop og hjerne.

Med indgang via poterne, sluses publikum tilbage i tiden omkring 1. Verdenskrig, så de ved ankomst til fortets vestlige del er i rolle som indkaldte til Sikringsstyrken.

Her skal de i 6 aktiviteter prøve kræfter med soldaterlivet.

Vær Fortberedt kan opleves på såvel dansk som engelsk.

TIDSSLUSERNE

Publikums rolle

Tidssluserne henvender sig til alle fortets besøgende. I Tidssluserne sættes publikum i rollen som soldater i 1914, der lige er blevet indkaldt til Sikringsstyrken.

Centrale historier

Tidsslusen ind

Soldaterne, der blev indkaldt til Sikringsstyrken, vidste ikke, om Danmark ville blive inddraget i krigen.

Tidsslusen ud

Historikerne er uenige om, hvorvidt Københavns Befæstning var grunden til, at Danmark ikke blev trukket med ind i 1. Verdenskrig, eller om det var spild af penge og soldatertid.

Aktivitet

Du bevæger dig gennem en snæver og ret dunkel og lidt uhyggelig gang, hvor du hører stemmer fra folk, der med 1914-udtale hvister og tisker om, hvorvidt krigen er kommet til Kjøbenhavn. Mørket får dig til at sætte tempoet ned. Forløbet (både ind og ud) vil tage ca. 30 sekunder.

Iscenesættelse

Tidssluse ind

Ved indgangen møder dig en mørk og dystert tunnel. Inden du går ind i den, ser du en sort/hvid fotocollage, der gengiver dagliglivet i 1914.

Der er en meget diskret belysning, som dynamisk bevæger sig langsomt fremad (løbelys). Det er vigtigt, at det ikke er et lysshow, men blot en diskret belysning, der leder dig frem. Væggene er rå.

Du hører stemmer hviske om de rygter, der var i omløb blandt soldaterne, som kom langvejs fra og havde fået besked på at rejse til hovedstaden for at blive indrulleret på Københavns Befæstning: "Angriber tyskerne mon?"

Tidssluse ud

Der er en diskret belysning, som dynamisk bevæger sig langsomt fremad (løbelys). Det er ikke et lysshow, men blot en diskret belysning, der leder dig frem. Væggene er rå.

Du hører stemmer takke for din indsats sammen med de tusinde andre soldater, der bemandede befæstningen og beskyttede hovedstaden under 1. Verdenskrig. I var sandsynligvis med til at holde Danmark ude af 1. Verdenskrig.

For enden af sluserne ind mod fortkernen hænger et løst forhæng, som man skal passere på vej til og fra fortkernen. Den skal holde lyset fra fortkernen ude af gangen.

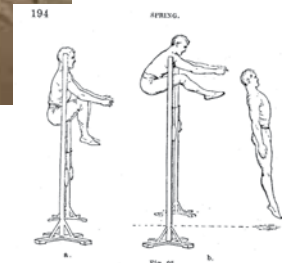
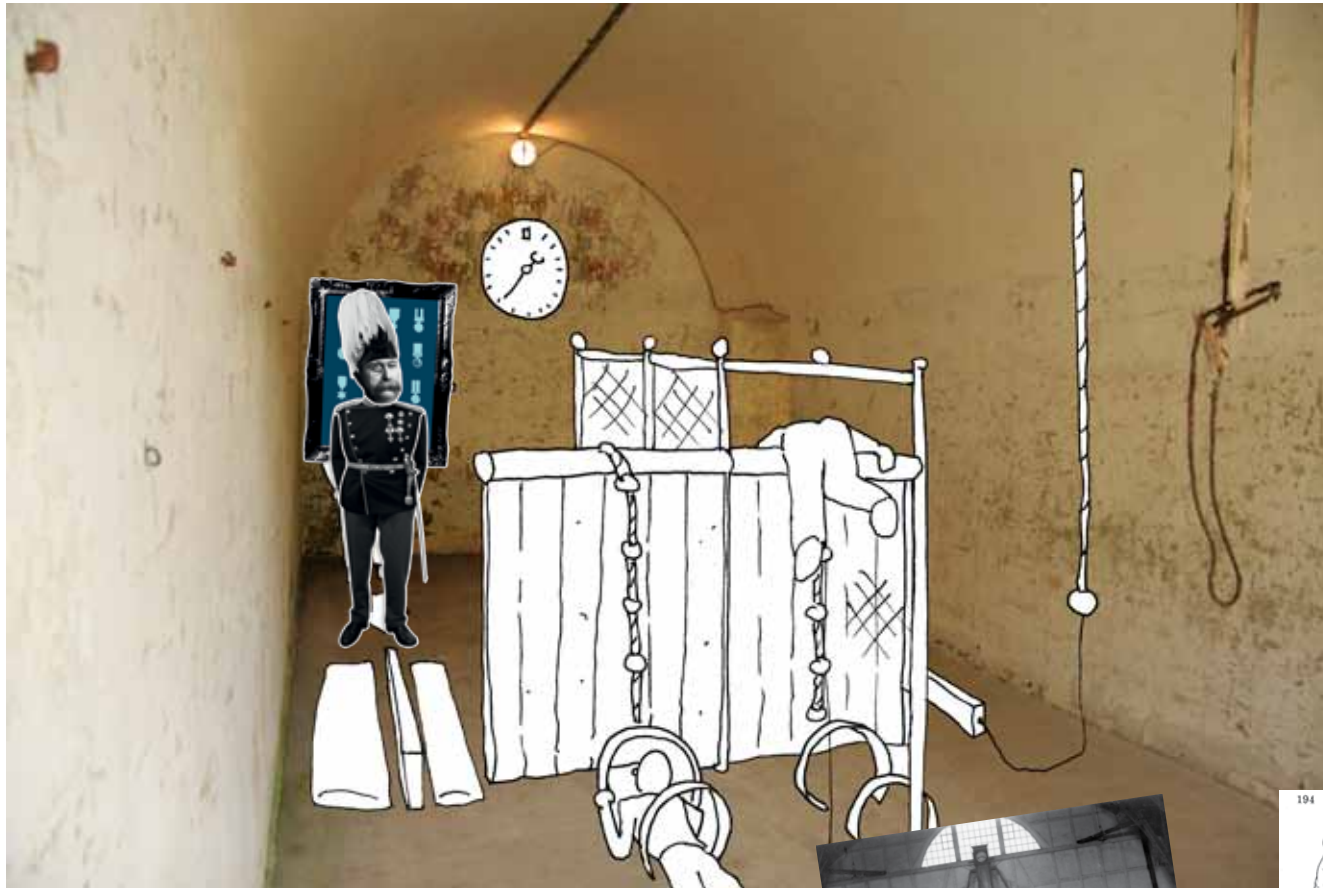

Teknik

Et antal LED pin-spots, som dynamisk og langsomt løber ned gennem tunnellen. En højttaler med afspiller for enden af hver pote, som kører i 30 sekunders loop.

TRÆNINGSBANEN

naaa, springer een ad Gangen. Den Fod, Eleven har vanskeligst ved at tage Aftryk med, opøves lettest, hvis han i nogen Tid udelukkende sætter af med denne.

Publikums rolle

Publikum er indkaldt som soldat til Sikringsstyrken i 1914.

Centrale historier

Det var en fysisk krævende opgave at være soldat i 1914.

Iscenesættelse

Træningsbanen er som militærtræningsanlæg præget af en hård tone. Det er en forhindringsbane, konstrueret i tidssvarende materialer. På væggene hænger fotos og tegninger af soldater i autentiske øvelser samt af manøvrer ude i terrænet, hvor soldaterne skulle lave de samme bevægelser.

Aktivitet

I et rum på ca. 4 x 8 meter etableres 2 parallelle militær agility-baner. På hver bane bevæger du dig fra den ene ende af rummet til den anden ende og tilbage igen. Banerne starter langs hver sin væg, så de 2 opløbsbaner ligger ved siden af hinanden i midten af rummet.

Undervejs skal du forcere et antal forhindringer. Du skal komme hurtigere frem end den, du konkurrerer med og få en god tid.

Du bliver pacet frem af en militærpersona (sergent), som råber kommandoer til dig, afhængigt af hvor slap du er undervejs. Persona-speak har 2 formål: At holde momentum i aktiviteten og at understøtte identifikation med soldat fra 1914.

Hver af de 2 konkurrenter har et militærnummer, og den råbende sergent henvender sig specifikt til den langsomste soldat via vedkommendes nummer. I praksis er det defineret, at den ene bane tilhører soldat nr. 47 og den anden bane soldat nr. 68.

Teknisk forløb

Med 2 brugere

Racet starter ved, at de 2 personer lines op ved startlinien i den ene ende af rummet. Den ene trykker på en tydelig rød startknap. Sergenten råber til de 2, at de skal holde sig klar og giver en klar start-kommando. Når startkommandoen er givet, startes et ur ud for hver soldat. Uret er kamufleret som et gammeldags ur med visser. Nu skal de 2 kravle, hoppe, løbe, armgå... gennem et antal forhindringer. Forhindringerne svarer til nogle af de øvelser, man faktisk lavede dengang (som iøvrigt hænger på væggen til inspiration). 2 steder undervejs er der indbygget nogle sensorer, som konstaterer, om soldaten faktisk laver øvelsen ordentligt. Det fører øjeblikkeligt til en barsk kommentar fra sergenten, rettet mod den langsomste soldat. Der skal være en vis variation i forskellige kommandoer, fx 5 forskellige varianter.

Soldaterne bevæger sig frem og tilbage gennem banen og når mållinien (= startlinien). Her skal de trykke på en målknap (eller bryde en stråle), og urene går i stå. De kan hver især se deres tid og evt. sammenligne sig med dagens bedste tid.

Som enkeltbruger

Her får man også reprimander, hvis man ikke laver aktiviteterne ordentligt (bryder lysstråle). Man kan desuden evt. sammenligne sin tid med dagens bedste tid.

Teknik

Agility-banens 2 parallelle baner er fritstående på gulvet og konstrueret i holdbare, men gerne autentiske materialer. Der tænkes i indbygning af støjdæmpende flader. På gulvene er placeret løbegummimåtter og i visse tilfælde madrasser. Gummimåtter på det kolde gulv vil give kondens og fugtproblemer under måtter, hvilket skal håndteres evt. ved et ventileret hævet gulv.

Simple bevægelsesfølere giver feedback til det PLC-styrede elektroniske system, som aktiverer ure og sergent-speak.

Hver bane har 2 følere, en speak + højttaler, en målknap, et stopur.

Højttaler skal placeres, så lyden generer de andre rum mindst muligt.

Banerne har en fælles startknap.

CYKELORDONNANSEN

Publikums rolle

Publikum er indkaldt som soldat til Sikringsstyrken i 1914.

Centrale historier

Når man skal samarbejde mange mennesker om at holde øje med fjenden, er det vigtigt at have et hurtigt og sikkert system til at give hinanden beskeder. På Garderhøjfortets tid var cykelbude en del af det system.

Det var en fysisk krævende opgave at være cykelbud i hæren i 1914. Man skulle kunne cykle 20 km på en time ad knoldede stier og på tunge cykler.

Iscenesættelse

Du kommer ind i et 4 x 8 meter mørkelagt rum, med stemning af skov med fuglefløjt. I midten står en gammel militærcykel, som man opfordres til at cykle på for at hente en besked ude ved Ermelundens stemmeværk. Foran cyklen er en storskærm, som viser en skovvej, du tydeligvis skal cykle ud ad.

Aktivitet

Du skal sætte dig op på cyklen, trykke på en startknap og cykle i godt tempo (minimum 20 km/t) ud til stem-

meværket et par kilometer væk. Du cykler gennem en skov med lidt bakker og forhindringer, som kunne være turen fra Garderhøj til stemmeværket ved Ermelunden. I starten paces du af en personasergent, der råber efter dig fra Garderhøjfortet.

Efter 2 minutters cykling aner du stemmeværket i det fjerne, hvorfra en sergentstemme råber: "Skynd dig." Sergenten pacer dig, hvis du ikke holder tempoet resten af turen. Stemmen stiger i volumen, for hver gang du hører den.

Du drejer om det sidste hjørne og et par store træer - og pludselig ligger stemmeværket foran dig samt en autentisk filmet sergent. Herefter deler oplevelsen/filmen sig i to.

Har du holdt tempoet...

får du ros, og du får en mundtlig besked i kode, som du får besked på at huske, mens du skynder dig tilbage til telegrafrummet.

Har du ikke holdt tempoet...

skælder sergenten dig ud, og der er ingen besked, for den har han sendt en anden ordonnans afsted med. Du bliver bedt om at komme igen snarest og vel at mærke sætte tempoet i vejret næste gang.

Teknisk forløb

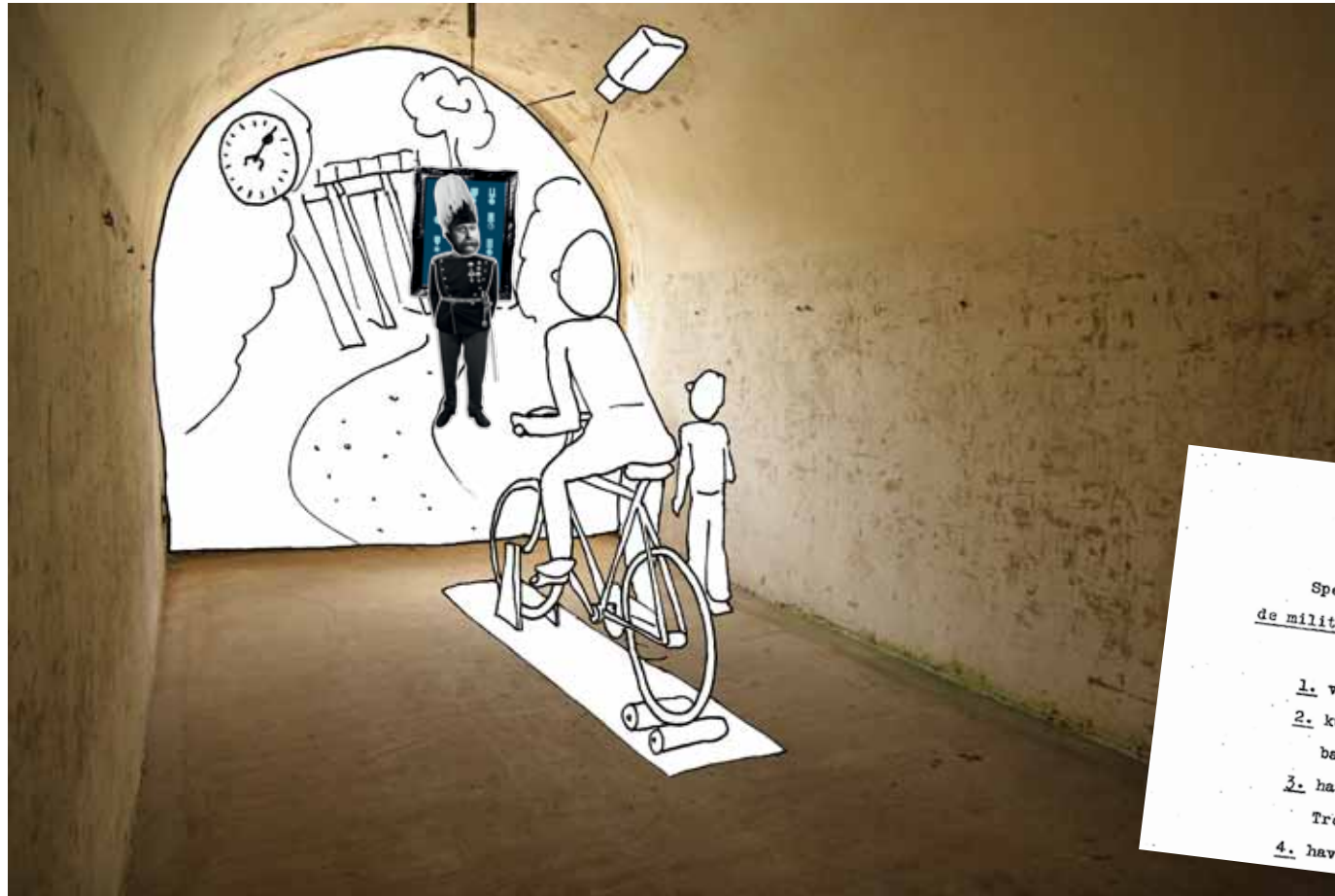
Du kommer til cyklen, sætter sadlen i rigtig højde og sætter dig op. Du trykker på den røde startknap på cyklens styr. Nu begynder filmen på skærmen foran dig at køre i den hastighed, som du cykler.

Mod slutningen af turen får du hastigheds-feedback fra sergentens stemme, afspillet fra filmskærmen. Efter ca. 3 minutters cykling (med 20 km i timen vil det tage 3,6 minutter at cykle de ca. 1,2 km fra Garderhøjfortet til stemmeværket), når du i mål, vist ved en film af en sergent foran Ermelundens stemmeværk. Han giver dig positiv eller negativ feedback, afhængig af dit tempo. Efter 30 sekunder resettes billedet automatisk, og man er tilbage til start, medmindre man trykker på den røde styr-knap, som altid resetter.

Teknik

En gammel Raleigh militærcykel er diskret placeret på en moderne cykeltræner-rulle, som er koblet til en skjult computer. Outputtet fra cykeltræneren styrer tempoet på filmen, som vises på storskærmen samt lyden i højtalerne med Garderhøjsergentens og stemmeværks sergentens stemmer.

Det hele startes/resettes fra en knap på cykelstyret.

ed 11.5 1917 *Bl. 301*
1917

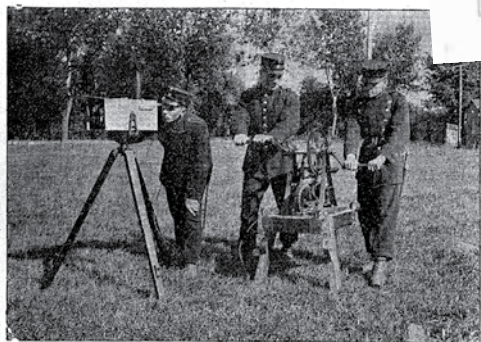
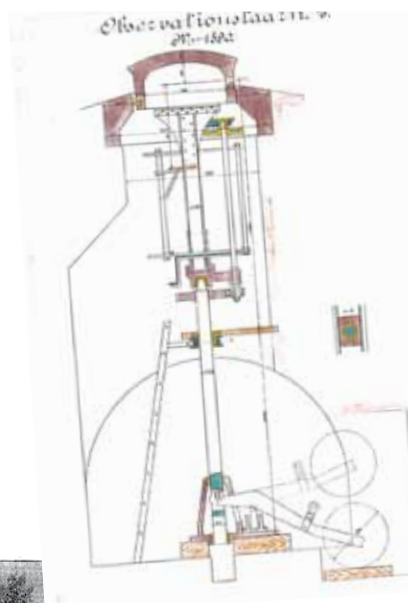
Spejderkorpset.

Spejdere, der melder sig til Tjeneste som Cykleordonnanser for de militære Myndigheder maa opfylde følgende Betingelser :

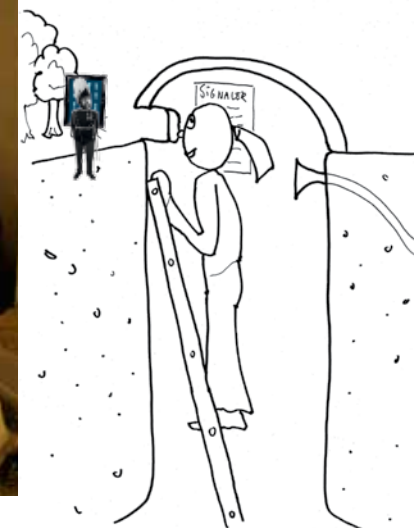
De maa

1. være fyldt 14 Aar
2. kunne møde ^{her} med en paalidelig Cykle, paa hvilken de kan tilbagelægge mindst 22 Kilometer i 1 Time
3. have Vidnesbyrd om Duelighed som Melderytter, helst fra en Tropsfører eller Tropsassistent
4. have skriftlig Tilladelse fra Forældre eller Værger.

OBSERVATIONSTÅRNET

Signalering med elektrisk Lys (1882).

Publikums rolle

Publikum er indkaldt som soldat til Sikringsstyrken i 1914.

Centrale historier

Når man skal samarbejde mange mennesker om at holde øje med fjenden, er det vigtigt at have et hurtigt og sikkert system til at give hinanden beskeder. Lys kan bruges til at sende beskeder. Koder kan bruges til at hemmeligholde beskeder.

Iscenesættelse

Denne aktivitet revitaliserer observationstårnet i vest. Derfor er der tale om et minimum af iscenesættelse.

Aktivitet

Publikum skal klatre op og kigge ud enten via det autentiske hejsesystem eller ved hjælp af en lejder. Ved foden af tårnet sidder en original telefon og et skilt med morsealfabetet. Telefonlinierne på fortet er helt nye, og i dag er de i uorden, så soldaterne skal modtage beskeder via lyssignaler fra meddelere ude i terrænet.

Lysglimtene skal registreres og via morsealfabetet oversættes og indtales i en telefon, som ringer til Telegrafrummet.

Teknisk forløb

En sergent (i en lille højttaler, evt. monteret på persona) fortæller dig, hvad du skal gøre i en kommanderende tone. Du klatrer op i tårnet og kigger ud. Du ser lysblink. De kommer fra en persona (sergent) opsat i hegnkanten over mod skoven. Personaen har en lampe, som blinker et morsesignal. Personaen blinker relativt korte ord på fx 5 bogstaver. Der sendes 7 forskellige ord i en sløjfe. Hvis du kommer op midt i et signal, må du afvente, at et nyt signal starter. Skiftet mellem 2 ord markeres med en lang pause. Man har papir og blyant med, så man kan notere signalet. Man klatrer ned af trappen igen og oversætter signalet v.h.a morsealfabetet, som hænger nedenfor trappen. Man kan nu ringe beskeden ind til Telegrafrummet. Beskeden giver ikke i første omgang mening. Men går man til Telegrafrummet, kan man afkode den.

I Telegrafrummet hænger samtlige de 7 ord på væggen. De er kodeord for autentiske hændelser. Det kan være problemer med mudder ved Frederiksdal, en spion i Dyrehaven, osv.

Teknik

Ved personaen i hegnkanten (eller på taget af Kommandantboligen) er placeret en vandtæt blinklampe, som er batteridreven, og som fx oplades med solceller. Alternativt skiftes batterierne hver dag. Om muligt tændes og slukkes lysgiverne hver morgen og aften v.h.a en fjernbetjening. Endelig placering afhænger af bevoksning på toppen af fortet, som, hvis den er for høj, spærrer for udsyn til hegnkanten.

Telefonen for foden af trappen har forbindelse til Telegrafrummet. Man får enten kontakt til en levende soldaterkammerat i Telegrafrummet eller med en fiktiv kommandant, som takker for beskeden og beder soldaten tjekke ud fra sin vagt og indfinde sig i Telegrafrummet.

TELEGRAFRUMMET

Publikums rolle

Publikum er indkaldt som soldat til Sikringsstyrken i 1914.

Centrale historier

Når man skal samarbejde mange mennesker om at holde øje med fjenden, er det vigtigt at have et hurtigt og sikkert system til at give hinanden beskeder.

Morsealfabetet gør det muligt at sende beskeder i form af prikker.

Koder kan bruges til at hemmeligholde beskeder.

Garderhøjfortet var del af en stor forsvarsring omkring København.

Telefonsystemet var helt nyt i 1914.

Man havde brug for back-up systemer, hvis fjenden klippede ledningen over.

Den trådløse telegraf var back-up system for telefonen.

Med den trådløse telegraf var man nødt til at kommunikere i koder, for fjenden kunne lytte med.

Iscenesættelse

Telegrafrummet på 4 x 8 meter er fortets svar på en telegrafstation.

Langs den ene væg foregår den interne kommunikation v.h.a. samtaleanlæg til resten af fortet, fx observationstårnet. Langs den anden væg foregår kommunikationen ud af fortet, fx til Fortunfortet, hvortil Garderhøjfortet havde en direkte telefonlinie.

Centralt i rummet står kodeskabet, som er et gammelt møbel. Inde i skabet hænger de 7 mulige kodeord fra observationstårnet samt de 5 mulige kodeord fra Cykelordnansen, samt hvad kodeordet står for. De bliver indgang til beretninger fra fortets dagligdag i 1914, om spioner, osv.

Aktivitet

I Telegrafrummet kan du modtage og sende beskeder til og fra dine kammerater på fortet, og du kan udføre ordrer fra en fiktiv sergent.

Igang sætter 1: Internt opkald

I det interne samtaleanlæg bliver du kaldt op af én, du kender, som står i observationstårnet. Hun giver dig kodeordet, som hun har modtaget med lysglimt fra en observatør udenfor fortet.

På væggen kan du se, hvad du skal gøre, når det kodeord bliver sendt ind til fortet.

Du skal måske advare Fortunfortet.

Du kan også selv kalde besked til en kammerat i observationstårnet og bede ham kigge efter noget særligt.

Igang sætter 2: Telefon udefra

Telefonen (Dummytelefon med 7 forskellige indspillede ordrer) ringer, og en fiktiv telegrafist fra et andet fort i Københavns Befæstning giver dig ordre om at sende en besked videre til Fortunfortet. Opkaldet afsluttes, med at telefonen knitrer og bryder sammen, og telegrafisten råber, at du ikke skal satse på telefonen, men må telegrafere videre. Hvis beskeden er følsom, skal den kodes. På væggene hænger morsenøglen, og ved morsestationerne ligger forskellige koder, fx Cæsarkoder, som man brugte under 1. Verdenskrig.

Du kan aftale med din kammerat at morse ved forbundne morsestationer.

Igang sætter 3: Morsebesked udefra

Med jævne mellemrum tikker en dummybesked ind på en af morsenøglerne. Beskeden kan være i kode. Når du afkoder den, vil du finde en ordre, der sender dig ind i de andre Vær Fortberedt-rum: Du skal træne yderligere, overtage vagten i observationstårnet, cykle til Ermelundens stemmeverk med en besked eller overtage vagten i 2 kanonen.

Igang sætter 4: Morsebesked fra din kammerat

En morsebesked tikker ind fra din kammerat, som er i Fortunfortet. Du kan aftale med din kammerat at morse ved forbundne morsestationer.

Der er rig mulighed for selv at lege videre med egne morsebeskeder og selvopfundne koder.

Der kan tænkes i fx 4 morsestationer.

Teknik

1 original telefon er tilsluttet en afspiller, som med jævne mellemrum kalder op og afgiver en ud af fx 7 forindspillede beskeder.

Et samtaleanlæg med forbindelse til et tilsvarende samtaleanlæg i observationstårnet.

4 lydgivende morsenøgler, som modtages i hovedtelefoner, og som er forbundet med hver sin morsenøgle i Fortunfortet.

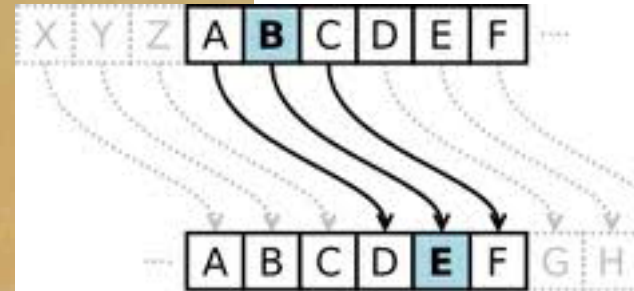
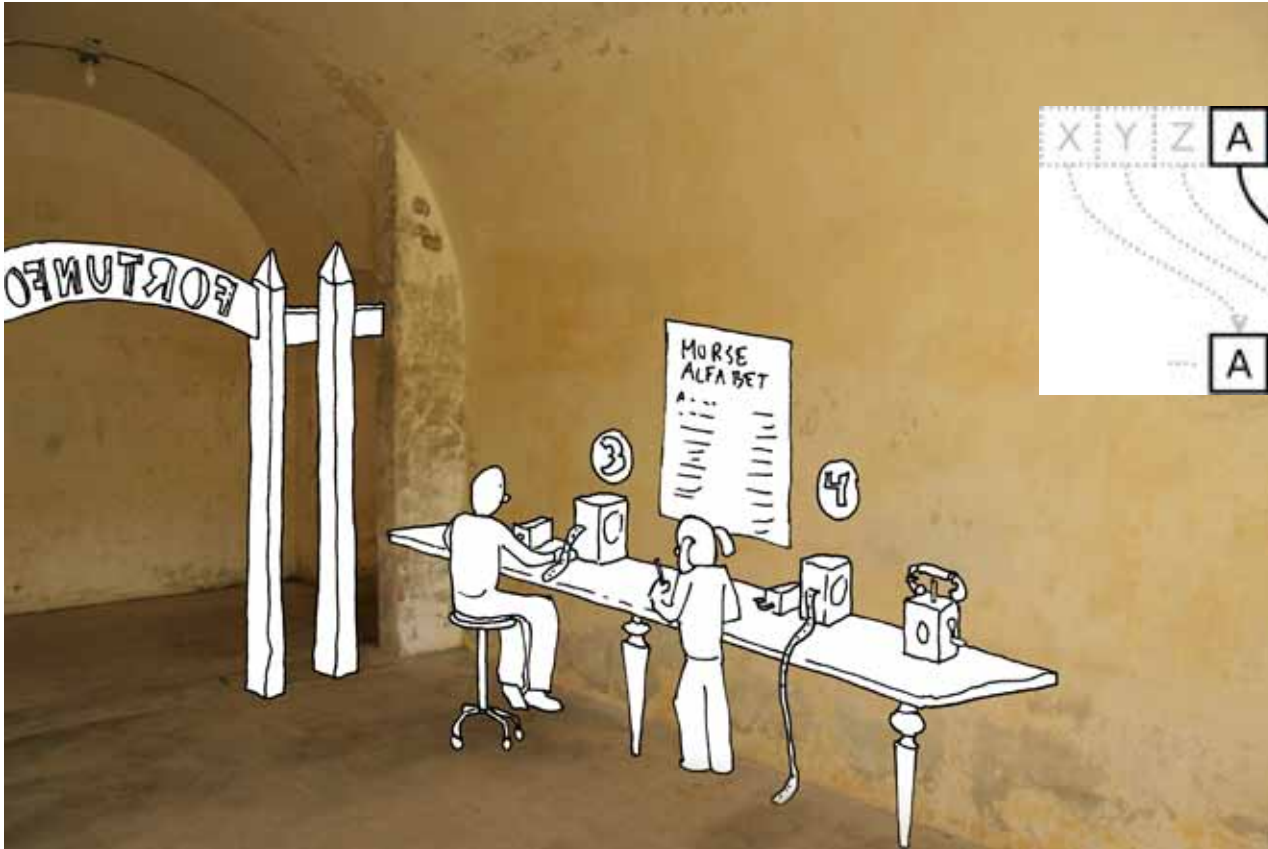
Det skal være tydeligt for publikum hvilke morsenøgler i de 2 rum, der er forbundne.

A	— • • •	N	— • •
B	— • • • •	O	— • • • •
C	— • • • • •	P	— • • • • •
D	— • • • • • •	Q	— • • • • • •
E	— • • • • • • •	R	— • • • • • • •
F	— • • • • • • • •	S	— • • • • • • • •
G	— • • • • • • • • •	T	— • • • • • • • • •
H	— • • • • • • • • • •	U	— • • • • • • • • • •
I	— • • • • • • • • • • •	V	— • • • • • • • • • • •
J	— • • • • • • • • • • • •	W	— • • • • • • • • • • • •
K	— • • • • • • • • • • • • •	X	— • • • • • • • • • • • • •
L	— • • • • • • • • • • • • • •	Y	— • • • • • • • • • • • • • •
M	— • • • • • • • • • • • • • • •	Z	— • • • • • • • • • • • • • • •
1	— • • • • • • • • • • • • • • • •	6	— • • • • • • • • • • • • • • • •
2	— • • • • • • • • • • • • • • • • •	7	— • • • • • • • • • • • • • • • • •
3	— • • • • • • • • • • • • • • • • • •	8	— • • • • • • • • • • • • • • • • • •
4	— • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	9	— • • • • • • • • • • • • • • • • • • •
5	— •	0	— •

FORTUNFORTET

Publikums rolle

Publikum er indkaldt som soldat til Sikringsstyrken i 1914.

Centrale historier

Når man skal samarbejde mange mennesker om at holde øje med fjenden, er det vigtigt at have et hurtigt og sikkert system til at give hinanden beskeder.

Morsealfabetet gør det muligt at sende beskeder i form af prikker.

Koder kan bruges til at hemmeligholde beskeder.

Garderhøjfortet var del af en stor forsvarsring omkring København.

Telefonsystemet var helt nyt i 1914.

Man havde brug for back-up systemer, hvis fjenden klippede ledningen over.

Den trådløse telegraf var back-up system for telefonen. Med den trådløse telegraf var man nødt til at kommunikere i koder, for fjenden kunne lytte med.

Iscenesættelse

Fortunfortet er et telegrafrum på 4 x 8 meter, der opleves, som om det ligger udenfor Garderhøjfortet, nemlig på Fortunfortet, som havde direkte telefonforbindelse til Garderhøjfortet.

For at komme ind i rummet skal man gennem en port i en opsat væg, som har påmonteret et stort foto af Fortunfortets indgangsparti. Inde bag væggen hænger en telefon, og der er 4 morsestationer.

Morsestationerne er forbundet til Telegrafrummet.

Aktivitet

Igang sætter 1: Telefon udefra

Telefonen (Dummytelefon med 7 forskellige indspillede ordrer) ringer, og en fiktiv telegrafist fra et andet fort i Københavns Befæstning giver dig ordre om at sende en besked videre til Garderhøjfortet. Opkaldet afsluttes, med at telefonen knitrer og bryder sammen, og telegrafisten råber, at du ikke skal satse på telefonen, men må telegrafere videre. Hvis beskeden er følsom, skal den kodes.

På væggene hænger morsenøglen, og ved morsestationerne ligger forskellige koder, fx Cæsarkoder, som man brugte under 1. Verdenskrig.

Du kan aftale med din kammerat at morse ved forbundne morsestationer.

Igang sætter 2: Morsebesked udefra

Med jævne mellemrum tikker en dummybesked ind på en af morsenøglerne. Beskeden kan være i kode. Når du afkoder den, vil du finde en ordre, der forflytter dig til

Garderhøjfortet med vagt i et af Vær Fortberedt-rumme: Du skal starte med at træne, overtage vagten i observationstårnet eller i 2 kanonen.

Igang sætter 3: Morsebesked fra din kammerat

En morsebesked tikker ind fra din kammerat, som er i Fortunfortet. Du kan aftale med din kammerat at morse ved forbundne morsestationer.

Ligesom i Telegrafrummet har Fortunfortet den ekstra styrke, at du ved morsestationerne kan definere dine egne beskeder og koder.

Teknik

1 original telefon er tilsluttet en afspiller, som med jævne mellemrum kalder op og afgiver en ud af fx 7 forindspillede beskeder.

4 lydgivende morsenøgler, som modtages i hovedtelefoner, og som er forbundet med hver sin morsenøgle i Telegrafrummet.

Det skal være tydeligt for publikum hvilke morsenøgler i de to rum, der er forbundne.

2 KANONEN

Publikums rolle

Publikum er indkaldt som soldat til Sikringsstyrken i 1914.

Centrale historier

Affyring af kanonen krævede et godt samarbejde.

Iscenesættelse

Du går ind i et 4 x 8 meter rum, hvor der er en stemning, svarende til under kuplen i den rigtige 2 kanon.

Aktivitet

Du kan her arbejde med at bevæge kanonen horisontalt og vertikalt og lade den med forskellig ammunition. Du affyrer og får en feedback, der gør næste skud bedre. Der er forskellige mulige roller i rummet.

- 1) Den som står ved kanonen og vipper den op og ned
- 2) Den som lader kanonen og affyrer
- 3) Dem som drejer hele platformen, som kanonen står på
- 4) Den som modtager feedbacken fra felten
- 5) Den som beslutter justeringerne (chefen)

Teknisk forløb

Enkeltbruger

I princippet kan en enkelt bruger gennemløbe alle trinene en efter en – fyre kanonen – og få feedback.

2 eller flere brugere

En gruppe besøgende kommer ind i rummet. Pludselig ringer en telefon (tlf. 1). En tager telefonen, og der indløber en besked om, at der er øvelse, og øvelsen går ud på at ramme Furesøen eller et andet uskadeligt mål. Beskeden gives videre til chefen, som sætter folk til at dreje kanonen i horisontal retning efter skalaen på væggen og ud fra nogle tabeller bestemme, hvordan højden skal indstilles. Endelig vælges en ud af to forskellige typer ammunition (A) eller (B).

Der affyres - kanon bevæger sig baglæns et lille stykke - og platform ryster, og der er en kraftig lyd.

Efter 10 sekunder ringer en anden telefon (tlf. 2), og man får en røffel og får at vide, at man har ramt for langt/kort eller for meget til højre/venstre.

Man kan også få at vide, at det er blæst op fra syd, så det nok er grunden til, at man ramte forkert.

Kanonen indstilles igen, og man prøver igen.

I programmet skal vi indstille træffemarginerne, så de fleste rammer efter max 3 forsøg. Hvis ikke smides de væk og stemples som udelige.

Nu ringer telefon 1 igen med en ny position, og legen kan begynde forfra.

Eller man kan selv resette og få et nyt uskadeligt øvelsesmål.

Det overvejes, om kommunikationen mellem affyringschefen og dem, der drejer eller vipper kanonen, kan foregå via simple rør-telefoner (hvordan gjorde man mon dengang?). I givet fald åbner det op for lidt lydlære i Natur/teknik.

Teknik

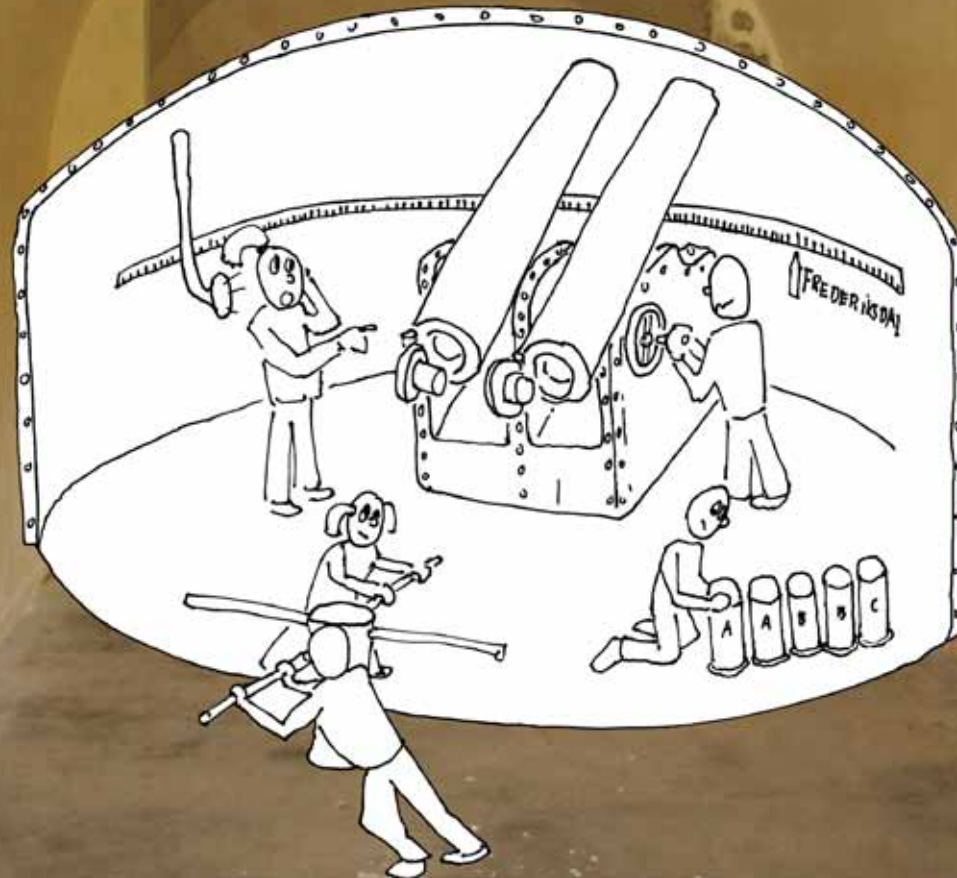
Telefon 1 er en afspiller, som kan afspille fx 5 forskellige positioner, når skyde-loopet er overstået.

Telefon 2 giver feedback, afhængigt af valg af de 3 parametre (horisontal vinkel, vertikal vinkel, ammunition). Er tilsluttet computermodellen.

Computermodel, som er afhængig af de 3 parametre, bestemmer nedslagssted og relaterer det til ønsket mål. Der gives voice-feedback i telefon.

De to vinkler aflæses ved simple potentiometre, og ammunitionen føles v.h.a en RFID i ammunitionen.

Kanonen er placeret på en drejelig platform, som via en gearing er tilsluttet en station, hvor 1-4 personer kan dreje rundt.

DET AUTENTISKE FORT

Det autentiske fort kan indrettes i de revitaliserede rum i den østlige ende af fortet: Messen, sovesalene og køkkenet. (Se grundplanen s. 11)

Publikums rolle

Publikum skal selv gå på opdagelse og relatere sig til soldaternes virkelighed anno 1914.

Centrale historier

Det blev småkedeligt at være soldat i Sikringsstyrken. Soldaterne havde hjemve og bekymrede sig for, hvordan familien hjemme på gården skulle klare sig uden dem. Forsvarsviljen dalede, og adskillige deserterede.

Aktiviteter

Messen

Skriv et postkort om dit besøg på Garderhøj, samtidig med at du i høretelefonen lytter til en soldats tanker, mens han skrev sit postkort i 1914.

Spil et af de spil, som soldaterne fordrev den lange ventetid med.

Sovesalen

Lig i en soldaterkøje og tag høretelefonen på og hør en soldats tanker, mens han lå og havde svært ved at sove. Reol med soldater ejendele: Se hvor lidt privatliv og hvor få private ejendele en soldat havde.

Køkken

Se i kokebogen, hvad soldaterne skal have til aftensmad i dag.

På udvalgte dage med mange besøgende: Smag en portion ærter og flæsk.

Fortællinger

På udvalgte steder opsættes et antal skilte med korte tekst/billede fortællinger baseret på historiske data. Disse henvender sig især til det voksne publikum. Enkelte skilte kan indeholde video.

Teknik

Afspillere, høretelefoner, evt. videoskærme + afspillere.

SOLDAT FOR EN DAG

Målgruppe

Skoler, 4.-6. klasse i historie og dansk.

Rollespil og værksteder

I Soldat for en dag indgår eleverne i et rollespil, der er opbygget som et værkstedsforløb.

Her kan de opleve soldaternes hverdagsliv i Det autentiske fort, hvor de oplever fortets virke i perioden under første verdenskrig. (Se grundplan side 11).

Ankomst og afslutning sker via Tidssluserne. Når eleverne når frem til Messen, hvor de bliver modtaget, er de blevet til soldater anno 1914.

Indrullering

Eleverne har inden besøget modtaget en indrullerings-seddel hjemme i klassen, hvori rollespillet er blevet beskrevet, og rollerne fordelt mellem eleverne og læreren. Eleverne får hvert et nummer, og læreren bliver deres overordnede.

1. Verdenskrig er brudt ud i Tyskland, og den danske sikringsstyrke bliver kaldt til samling på Københavns Befæstning for at forsvare kongen og fædrelandet. Frygten for tyskerne har sat sig i den danske befolkning, og det er en lang togrejse for soldaterne, der skal krydse de 2 bæltter, før de når hovedstaden.

Soldaterne har forladt deres familier, genser deres soldaterkammerater og snakker om den tyske trussel og frygten for krig.

Eleverne modtages af en korporal (underviseren), der skal vise dem til rette på fortet. De skal sove i sovesalen, spise i messen, holde vagt i kaponieren, gå på rondering på skytsgangen, vaske tøj, lave mad og indstille det store kanontårn.

Der er mange hverdagsopgaver, der skal løses, for at det hele kører. Hver mand sin opgave, og alle er afhængige af hinanden. Soldaterne/eleverne skal gennem de mange værkstedsaktiviteter lære om disciplin og udholdenhed. Vigtige egenskaber, når man skal uddannes til at være en god soldat. Imens går læreren rundt og inspirerer deres arbejde. Gør de det godt får de et diplom.

Værkstedsaktiviteterne

Køkkenet

At kunne lave mad og vaske sit eget tøj, er en vigtig del af soldaternes hverdagsliv. Her i køkkenet kan de prøve at vaske deres tøj på et vaskebræt med brun sæbe, og de kan koge vand på det gamle brændekomfur, så de kan lave sig en kop the.

Messen

Messen var soldaternes opholdsrum. Det var her, de kunne spise deres mad, læse avisen, skrive et postkort hjem, eller tage et spil terninger. I messen må eleverne lave de samme ting, men først når de er færdige med deres pligter. Nogen får lov til at sidde her og spille terning, mens andre stadig står og vasker deres skjorte. At skrive et brev til dem derhjemme kræver indlevelse, med- og videredigtning, for hvordan er det at være på fortet uden sin familie? Hvad skriver man til dem? Og hvad skriver man ikke?

Sovesalen

I sovesalen finder eleverne hylderne med soldaternes få ejendele. Hvad havde soldaterne selv med? Og hvad fik de udleveret? De skal nu pakke en taske med de forskellige ting og mærke vægten af de 30 kilo. Hygiejnen er vigtig, hvis man vil undgå lus og andet utøj i sin seng. Derfor skal eleverne nu selv prøve at skifte halm i deres madrasser.

Beskyt dig

Døren til ammunitionsrummet (Skolemodtagelse 2) er ikke solid nok, og inden den bliver repareret må eleverne slæbe sandsække hen, der kan sørge for ekstra armering. Det er et tungt og monotont arbejde, og det er sergenten (deres lærer) som bestemmer, hvornår arbejdet er udført godt nok.

Rondering

Eleverne skal gå en runde blandt de steder på fortet, som er øremærket til Soldat for en dag. De skal tjekke, at alle deres kammerater er der. Forsvarsviljen er dalende, for soldaterne er mødt op for at forsvare fædrelandet, ikke for at vaske tøj. Sammen med resten af delingen skal de klatre op i 2 kanontårnet og indstille kanonen korrekt, så den er klar til at blive affyret. Selve ronderingsøvelsen varetages af et par elever, hvorimod det at gøre kanonen klar, kræver alles hjælp.

Testet aktivitet

Et tilsvarende forløb er allerede spillet i sommeren 2011 af 10 klasser på andre lokaliteter i Københavns Befæstning. Til afvikling på Garderhøj skal værkstederne nu tilrettes de muligheder, som omgivelserne giver her.

RIGETS OVERLEVELSE

Målgruppe

Skoler, 7.-9. klasse i samfundsfag og historieundervisning.

Rollespil

I Rigets overlevelse prøver eleverne kræfter med forhandling, afstemninger og politiske beslutninger. Scenen er sat på et historisk fort med et spil om systemskiftet.

Hvordan så samfundet ud i 1880'erne? Eleverne dyster om politisk indflydelse, klædt ud som bønder, rige herre, arbejdere, kvinder og andre interessegrupper i demokratiets første år. Forhandlingsevner og fantasi er i højsædet, når kampen om rigets overlevelse går i gang. For hvordan skal den demokratiske indflydelse fordeles og pengene bruges? Eleverne arbejder konkret med historiske begivenheder som provisorietid, systemskifte, demokrati, sociale klasser og deres politiske interesser.

Opstart

Hjemme i klassen

Inden eleverne møder op på Garderhøjfortet, har klassens lærer modtaget en lærervejledning. Her findes en beskrivelse af spillets regler og af de roller, læreren og

eleverne vil få tildelt, når de møder op. Endvidere vil der i lærervejledningen være forskellige bud på måder, hvorved man kan arbejde med emnet før eller efter spillet.

På fortet

Eleverne deles i 5 grupper, der hver repræsenterer en samfundsgruppe, som de tog sig ud i slutningen af 1800 tallet. Grupperne har hver 2 sager, de kæmper for, og 2 sager de kæmper imod. Eleverne tildeles et forhandlingsrum og får udleveret en kasse med kostumer.

Spillet går i gang

Der er 2 runder i spillet, hvor eleverne enten skal forhandle eller løse missioner. Begge dele er af afgørende betydning, hvis man vil have sin sag igennem. Men det er op til den enkelte gruppe at strukturere runderne. Efter endt runde er der en afstemning, hvor grupperne stemmer for og imod med deres personlige indflydelseskort, og de indflydelseskort de har erhvervet sig ved at løse missioner. Efter afstemningen kigger man på borgerkrigsbarometeret og vurderer samfundssituationen. Det er en turbulent tid i dansk historie, og det er ikke nok at kæmpe for egne interesser, hvis man vil undgå, at der udbryder borgerkrig.

Afslutning

Når runderne er færdige, afsluttes spillet med en kontrafaktisk historiediskussion. Hvordan ser samfundet ud qua de beslutninger, eleverne har taget? Er der blevet mere eller mindre demokrati? Er borgerkrigen afværget eller ej?

Elevernes egne beslutninger vil blive holdt op imod de virkelige historiske hændelser på dette tidspunkt i Danmarkshistorien og munder ud i en diskussion omkring ligheder og forskelle i det danske samfund.

Testet aktivitet

Forløbet er i sommeren 2011 spillet af 10 klasser på andre lokaliteter i Københavns Befæstning. Til afvikling på Garderhøj skal missionerne nu tilrettes de muligheder, som omgivelserne giver her.

UNDERVISNINGSMATERIALER

Der vil blive udviklet 3 undervisningsmaterialer, som hver giver råd til undervisningen før, under og efter besøget på fortet med et af de 3 undervisningstilbud:

- › Vær Fortberedt (0.–6. klasse)
- › Soldat for en dag (4.–6. klasse)
- › Rigets overlevelse (7.–9. klasse)

Forløbet Soldat for en dag kan desuden på et senere tidspunkt efter åbning nedskaleres til indskolingsniveau. Dette afhænger af Skoletjenestens ressourcer.

Undervisningsmaterialerne understøtter tilsammen følgende trinmål:

Efter 2. klasse

Dansk

- › Bruge talesproget i samtale og samarbejde og kunne veksle mellem at lytte og at ytre sig .
- › Udvikle ordforråd, begreber og faglige udtryk.

Historie

Eleverne har ikke historie før 3. klasse, men kan med Vær Fortberedt få en forsmag på faget.

Natur/teknik:

- › Kende enkle kort, enkle signaturer og verdenshjørnerne. Undersøge hverdagsfænomener som lys.

Efter 4. klasse

Dansk

- › Lytte aktivt til andre og følge op med spørgsmål og respons.

Historie

- › Fortælle om spor fra fortiden i lokalområdet og gengive dem i tegning og dramaform.
- › Gengive historiske fortællinger fra dansk historie.
- › Fortælle om familie, slægt og fællesskaber og berette om episoder, der har haft betydning for familiens liv.
- › Fortælle om sammenhænge mellem materielle kår og hverdagsliv.

Natur/teknik

- › Beskrive forskelle og ligheder på redskaber og apparaters udformning og anvendelse til forskellige tider.
- › Kunne anvende enkle kort, faglige signaturer og verdenshjørnerne.
- › Give eksempler på samfundets anvendelse af ressourcer og teknik.

Efter 6. klasse

Dansk

- › Lytte aktivt til andre og følge op med analytiske spørgsmål.

Historie

- › Beskrive, hvorledes Danmarks historie indgår i samspil med verden udenfor.
- › Selv formulere historiske fortællinger og selv etablere historiske scenarier på baggrund af erhvervet viden.

Natur/teknik

- › Anvende kort, både ældre og nye til informationsøgning om områdets udvikling, herunder gøre sig tanker om, hvordan lokalområdet kunne ændre sig.
- › Redegøre for eksempler på ressourcer og anvendelse af teknik, der har betydning for menneskers levevilkår.

Efter 9.klasse

Samfundsfag

- › Give eksempler på demokratiske og ikke-demokratiske styreformer og aktionsformer.
- › Gøre rede for forskellige former for magt og ressourcer og give eksempler på, hvordan de har betydning for borgernes mulighed for politisk deltagelse, og hvordan de kan have indflydelse på politiske beslutningsprocesser lokalt, nationalt og globalt.
- › Gøre rede for ideen om retsstaten og borgerens retssikkerhed og diskutere betydningen af borgerens retssikkerhed i et demokrati.
- › Give eksempler på og forklare, hvordan politiske synspunkter kan være knyttet til social og økonomisk placering, til alder og køn og etnicitet og religion.
- › Gøre rede for de rettigheder og pligter, borgeren i Danmark har efter grundloven.
- › Gøre rede for begrebet parlamentarisme og for hovedtræk i grundlovens bestemmelser om styreformen i Danmark, herunder magtens tredeling.

Historie

- › Give eksempler på, at en periodes fremherskende værdier og holdninger kan forklare afgørende begivenheder og samfundsforandringer.
- › Kende forskellige demokratiformer og tage stilling til, hvilke rettigheder og pligter de giver den enkelte.
- › Kunne beskrive forskellige tidsaldres former for magtanvendelse og diskutere begrundelser og konsekvenser.
- › Kunne sammenligne egne livsbetingelser med foregående slægtleds og diskutere, hvilke forhold der er ens, hvilke der er forskellige og baggrunden herfor.
- › Forklare, hvorfor den historiske udvikling i nogle perioder var præget af kontinuitet og i andre af brud.

BUDGET

Denne skitserapport afslutter formelt skitserapportfasen. Næste fase er en Hovedprojektphase, hvor de enkelte aktiviteter detaljeres og brugertestes - og færdige produktionstegninger udarbejdes. Dernæst skal elementerne produceres, opsættes og evalueres.

Nedenstående budget er et estimat på udgifterne fra nu af og til efter åbningen af formidlingscenter Garderhøj. Priserne er eksklusiv moms.

1 Hovedprojekt

Experimentarium	225.000
Bysted	75.000

2 Produktion

Generel produktionsledelse:	
Experimentarium	250.000
Bysted	75.000
Indgangstidssluse	50.000
Udgangstidssluse	50.000
Udvikling af sergent + genbrug af mentor, foliering af 10 stk	50.000
Udvikling af guidet tur	50.000
Observationstårn (signalgiver i skov + telefon)	50.000
Træningsbane	325.000
Telegrafrummene (Garderhøjfortets + Fortunfortets)	400.000
Kanonrummet	400.000
Cykelordonnansen	250.000
Oversvømmelsen	400.000
Madpakkerummet (lidt formidling på væggene)	25.000
Torvet + Biografen (Bysted)	400.000
Bibliotek (Bysted)	200.000
Indgang/Billet (kasseapparat/pengeskab)	100.000
Sovesale (udstyr til formidling til familiepublikum)	75.000
Tekst/billede/lyd/video-fortællinger	300.000
Skolemateriale	200.000
Overlevering til drift+pilotuddannelse+uniformer	125.000
Justering efter åbning	35.000
Reserve	300.000
I alt	4.410.000

Inventar

Formidlingsprojektet stiller en række krav til inventar på forttet, som forventes finansieret via byggeprojektet:

Mobile afskærmningsstolper	15.000
Flugtskilte + brandslukningsudstyr	40.000
Overvågningskameraer	25.000
Billetteringsdisk	60.000
Borde, stole, skabe til personale	25.000
Garderobebokse med møntindkast	50.000
Madpakkerum 2 x 8 m borde m. stole	25.000
Mørklægningsgardiner	28.000
Inventar til bibliotek	80.000
Borde og stole + div. til "rigets overlevelse"	58.000
Køjer i en sovesal	39.000
Skabe i en sovesal	50.000
Messe brændeovn med aftræk	50.000
Messe bænke borde	45.000
Messe arkivskab	30.000
Terræn, bænke/borde + affaldsspande	39.000
Istandsætning af køkken	75.000

I alt **734.000**

Ekstra leverancer**Skoletjenesten**

Skoletjenesten leverer udstyr og materialer til de 2 undervisningsforløb Soldat for en dag og Rigets overlevelse for en værdi af 100.000 kr ex moms i.h.t. en separat aftale mellem Skoletjenesten og partnerskabet.

Bysted A/S

Desuden vil Bysted A/S levere et antal udvendige og indvendige skilte i.h.t. en separat aftale mellem Bysted A/S og partnerskabet.

Det vil endvidere være muligt at anvende Københavns Befæstnings mobilapplikation på Garderhøjs udendørs arealer.

Vidensbanken

Budgettet forudsætter, at der leveres research fra Vidensbanken uden omkostninger for Formidlingsprojektet.

ISTANDSÆTTELSE

Formidlingsprojektet stiller endvidere en række krav til istandsættelse af fortet, som forventes finansieret via byggeprojektet:

Ankomst

- › Vejviserskilte på centrale indfaldsveje ønskes. Finansieres i givet fald af Gentofte Kommune.
- › Det forudsættes som udgangspunkt, at der som nu kan parkeres på pladsen foran kommandantboligen og op langs vejen. På sigt er dette ikke tilstrækkelig kapacitet til familiepublikum.
- › Adgangsforhold med kørestol skal sikres fra p-plads til Billetten samt til fortets rum langs gangen.

Praktik

Gældende for alle rum, der tages i brug inde i fortikernen

- › Alle rum i vindues-siden opvarmes og ventileres ud fra rummenes funktion (se nedenfor).
- › I alle rum skal vægge og lofter behandles, så de ikke beskadiger installationerne i rummene og drysser i hovedet på publikum.
- › I alle rum indlægges 3 x 10 A strøm.
- › Grundbelysning i alle rum etableres.

- › Der vil være behov for støjdæmpende foranstaltninger i udvalgte rum. I Vær Fortberedt's formidlingsrum indtænkes det i selve bygning af aktiviteten.

Mobile afspærringsbånd

- › 2 steder (på hovedgangen og på skytsgangen; se grundplan).
- › Flugtveje, flugtskiltning samt brandslukningsudstyr etableres. Skal godkendes af Brandmyndighederne.

Indgang

- › Max personbelastning 25 personer.
- › Minimum temperatur 18 grader.
- › Porte – males/renoveres.

Billet + personalerum

- › Internetforbindelse.

Tidssluse ind

- › Indgangslåger/porte renoveres.
- › 3 x 10 A strøm i gang.

Tidssluse ud

- › Indgangslåger/porte renoveres.
- › 3 x 10 A strøm i gang.

Garderobe

- › Max personbelastning 5 personer – moderat aktivitet.
- › Minimum temperatur 18 grader.
- › Halvvæggene ud til gangen rives ned, så der bliver så bred en indgang til rummet som muligt.

Toiletter

- › Publikumstoiletet i kommandantens hus anvendes.
- › På ekstreme arrangementsdage forventes op mod fx 500 personer. Her skal kunne opsættes mobile toiletter tæt på fortet.

Madpakkerum

- › Max personbelastning 50 personer – stillesiddende.
- › Minimum temperatur 20 grader.

Skolemodtagelse 1

- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Max personbelastning 30 personer – stillestående.

Skolemodtagelse 2

- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Max personbelastning 30 personer – stillestående.
- › Halvvæggene ud til gangen rives ned, så der bliver så bred en indgang til rummet som muligt.

Københavns Befæstning

Torvet

- › Max personbelastning 50 personer – moderat fysisk aktivitet.
- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Bænke til 10 personer.

Biografen

- › Max personbelastning 30 personer – stillestående.
- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Halvvæggene inde i rummet rives ned, så rummet bliver så stort som muligt.
- › Mørklægning ud til forgang, som publikum nemt kan forcere.

Bibliotek

- › Max personbelastning 10 personer – stillesiddende.
- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Aflukket med dør ud til gangen.

Oversvømmelsen

- › Max personbelastning 10 personer – moderat fysisk aktive.
- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Mørklægning.

Skytsgang og tårne

Skytsgang

- › Skytsgangen skal godkendes af Brandmyndighederne til publikumsbrug, efter rådgivning fra FORCE Institutet.

Observationstårn

- › Istandsættes så det er muligt at klatre op og få ud-kig.

2 Kanontårn

- › Istandsættes så man på guidede ture kan dreje rundt /hæve/sænke kanonløb.
- › Det istandsatte tårn skal godkendes af Brandmyndighederne til publikumsbrug, efter rådgivning fra Forceinstitutet.

Vær Fortberedt

Træningsbanen

- › Max personbelastning 10 personer – fysisk aktivitet.
- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Ventileret hævet gulv på dele af arealet.

Telegrafrummet

- › Max personbelastning 10 personer – stillesiddende.
- › Minimum temperatur 20 grader.

Fortunfortet

- › Max personbelastning 8 personer – stillesiddende.
- › Minimum temperatur 20 grader.

2 kanonen

- › Max personbelastning 10 personer – moderat fysisk aktivitet.
- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Mørklægning automatiseret.

Cykelordonnansen

- › Max personbelastning 10 personer – fysisk aktivitet.
- › Minimum temperatur 18 grader.
- › Mørklægning.

Observationstårnet

- › Det skal være muligt at kravle op og kigge ud til skov.

Det autentiske fort

Sovesalen

- › Max personbelastning 20 personer.
- › Minimum temperatur 18 grader.
- › 20 originale køjer med madrasser.
- › Originale skabe.

Køkken

- › Max personbelastning 20 personer.
- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Fungerende originalt brændekomfur med aftræk.
- › Vand tilløb og afløb.
- › Originale vaske.
- › Ekstra 3 x 16 A strøm til evt. moderne komfur/køleskab (gemt).
- › Køkken skal godkendes til offentlig udskænkning i et vist omfang.

Opholdsstue/messe

- › Max personbelastning 30 personer – stillesiddende.
- › Minimum temperatur 20 grader.
- › Istandsæt brændeovn med aftræk.

Udendørs

- › På de grønne områder udenfor fortet etableres et antal borde/bænke/affaldsspande, så det er muligt at nyde medbragt madpakke udendørs, når vejret tillader. Kapacitet ca. 30 personer. Spisepladser etableres til mindst mulig gene for fortets naboer.
  - › Trappen til top af fortet istandsættes, så den kan bruges det meste af året.
  - › Rækværk på top af fortet istandsættes, så folk ikke kan falde i afgrunden.
  - › Trådhegn med låge fastholdes omkring hele graven. Dispensation til nuværende adgangsvej i fortets sydøstlige hjørne forlænges, således at der kan foregå varetransport til fortet, hvor dette ikke kan ske ad den oprindelige indgang.
  - › Oprindeligt rækværk omkring graven skal reetableres, hvor det er påkrævet af sikkerhedshensyn. Skal godkendes af Brandmyndighederne til publikums brug efter rådgivning fra FORCE Institutet.
  - › Det skal sikres, at Experimentarium har adgang til og råderet over udendørs arealer til diverse publikumsaktiviteter.
-

ORGANISERING

For at lette beslutningsprocesserne anvendes følgende organisering af Formidlingsprojektet på Garderhøj.

Formidlingsprojektets overordnede projektleder er Experimentarium (v. projektleder Per Velk).

Projektlederen refererer til det overordnede Garderhøjprojekt med Kirsten Vintersborg som projektleder.

Det overordnede projekt refererer til styregruppen, som er repræsenteret ved Garderhøjfonden, Gentofte Kommune, Partnerskabet og Experimentarium.

Under arbejdet med Formidlingsprojektets realisering deltager Bysted A/S og Skoletjenesten i projektgruppens arbejde. Formelt agerer de som underleverandører til Experimentarium.

Experimentarium laver separate aftaler med Bysted A/S og Skoletjenesten. Dette indebærer bl.a. aftaler om fælles brugertests af de enkelte formidlingselementer.

TIDSPLAN

Det tilstræbes at følge Experimentariums projektstyringsmanual med følgende milestones og leverancer ved åbning i uge 12, 2013.

Det forudsætter, at der kan indgås en produktionsaftale med det overordnede Garderhøjprojekt senest medio februar 2012.

Hovedprojekt

Typiske arbejdsopgaver/leverancer i fasen

Kravspecifikationer og produktionstegninger af opstillinger til udstillinger og aktiviteter.

- › Visuel identitet skal integreres som en naturlig del af udstillingen.
- › Fundraising af in kind donationer (know-how, udstyr mv.).
- › Udvikling af fagligt indhold.
- › Opbygning og test af mock-up mv.
- › Projektlederen sikrer godkendelse af planer hos den kommende driftledelse (fx reparation, vedligehold og rengøring). Sker der væsentlige ændringer af form og indhold, skal godkendelserne fornyes.
- › Detaljeplanlægning af produktionsfasen.
- › Kvalitetssikring.

Milestone : 1/11 - 2012

Produktion

Typiske arbejdsopgaver/leverancer i fasen

- › Styring af produktion under hensyntagen til budget og tidsplan.
- › Bygning af opstillinger/aktiviteter til udstilling.
- › Grafisk layout.
- › Evt. tryk af skriftligt materiale.
- › Kommunikation om projektet internt og til eventuelle samarbejdspartnere.
- › Planlægning af overdragelse.

Milestone : 1/3 - 2013

Opsætning og overdragelse

Typiske arbejdsopgaver/leverancer i fasen

- › Alle relevante materialer og informationer om projektet samles, så fremtidige projekter kan skaffe sig viden og inspiration fra projektet.
- › Opsættelse af udstilling.
- › Skyggeåbning.
- › Test og fejlretning af de elementer, som ikke kunne testes tidligere.
- › Produktion af drifts-manualer mv.
- › Uddannelse af personale.
- › Åbningsceremoni uge 12, 2013.
- › Presseaktiviteter i.f.m. lancering.
- › Planer for kvalitetssikring i driftsfasen.

Milestone : Senest 2 mdr. efter åbning.

R E F E R A T
af møde om
lokalplanforslag 195 for Furesøkysten

Deltagere:

Fra LTK: Borgmester Søren P. Rasmussen, planchef og bygningsinspektør Sidsel Poulsen, byplanarkitekt Eva-Louisa Wenzel og byplanarkitekt Helle Jørgensen (referenter). Der var afbud fra formanden fra byplanudvalget Simon Pihl Sørensen pga. sygdom.

Desuden deltog skovfoged Lars Stubkjær, Naturstyrelsen og formand for Danmarks Naturfredningsforening (DN) i Lyngby-Taarbæk Lokalkomite Hans Nielsen

20 borgere deltog i mødet.

Søren P. Rasmussen bød velkommen og fortalte om processen frem til lokalplanforslaget. Søren P. Rasmussen understregede blandt andet området unikke karakter, hvorfor kommunalbestyrelsen også har haft en særlig bevågenhed på området, helt tilbage til begyndelse af 1990'erne, med udgivelse af pjecen om træerne ved Furesøen. Folderen var af vejledende karakter, og tiden er derfor kommet til at ajourføre plangrundlaget for området.

Søren P. Rasmussen erkendte at lokalplanen har været længe undervejs, og oplyste at det lange tidsperspektiv dels skyldes kommunalbestyrelsen ønske om en forudgående debat med grundejerne før grundlaget for lokalplanen blev fastlagt, men til dels også, at kommunalbestyrelsen i visse perioder har været nødt til at prioritere andre opgaver højere, blandt andet på grund af § 14 forbud. Det forudgående arbejde, rapport med en registrering af kysten og idéoplæg om Furesøkysten, er udarbejdet af forvaltningen i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening. Søren P. Rasmussen oplyste, at også Naturstyrelsen har deltaget i forarbejdet til lokalplanen, fordi staten som bekendt ejer Furesøen.

Sidsel Poulsen gennemgik herefter i korte træk lokalplanforslaget:

- Forudsætningerne for forslaget
- Lokalplanens formål
- Anvendelse, grundstørrelser og bebyggelsesprocent
- Vej-, sti- og parkeringsforhold
- Bebyggelsens ydre fremtræden
- Bevaringsværdige bygninger og træer
- Ubebyggede arealer

Kopi af powerpointshow er vedlagt referatet.

Søren P. Rasmussen var ordstyrer for debatten og indledte med at give ordet til formand for DN i Lyngby-Taarbæk Lokalkomite Hans Nielsen.

1. Udsigt over Furesøen fra Furesøparken

Hans Nielsen oplyste, at lokalkomiteen har været aktiv i processen i 7 år, og benyttede lejligheden til at takke beboerne i baggrundsgruppen for et givtigt samarbejde. Det er vigtigt, at der er en positiv stemning for lokalplanens intentioner. Hans Nielsen Lokalkomiteen oplyste, at man har positiv erfaring med dialog med borgerne vedrørende sagen ved Lyngby Sø. Hans Nielsen syntes, at det er et godt lokalplanforslag, der både varetager grundejernes interesse for udsigt og bevare det grønne.

Med hensyn til det foreliggende forslag om at få etableret udsigt fra Furesøparken og Furesøvej til Furesøen, så inviterede lokalkomiteen v. Hans Nielsen beboerne til en besigtigelse i parken i weekenden, så beboerne også er med til at udforme det konkrete forslag til hvorledes, der kan etableres udsigt.

Det blev efterfølgende aftalt at mødes om søndagen kl. 11 og bl.a. borgmesteren meldte sig til vandringen. Efterfølgende er arbejdet med en revision af plejeplan igangsat, herunder plan for fældning af træer i skovbæltet, så der 2 steder skabes udsigt over Furesøen (ref.).

2. Sti langs Furesøen

Hvorfor er stien langs Furesøen ikke udlagt i lokalplanen, selvom det måske ikke er realistisk at realisere den nu, hvorfor så afskrive muligheden?

Svar: Sidsel Poulsen oplyste, at der for ca. 15 år siden var et stort møde med grundejerne om en realisering af stien. På mødet blev det tydeligt, at det ville blive meget dyrt i ekspropriationsomkostninger, hvorfor det dengang blev besluttet ikke at gå videre med forslaget. Hvis forslaget ønskes behandlet skal der fremsendes en skriftlig henvendelse herom.

3. Skovbæltet

En grundejer opfordrede til at melde sig ind i en ny aktiv forening af vindyrkere i Danmark. Skrænterne mod Furesøen er ideel til vindyrkning. Vil det være tilladt at plante vinstokke på skråningerne?

Svar: Vinstokke vil kun kunne plantes inden for skovbæltet, hvis det sker som bunddække mellem træerne, hvilket næppe er hensigtsmæssigt i forhold til et godt udbytte.

En grundejer henviste til borgermødet i Kulturhuset om idékataloget for Furesøkysten. Dengang blev det kun talt om at bevare skovbæltet, ikke om at forstærke det.

Svar: Der er ikke nogen væsentlig forskel på lokalplanens indhold og de tidligere debatter. Det blev oplyst, at der indkom 9 henvendelser i forbindelse med høringen om idékataloget. Heraf vedrørte ingen af forslagene og indsigelserne skovbæltet, udover en underskriftsindsamling om udsigt over Furesøen fra Furesøparken.

4. Bevaringsværdige bygninger

En grundejer oplyste, at mange huse i kvarteret trænger til renovering. Dette vanskeliggøres for de bevaringsværdige huse. Grundejeren ønsker at bygge en 1. sal på sin bevaringsværdige ejendom, så huset bliver i 2 etager med fladt tag. Fagfolk har oplyst, at dette energi- og miljømæssigt er det mest optimale. Ud fra et arkitektonisk synspunkt syntes grundejeren også at det er flottere.

Svar: Søren P. Rasmussen oplyste, at en enig kommunalbestyrelse i sidste valgperiode vedtog, at man i villaområder ikke må bygge i mere end 1½ plan, undtagen i enkelte områder, hvor der i dag overvejende er villaer i 2 etager. Søren P. Rasmussen kan godt forstå, at man i det enkelte tilfælde ønsker at bygge i 2 etager, men hvis alle gør det vil det ændre områdets karakter. Desuden har nybyggeri i 2 etager igennem årene været årsag til mange sager om nabogener i form af indblik. Der er ingen væsentlig forskel på gevinsten ved efterisolering af et hus i 1½ etager eller i 2 etager. Det afhænger af kvaliteten.

En anden grundejer ønskede at renovere taget på sit bevaringsværdige hus og give det en lidt større hældning, da det er rimeligt fladt i dag.

Svar: Sidsel Poulsen oplyste, at et hus er bevaringsværdigt betyder ikke det samme som at det er fredet. Det vil være muligt at foretage ændringer. Der skal søges om tilladelse og der vil blive foretaget en konkret vurdering af forslaget i forbindelse med byggesagsbehandlingen. De bevaringsværdige huse er nøje gennemgået og den endelige udpegning er sket i et samarbejde med Bygningskulturforeningen. Derfor kan det jo godt være at man skal kigge på et enkelt eller 2 igen. F.eks. hvis huset er meget ringe vedligeholdt eller andre væsentlige forhold. Sidsel Poulsen opfordrede til at rette skriftlig henvendelse, hvis man ikke er enig i udpegningen.

5. Solfangere

Spørgsmål om forbud mod reflekterende tagmateriale betyder, at der ikke må sættes solfangere op?.

Svar: Der sker en hurtig udvikling på området. Reflektionsværdierne bliver hele tiden lavere især har solceller efterhånden en lav refleksion. Lokalplanen indeholder ikke forbud mod solceller og solfangere, og man kan altid søge om tilladelse. Generelt kan man få lov, hvis det ikke er til gene for naboerne. Kommunalbestyrelsen har dog besluttet at man ikke må sætte solfangere op på bevaringsværdig bebyggelse.

6. Bredsikring

Spørgsmål om hvorvidt kommunen har planer om at fjerne, eller delvist fjerne, bredsikringen med de store sten, da de er til gene for benyttelse af Furesøen. Der har tidligere været sendt henvendelse herom fra spejderne i området.

Svar: Der er pt. ingen planer om at fjerne stenene, men Sidsel Poulsen lovede at bringe ønsket videre i forvaltningen. Miljø- og Vej er efterfølgende orienteret, og man har oplyst, at der på nuværende tidspunkt ikke er nogen planer om at ændre bredsikringen (ref.)

7. Bevaringsværdige træer og levende hegn.

Spørgsmål om hvor de bevaringsværdige træer er placeret i vejskel eller i haven? Der blev desuden rejst spørgsmål hvilken sort 2 træer har.

Svar: De træer, der er udpeget som bevaringsværdige står i vejskel. Der er ikke udpeget træer i haver, udover de træer, der står i skovbæltet. Forvaltningen undersøger, hvordan kortbilaget kan gøres mere entydigt, ligesom sorten af de træer der blev rejst spørgsmål til bliver registreret igen.

Hvilken retsstilling gælder, hvis et bevaringsværdigt træ dør?

Svar: Hvis der søges om fældning af et træ, skal der samtidig angives, hvordan genplantning vil ske. Hvis et træ går ud på grund af ælde, skal der ikke genplantes, men det anbefales.

Det blev anbefalet at pjecen ”Træer ved Furesøen” udsendes til alle nyttilflyttere. Mange nye beboere kender ikke til de særlige forhold langs kysten.

Svar: Pjecen ligger på nettet, og det anbefales, at naboer orienterer nye naboer.

Søren P. Rasmussen opfordrede grundejerne til at tale sammen for at få et godt resultat, og til at tænke på de generationer, der kommer efter. I dag er det desuden muligt at købe store træer, så man ikke behøver at vente i mange år på få udsigt under trækronerne.

Spørgsmål om hvorfor alle hegn skal være levende hegn. Der bør sondres mellem områderne?

Svar: Lokalplanområdet er karakteriseret ved at have levende hegn i naboskel, ligesom der er i området er haver, der vender ud mod Furesøen. Derfor har netop dette område denne bestemmelse, i modsætning til andre villaområder, hvor der kun er bestemmelser om hegning mod vej.

Man har altid mulighed for at søge dispensation til at opsætte et fast hegn. Eksisterende lovlige forhold er fortsat lovlige. Vedligeholdelse af et fast hegn er lovligt, men der ikke må opsættes nye faste hegn.

Spørgsmål om hvad man gør, når der fældes træer på nabogrunden?

Svar: Der hentydes til en konkret verserende sag. Forvaltningen undersøger om sagen er afsluttet. Ejendommen er beliggende i den sydlige del af lokalplanområdet, og er ikke omfattet af bestemmelser om skovbæltet. Da fældningen skete, var bestemmelserne i byplanvedtægt 5 gældende (ref.)

8. Diverse

Spørgsmål om udsigtsservitutter falder bort med lokalplanen?

Svar: En servitut med f.eks. bestemmelse om at nabobebyggelse ikke må opføres i mere end én etage er ikke uforenelig med lokalplanens bestemmelse om at nybyggeri maksimalt må være i 1½ etage/ 2 etager. Disse servitutter vil derfor ikke bortfalde med vedtagelsen af lokalplanen.

Spørgsmål til lokalplanens afgrænsning mod nord. Hvorfor er Kaningården ikke med i lokalplanforslaget?

Svar. Kaningården er allerede omfattet af en lokalplan fra 2004. Lokalplan 182 for Kaningården sikrer områdets bebyggelses- og landskabskarakter. De skovklædte arealer mod Furesøen er sikret i planen.

På vegne Sorgenfri Torv K/S, skal jeg hermed anmode om dispensation til flytning af Netto facaden mod P – pladsen ca. 1,3 m. rykket ud i forhold til den bestående facade, og som vist på det fremsendte projektmateriale fra TRIBYG A/S.

Af kortbilag til den nugældende lokalplan er Nettobygningen vist som et byggefelt uden angivelse mål; men måler vi på kortbilaget, ser den samlede bygningsdybde ud til at svare nogenlunde til den nuværende bygningsdybde på Netto bygningen.

Vi skal derfor venligst anmode om, at der gives dispensation til den ønskede ca. 1,3 m. butiksudvidelse.

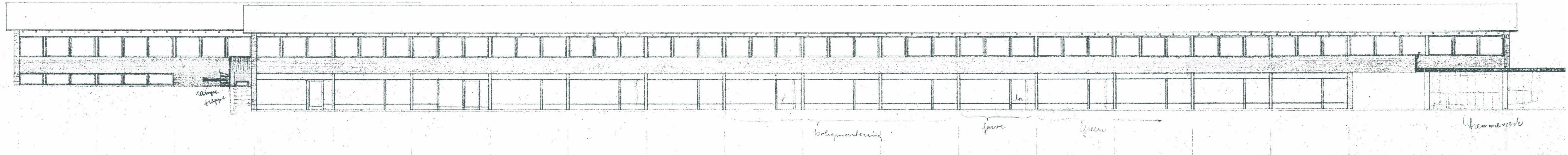
Denne udvidelse vil kunne ske ved at formindske det i forvejen brede fortov langs butiksfacaden. Fortovet er 5 m bredt, hvorfor bredden stadig vil være 3,5 m efter udvidelsen. Det skal også bemærkes, at Nettos nuværende indgang, omgivet af salgsopstillinger for frugt, grønsager, partivarer m.m. ikke vil stå på fortovet i den nye løsning.

Arealerne i den således udvidede Nettobutik er opgjort til følgende:

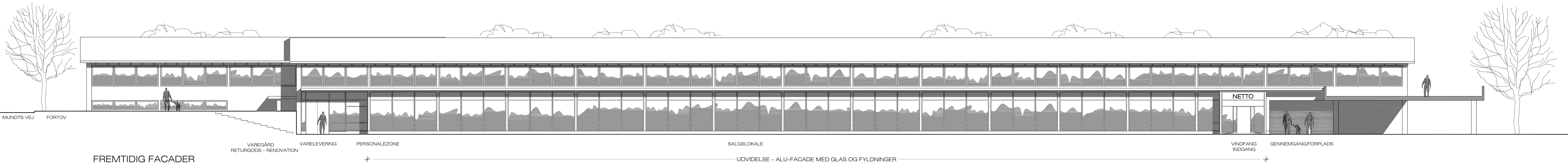
- Salgsareal ca. 1093 m²
- Lager ca. 412 m²
- Personalerum ca. 37 m²
- I alt ca. 1.542 m²

Netto kan med den forøgede butiksdybde en bedre butik, hvor kunder ubesværet kan bevæge sig rundt med kundevogne mellem varereoler, kølemontrer m.v..

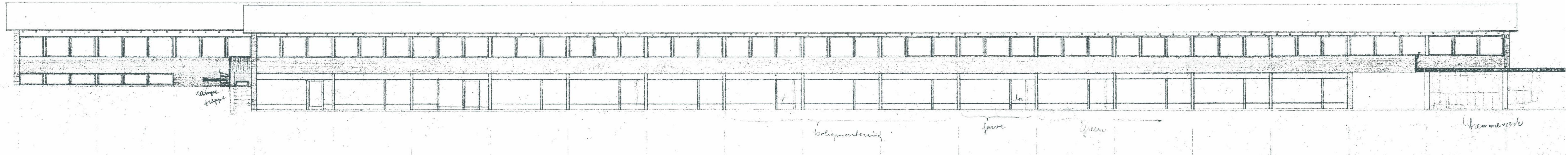
Samtidig har Netto et stort ønske om, at butikken i forbindelse med udvidelsen får installeret et energirigtigt varme- og ventilationsanlæg, som udnytter overskudsvarme fra bl.a. de mange kølemontrer. Med den begrænsede loftshøjde i butikken kan et sådant anlæg kun etableres, hvis den ene af de langsgående hovedkanaler kan placeres i den nye tagkonstruktion, som vist på det fremsendte tværsnit.

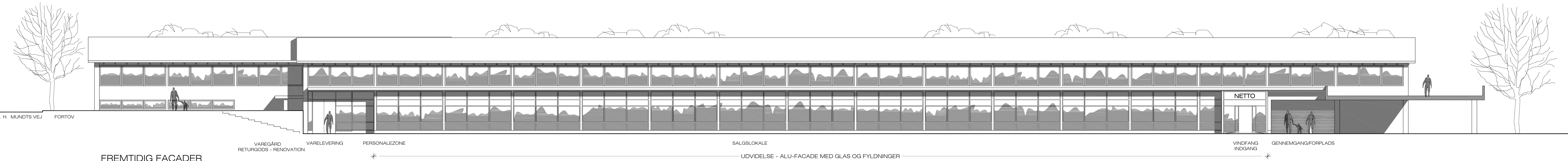
EKSISTERENDE FACADER

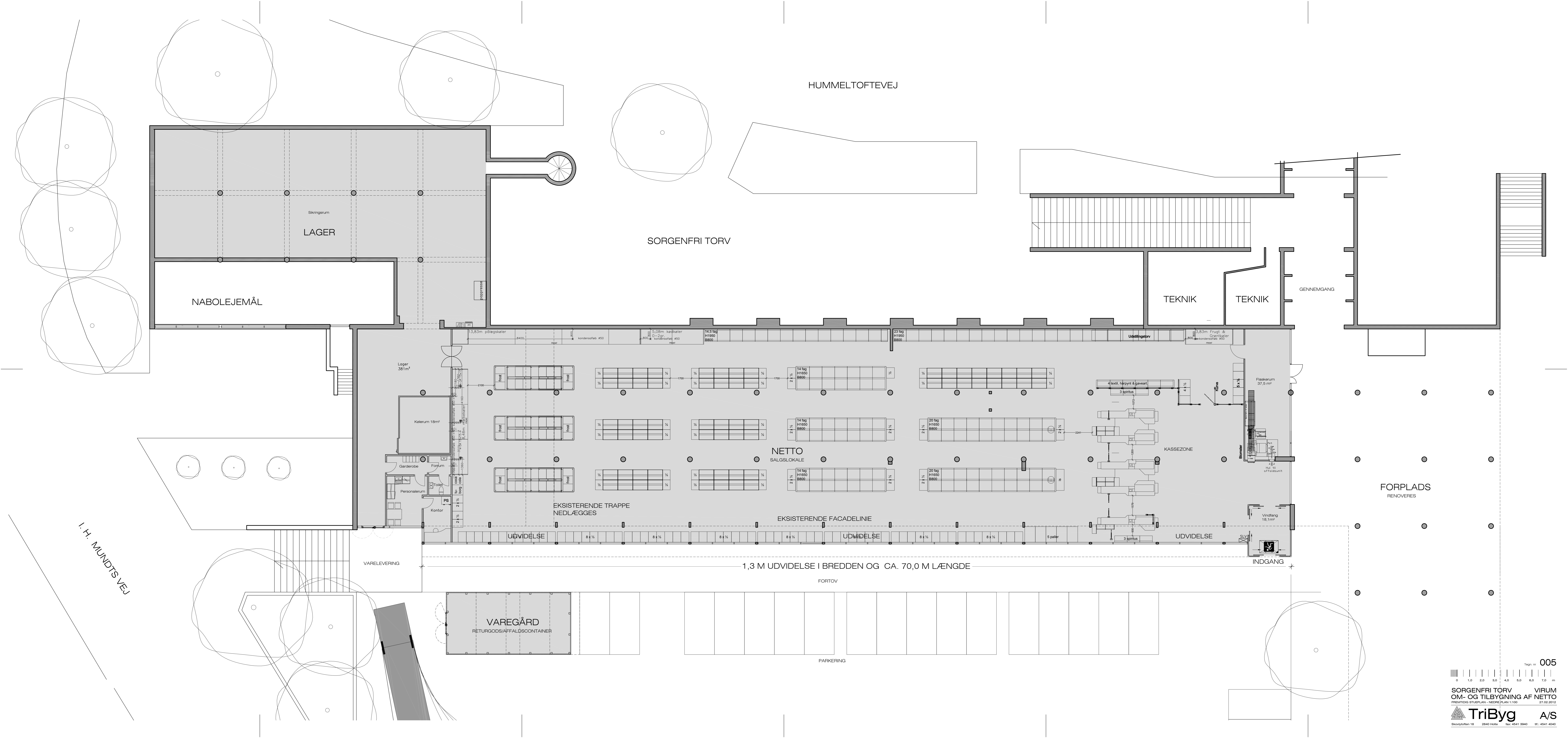
FREMTIDIG FACADER

EKSISTERENDE FACADER

FREMTIDIG FACADER

I projektforløbet har vi arbejdet med en løsning med og uden bibeholdelse af den indvendige trappe, som forbinder Hummeltoftevej niveauet med parkeringspladsen ud for Netto. De to første Netto - indretningsplaner med og uden trappe vedhæftes som filer.

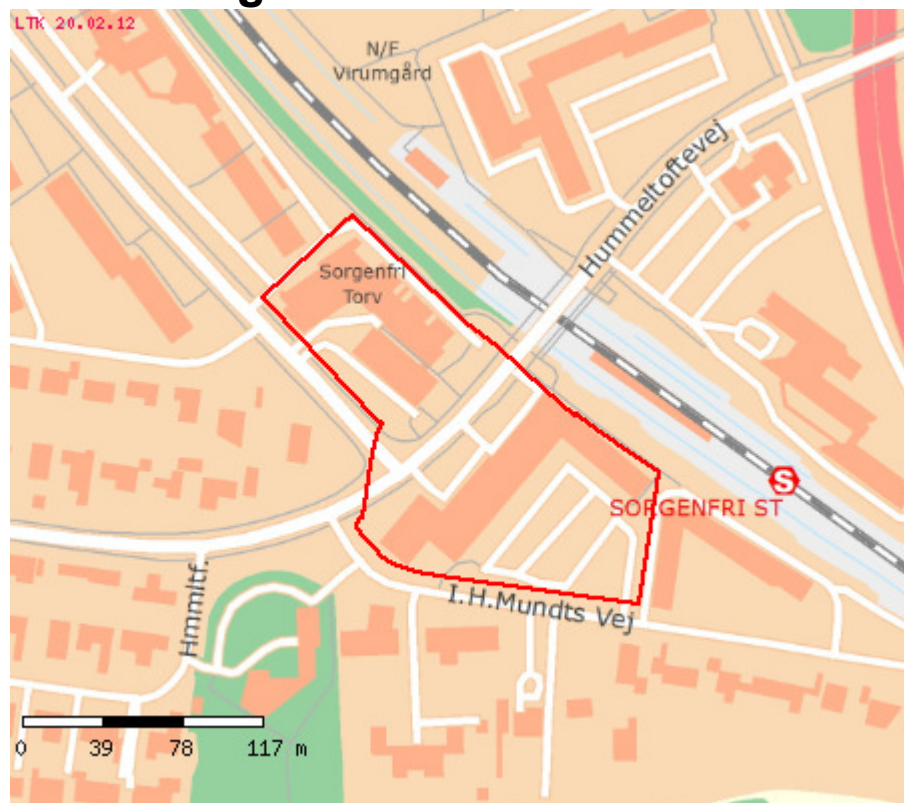
Netto har meddelt, at planen uden trappe giver mulighed for 5 rækker med 3 "øer" med hylder/kølediske, og det er den ideelle størrelse til en butik med den forventede omsætning. En tværgående trappe vil også skære butikken op i to u hensigtsmæssige dele kun forbundet med en ca. 2 m smal passage.

Danske Bank har meddelt, at man af sikkerhedsmæssige grunde ikke ønsker at have 2 de facto adskilte afdelinger. Indretningen af en bankfilial skal overholde så mange sikkerhedsbestemmelser, at en sådan løsning næppe kan godkendes. Ligesom kan man ikke lave en personale- og kundevenlig indretning af en ny stor filial, hvis den eneste forbindelse er en ca. 2 m bred passage hen over trappen ved vinduerne ud mod P – pladsen.

Herudover har vi drøftet en mulig nedlæggelsen af trappen med flere kunder og forretningsdrivende på Torvet. De har tilkendegivet, at en flytning af Nettos indgang til østenden af bygningen vil ændre folks "trafikmønster" på Torvet og P – pladsen hen mod den ende. En renovering af trappen på forpladsen mod Hummeltoftevej, tunnelen til Nordtorvet og forskønnelse af søjlepladsen mellem tunnel, bane og P – plads vil gøre denne rute til den naturlige vej mellem Torvets forskellige dele og butikker. Det vil også reducere den krydsende trafik over Hummeltoftevej.

3.1.01 Sorgenfri Torv

[Printervenlig udgave af siden](#)

Plannummer	3.1.01
Plannavn	Sorgenfri Torv
Anvendelse generelt	Centerområde
Anvendelse specifik	Bydelscenter
Fremtidig zonestatus	Byzone
Zonestatus	Byzone
Plandistrikt	Sorgenfri bydel
Bebyggelsesprocent	70%
Bebyggelsesprocent af	rammeområde under ét
Max. antal etager	2 etager
Anvendelse	<p>Del af stort lokalcenter: et område med butikker og andre centerlignende funktioner. Anvendes til detailhandel, anden publikumsorienteret service, boliger, kontor, liberalt erhverv samt offentlige formål.</p> <p>Detailhandel: dagligvarer, tekstil og beklædning og øvrige udvalgsvarer.</p> <p>Anden publikumsorienteret service: håndværkspræget detailhandel (frisør, selvbetjeningsvaskeri og lign.) anden detailhandelslignende funktion (apotek, bank, og lign.) hotel, restaurant og forlystelser.</p> <p>Liberalt erhverv: klinik (læge, tandlæge og lign.), kontor (advokat, revisor, ejendomsmægler og lign.) og tegnestue (ingeniør, arkitekt, reklamebureau og lign.)</p> <p>Offentlige formål: offentlig administration,</p>

offentlig service (kommunal og statslig service, skoler, uddannelse og forskning samt institutioner for børn, unge og ældre) og fritidsformål.

Områdets anvendelse

Stationsnært kerneområde omfattet af bestemmelserne i det til enhver tid gældende landsplandirektiv for hovedstadsområdet planlægning. På vedtagelsestidspunktet gælder bestemmelserne i Fingerplan 2007.

Det samlede etageareal til detailhandel inden for det store lokalcenter må ikke overstige 8.000 m², jf. retningslinie for detailhandel.

Maksimalt butiksstørrelser:
Dagligvarebutikker: 2.500 m²
Udvalgsvarebutikker: 500 m².

Der må ikke nedlægges detailhandelsareal uden kommunalbestyrelsens tilladelse.

Der må ikke opføres eller indrettes bygninger til spillehal med gevinstgivende spilleautomater, indskudsbod, kasino eller lignende.

Erhvervsanvendelsen i den enkelte bolig må ikke overstige 25% af boligens areal.

Bebyggelsens omfang

Stueetagen reserveres til detailhandel og anden publikumsorienteret service. På 1. salen, der normalt anvendes til bolig, kan der tillades liberalt erhverv og offentlige formål. Resterende etager skal anvendes til bolig.

Trafik

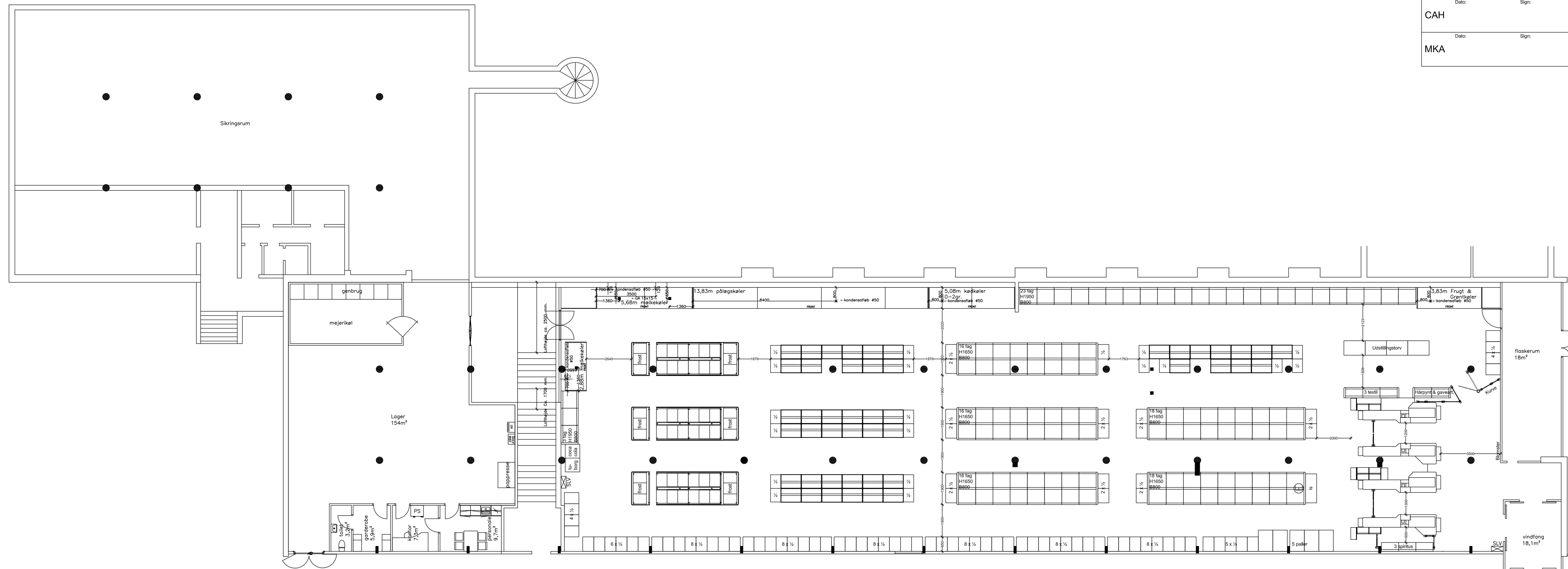
Ved nybyggeri, tilbygning eller ændret anvendelse stilles følgende krav til udlæg af parkeringspladser.

Bilparkering.
Udvalgs- og dagligvarebutikker: 1 p-plads/35 m² etageareal.
Kontor: 1p-plads/50 m² etageareal.
Etageboliger: 1,5 p-pladser/bolig, dog 1 p-plads/1 og 2-rumsbolig.
For ungdoms-, ældreboliger og lignende vurderes parkerings-kravet.

Cykelparkering.
Dagligvarebutik: 1 cykel-p-plads/30m².
Udvalgsvarebutik: 1 cykel-p-plads/40m².
Kontor og liberalt erhverv: 1 cykel-p-plads/40m².
Etageboliger: 2,5 cykel-p-plads/bolig.
Ungdomsboliger: 1 cykel-p-plads/bolig.

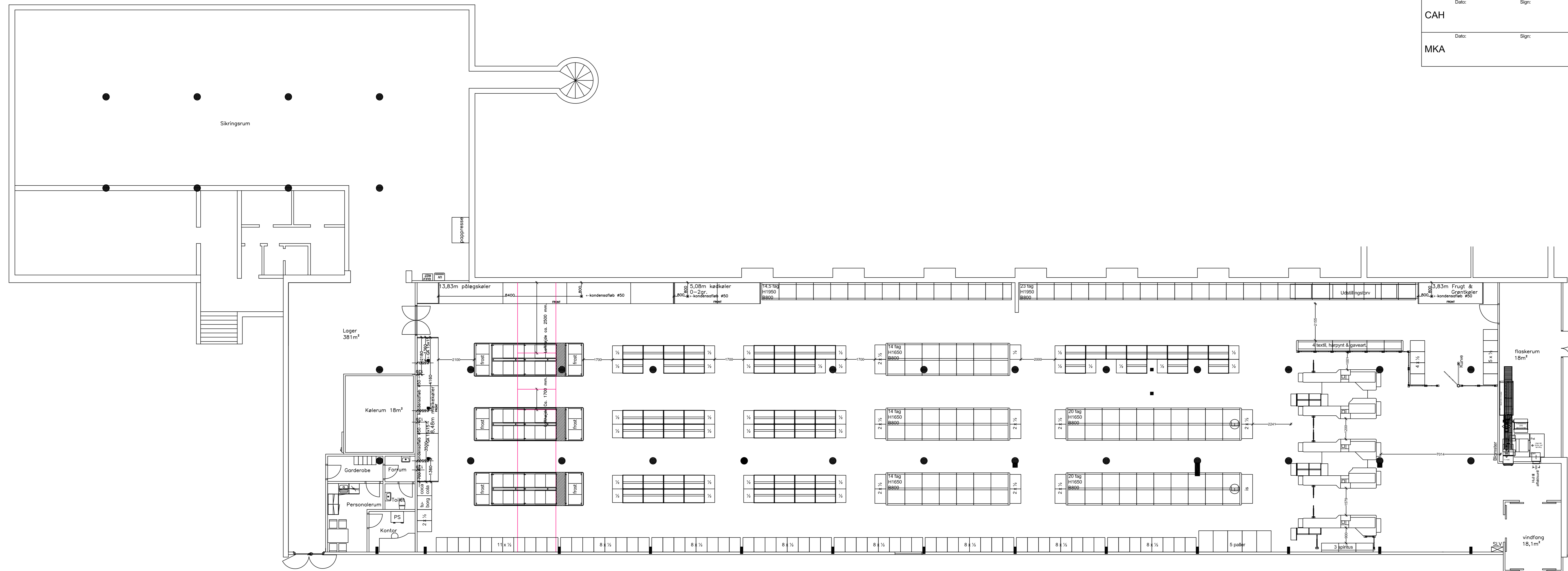

Autark: 419	Bygger: Virum, Sorgenfri Torv	Tegning af: 04-01-2012	Projekt: Udvidelse	Bemærkninger/ændringer
Salgsareal: 563m ²	Salgsareal: 862m ²	Bruttoareal: m ²	Bruttoareal: 1227m ²	Bemærkning: Forslag 1
Fag: 110	Spotberegning: 46	Udvalgte: 102	1/1-palle: 5	
Godkendt af:				
BLA		Date: Sign:		
PHJ		Date: Sign:		
CAH		Date: Sign:		
MKA		Date: Sign:		

Autark: 419	Bygger: Virum, Sorgenfri Torv	Tegning af: 04-01-2012	Projekt: Udvidelse	Bemærkninger/ændringer
Salgsareal: 563m ²	Salgsareal: 1011m ²	Bruttoareal: m ²	Bruttoareal: 1563m ²	Bemærkning: Forslag 3
Fag: 119,5	Spotbereg: 58	Uppåler: 127	1/1-påler: 5	
Godkendt af:				
BLA		Date: Sign:		
PHJ		Date: Sign:		
CAH		Date: Sign:		
MKA		Date: Sign:		

18 JAN, 2012

Lyngby Taarbæk Kommune

Erhverv og Ejendom

Lyngby rådhus

Lyngby torv 17

2800 Kgs Lyngby

Vedbæk 17/1/2012

Vedr. Ejendommen mart. 5aq, Kgs. Lyngby By, Kgs. Lyngby, Fuglevadsvej 17, 2800 Lyngby

På vegne af ejerne vil vi gerne bede om nedrivnings tilladelse til det nuværende hus, samt forhåndstilsagn om opførelse af et nyt hus.

Det nuværende hus fra 1906 har været et kønt og arkitektonisk flot hus og er derfor erklæret bevaring værdigt. Men pga. manglende vedligeholdelse er huset forfaldet over årene. Ydermere har huset gennem det sidste stået ubeboet og uopvarmet, hvilket har gjort skaderne værre og gør at Topdanmark ikke vil ejerskifte forsikre huset (se bilag). På de vedlagte billeder ses der:

- Frostsprængninger i fundament, væg, skorsten og ydertrapper
- Synlige huller i taget og defekte faldstammer.
- Tydelige sætningsskader i alle ydermure

Indvendigt i huset er der tydelige spor af fugt: gulvet er bulet, stukken er faldet ned og fugten driver ned af vinduerne i kælderetagen. Dette kombineret med en energi mærkning "G" (se bilag) gør at vi søger om nedrivningstilladelse af huset i stedet for at sætte det i stand.

I stedet vil vi opføre et lavenergihus i to planer med et grundplan på 150 kvm (250 kvm beboelse og 50 kvm kælder) bygget ind i bakken:

- Huset påtænkes opført i systemet RockShell <http://rockshell.dk> med en pudset overflade i en neutral farve.
- Vinduerne vil være 3 lags lavenergi (f.eks. Velux Helo)
- Varmesystemet vil være en kombination af solvarme og jordvarme (f.eks. <http://www.innogie.dk/technology.html>), hvor solvarmepanelerne er selve taget og derfor er usynlige udefra

- Første salen på 150 kvm vil være i plan med vejen med et tag, der vha. ensidig hældning åbner bygningen med en glasfacade ud mod Mølleådal.
- Stueplanet på 100 kvm vil bestå af en række værelser ud mod Mølleådal og en kælder på 50 kvm i den del der det bygget ind i bakken.
- Mod vejen vil vi opføre en dobbelt carport

Med venlig hilsen

Susanne Bloch & Michael Nielsen

Ellesøpark 44

2950 Vedbæk

30254591

Bilag:

Fuldmagt fra ejere

Billeder af skaderne på huset

Tilstandrapport

Energimærkning

Sundhedsattest

Forsikringstilbud

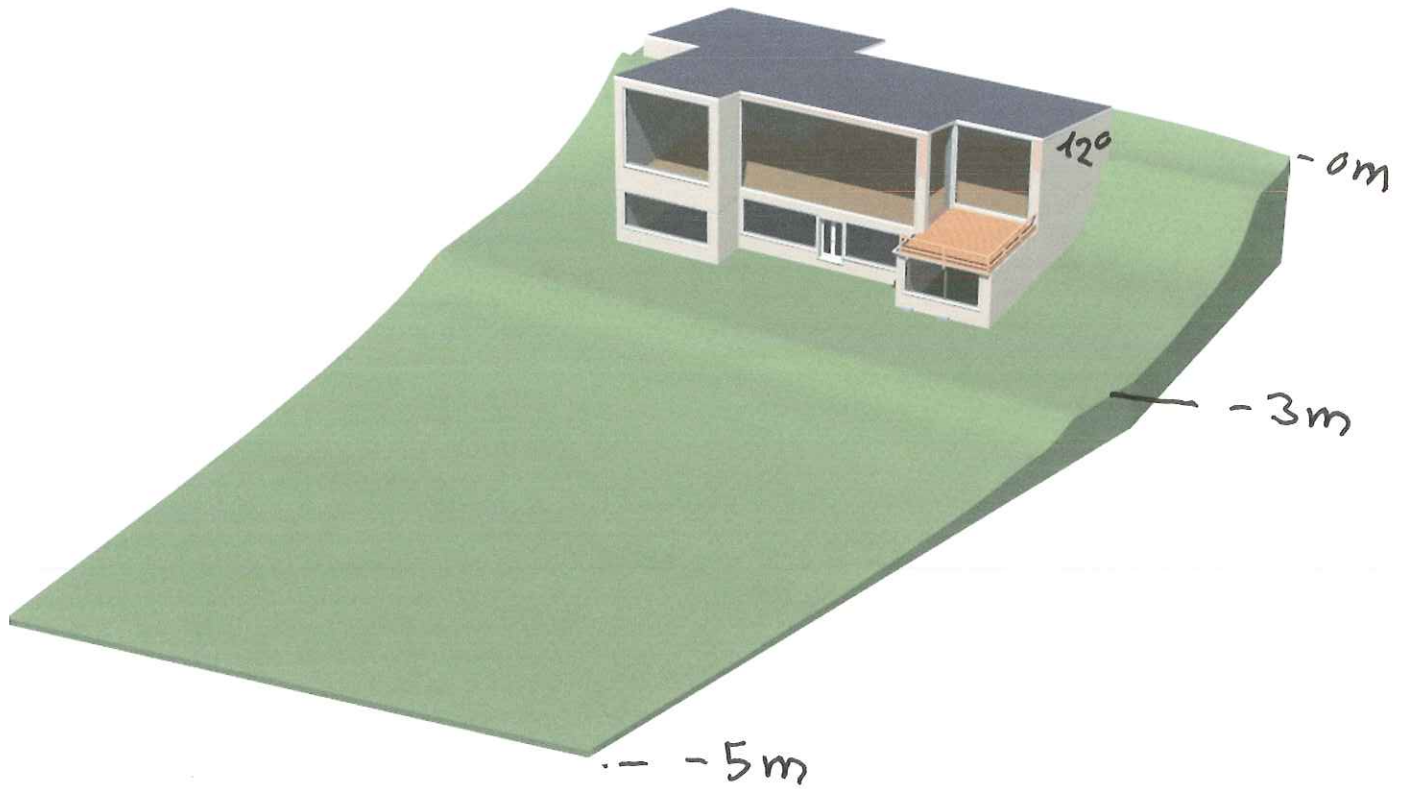

FLUGLEUADSOY 17.

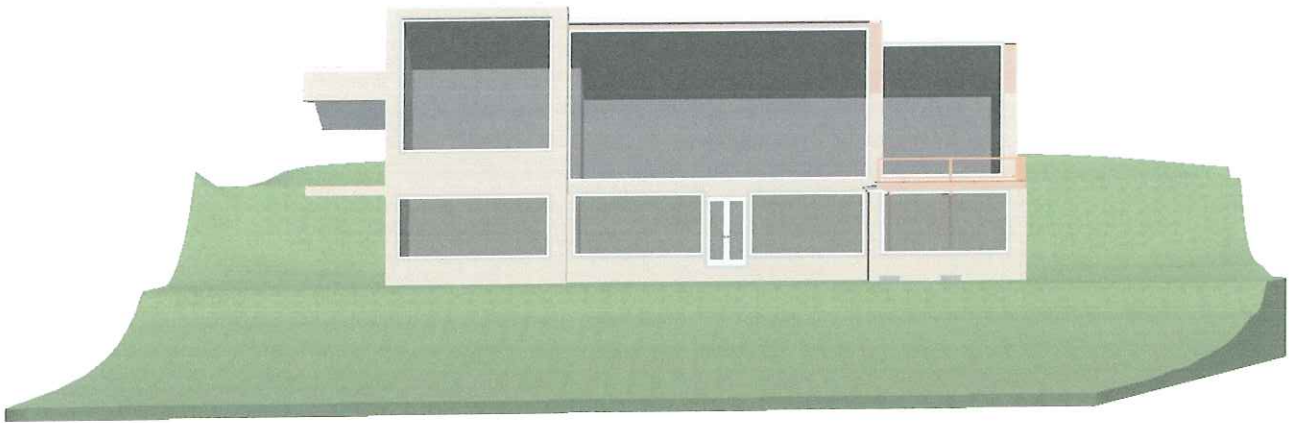
Lyngby-Taarbæk Kommune
Teknisk Service

27 JAN. 2012

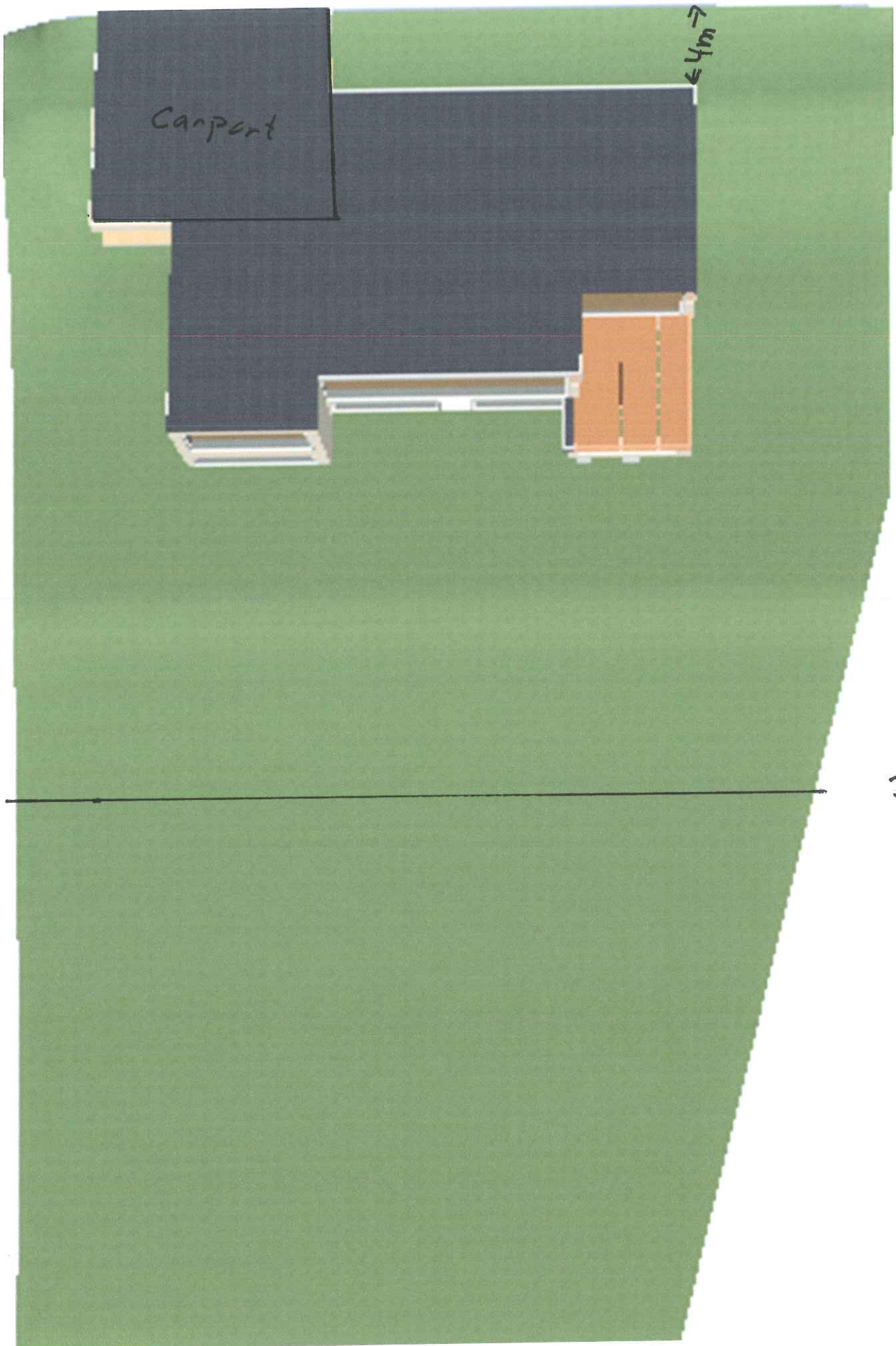
Engelhardtstr. 17

1:200

1:200

Carport

4m

30m

1:100

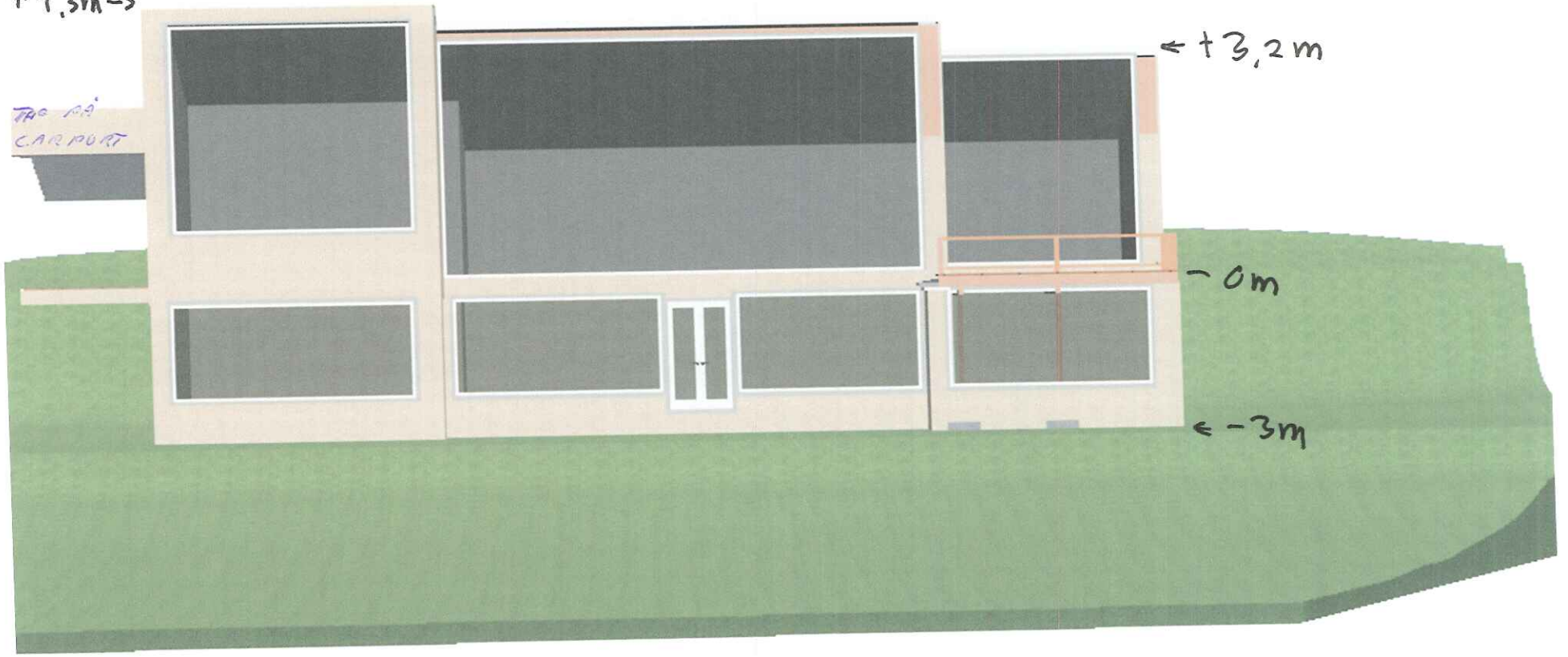
+4.3m →

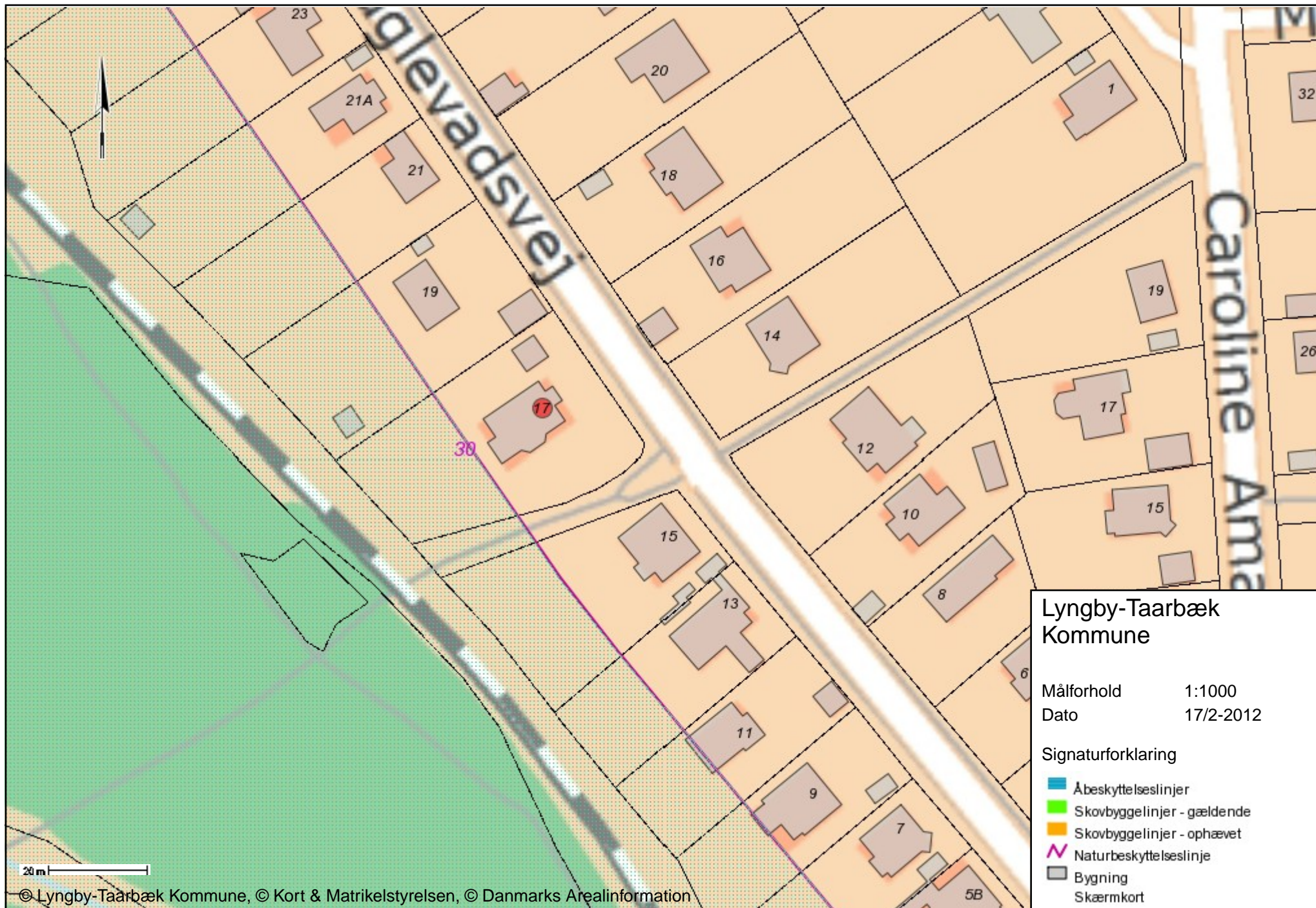
TẦNG GAR
GARAGE

← +3.2m

-0m

← -3m

**Lyngby-Taarbæk
Kommune**

Målforhold 1:1000
 Dato 17/2-2012

Signaturforklaring

- Åbeskyttelseslinjer
- Skovbyggelinjer - gældende
- Skovbyggelinjer - ophævet
- ~ Naturbeskyttelseslinje
- Bygning
- Skærmkort

20 m

Til Lene Kaspersen: Vedr. Gustav Adolfs Vej 15 - Klage over oplag på ejendommen.

Sagsnummer: 20111230027

Sendt: 03-11-2011 18:47:39

Afsendt af: Ole Birknow

Dokumentejer: Ole Birknow

E-post

Generel	Journalnøgle(r):	02.01.00 - K00 Grundes udnyttelse til bebyggelse i almindelighed, Kontrol og klager i almindelighed
Til:	Lene Kaspersen/Økonomisk/LTK@LTK	
cc:	Bjarne Holm Markussen/Teknisk/LTK@LTK, Sidsel	
bcc:		
Emne:	Til Lene Kaspersen: Vedr. Gustav Adolfs Vej 15 - Klage over oplag på ejendommen.	

Tekst:

Hej Lene

Vedr. Gustav Adolfs Vej 15 - Vedr. oplag på ejendommen.

Kort information om hvad der er sket med ejendommen - sagsnr. 73366 og sagsnr.: 73731

Den 01.08.2008 er der fremsendt projektforslag til nyt enfamiliehus til principiel behandling og godkendelse.

Den 10.10.2008 blev projektforslaget behandlet på BY - her besluttede udvalget bl.a. at kommunen er parat til at godkende nedrivning af bygningen, såfremt der ikke ved høring kommer væsentlige argumenter for bevaring - at Kommunen er parat til at tillade beb. procent op til 30, under forudsætning af at de bebyggelsesregulerende regler i øvrigt overholdes, men at kommunen er parat til at nedlægge forbud mod bebyggelse i 2 etager iht. planlovens & 14.

Den 16. og 17.12.2008 har By igen behandlet ansøgning om nedrivning af eksist. bolig og opførelse af ny bolig i 2 etager med tilhørende garage. BY besluttede bl.a. at kommunen er parat til at godkende nedrivning af bygningen - at Kommunen er parat til at tillade beb. procent op til 30, under forudsætning af at de bebyggelsesregulerende regler i øvrigt overholdes, men at kommunen er parat til at nedlægge forbud mod bebyggelse i 2 etager iht. planlovens & 14.

Den 06.01.2009 er der sendt bysvar til ansøger.

den 06.01.2009 er der givet nedrivningstilladelse til at nedrive det eksist. enfamiliehus

Den 16.02.2009 er der fra ansøger sendt tegninger på projekt

Den 16.03.2009 er der fra ansøger modtaget rev. belitggenhedsplan.

Den 09.07.2009 har byggesagsafd. anmodet ansøger om rev. projekt og supplerende oplysninger.

Byggesagsafd. har bl.a. bedt ansøger om et rev. projekt, der er i overensstemmelse med Bysvaret af 06.01.2009 - et rev. projekt, der bl.a. ikke er i 2 etager.

Den 14.09.2009 er der foretaget syn af ejendommen.

Notatet fra synet lyder som flg.: " *Det er ved syn konstateret, at taget på det eksisterende hus er nedtaget, så huset står med ydermurene tilbage. Huset er konstateret aflåst. På baggrund af ovenstående er det i samråd med bygningsinspektør Sidsel Poulsen vurderet, at huset ikke udgør en fare, der gør det nødvendigt at kræve afspærring i henhold til Byggelovens § 18, stk. 1. På ejendommen findes en eksisterende garage, hvor der på taget er oplagret diverse bygningsmaterialer. Oplaget forhøjer garagen. Det vurderes, at garagen herved bliver højere end 2,5 m. indenfor en afstand af 2,5 m. fra skel, hvorved garagen ikke overholder bestemmelserne om byggeret i Bygningsreglement 2008.*"

Den 23.11.2009 er ejer af ejendommen blevet bedt om at fjerne oplaget på taget af garagen, så bygningsreglementets bestemmelser om at garagen ikke er højere ned 2,5 m. indenfor en afstand af 2,5 m. fra skel er overholdt.

Den 23.12.2009 har ejer af ejendommen oplyst, at han flytter materialerne ned fra taget.

Den 23.06.2011 har Plan & Byg med baggrund i syn af den 22.06.2011 sendt varsling af påbud om at fjerne oplaget fra garagens tag med frist til 23.08.2011.

Den 15.07.2011 har Plan & Byg sendt påbud om at fjerne oplaget fra garagens tag, så bygningsreglementets bestemmelser om at garagen ikke er højere ned 2,5 m. indenfor en afstand af 2,5 m. fra skel er overholdt.

Den 20.08.2011 har ejer af ejendommen oplyst at han har flyttet rundt på oplaget på garagetaget, så dette opfylder bygningsreglementets krav.

Den 09.09.2011 er det ved syn konstateret, at der er flyttet rundt på oplaget.

Jeg håber ovenstående er nok til at belyse sagen.

Sidsel og jeg har vurderet, at der ikke er hjemmel til at gøre yderligere vedr. forholdene om oplag på ejendommen.

Til din orientering har jeg vedhæftet nogle af vores billeder af ejendommen taget før og efter flytningen af oplaget på garagen.

Gustav Adolphsvej 15 - fotos d 15072011 002.jpg Gustav Adolphs Vej 15 - foto 14102009 001.jpg

Gustav Adolphs Vej 15 - foto 14102009 002.jpg Gustav Adolphs Vej 15 - foto 14102009 003.jpg

Gustav Adolphs Vej 15 - fotos ved syn d 22062011 001.jpg Gustav Adolphs Vej 15 - fotos ved syn d 22062011 002.jpg

Gustav Adolphs Vej 15 - fotos d 15032011 001.jpg Gustav Adolphs Vej 15 - fotos d 15032011 004.jpg

Gustav Adolphs Vej 15 - fotos d 15032011 006.jpg Gustav Adolphsvej 15 - fotos d 09092011 006.jpg

Gustav Adolphsvej 15 - fotos d 09092011 007.jpg Gustav Adolphsvej 15 - fotos d 09092011 008.jpg

Gustav Adolphsvej 15 - fotos d 09092011 009.jpg Gustav Adolphsvej 15 - fotos d 15072011 001.jpg

Venlig hilsen

Ole Birknow

[NYHED:](#)

Notat om syn den 22.12.2011
Sagsnummer: 20111230027
Oprettet: 22-12-2011
Dokumentejer: Ole Birknow

Andet

Notat		Journalnøgle(r):	02.01.00 - K00 Grundes udnyttelse til bebyggelse i almindelighed, Kontrol og klager i almindelighed
Emne:	Notat om syn den 22.12.2011	Besked:	
Dato:	22-12-2011		
Organisation:	Gustav Adolphi Vej 15		
Navn:			
ID-nummer:	058063		

Vedr. Gustav Adolphi Vej 15 - syn af ejendommen d. 22.12.2011

Deltagere i syn:

Annette Trebbien, byggesagsbehandler, Ltk.

Ole Birknow, byggesagsbehandler, Ltk.

Det er ved synet konstateret, at der nu er opsat byggepladshegn på ejendommen. Plan & byg har vurderet, at hegnet imødekommer påbuddet af 13.12.2011 om at afspærre ejendommen og forhindre adgangen til bygningen. Der mangler dog det påbudte skilt. Det er aftalt med Michael Plahter i telefonsamtale d.d. at han i løbet af et par dage opsætter skilt på hegnet som påbudt.

Gustav Adolphi Vej 15 - syn 22122011 003.jpg

Gustav Adolphi Vej 15 - syn 22122011 001.jpg

Gustav Adolphi Vej 15 - syn 22122011 002.jpg

Ole, Plan & Byg

Byplanudvalget den 14-03-2012
Bilag 10.1

SWOT-analysen

Genbrug – udsagn/uddrag fra Kommunalbestyrelsens introseminar januar 2010

- **Styrker**

Grøn beliggenhed – infrastruktur - handelsliv – universitetsby/uddannelsesby – grønne områder – idrætsliv – kreative borgere – mange arbejdspladser

- **Svagheder**

Trafik – boliger/transport – udnytte potentiale – mgl. politisk enighed – fuldt udbygget kommune – har været for nemt – mgl. koordinering - mgl. forbrugerkontakt

SWOT-analysen

Genbrug – udsagn/uddrag fra Kommunalbestyrelsens introseminar januar 2010

- **Muligheder**

Samarbejder på tværs af kommunerne – genfortælling af LTK – branding – udnytte de kreative borgere – samarbejde med vidensinstitutionerne – vidensby – skabe sammenhæng

- **Trusler**

Lovindgreb med økonomiske konsekvenser – krisen fortsætter – borgernes protester – manglende nytænkning – hovedstaden – manglende prioritering

Styringsdimensioner

Genbrug – Udsagn/uddrag fra Kommunalbestyrelsens introseminar januar 2010

- **Styringsdimension 1**

**Grad af stramhed i styringen af de udførende enheder,
(antal og karakter af mål og styringspunkter)**

Detaljeret mål-----/
og rammestyring
af udførende enheder

^

-----Overordnet mål
og rammestyring
af udførende enheder

- **Styringsdimension 2**

**Delegation fra politisk til administrativt niveau
("maskestørrelsen")**

Omfattende-----/
Delegation ^
(Overordnede mål)

-----Begrænset
delegation
(deltaljerede mål)

Styringsdimensioner

Genbrug – Udsagn/uddrag fra Kommunalbestyrelsens introseminar januar 2010

- **Styringsdimension 3**

**Politisk fokus på driftsmål contra udviklingsmål/
strategiske mål**

Politisk fokus-----/
På driftsmål

^-----Fokus på
udviklings-/
strategiske mål

- **Styringsdimension 4**

Delegation fra Kommunalbestyrelsen til fagudvalg

Omfattende-----/
delegation ^

-----Begrænset
delegation

Styringsdimensioner

Genbrug – Udsagn/uddrag fra Kommunalbestyrelsens introseminar januar 2010

- ***Styringsdimension 5***
Administrativ decentralisering (til institutions-lederne)

Stærk
decentralisering

^

Stærk
centralisering

Overordnet vision 2010-2014

Genbrug – Udsagn/uddrag fra Kommunalbestyrelsens introseminar januar 2010

- En lærende kommune, der vil bevare og udvikle
- Politisk mod
- Høj kvalitet
- Agere på baggrund af viden
- Kommunikation
- Trafiksanering i Kgs. Lyngby Centrum – kanalisering – fredeliggørelse – unge
- Klimaneutral
- Idrætsby
- Grøn By på Dyrehavegård
- Lokal kulturprofil
- Vidensby – DTU ind i helheden
- Varmeplan med eksperimenter
- Ny Lyngbymodel for samarbejde med handel og erhverv. NFN.....
- Øget samarbejde med DTU

Byggesager og lokalplaner

Større udviklings, anlægs og driftsopgaver i 2010-2013

UDVIKLING:

- Sagsbehandlingstiden fra ca. 24 uger til 4-6 uger*
- Delegationsplan
- Digital byggesagsbehandling – udviklingsprojekt, (TVKM 6)
- Fortsat udvikling og implementering af ESDH-systemet, herunder præsentation
- Efteruddannelsesprogram inden for skimmelsvampeangreb i boliger
- Digital lokalplan
- System til registrering/ revision af bygningers bevaringsværdi
- Lokalplanboblere: Brandskolen/Skovtofte/Pritzel/Sorgenfri Torv/Lyngby Statsskole
- Lokalplanprojekt: Erstatning af uaktuelle lokalplaner og byplanvedtægter
- BB% i naturfølsomme områder m.v.

Byggesager og lokalplaner

Større udviklings, anlægs og driftsopgaver i 2010-2013

UDVIKLING:

- Ny Helhedsplan for DTU
- Borgerservice på Lyngby Rådhus
- Prisbelønning af ejendomme
- Firskovvej – udvikling af området og herunder evt. vejgennemføring

• **ANLÆG:**

- Færdiggørelse af WEBGIS-projektet
- Fortsat indscanning af byggesagsarkivet

Byggesager og lokalplaner

Større udviklings, anlægs og driftsopgaver i 2010-2013

DRIFT:

- Sammenlægning og drift af tidligere Byggesagsafdeling og del af Byplanafdeling
- Forvaltning af forventet nyt delegationsprincip*

Myndighed

(Stikord til visionsdrøftelsen)

- Fastholde delegationen
- Udbygge den digitale platform, (byggesagsbehandling/ lokalplaner)
- Borgernes selvbetjening udbygges
- Reaktiv eller proaktiv myndighedsudøvelse

- Kulturarv – driver eller hæmsko
- Arkitekturpolitik – ekko eller nyskabelse
- 1½ plan contra 2 plan i boligområder
- Naturfølsomme områder
- Bebyggelsesprocenter – lokkemad, hvis Energiklasse 1
- Klimaudfordringen - arkitektur

Myndighed

(Stikord til visionsdrøftelsen)

- Takstpolitik
- Projektlokalplaner – kan fremmes via bygherreydelse
- Områdelokalplaner – TF

- Prisbelønning af bygninger 2012 – grundlag/sigtelinjer

- Hvad skal Byplanudvalgets indsats på lokalplan- og byggesagsområdet være kendetegnet ved i perioden?
- Hvilket omdømme ønsker udvalget at stå med efter perioden?

Afdeling/Projekt

Titel	Metadata:ProjectDiscipline Metadata:SerialNo_NoZeroes - Minutes/Referat UK/DK PW		
Tid	26. januar 2012, kl. 13.00-15.30		
Sted	Lyngby Rådhus		
Deltagere	Navn	Init.	Organisation
	teknisk direktør Bjarne Markussen		Lyngby-Taarbæk Kommune
	souschef i Plan & Byg Jørgen Olsen		Lyngby-Taarbæk Kommune
	Civilingeniør Ole Dam Mortensen		Lyngby-Taarbæk Kommune
	Tove Skrumsager Frederiksen	TSF	Metroselskabet
	Helge Erlandsen	HE	Metroselskabet
	Jørgen Østergaard	JOE	Metroselskabet
	Morten Nørgaard Olesen	MNO	Metroselskabet
	Marianne Bendixen	MB	Ringbysamarbejdet
Referent	Metadata:AuthorInitials		
Distribution	Deltagerne		
Næste møde	Ikke aftalt		

1 Status og proces for projektet

TSF opsummerede opgaven som Metroselskabet er blevet tildelt af Ringbysamarbejdet om udredning af letbane på Ring 3 og skitserede organiseringen og planlægningen heraf.

TSF redegjorde for processen omkring arbejdet med linjeføringen., Metroselskabet udarbejder en indstilling til embedsmandsgruppen med scenarier for linjeføring og stationsplaceringer i februar måned. Scenarierne vil være grundlag for det videre arbejde med beslutningsgrundlaget. Derfor drøftes den videre proces med de enkelte kommuner - herunder om kommunen evt. har justeringer, der skal tages højde for i forhold til linjeføringen i COWI's rapport.

Metroselskabet (MS) og Ringbysamarbejdet har udarbejdet en kommunikationsplan samt spørgsmål og svar om letbanen til brug for kommunerne. Materiale til møder, pressemeddelelser etc. kan findes i Podio.

2 Linjeføring og stationer

- HE gennemgik linjeføring af letbanen gennem Lyngby-Taarbæk Kommune. I den justeringsproces, der pågår, er fokus på at opnå kortest mulig rejsetid mellem knudepunkterne i byfingrene, så passagertallet kan maksimeres.
- Metroselskabet samarbejder med Via Trafik om signalprioritering og trafikafvikling ved en letbane.
- Som alternativ til COWI's forslag til linjeføring, undersøger Metroselskabet, om traceet ved Lundtoftegårdsvej med fordel kan placeres tæt på motorvejen i den ikke realiserede Lundtoftebanes linjeføring. Dette muliggør højere hastighed og sikkerhed, da Lundtoftebanens broer kan udnyttes. Desuden skal der ikke gribes ind i den eksisterende vej. Endvidere undersøges om sidelagt trace på dele af den øvrige strækning gennem kommunen kan være et alternativ til COWI's linjeføring.
- Passagergrundlaget for en evt. station ved Nærumbanen undersøges, idet det muligvis vil give bedre passagergrundlag. Movia har i sin vision for lokalbanen et modsvarende forslag om at give Nærumbanen et stop ved letbanen.
- Det undersøges, om linjeføringen ved Rådhuset og Lyngby Station kan optimeres, da vejgeometrien under viadukten ved Lyngby St. er vanskelig i den løsning, der er foreslået af i COWI rapporten.

Lyngby-Taarbæk Kommune rejser følgende emner:

- Er meget betænkelig ved en alternativ linjeføring ved Rådhuset ad Jernbanepladsen og Søndre Torvevej.
- Har ønske om at opretholde arealudviklingsmuligheden på de arealer som ligger mellem Lundtoftegårdsvej og motorvejen.
- Klampenborgvej vest for Kanalvej overvejes forbeholdt busser, taxaer og letbane. Dette vil formentlig lette udformning af letbane gennem centrum. Vurdering af trafikale konsekvenser ved lukning af Klampenborgvej for biltrafik er foretaget af VIA Trafik vha. døgntrafikmodel.
- Ønsker at letbanen bliver køreledningsfri gennem Lyngby centrum.
- Buskørsel i letbanens trace - Busser kan blive væsentligt forsinkede, hvis busbanerne forsvinder, så et delt spor vil være hensigtsmæssigt.
- Passage af engelske rækkehuse / Buddingevej - Cykelsupersti stiller breddekrav, berøring af forhaverne bør tilstræbes undgået - følsom lokalitet.

- Hvem får reklamerettighederne på letbanen?
- Mange ejendomme har facadeadgang til Buddingevej, bl.a. tankstation. Vil krydsninger henover letbanespor blive muligt?
- Ekspropriationer ved bl.a. Nybrovej? Cowi rapporten peger på behov for nedrivning af fire villaer.

MS bemærker generelt om ekspropriationer, at det søges at begrænse ekspropriationer af boliger mest muligt, men at det ikke er muligt at sige endnu, hvilke ejendomme der skal eksproprieres.

Med hensyn til evt. reklameindtægter er der ikke taget stilling hertil endnu, men dette skal belyses i forbindelse med beslutningsgrundlaget.

Det er i udgangspunktet ikke muligt at passere letbanens trace udenfor de lysregulerede kryds. Dette gælder dog ikke centerområdet, hvor letbanens hastighed vil være begrænset.

3 Brev til kommunen

Ingen bemærkninger

4 Eventuelt

Behov for detaljeret undersøgelse af letbanens linjeføring ved Lyngby St. Lyngby-Taarbæk Kommune leverer koterede vejplaner af krydset ved Lyngby Torv, Jernbaneplassen, Ndr Torvevej.

Der holdes et fælles møde mellem Lyngby-Taarbæk Kommune og Movia om skiftestation ved Nærumbanen. MS inviteres til mødet.

Lyngby-Taarbæk Kommune leverer relevante cykeltrafiktællinger i relation til cykelsupersti.

Lyngby-Taarbæk Kommune indkalder til møde med Via Trafik, og MS om undersøgelserne og evt. konklusioner af konsekvenser ved Trafiksanering på Klampenborgvej.

Kommunikation

Letbane i Ring 3

1. Indledning

Kommunikationsplanen beskriver intern og ekstern kommunikation i fase 1, vedr. udarbejdelse af beslutningsgrundlag for letbane i Ring 3 fra 1. oktober 2011 til december 2012.

Intern kommunikation omfatter kommunikation internt i projektet – dvs. mellem parterne bag Samarbejdsaftalen, sekretariatet for letbane i Ring 3 (Sekretariatet) og Ringby – Letbanesamarbejdets projektleder. Ekstern kommunikation omfatter kommunikation med pressen, borgere samt øvrige interessenter.

Målsætningen for den interne kommunikation i projektet er, at kommunikere åbenhed om processen, og samtidig sikre at de forskellige elementer, som skal afklares i en politisk proces, håndteres professionelt i projektet.

Målsætningen for den eksterne kommunikation er budskabet om, at letbanen i Ring 3 er et *fælles* projekt mellem 11 kommuner, region Hovedstaden og staten. Samarbejdet og den fælles vision om byudvikling i kommunerne skal være kernebudskabet i den eksterne kommunikation.

Kommunikationsplanen indeholder følgende elementer

1. Møder, proces og intern kommunikation
2. Ekstern kommunikation

Bilag:

- I. Møder og beslutningsprocesser for udarbejdelse af beslutningsgrundlag for letbane i Ring 3
- II. Plan for ekstern kommunikation
- III. Q&A's
- IV. Letbanesamarbejdets Kommunaldirektørkreds

Møder, proces og intern kommunikation

Tilrettelæggelse af proces for intern kommunikation i projektet er en væsentlig del af kommunikationsopgaven i denne fase af projektet. Der er derfor udarbejdet en oversigt over møder, som er tilrettelagt, så de passer med den proces, der skal gennemføres for, at de rigtige beslutninger kan træffes i forbindelse med udarbejdelse af beslutningsgrundlaget.

Mødedatoer fremgår af vedlagte oversigt over møder i organisationen. Såfremt der er behov for yderligere møder, fastlægges disse møder løbende og efter aftale med Embedsmandsgruppen.

Oversigt over møder er vedlagt i bilag I

Oversigt grupper og fora i projektet

Embedsmandsgruppen	Embedsmandsgruppen forbereder udredning og holder månedlige møder. Embedsmandsgruppen forbereder styregruppens møder, samt møder i kommunaldirektørgruppen.
Styregruppen	Styregruppen forbereder møder i borgmesterforum og Ringby - Letbanesamarbejdet. Styregruppen indkaldes til møder ca. 3 gange i løbet af udredningsperioden.
Kommunaldirektører	Gruppen af kommunaldirektører forbereder politisk behandling i borgmesterforum. Kommunaldirektørerne i de 11 kommuner samt direktøren for Region Hovedstaden indkaldes til møder ca. en gang i kvartalet.
Borgmesterforum	Borgmestrene fra de 11 kommuner som deltager i letbaneprojektet samt formanden for region Hovedstaden.
Kommunalbestyrelserne i de 11 kommuner i letbanesamarbejdet	Såfremt der er behov for politisk proces i kommunerne, er der mulighed for dette i perioden medio marts til medio maj 2012 vedr. linjeføring og stationer og igen i oktober 2012, såfremt der er forhold vedr. udredningen, der skal afklares politisk.

Øvrige grupper

Ringby - letbanesamarbejdet.	Består af samtlige politikere og embedsmænd som indgår i Ringby - Letbanesamarbejdet. Ringby-letbanesamarbejdet koordineres af Ringby-letbanesamarbejdet projektleder.
-------------------------------------	--

Samarbejde mellem Sekretariatet og Ringby – letbanesamarbejdets projektleder

Sekretariat for udredning vedr. Letbane i Ring 3 varetages af Metroselskabet. Metro-selskabets administrerende direktør er kontaktperson for Embedsmandsgruppen.

Ringby – letbanesamarbejdets projektleder og Sekretariatet arbejder tæt sammen og holder et ugentligt koordineringsmøde med henblik på at sikre håndtering af alle problemstillinger, planlægning af møder, mv.

Møder med kommunerne

Møder med kommunernes forvaltninger planlægges i 1. kvartal 2012. Her deltager Sekretariatet, samt Ringby – letbanesamarbejdets projektleder. Såfremt der er behov for yderligere møder, planlægges dette ad hoc .

Styregruppen vedr. letbane i Ring 3

Borgmester i Gladsaxe Kommune Karen Søjberg Holst (S)
Borgmester i Lyngby-Taarbæk Kommune Søren P. Rasmussen (V)
Borgmester i Albertslund Kommune Steen Christiansen (S)
Formand for Region Hovedstaden Vibeke Storm Rasmussen (S)
Transportminister Henrik Dam Kristensen (S)

Embedsmandsgruppen vedr. letbane i Ring 3

Bo Rasmussen, Kommunaldirektør i Albertslund Kommune (formand)
Marius Ibsen, Kommunaldirektør i Gladsaxe Kommune
Tim Andersen, Kommunaldirektør i Lyngby-Taarbæk Kommune
Kim Høgh, Koncerndirektør i Region Hovedstaden
Mikkel Sune Smith, kontorchef, Transportministeriet
Henrik Plougmann Olsen, adm.dir. i Metroselskabet I/S (sekretær)

Materiale, intern kommunikation og IT-plattform.

Letbaneudredningen udarbejdes i en åben proces.

Ringby-letbanesamarbejdet har et netværksrum "Podio", hvor alle projektparter har adgang. I Podio er der oprettet et nyt workspace, der hedder 'Letbane udredning'. Ringbysamarbejdets projektleder og sekretariat vil i fællesskab sørge for, at alle relevante dokumenter bliver lagt på Podio i takt med projektets fremdrift.

Mødemateriale til embedsmandsgruppen og styregruppen, præsentationer m.v. til borgmesterforum, presseklip, projektstyringsdokumenter m.v. findes her. Desuden er der oprettet en 'debat - spørgsmål og svar-funktion', der giver mulighed for at styrke den interne kommunikation i projektet. Q & A's er vedlagt kommunikationsplanen i bilag III.

Podio er et godt kommunikationsværktøj, men Podio løser ikke alle kommunikationsopgaverne. Det er fortsat embedsmændende i de enkelte organisationer, der har ansvaret for, at informere det politiske niveau, ud over den information der sendes til dem fra projektet.

Ringby – Letbanesamarbejdets styregruppe og projektgruppe er allerede tilknyttet Podio og vil blive inviteret ind i workspacet 'Letbane udredning'. Det er den enkelte kommunes repræsentanter, der vurderer, hvem der lokalt skal tilknyttes workspacet. De kommunale kontaktpersoner i Ringby – Letbanesamarbejdets projektgruppe tilknytter herefter selv eventuelle yderligere brugere fra egne organisationer.

Guide til at invitere medlemmer.

Medlemmer inviteres ved funktionen 'tilføj' eller 'invitér' medlemmer i højre side af 'workspacet'.

Hjælp og support i øvrigt kan tilgås direkte fra Podio.com ved henvendelse til Podio's supportfunktion nederst på siden eller ved henvendelse til Ringby - Letbanesamarbejdets projektleder.

2. Ekstern Kommunikation

Ekstern kommunikation omfatter kommunikation med pressen, borgere, naboer samt øvrige interessenter.

Den eksterne kommunikationsplan er udarbejdet på baggrund af en interessentanalyse samt interessenternes ønsker til og behov for oplysninger.

I denne fase er den væsentligste opgave vedr. den eksterne kommunikation at fortælle, at projektet er inden i proces. Den væsentligste nyhed er, når udredningen er færdig ved årsskiftet 2012/13. Oversigt over kommunikationsaktiviteter kan ses i bilag vedr. ekstern kommunikation. Planen justeres løbende. Bilag II

Til brug for besvarelse af henvendelser fra borgere og potentielle samarbejdspartnere, som har spørgsmål til specifikke forhold, f.eks. spørgsmål til ekspropriationer, støj, udbudsproces m.m. er der udarbejdet Q & A's, som giver overblik over de centrale spørgsmål, der kan være til projektet. Bilag III.

Det overvejes desuden at etablere en offentlig hjemmeside for Letbane i Ring 3, hvor man kan få information om projektet.

Intern kommunikation til koordinering af ekstern kommunikation.

Den eksterne kommunikation til pressen i lokale spørgsmål varetages decentralt af kommunikations- og pressemedarbejdere i Ringby - Letbanesamarbejdet. Podio er platform for koordinering af den eksterne kommunikation.

Her oprettes følgende grupperum

1. et kontaktforum for presseansvarlige i letbanesamarbejdet
2. Q&A's som opdateres
3. Et presserum, hvor nyheder uploades
4. Et bibliotek de enkelte kommuner uploader deres borgersvar m.v.

Ved særlige henvendelser vedr. letbaneprojektet kontaktes Ringby-letbanesamarbejdets projektleder.

Kontaktpersoner i projektet, vedr. letbane i Ring 3

Formand for styregruppen: Karen Søjberg Holst, Borgmester i Gladsaxe Kommune (S)

Formand for embedsmandsgruppen: Bo Rasmussen, Kommunaldirektør i Albertslund Kommune

Projektleder Ringby - letbanesamarbejdet: Marianne Bendixen

Direktør for Metroselskabet: Henrik Plougmann Olsen

Vicedirektør metroselskabet: Anne-Grethe Foss

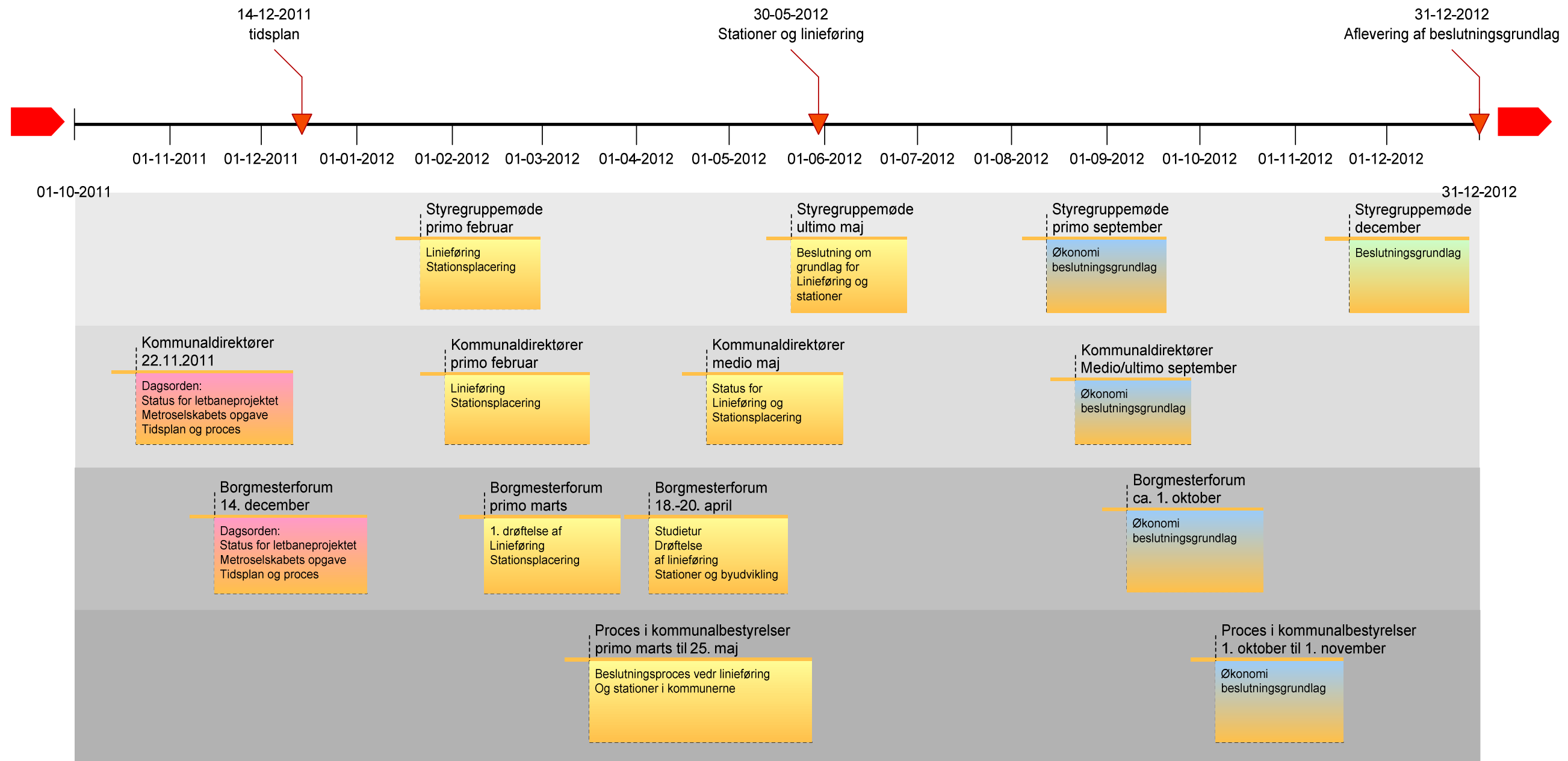
Projektchef Metroselskabet: Tove Skrumsager Frederiksen

Chefkonsulent: Jørgen Østergaard

The image shows a screenshot of the Podio web application interface. A large black arrow on the left points towards the interface. Several callout boxes with white text and black borders point to specific features:

- Her kan du læse og uploade presseklip om letbanen**: Points to the 'Presseklip' icon in the top navigation bar.
- Her kan du se materiale til møder i embedsmandsgruppen**: Points to the 'Møder i e...' icon in the top navigation bar.
- Her ligger baggrundsnotater og projektdokumenter mv.**: Points to the 'Projektstyri...' icon in the top navigation bar.
- Oversigt over planlagte møder med kommunerne**: Points to the 'Kommune...' icon in the top navigation bar.
- Her er plads til debat samt Q&A's**: Points to the 'Debat, spø...' icon in the top navigation bar.
- Her er powerpoint-præsentationer fra diverse møder**: Points to the 'Præsentati...' icon in the top navigation bar.
- Her kan du se hvem der er med i workspacet og fjerne og tilføje medlemmer**: Points to the 'Hvem er her?' section on the right side of the interface.

The interface itself shows a user profile for Marianne Bendixen, a sidebar with navigation options like 'Ringbyen', 'Medarbejdernetværk', and 'Letbane udredning', and a main content area with an 'Aktivitets-stream' and a list of tasks under 'Letbane udredning opgaver'.

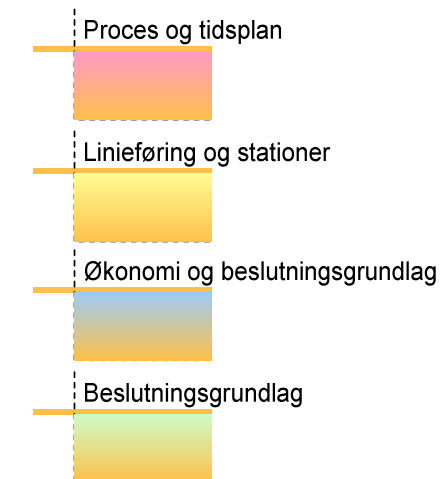

Øvrige møder

Embedsmandsgruppen holder møder hver måned

Forvaltningerne i kommunerne inddrages, idet Letbanesekretariatet besøger kommunerne i 1. kvartal 2012.

Letbanesekretariatet deltager i møder i Ringbysamarbejdet efter aftale. Der er planlagt møde den 23. februar 2012 og i oktober 2012.

Bilag II – Plan for ekstern kommunikation

	4. kvartal 2011	1. kvartal 2012	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012	4. kvartal 2012
Presse					
<i>lokalpressen</i>			Overvejelse om der skal være presse i forbindelse med den konkrete linjeføring og stationsplacering, i forbindelse med evt. politisk proces i kommunerne		
<i>Regionalt</i>			Overvejelse om der skal være presse i forbindelse med den konkrete linjeføring og stationsplacering, i forbindelse med evt. politisk proces i kommunerne		
<i>Landsdækkende</i> Eksempelvis Berlingske Tidende, Politiken el. lign.		Budskab om samarbejde og det regionale perspektiv	Artikel om at vi undersøger hvordan de gør i andre lande. Budskab fra politikerne i forbindelse med studietur.		Årsskiftet 2012/13 Offentliggørelse af beslutningsgrundlag forud for politisk behandling
<i>Fagblade</i> Eksempelvis Danske Kommuner, Ingeniøren eller lign		Samarbejdsbudskabet Det regionale perspektiv for kollektiv transport og byplanperspektivet			
Samarbejdspartnere	Standard besked om planlægning af udbud				
Naboer	Standardbesked vedr. forventninger til ekspropriation og hvornår.				
Faglige fora					

Bilag III - Q&A's om Letbane i Ring 3

Spørgsmål	Svar
Hvornår åbner letbanen?	Det forventes, at letbanen åbner ca.2019/2020. Åbnings-tidspunktet afhænger bl.a. af, hvornår der træffes endelig politisk beslutning om anlæg af letbanen.
Er letbanen besluttet?	<p>Regeringen, Region Hovedstaden, Lyngby-Taarbæk Kommune, Gladsaxe Kommune, Herlev Kommune, Rødovre Kommune, Glostrup Kommune, Vallensbæk Kommune, Albertslund Kommune, Brøndby Kommune, Hvidovre Kommune Høje-Taastrup Kommune og Ishøj Kommune har indgået en Samarbejdsaftale om at arbejde videre med at anlægge og finansiere en letbane langs Ring 3.</p> <p>Af Samarbejdsaftalen fremgår, at parterne er enige om at udarbejde et beslutningsgrundlag for letbanen, og at der på baggrund af beslutningsgrundlaget ved en efterfølgende principaftale træffes endelig beslutning om finansiering og anlæg af en letbane langs Ring 3.</p>
Hvad betyder letbanen for cykeltrafikken?	Samspelet mellem letbanen og cykeltrafikken skal belyses nærmere i arbejdet med beslutningsgrundlaget.
Skal letbanen indhegnes?	En delvis indhegning af letbanen kan være en mulighed, men er ikke besluttet. Dette skal belyses nærmere i arbejdet med beslutningsgrundlaget.
Hvad betyder letbanen for biltrafikken?	Som udgangspunkt forudsættes antallet af kørespor til biltrafikken efter letbanens åbning i videst mulige omfang opretholdt på det nuværende niveau, jf. COWI-rapporten fra 2010. Under anlægget af letbanen vil der være gener for den øvrige trafik på Ring 3.
Hvornår inddrages borgerne?	<p>Hvis der træffes beslutning om anlæg af letbanen, vil der være inddragelse af offentligheden i VVM-processen og i tilvejebringelse af plangrundlaget i kommuneplanlægningen.</p> <p>Det er de enkelte kommunalbestyrelser, der skal forestå den fysiske planlægning af de områder der grænser op til de kommende stationer. Og det er dem, der i sidste ende bestemmer hvordan byområderne skal udvikles. Dermed er det også primært de enkelte kommuner, der skal varetage dialogen med egne borgere og erhvervsliv i takt med at plangrundlagene skrider frem.</p>
Er der plads til letbanen lang Ring 3 uden at fjerne en masse bygninger?	De foreløbige undersøgelser viser, at der på langt størstedelen af strækningen er plads til at anlægge letbanen i separat trace uden at skulle fjerne bygninger. Enkelte steder er pladsforholdene dog mere trange og her skal det undersøges nærmere, hvorvidt det kan være nødvendigt at nedrive bygninger for at skabe plads til letbanen.

Hvad koster letbanen?	Anlægsomkostningerne vurderes til 3,75 mia. kr. i 2010-priser.
Hvad sker der, hvis letbanen bliver dyrere?	Hvis det i beslutningsgrundlaget vurderes, at letbanen ikke kan anlægges for 3,75 mia. kr. skal parterne tage stilling til, hvordan letbanen kan finansieres.
Hvem skal bygge og drive letbanen?	Til udarbejdelse af beslutningsgrundlaget er der nedsat en projektorganisation i form af en politisk styregruppe, en embedsmandsgruppe og et sekretariat. Embedsmandsgruppen får det overordnede ansvar for udarbejdelsen af beslutningsgrundlaget. Embedsmandsgruppen betjenes af et sekretariat, der forestår den daglige projektledelse og indkøber rådgivning og konsulentbistand. Sekretariatsfunktionen varetages af Metroselskabet. Der er ikke taget stilling til, hvorledes anlæg og drift af letbanen skal organiseres.
Er linjeføringen fastlagt?	Af Samarbejdsaftalen fremgår, at parterne er enige om den overordnede linjeføring fra Lundtofte til Ishøj, stationsplaceringer m.v. samt at den nærmere placering af stationer sker efter aftale med beliggenhedskommunerne.
Hvad sker der med bustrafikken, når letbanen åbner?	Busbetjeningen vil skulle tilpasses letbanen, således at samspillet mellem bus, tog og letbane optimeres bedst muligt. Oplæg til optimering af forbindelserne til det øvrige kollektive transportnet herunder oplæg til busbetjening skal belyses nærmere i arbejdet med beslutningsgrundlaget.
Kan man have cykler med i letbanen?	Samspillet mellem letbanen og cykeltrafikken - herunder muligheden for at medtage cykler i letbanen - skal belyses nærmere i arbejdet med beslutningsgrundlaget.
Hvor tit kører letbanen?	Det forventes, at letbanen skal køre hvert 5. minut i myldretiden og dagtimerne og hvert 10. minut i øvrige tidsrum.
Er letbanen farlig?	Letbanen skal - som andre baneanlæg - sikkerhedsgodkendes af Trafikstyrelsen. Godkendelsesprocessen følger internationale regler. Sikkerhed på letbanen er et centralt tværgående tema i arbejdet med beslutningsgrundlaget.
Hvor meget støjer letbanen?	Generelt er moderne letbanetog langt mere støjsvage end gammeldags sporvogne. Letbanen miljøpåvirkninger - herunder støj - skal belyses nærmere i VVM-processen.
Hvordan hænger letbanen sammen med byvisionen for Ringbyen?	Stationsnærhedsprincippet og dermed tilgængelighed med kollektiv transport er det bærende element i byudviklingen. Uden tilgængelighed og stationer ingen byudvikling - uden byudvikling ingen passagerer til en letbane. Den kollektive trafikforbindelse er en forudsætning for byudviklingen, og byudvikling er en forudsætning for

	<p>at sikre et passagergrundlag. Det er en slags 'hønen-og-ægget'. Derfor giver det rigtig god mening at drøfte disse elementer i en sammenhæng.</p> <p>Samarbejdsplatformen er det bærende – samarbejde er nødvendigt for at lave infrastrukturer på tværs af kommunegrænserne og en ny fælles regional byudvikling.</p>
<p>Hvorfor er det nødvendigt med opgradering af den kollektive trafik i Ring 3? Og hvorfor en letbane frem for en hurtigbus?</p>	<p>I perioden fra 1995 til 2005 er den tværgående trafik i Region Hovedstaden steget med 40 procent. Selvom der kan være krusninger på kurven over trafikudviklingen, er der ingen tvivl om, at behovet stiger, og at trafiknettet i Hovedstaden ikke er gearret til den tværgående trafik. Næsten 1/3 af trafikken på Motorring 3 er gennemgående trafik. Hvis vi mener det seriøst, at vi ønsker vækst i regionen, så er det nødvendigt at sikre den kollektive trafik.</p> <p>En hurtigbus kan løse mange ting, og er ikke i sig selv en dårlig idé. Men undersøgelser har indtil nu vist, at en letbane vil have større effekt på pendlernes adfærd. Pendlere har mere tillid til, at de kan møde på arbejde til tiden. Toget er også mere komfortabelt. Man kan f.eks. udnytte tiden til at arbejde undervejs.</p>
<p>LOOP City skitserer en højklasset Metroløsning, hvorfor arbejder I så med en letbane i terræn?</p>	<p>Visionen om Ringbyen er udviklet i et ambitiøst samarbejde mellem Ringby – Letbanesamarbejdet og Realdania fonden, hvor rådgiverne har fået til opdrag at lægge overliggelsen i byvisionen LOOP City højt.</p> <p>Ringby - Letbanesamarbejdet har ønsket en vision, der kunne udfordre os i den måde vi plejer at tilgå planlægningen på... noget at stile efter. Byvisionen er skabt i dialog med Ringby – Letbanesamarbejdet, men BIG har fået relativt frie hænder til at skabe den.</p> <p>Dele af byvisionen er meget visionære i forhold til den virkelighed, vi sidder i lige nu. Det gælder f.eks. LOOP City's superhøjklassede metroløsning, der visse steder kører som en højbane ovenpå nye bebyggelser og andre steder er gravet ned. Den løsning får vi desværre ikke råd til lige foreløbigt. Det er Ringby – Letbanesamarbejdets vurdering, at letbanen er den trafikale løsning, der bedst løfter byvisionen indenfor de mulige økonomiske rammer.</p>
<p>Hvornår kommer anlægsopgaverne i udbud?</p>	<p>Letbaneprojektet skal udbydes i EU-udbud, og udbuddet annonceres. Der er endnu ikke truffet endelig beslutning om at etablere en Letbane i Ring 3.</p>

<p>Skal min grund eksproprieres?</p>	<p>Der er ikke truffet endelig beslutning om linjeføring og etablering af letbanen endnu. Ekspropriationer vil blive belyst i det beslutningsgrundlag, som skal udarbejdes i løbet af 2012. Først derefter træffes der beslutning om, hvorvidt letbanen skal realiseres.</p>
<p>Hvad kan jeg forvente, der kommer til at ske hvis min ejendom skal eksproprieres? Kan jeg få min ejendom overtaget hurtigt? Hvor meget kan jeg få for min ejendom i tilfælde af ekspropriation?</p>	<p>Der er ikke taget endelig stilling til etablering af letbanen endnu. Det forventes at der træffes beslutning om det i løbet af 2013/14, hvor der bl.a. skal vedtages en anlægslov. Når anlægsloven er godkendt, vil der kunne igangsættes ekspropriationsforretninger. Det tilstræbes normalt, at ekspropriationsforretninger gennemføres så hurtigt som muligt.</p> <p>Din ejendom vurderes efter statens retningslinjer for ekspropriation.</p>
<p>Hvilket togmateriel skal der køre på letbanen? Vil I vælge en standardløsning eller specialbyggede tog?</p>	<p>Der er ikke truffet beslutning om togmateriel endnu. I forbindelse med udarbejdelsen af beslutningsgrundlaget vil vi kigge på hvilke løsninger, der fungerer godt i udlandet, så vi kan træffe en god beslutning. Vi vil så vidt muligt stile efter standardløsninger. Det er vigtigt for alle parter, at letbanen bliver en succes fra starten.</p>

Bilag IV - kontaktlister

Letbanesamarbejdets Kommunaldirektørkreds

Albertslund Kommune	Kommunaldirektør	Bo Rasmussen	Bo.Rasmussen@albertslund.dk
Brøndby Kommune	Kommunaldirektør	Anders Lou	alo@brondby.dk
Gladsaxe Kommune	Kommunaldirektør	Marius Ibsen	csfmib@gladsaxe.dk
Glostrup Kommune	Kommunaldirektør	Lone Lyrskov	lone.lyrskov@glostrup.dk
Herlev Kommune	Kommunaldirektør	Helle Søeberg	helle.soeberg@herlev.dk
Hvidovre Kommune	Kommunaldirektør	Lau Svendsen-Tune	lst@hvidovre.dk
Ishøj Kommune	Kommunaldirektør	Anders Hvid Jensen	ahj@ishoj.dk
Lyngby-Taarbæk Kommune	Kommunaldirektør	Tim Andersen	ta@ltk.dk
Rødovre Kommune	Kommunaldirektør	Per Ullerichs	per.ullerichs@rk.dk
Vallensbæk Kommune	Kommunaldirektør	Bjarke Steen Johansen	bsj@vallensbaek.dk
Høje-Taastrup Kommune	Kommunaldirektør	Hugo Svendsen	kom.dir@htk.dk

Opdateret den 14. november 2011/ MB

Ringby-Letbane samarbejdet

Albertslund Kommune	Kommunaldirektør	Bo Rasmussen	Bo.Rasmussen@albertslund.dk
Albertslund Kommune	Teknisk Direktør	Carsten Bluhme	Niels.carsten.bluhme@albertslund.dk
Brøndby Kommune	Teknisk direktør	Søren Johnsen	sorjh@brondby.dk
Gladsaxe Kommune	By- og Miljødirektør	Philip Hartmann	phihar@gladsaxe.dk
Glostrup Kommune	Centerchef	Henrik Nellager	Henrik.Nellager@glostrup.dk
Herlev Kommune	Teknisk direktør	Tony Christensen	tfdir@herlev.dk Tony.Christensen@herlev.dk
Hvidovre Kommune	Teknisk direktør	Anders Thanning	ath@hvidovre.dk
Ishøj Kommune	Souschef	Anja Carlslund	acp@ishoj.dk
Lyngby-Taarbæk Kommune	Teknisk direktør	Bjarne Holm Markussen	teknisk@ltk.dk
Rødovre Kommune	Teknisk Driftschef	Birgit Gerd Knudsholt	cn17893@rk.dk
Vallensbæk Kommune	Teknisk Direktør	Lars Christensen	lc@vallensbaek.dk
Region Hovedstaden	Stabsdirektør	Joost Nielsen	joost.nielsen@regionh.dk
Vestegnssamarbejdet	Sekretariatsleder	May Lundsgaard	mly@ishoj.dk
Transportministeriet	Kontorchef	Mikkel Sune Smith	mss@tm.dk
Kun referencegruppen for Letbanen			
Høje-Taastrup Kommune	Udviklingschef	Klaus Møller	klausmoe@htk.dk
Kun styregruppen for Ringbyen			
By- og Landskabsstyrelsen	Kontorchef	Holger Bisgaard	hobis@blst.dk

Opdateret den 28. oktober 2011/ MB

Forvaltningernes kontaktpersoner – Ringby-letbanesamarbejdets projektgruppe

Albertslund Kommune	byplanarkitekt	Anne Dan	anne.dan@albertslund.dk	4368 6818
Brøndby Kommune	planlægger	Bo Helstrup Vilberg	bvn@brondby.dk	4328 2447
Gladsaxe Kommune	byplanarkitekt	Karin Ege	ege@gladsaxe.dk	3957 5041
Glostrup Kommune	Civilingeniør	Anja Kraag	anja.kraag@glostrup.dk	4323 6353
Herlev Kommune	byplanarkitekt	Jeppe Brogaard	jeppe.vejlby.brogard@herlev. dk	4452 6439
Hvidovre Kommune	byplanarkitekt	Jens Schelde	jsh@hvidovre.dk	3639 3562
Ishøj Kommune	Byplanlægger	Louise Ochmann	35119@ishoj.dk	43 57 75 24
Lyngby-Taarbæk Kommune	Civilingeniør	Ole Dam Mortensen	odm@ltk.dk	4597 3612
Rødovre Kommune	Byplanlægger	Jesper Kort	cn20713@rk.dk	3637 7227
Vallensbæk Kommune	byplanlægger	Lene Rothe	lro@vallensbaek.dk	4797 4330
Region Hovedstaden		Sigurbjörn Hallsson	sh@regionh.dk	4820 5513
Vestegnssamarbejdet	Trafikkoordinator	vakant	-	-
By- og Landskabs- styrelsen		Mia Christiemson	mch@blst.dk	7254 4726
Transportministeriet	fuldmægtig	Line Ringsholt Jensen	lje@TRM.dk	3392 4375
Projektleder	Byplanarkitekt	Marianne Bendixen	marben@gladsaxe.dk	3957 5955

Opdateret 31.10.2011/ MB

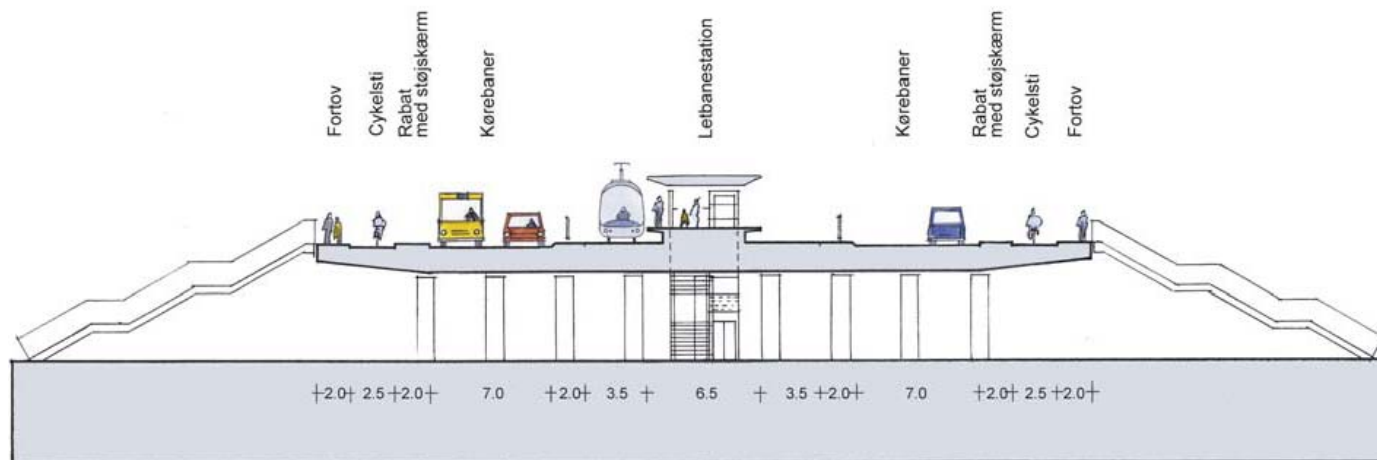
Presseansvarlige for kommunerne og regionen i Ringby-letbanesamarbejdet

Kommune	Navn	Direkte telefon	Mobilnummer	E-mail
Høje Taastrup	Winnie Jakobsen	43 59 18 49	30 71 84 67	winniejak@htk.dk
Albertslund	Janus Enemark Nissen	43 68 60 93	22 53 72 20	Janus.enemark.nissen@albertslund.dk
Brøndby	Anni Hornbak Sperling	43 28 21 33	Har ikke	anhsp@brondby.dk
Ishøj	Per Tostenæs	43 57 75 92	20 15 85 69	pto@ishoj.dk
Vallensbæk	Lasse Bohse	47 97 40 10		Kommunikation@vallensbaek.dk
Hvidovre	Dorthe Bach	36 39 30 48	41 85 04 85	dbh@hvidovre.dk
Rødovre	Rasmus Lynghøj Christensen	36 37 71 27	30 76 71 27	Rasmus.lynghoej@rk.dk
Glostrup	Anja Kraag	43 23 63 53	25 41 95 93	Anja.kraag@glostrup.dk
Herlev	Mette Østerdal	44 52 70 12	21 32 33 17	Mette.oesterdal@herlev.dk
Gladsaxe	Ulla Baden	39 69 50 20	22 76 56 22	csfuba@gladsaxe.dk
Lyngby Taarbæk	Jacob Holm Hansen	45 97 31 46	40 14 63 26	jaho@ltk.dk
Region Hovedstaden	Pressevagt	70 20 95 88	70 20 95 88	presse@regionh.dk

Status for Letbane i Ring 3

Møder med kommunerne 1. kvartal 2012

Dagsorden

1. Præsentation
2. Status for letbaneprojektet
3. Proces og Kommunikationsplan
4. Linieføring og stationer
5. Kommunens planer og særlige forhold
6. Opfølgning på "brev til kommunerne"
7. Eventuelt

Samarbejdsaftale om en letbane
fra Lundtofte til Ishøj blev indgået 29. juni 2011.

Finansiering

Tabel 1: Anlægsomkostninger for strækningen Lundtofte-Ishøj

2010-priser mio. kr.	Andel	Lundtofte- Glostrup	Glostrup- Ishøj	I alt
Fordeling				
Statslig finansiering	40%	1.104	396	1.500
Regional finansiering	26%	718	257	975
Kommunal finansiering	34%	938	336	1.275
Total	100%	2.760	989	3.749

Aftale med Metroselskabet om sekretariatsbetjening

- Udarbejdelse af beslutningsgrundlag til ultimo 2012

- Budget:

Metroselskabet	11,5 mio. kr.
Eksterne rådgivere	8,0 mio. kr.
Møder, repræsentation mv.	0,5 mio. kr.

I alt 20,0 mio. kr.

Ændringer i anlægsbudget, som følge af ønsker fra kommunerne, skal finansieres ved "tilkøb".

Organisering af arbejdet

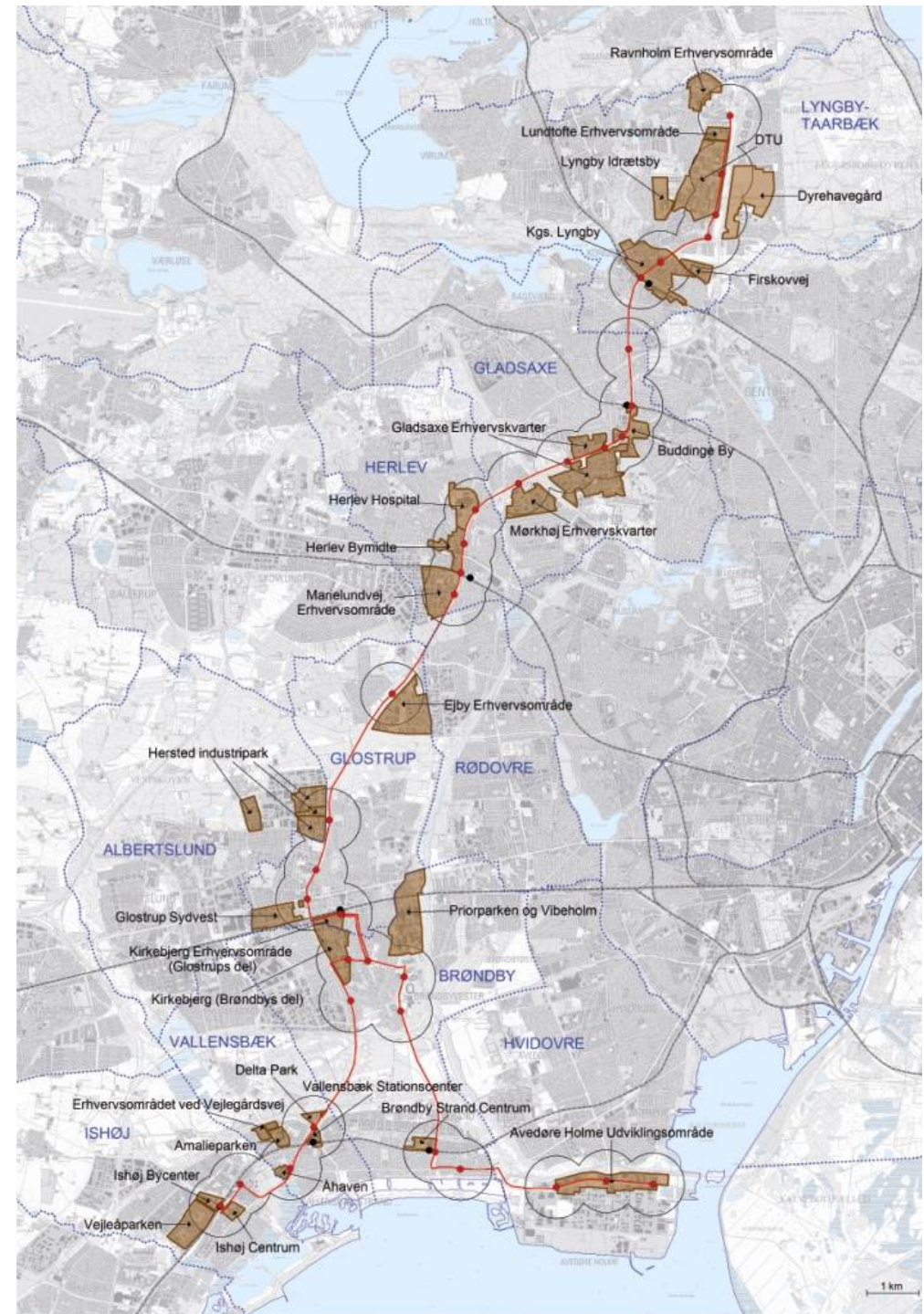

Kobling til Letbanesamarbejdet

- Drøftelser, der involverer kommunerne bag Samarbejdsaftalen på politisk niveau, foregår i Letbanesamarbejdets "Borgmesterforum".
- Udarbejdelsen af Beslutningsgrundlaget skal koordineres med arbejdet med byudvikling.
- Møde for politikere i 23. februar 2012 om politisk charter for Ringbyen.

3 overordnede mål med letbanen

- Letbanen skal fremme den kollektive trafik og dermed fremkommeligheden på tværs af Fingerbyen
- Letbanen skal fremme byudviklingen
- Letbanen skal anlægges inden for den fastlagte økonomiske ramme på 3,75 mia. kr.

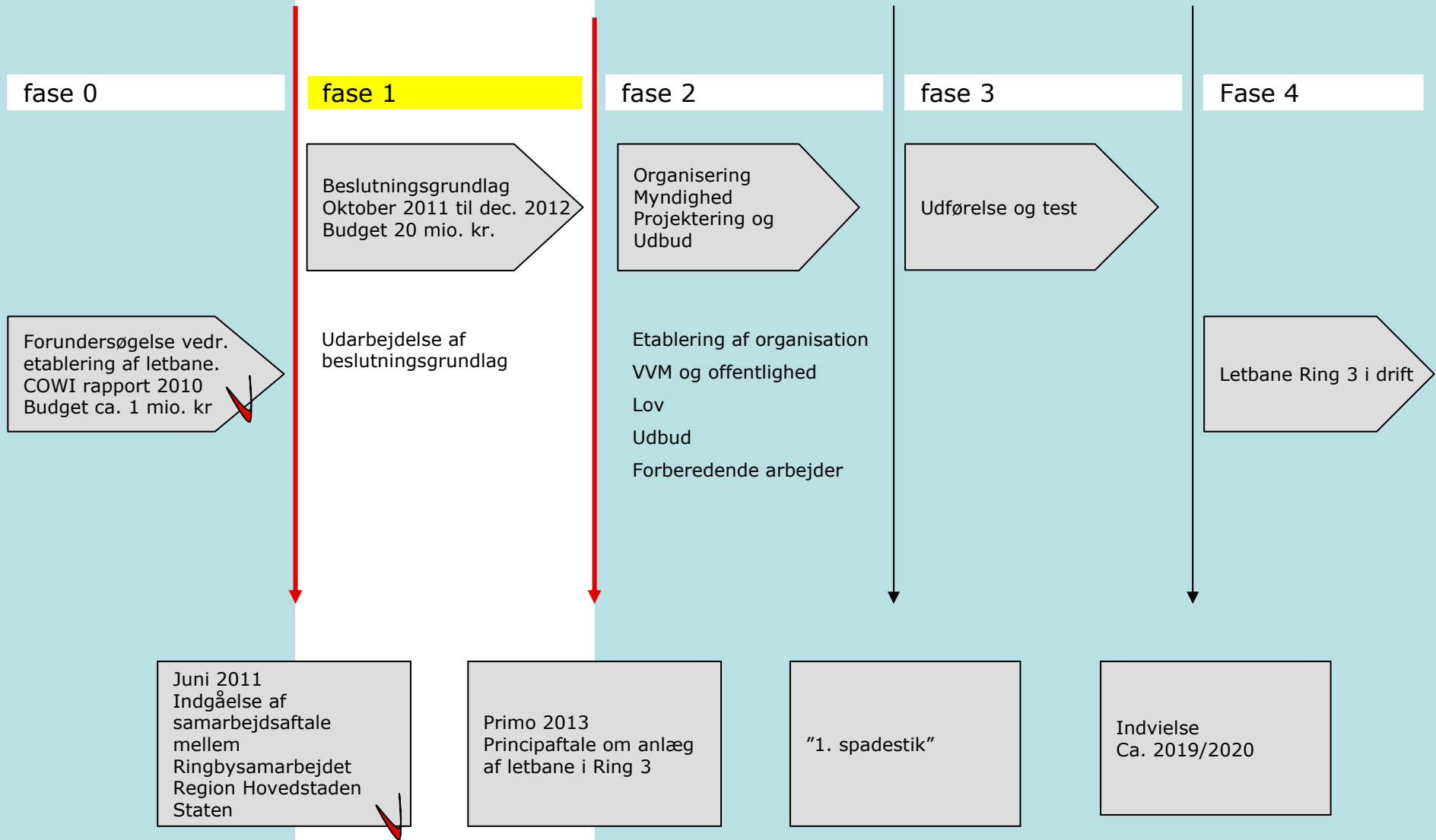

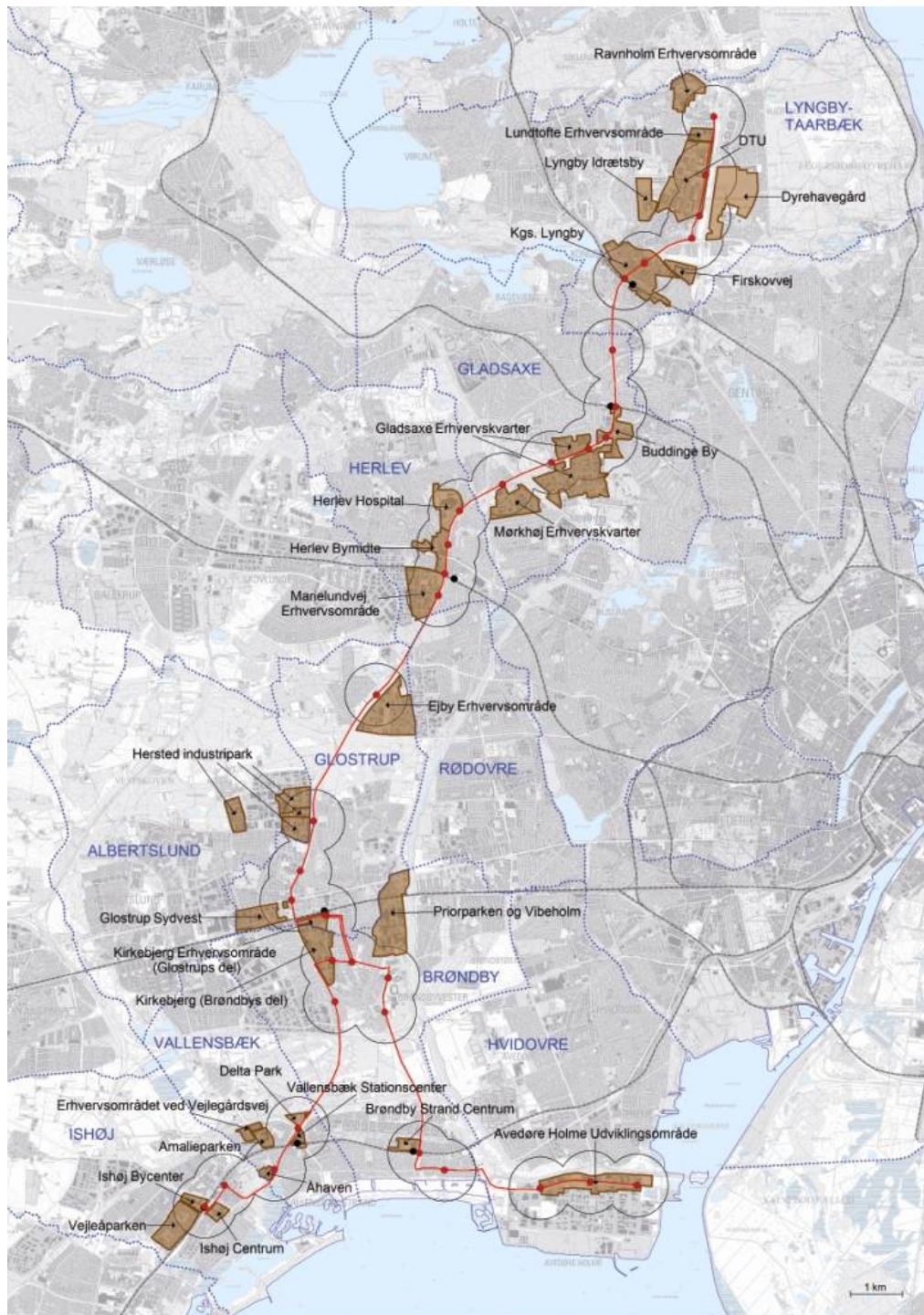
Metroselskabet

- Metroen er en letbane (teknologisk og juridisk)
- Forskel: Metroen kører ikke i blandet trafik
- Metroselskabet driver Metroen (udliciteret), bygger cityringen og samarbejder med de øvrige trafikselskaber

Overordnet tidsplan for letbane i Ring 3

Letbanen skal

- Fremme den kollektive trafik også på tværs af Fingerbyen
- Fremme byudviklingen
- Anlægges for den fastlagte økonomi

Fase 1 – Beslutningsgrundlag – budget 20 mio. kr.

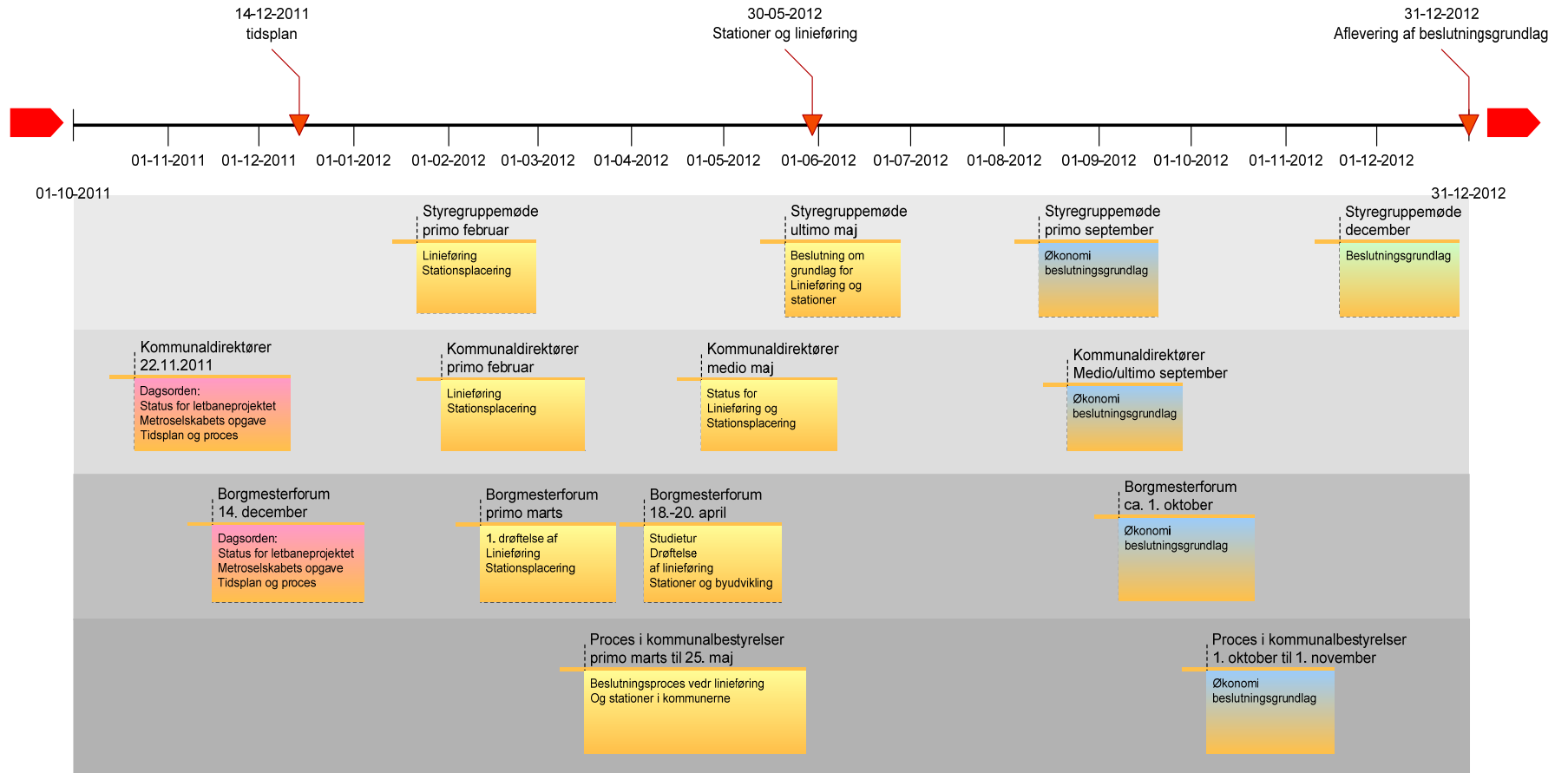
Id	Fase 1 Letbane i Ring 3 Tidsplan for Embedsmandsgruppen	Startdato	Slut	K4 11			K1 12			K2 12			K3 12			K4 12			K1 13		
				okt	nov	dec	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mar
1	Overordnet design	03-10-2011	26-10-2012	[Gantt bar]																	
2	Linjeføring	16-12-2011	16-05-2012	[Gantt bar]																	
3	Stationer	16-12-2011	16-05-2012	[Gantt bar]																	
4	Stationsudstyr design	24-02-2012	24-08-2012	[Gantt bar]																	
5	Kontrol og vedligeholdelsescenter	20-01-2012	23-03-2012	[Gantt bar]																	
6	Togkoncept	23-03-2012	16-05-2012	[Gantt bar]																	
7	Sikkerhedspolitik	18-11-2011	23-05-2012	[Gantt bar]																	
8	Forberedelse VVM-undersøgelser	22-06-2012	26-10-2012	[Gantt bar]																	
9	Ekspropriationer og ledninger	20-01-2012	23-03-2012	[Gantt bar]																	
10	Lovgrundlag	22-06-2012	26-10-2012	[Gantt bar]																	
11	Vejtrafik – kapacitet i driftsperioden	20-01-2012	24-08-2012	[Gantt bar]																	
12	Vejtrafik – kapacitet i anlægsperioden	20-01-2012	24-08-2012	[Gantt bar]																	
13	driftskoncept	23-03-2012	24-08-2012	[Gantt bar]																	
14	Bustilpasning	18-11-2011	24-08-2012	[Gantt bar]																	
15	Sammenhæng – andre transportformer	23-05-2012	24-08-2012	[Gantt bar]																	
16	Passagerprognose	23-05-2012	26-10-2012	[Gantt bar]																	
17	Driftsindtægter	24-08-2012	26-10-2012	[Gantt bar]																	
18	Driftsomkostninger	24-08-2012	26-10-2012	[Gantt bar]																	
19	Anlægsomkostninger	24-08-2012	26-10-2012	[Gantt bar]																	
20	Samfundsøkonomi	26-10-2012	23-11-2012	[Gantt bar]																	
21	Kommercielle muligheder	23-03-2012	21-09-2012	[Gantt bar]																	
22	Organisering og udbud	20-01-2012	21-09-2012	[Gantt bar]																	
23	Finansiering OPP m.v.	22-06-2012	21-09-2012	[Gantt bar]																	
24	Samlet koncept	21-09-2012	26-10-2012	[Gantt bar]																	
25	Udredning	21-09-2012	21-12-2012	[Gantt bar]																	

Særlige OBS punkter
 Stationsplacering
 Linjeføring
 Økonomi

Juni 2011
 Indgåelse af samarbejdsaftale mellem Ringbysamarbejdet Region Hovedstaden og Staten

Årsskiftet 2012/2013
 Godkendelse principaftale om anlæg af letbane i Ring 3

Møder og beslutningsprocesser for udarbejdelse af beslutningsgrundlag for letbane i Ring 3

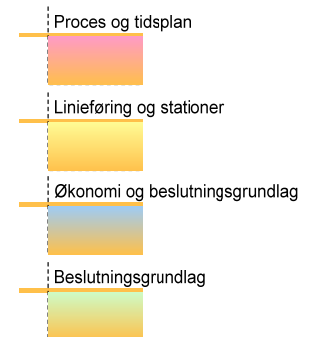

Øvrige møder

Embedsmandsgruppen holder møder hver måned

Forvaltningerne i kommunerne inddrages, idet Letbanesekretariatet besøger kommunerne i 1. kvartal 2012.

Letbanesekretariatet deltager i møder i Ringbysamarbejdet efter aftale. Der er planlagt møde den 23. februar 2012 og i oktober 2012.

En foreløbig tidsplan

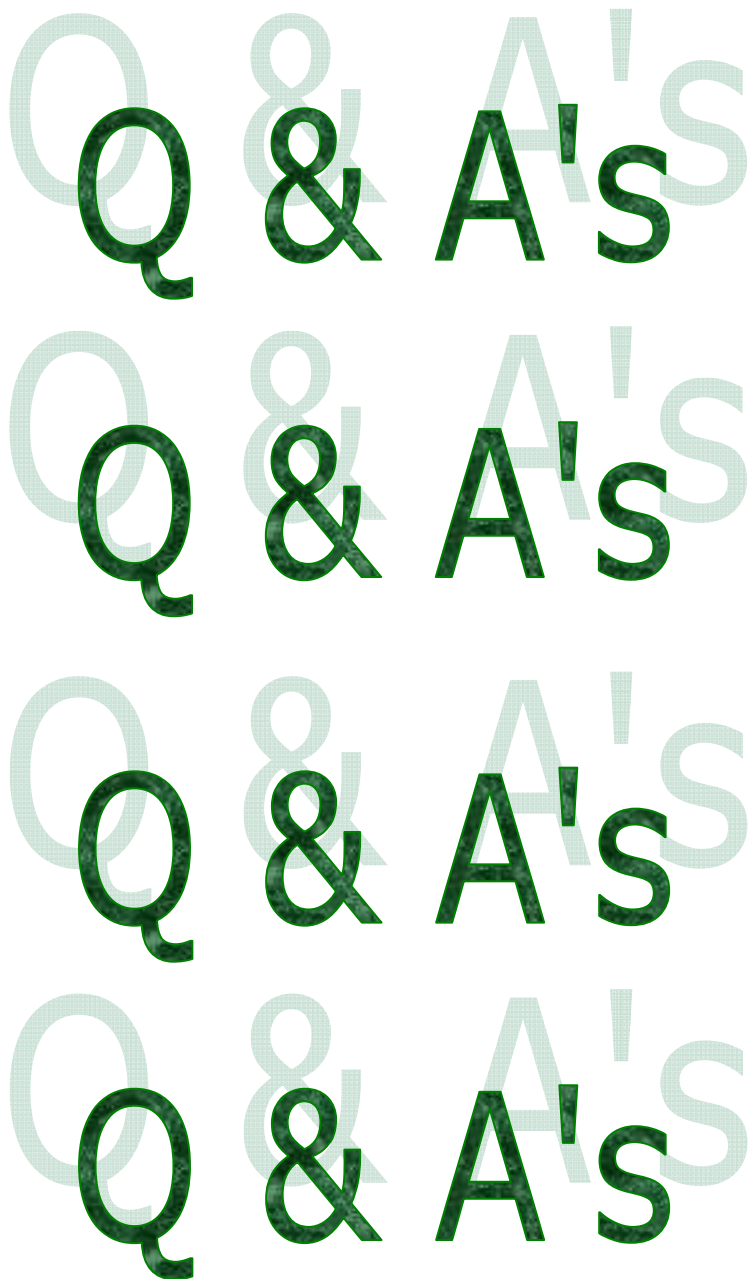
- Medio 2011 - ultimo 2012
Udarbejdelse af beslutningsgrundlag
- Ultimo 2012 - ultimo 2014
Principaftale, anlægslov og VVM-undersøgelse udarbejdes
- Ultimo 2014 - ultimo 2015
Projektering, forberedende arbejder, udbud og kontraktindgåelse
- Ultimo 2015 - primo 2018
Anlæg
- 2019/2020
Idriftsættelse

Kommunikation i projektet

- Intern kommunikation
- Ekstern Kommunikation
- Q & A'S
- Podio er platform

	4. kvartal 2011	1. kvartal 2012	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012	4. kvartal 2012
Presse					
<i>lokalpressen</i>			Overvejelse om der skal være presse i forbindelse med den konkrete linjeføring og stationsplacering, i forbindelse med evt. politisk proces i kommunerne		
<i>Regionalt</i>			Overvejelse om der skal være presse i forbindelse med den konkrete linjeføring og stationsplacering, i forbindelse med evt. politisk proces i kommunerne		
<i>Landsdækkende</i> Eksempelvis Berlingske Tidende, Politiken el. lign.		Budskab om samarbejde og det regionale perspektiv	Artikel om at vi undersøger hvordan de gør i andre lande. Budskab fra politikerne i forbindelse med studietur.		Årsskiftet 2012/13 Offentliggørelse af beslutningsgrundlag forud for politisk behandling
<i>Fagblade</i> Eksempelvis Danske Kommuner, Ingeniøren eller lign		Samarbejdsbudskabet Det regionale perspektiv for kollektiv transport og byplanperspektivet			
Samarbejdspartnere	Standard besked om planlægning af udbud				
Naboer	Standardbesked vedr. forventninger til ekspropriation og hvornår.				
Faglige fora					

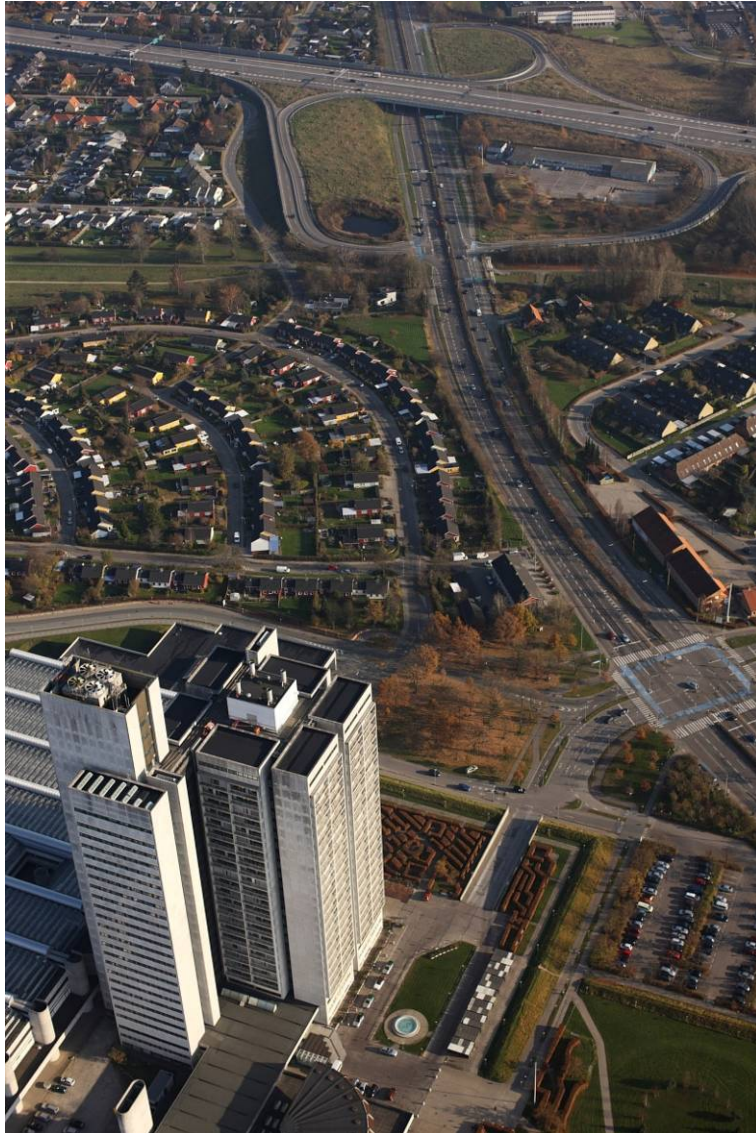
Hvornår åbner letbanen?	Det forventes, at letbanen åbner ca.2019/2020. Åbningstidspunktet afhænger bl.a. af, hvornår der træffes endelig politisk beslutning om anlæg af letbanen.
Er letbanen besluttet?	Regeringen, Region Hovedstaden, Lyngby-Taarbæk Kommune, Gladsaxe Kommune, Herlev Kommune, Rødovre Kommune, Glostrup Kommune, Vallensbæk Kommune, Albertslund Kommune, Brøndby Kommune, Hvidovre Kommune Høje-Taastrup Kommune og Ishøj Kommune har indgået en Samarbejdsaftale om at arbejde videre med at anlægge og finansiere en letbane langs Ring 3. Af Samarbejdsaftalen fremgår, at parterne er enige om at udarbejde et beslutningsgrundlag for letbanen, og at der på baggrund af beslutningsgrundlaget ved en efterfølgende principaftale træffes endelig beslutning om finansiering og anlæg af en letbane langs Ring 3.
Hvad betyder letbanen for cykeltrafikken?	Samspelet mellem letbanen og cykeltrafikken skal belyses nærmere i arbejdet med beslutningsgrundlaget.
Skal letbanen indhegnes?	En delvis indhegning af letbanen kan være en mulighed, men er ikke besluttet. Dette skal belyses nærmere i arbejdet med beslutningsgrundlaget.
Hvad betyder letbanen for biltrafikken?	Som udgangspunkt forudsættes antallet af kørespor til biltrafikken efter letbanens åbning i videst mulige omfang opretholdt på det nuværende niveau, jf. COWI-rapporten fra 2010. Under anlægget af letbanen vil der være gener for den øvrige trafik på Ring 3.
Hvornår inddrages borgerne?	Hvis der træffes beslutning om anlæg af letbanen, vil der være inddragelse af offentligheden i VVM-processen og i tilvejebringelse af plangrundlaget i kommuneplanlægningen. Det er de enkelte kommunalbestyrelser, der skal forestå den fysiske planlægning af de områder der grænser op til de kommende stationer. Og det er dem, der i sidste ende bestemmer hvordan byområderne skal udvikles. Dermed er det også primært de enkelte kommuner, der skal varetage dialogen med egne borgere og erhvervsliv i takt med at plangrundlagene skrider frem.
Er der plads til letbanen lang Ring 3 uden at fjerne en masse bygninger?	De foreløbige undersøgelser viser, at der på langt størstedelen af strækningen er plads til at anlægge letbanen i separat trace uden at skulle fjerne bygninger. Enkelte steder er pladsforholdene dog mere trænge og her skal det undersøges nærmere, hvorvidt det kan være nødvendigt at nedrive bygninger for at skabe plads til letbanen.
Hvad koster letbanen?	Anlægsomkostningerne vurderes til 3,75 mia. kr. i 2010-priser.

Fortsættes – se kommunikationsplan

Fotos af tracé efterår 2011 findes på Podio.

Fotograf - Jan Kofod Winther

Studietur april 18. – 20. april 2012

Stockholm – Tvärbanan
11 km, 17 stationer

Udvides med 7 km og
8 stationer i 2013

Bergen – Bybanen
10 km, 15 stationer

Udvides med 3½ km
og 5 stationer i 2013

Praktiske oplysninger, studietur

- Studietur 18 - 20. april 2012
Afgang eftermiddag 18. april 2012
- 3-4 deltagere pr. organisation – vigtigt med politisk deltagelse
- ca. 10.000 kr. pr. person. Den enkelte organisation finansierer egen deltagelse
- Sidste frist for tilmelding er den 20. januar 2012
- Invitationen er sendt til borgmesterkontorerne inden jul.

Pkt. 3. Afklaring af lokale forhold

Indhentning af tekniske oplysninger, planforhold m.v.

Tekniske oplysninger, planforhold m.v.

- Ringby-samarbejdets projektgruppe er indgang til indhentning af tekniske oplysninger
- Brev til kommunerne i dec. 2011
- Lennart Christoffersen, HRKS, er fælles indgang til kortmateriale
- Vær opmærksom på tracé, lad evt. Metroselskabet kikke på konkrete sager, hvis I er i tvivl.
- koordinering med trafikselskaber vedr. letbane i Ring 3 (DSB, Movia, Bane Danmark) varetages af Metroselskabet.
- Byggelinier opretholdes så vidt muligt, indtil projektforslag er godkendt.